NOTULEN VAN DE OPENBARE VERGADERING VAN DE RAAD DER GEMEENTE ZOETERMEER, GEHOUDEN OP MAANDAG 7 NOVEMBER 2022

Voorzitter: de heer Bezuijen, burgemeester
Secretaris: de heer Blokland, griffier

Aanwezig zijn:
39 leden, te weten: de heren Aiobi (vanaf 13.30 uur) en Aptroot, de dames Bakkers en Bink-Winterkamp, de heren Boerboom en Van den Boomgaard, de dames Bout-Wijngaards, Brouwer-Weemhoff (tot 15.00 uur), de heer Buisman, mevrouw Van Damme, de heren Duiven en Ekkelenkamp, mevrouw Frinking, de heren Van Gils en Haak, de dames Haak, Kraneveldt-van der Veen en Van Leeuwen, de heren Louw (vanaf 10.15 uur) en Markes, mevrouw Meijer, de heer Meijroos, mevrouw Meurs-Troch, de heren Mohammadian, Mooiman, Nawijn (vanaf 10.18 uur), Van der Perk, Van Rumpt, mevrouw Siegelaer, de heren Smitskam, Van Steenis, Velner, Van der Vlies, Wareman en Weekenstroo, de dames Van Werkhoven (vanaf 12.25 uur), Wortel-Driessen en Van Yperen, de heer Zamani

Tevens aanwezig zijn:
6 wethouders, te weten: de heer Blansjaar, de heer Iedema, mevrouw Ter Laak, mevrouw Van der Meer, de heer Velzen, de heer Weerwag

Afwezig zijn: -

AGENDA

---

1. **Opening en vaststelling agenda**
2. **Spreekrecht**
3. **Mondelinge vragen**
4. **Mededelingen**
5. **Afdoening ingekomen stukken**
6. **Bekrachtiging/opheffing geheimhouding**
   a. **Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlage 1 en 2 behorend bij Raadsmemo Halfjaarrapportages GR Bleizo en bedrijvenschap Hoefweg 2022-1**
7. **Hamerstukken**
   a. **Raadsvoorstel Technische wijziging Huisvestingsverordening Zoetermeer 2019**
   b. **Raadsvoorstel Zienswijze op de Coalitie voor veiligheid 2023-2026**
   c. **Raadsvoorstel Participatieverordening Zoetermeer 2022 en Kadernota Participatie 2022**
   d. **Raadsvoorstel Vaststellen Kadernotitie Primair en speciaal onderwijs en de kadernotitie Voortgezet (speciaal) onderwijs**
   e. **Besluitenlijst en notulen van 17 oktober 20228. Benoeming/aanwijzing leden interne commissies en werkgroepen**
   8. **Programmabegroting 2023-2026 en Tweede Tussenbericht 2022**
   a. **SP**
   b. **PVV**
   c. **GroenLinks**
   d. **PvdA**
   e. **ChristenUnie-SGP**
   f. **VVD**
   g. **FVD**
   h. **PDvZ**
   i. **LHN**
   j. **CDA**
   k. **D66**
   l. **Zoetermeer Vooruit**
   m. **Zó! Zoetermeer**
9. **Sluiting**

VERSLAG

1. Opening en vaststelling agenda

De **voorzitter**: Goedemorgen, dames en heren, dat zeg ik niet zo vaak, als raadsvoorzitter, een keer per jaar als het goed is. Twee keer per jaar, dank u wel. Ik word meteen gecorrigeerd, al op de vroege ochtend, mooi.
Welkom, hierbij open ik de vergadering van de gemeenteraad van 7 november 2022. Uiteraard is dit het hoogtepunt van het jaar want het is het vaststellen van de begroting. Een belangrijk moment voor de raad omdat het natuurlijk ook het beleid voor de komende jaren vaststelt.
We gaan naar de berichten van verhindering. We hebben geen berichten van verhindering ontvangen. Wel hebben we van een aantal raadsleden begrepen dat ze later zullen aanschuiven. Dat geldt voor mevrouw Van Werkhoven, de heer Louw en de heer Nawijn heb ik begrepen en verder is iedereen er als het goed is. En mijnheer Van Gils zie ik nu, komt ook later. O nee, daar is hij al, ongelooflijk! Als deze telepathische ingevingen van mij de hele dag zo blijven, komt het goed.
Dan gaan we naar de vaststelling van de agenda. Als gevolg van de commissiebehandeling op 31 oktober 2022 is bij agendapunt 7.b Raadsvoorstel zienswijze op de Coalitie voor Veiligheid 2023-2026 een gewijzigd stuk toegevoegd en ook is bij agendapunt 7.a Hamerstukken het Raadsvoorstel vaststellen Primair en speciaal onderwijs en de kadernotitie Voortgezet (speciaal) onderwijs toegevoegd, als agendapunt 7.d. Zijn er opmerkingen over de agenda? Als dat niet het geval is, is er iemand die stemming wil over de vaststelling van de agenda? Dat is niet het geval. Dan constateer ik dat de agenda aldus is vastgesteld.
Dan de spreektijden. Het voorstel is de spreektijden bij agendapunt 8 waar ik het net al over had, de Programmabegroting 2023-2026 en het tweede tussenbericht vast te stellen op tien minuten per fractie en 55 minuten voor het college en de tweede termijn vier minuten per fractie en twintig minuten voor het college. Is er iemand die daar stemming over wenst? Niet? Kan iedereen instemmen? Mooi. Wellicht ten overvloede, de griffie zal ervoor zorgen, en dat bent u ook zo gewend, maar ik zeg het toch maar, dat alle moties en amendementen die vandaag worden ingediend binnen enkele minuten voor u, bezoekers en meekijkers via internet en in iBabs beschikbaar zijn. Daarvoor dient u altijd wel op het huisje te drukken in uw iBabspagina want anders ziet u ze niet.
Dat voor wat betreft, de opening en de vaststelling van de agenda dan gaan we over naar agendapunt 2.

2. Spreekrecht

De **voorzitter**: Agendapunt 2 is het spreekrecht en er hebben zich twee sprekers aangemeld. Als eerste wil ik mevrouw Clarck naar voren vragen, over honger in Zoetermeer. Mevrouw Clarck, u heeft vijf minuten.

Mevrouw **Clarck**: Voorzitter, leden van de gemeenteraad, collegeleden, mijn naam is Peggy-Ann Clarck, voormalig raadslid en presidiumlid. Vandaag spreek ik in als bezorgde burger en namens het bestuur van Stichting Oosterfaantje met de volgende bestuursleden, Trijntje Aarden, achter mij, Desiree Zoutenbier, Angelina Verhulst, Melissa Hoekstra en Carmen van Haaften, allemaal hardwerkende vrouwen die met hart en ziel bijdragen aan het oplossen van uw probleem.
Oosterfaantje verstrekt voedselpakketten aan gezinnen en alleenstaanden en doet dit op geheel vrijwillige basis zonder enige vorm van subsidie. Oosterfaantje voelt zich in de steek gelaten. Ze voelt zich niet gehoord door u. Wat is nou het probleem? Het probleem is dus dat er organisaties zijn die uw werk doen, maar die u links laat liggen. De omvang van de doelgroep van Oosterfaantje omvat wekelijks minimaal 460 klanten. Daarnaast is er een wachtlijst van 200 man. Al deze 660 huishoudens komen dus niet voor de Voedselbank in aanmerking waardoor Oosterfaantje als vangnet fungeert. De vraag is dermate groot dat Oosterfaantje van zo'n zestig alleenstaanden afscheid heeft moeten nemen per 1 november jl. Concreet betekent het dat er op dit moment minimaal zestig huishoudens zijn die zonder eten zijn. Dit is niet acceptabel.
Het probleem is ook dat de doelgroep veel groter is, maar kennelijk niet in beeld is en de maatschappelijke gevolgen straks niet te overzien zijn. Het probleem is dat deze fundamentele vraag over de eerste levensbehoeften onvoldoende urgentie heeft of het u gewoonweg onvoldoende interesseert. Als u de instrumenten die u namelijk in uw brief van 6 oktober 2022 over een warmloket inzet, dan verwacht men niet van een kouwe kermis thuis te komen. Ik zal u zeggen, op de vraag die ik gesteld heb aan wethouder Van der Meer, waar iemand met honger naartoe moet, werd ik verwezen naar de gemeente

Zoetermeer. Ik heb de gemeente Zoetermeer gebeld, maar ik kan u vertellen, ik heb drie kwartier aan de telefoon gezeten. Ik werd drie keer onderbroken, het moest drie keer nagevraagd worden en nu weet ik het nog steeds niet.
Dit is niet acceptabel. Een zorgvraag mag ook niet leiden tot geldzorgen omdat het beltegoed op is. Het is uw taak als stadsbestuur om zo spoedig mogelijk met een oplossing te komen en niet eerst tien werkgroepen of honderd gesprekken met partijen, onderzoek en analyse van de vraag waarom de mensen in deze situatie terechtgekomen zijn te voeren. Dat zou u nu primair niet moeten interesseren. Waar het om gaat, is dat er nu een probleem is, dat mensen hebben honger en mensen hebben eten nodig. Dus dat betekent dat er vandaag voedselpakketten verstrekt moeten worden.
Dit vraagt om actie, proactiviteit, een gerichte aanpak en eenduidige maatregelen. En natuurlijk, vanzelfsprekend is dit niet een 'tot de dood ons scheidt'-verhaal. Ik geloof erg in zelfredzaamheid, weerbaar maken van de samenleving. Gelet op de arbeidsmarktsituatie is dat ook een kans. Maar dit zijn geen legemaaggesprekken. Een oplossing is ook heel simpel. Ik zag wel een aantal moties langsgaan, maar ik vraag toch om voor 2022 € 6.000,00 beschikbaar te stellen voor Stichting Oosterfaantje en in 2023 € 36.000,00. En ik vraag u ook om met Oosterfaantje in gesprek te gaan als serieuze partij. En ik verzoek u uiteraard ook trainingen beschikbaar te stellen voor uw personeel, zodat zij weten wat uw taakopvatting is en dat mijn negatieve ervaring de laatste is in dit kader. Ik roep ook de hele Zoetermeerse samenleving op om waar het mogelijk is, waar u € 5,00 over heeft, dat te besteden aan rijst en pasta en dat te doneren aan organisaties als Oosterfaantje of de Voedselbank.
Ik rond af, voorzitter. Ik kwam deze stichting op het spoor omdat ik kwam vragen of ze hulp nodig hadden. Aanvankelijk dacht Oosterfaantje dat ik een klant was. En voor de helderheid, ik behoor zelf niet tot de doelgroep. Ik ben hier ook niet bezig om indruk op u te maken en ik ben ook niet bezig om op een lijst te komen, sterker nog, volgend jaar zal ik niet eens meer een inwoner van Zoetermeer zijn. Ik zag de wanhoop in de ogen van Oosterfaantje. Ze dachten 'nee, niet nog een, niet nog een klant'. Maar we mogen dankbaar zijn voor bestuurders, zoals Oosterfaantje, en andere maatschappelijke organisaties die meehelpen om dit leed te verzachten. Soms heb je er maar een nodig. Er is een persoon die met slechts vijf broden en twee vissen een menigte van meer dan 500 mensen van een maaltijd heeft weten te voorzien, gewoon door een daadkrachtige aanpak.

De **voorzitter**: Mag ik u verzoeken af te ronden?

Mevrouw **Clarck**: Ik spreek dan ook de hoop uit dat deze actie zal leiden tot effectiviteit en dat het niet over twee weken, maar vandaag, deze week nog, ook echt opgelost wordt. Ik wens u nog verder veel wijsheid toe en ik dank u voor de aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Clarck, voor uw bijdrage en inspreken. Dan gaan we over naar de tweede inspreker, mevrouw Verburg, over haar hondenschool in Zoetermeer. Ook zij heeft vijf minuten. Gaat uw gang.

Mevrouw **Verburg**: Goedemorgen beste gemeenteraadsleden. Ik ben Brenda Verburg en ik ben 37 jaar en woon nu 33 jaar in Zoetermeer. Hierbij wil ik graag vertellen over mijn verzoek en waarom een vaste plaats voor mijn hondenschool zo hard nodig is in Zoetermeer.
Ik ben vanuit een WIA- en een Wajonguitkering via het UWV een omscholing gaan volgen tot kynologisch instructeur en hondengedragsdeskundige. Ik liep al behoorlijk lang mee met andere hondenscholen om te kijken of het iets voor mij was en of ik het zou kunnen volhouden met mijn zieke lichaam. Ik heb dan ook 1,5 jaar stage gelopen bij Kyno Sport in Zoetermeer in overleg met het UWV. Nu ik de opleiding voor kynologisch instructeur heb afgerond en mijn hondengedragsdeskundige opleiding bijna op zijn einde is en er eigenlijk alleen nog maar administratieve modules komen, heb ik de beslissing genomen om voor mijzelf te gaan beginnen.
Op het moment dat ik voor mijzelf begon, hoorde ik dat Stichting Hondenschool Zoetermeer ermee ging stoppen. Ik heb gelijk de eigenaar gemaild of ik het pand met de omheining zou kunnen overnemen. Hij zei echter dat ik bij de gemeente Zoetermeer moest zijn. Ik ben gelijk de gemeente gaan bellen en ik kwam terecht bij het verhuurbedrijf van de gemeente. De gemeente wist op dat moment nog van niets en er was nog geen opzegging. Ik heb toen contact gehad met de assetmanager van het verhuurbedrijf van de gemeente Zoetermeer en zij vertelde mij dat ik als eerste op het lijstje stond om te bellen als het pand leeg kwam, mits de gemeente Zoetermeer zou beslissen dat het een sportlocatie werd. Ik heb toen gezegd dat ik wel meer zou horen op het moment dat ze wisten of het de sportlocatie werd en of ik mijn doorstart zou kunnen maken met mijn hondenschool. Er is namelijk zo verschrikkelijk veel vraag naar een gedragsdeskundige in Zoetermeer want ik ben pas nummer 3 die echt gediplomeerd is en vele modules in haar zak heeft om honden en eigenaren te bieden wat ze nodig hebben. Ik heb hierna nog

wel contact gehad met de omgevingsbalie en die vertelde mij dat er gewoon een hondenschool kon komen. Na contact te hebben gehad met de assetmanager hierover, vertelde zij mij dat ik moest afwachten, maar dat ik de eerste zou zijn die ze ging bellen als er nieuwe hondenschool mocht komen. Dit heb ik gedaan, totdat er andere verhalen verteld werden door mijn eigen klanten. Dus heb ik het gevoel dat ik voorgelogen ben door de gemeente Zoetermeer en voel ik mij daardoor flink in mijn hemd staan.
Afgelopen jaar zijn er 400.000 honden bijgekomen. Dat is drie keer zo veel als de voorgaande jaren. U begrijpt dus wel dat de behoefte aan goede begeleiding, hondensporten en een hondenspeeltuin onder begeleiding groot is, maar ook een locatie waar men theorielessen kan volgen en in een omheinde locatie individueel zou kunnen laten trainen. Het gevaar is namelijk groot, want de meeste honden hebben enorme gedragsproblemen doordat ze te weinig hebben kunnen socialiseren door corona en door de grote hoeveelheden buitenlandse honden met hun enorme rugzak aan probleemgedrag door bijvoorbeeld mishandeling. Het is dan ook megagevaarlijk om te trainen met honden die niet met elkaar kunnen communiceren zonder uit te vallen naar elkaar, maar wel losgelaten moeten kunnen worden om het probleemgedrag aan te pakken, zonder dat er andere honden bij kunnen. Zo kan ik veel meer eigenaren en honden helpen. Dit zorgt voor meer veilige situaties in Zoetermeer en minder bijtincidenten.
Echter, de kosten in Zoetermeer voor een zelfstandig ondernemer met een hondenopvoedcentrum zijn zo hoog dat het niet te doen is om iets te kopen of te huren. Er wordt duidelijk een monopoliespel gespeeld in Zoetermeer. Want ik vernam van een klant van mij dat er dus andere hondenscholen zoals bijvoorbeeld de Kynologenclub en Martin Gaus op die plek aan het azen zijn en ik dus mijn plek kwijt ben, of die ineens moet gaan delen.
Hoe kan ik dat doen? Ik kan dus niet mijn eigen indeling maken van mijn werkzaamheden. Ik kan niet de theorielocatie gebruiken wanneer mijn klanten daar tijd voor hebben. Ik kan niet beveiligd mijn spullen laten slaan, ik kan geen speeltuin voor honden maken onder begeleiding. Ik kan dus niet altijd mensen de ruimte geven om met een probleemhond in een veilige omgeving te trainen en de honden weer in juist gedrag te krijgen. Deze hondenscholen stonden ook niet op de eerste plek. Ik kom niet uit een uitkering om daar vervolgens in te blijven zitten en niet rond te kunnen komen, ik heb niet jarenlang een opleiding gevolgd om ernstige problemen in Zoetermeer en omstreken met honden te behandelen en mensen de mogelijkheid te geven om te kunnen sporten met hun hond of te trainen en dan niet volledig mijn werk te kunnen uitvoeren. Dus het monopoliespel van de gemeente Zoetermeer bevalt mij zeker niet, want ook ik, de kleine ondernemer die wil vechten voor het welzijn van hond en eigenaar in Zoetermeer, moet een kans krijgen om een betaalbare locatie te krijgen met een huisje voor theorielessen, een opbergplaats voor alle grote materialen voor de hondensporttrainingen, speeltuin en een groot omheind veld. Of dat nu in het Buytenpark is, wat mijn grote voorkeur heeft, of in het Van Tuyllpark, maakt niet uit, als ik maar goed kan werken en de kans krijg. Dus mijn vraag is, beste raadsleden, ik wil graag de hulp krijgen om mijn bedrijf op de juiste manier door te zetten met een omheind veld, een theorielocatie en opbergruimte om mijn materialen op te kunnen bergen.

De **voorzitter**: Sorry, u bent mij net voor, u heeft afgerond. Dank u wel, mevrouw Verburg, precies vijf minuten, voor uw inspraak. Daarmee hebben we alle insprekers gehad. Ik heb nog een mededeling want ik begrijp dat de heer Aiobi ook later aanwezig is. Dat wil ik ook nog even gemeld hebben.

3. Mondelinge vragen

De **voorzitter**: We gaan naar de mondelinge vragen. Er zijn geen mondelinge vragen aangemeld dus dan kunnen we overgaan naar agendapunt 4.

4. Mededelingen

De **voorzitter**: Zijn er mededelingen vanuit de raad? Dat is niet het geval. Er zijn geen mededelingen van het college? Ook niet het geval.

5. Afdoening ingekomen stukken

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 5, de afdoening van ingekomen stukken. Is er iemand die daar het woord over wenst te voeren? Is er iemand die stemming hierover wenst? Ook niet het geval, dan constateer ik dat dit is afgehandeld.

6. Bekrachtiging/opheffing geheimhouding
a. Raadsvoorstel Bekrachtiging geheimhouding bijlage 1 en 2 behorend bij Raadsmemo

Halfjaarrapportages GR Bleizo en bedrijvenschap Hoefweg 2022-1

De **voorzitter**: Is er iemand die bij dit raadsvoorstel een stemverklaring af wil leggen? Niet het geval, is er iemand die stemming wenst hierover? Dat is ook niet het geval, dan constateer ik dat het voorstel is aangenomen.

7. Hamerstukken

a. Raadsvoorstel Technische wijziging Huisvestingsverordening Zoetermeer 2019
b. Raadsvoorstel Zienswijze op de Coalitie voor veiligheid 2023-2026
c. Raadsvoorstel Participatieverordening Zoetermeer 2022 en Kadernota Participatie 2022
d. Raadsvoorstel Vaststellen kadernotitie Primair en speciaal onderwijs en de kadernotitie Voortgezet (speciaal) onderwijs
e. Besluitenlijst en notulen van 17 oktober 20228.

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 7, de hamerstukken, dat zijn de raadsvoorstellen die als hamerstukken worden afgedaan. De titels staan op de agenda van vandaag. We gaan dezelfde procedure doen als de vorige keer, dat betekent alle voorstellen in een keer. Is er iemand die behoefte heeft aan het geven van een stemverklaring bij een van de raadsvoorstellen die bij de hamerstukken staat? De heer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u wel voorzitter, bij de kadernotitie Primair en speciaal onderwijs en de kadernotitie Voortgezet (speciaal) onderwijs graag een korte stemverklaring. We betreuren het dat deze kadernotitie twee jaar oud is en dat we het stuk nu pas vaststellen. Eigenlijk moeten we nu een verouderd stuk beoordelen. Aan de andere kant willen we ook graag dat het veld nu door kan en dus zullen we voor stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Nog anderen met een stemverklaring? Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, we willen het college danken voor de wijziging in het raadsvoorstel Zienswijze op de Coalitie voor veiligheid 2023-2026.

De **voorzitter**: Dank u wel. Zijn er nog anderen voor een stemverklaring bij een van de stukken? Dat is niet het geval. Is er iemand die stemming wenst over een van deze raadsvoorstellen? Niet het geval. Dank u wel, dan zijn deze raadsvoorstellen aangenomen.

8. Programmabegroting 2023-2026 en Tweede Tussenbericht 2022

De **voorzitter**: Dan gaan we over naar agendapunt 8. Programmabegroting 2023-2026 en Tweede Tussenbericht 2022. Er is geloot voor de volgorde van de fracties en die volgorde gaan we ook keurig volgen. Ik geef als eerste mijnheer Velner van de SP het woord. Gaat uw gang.

a. SP

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Ik zal in mijn bijdrage met name aandacht besteden aan de programma's Onderwijs, Zorg en Inkomen.
Binnen onderwijs, economie en arbeidsparticipatie onderschrijft het college de drie doelen vanuit de VNG door deze op te nemen in het coalitieakkoord waarin is aangegeven dat er gewerkt gaat worden aan het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven.
Bestaanszekerheid begint, volgens ons, met het krijgen van een salaris voor het werk dat je verricht. Onbetaald werk verrichten is voor ons als SP uit den boze aangezien je daarmee niet kunt bouwen aan de genoemde bestaanszekerheid. Dat laatste staat nu zeker zwaar onder druk door de hoge energierekening waardoor ook bijvoorbeeld de rekening voor de boodschappen sterk oploopt. De groep die moeite heeft om alle rekeningen op tijd te voldoen wordt steeds groter. Het gaat daarbij inmiddels niet alleen meer om minima, maar ook om inwoners met een modaal inkomen.
De algemene maatregel die we nu hebben van € 190,00 voor iedereen, vinden we dan ook geen goed idee. De een heeft het hard nodig en heeft hieraan niet genoeg en de ander die het niet nodig heeft, krijgt het toch. Dat moet anders. Sportvoorzieningen en culturele instellingen hebben het hierdoor ook moeilijk. We vragen ons dan ook af hoe dat straks zit met ons nieuwe zwembad en hebben een motie voorbereid met de titel Betaalbaar zwemmen.

Energie is een basisvoorziening en de SP is van mening dat we onze energie weer zelf moeten organiseren, door de bedrijven te nationaliseren. Hiervoor heeft de SP een petitie gestart die inmiddels door 60.000 mensen is ondertekend. Als je het met ons eens bent, steun dan deze petitie.
Door het energieplafond gaat het kabinet op dit moment miljarden euro's aan belastinggeld overmaken aan commerciële bedrijven die hiermee grote winsten behalen. Wij vinden dat we daarvoor dan minimaal zeggenschap terug moeten krijgen.
Het vanzelfsprekend maken van gezond leven, vindt de SP enigszins twijfelachtig. Wie en wat bepaalt dan vervolgens wat gezond leven is? Op welke wijze gaat het college hieraan dan invulling geven? Het is de individuele keuze van een inwoner en in supermarkten is op dit moment gezond eten vaak veel duurder dan ongezond eten. Daarnaast moet je ook voor het gezonde eten veel meer moeite doen.
Laaggeletterdheid is een van de meest verborgen en hardnekkigste vraagstukken in onze samenleving. Een grote groep mensen kampt met dit probleem. Daarbij horen ook mensen die moeite hebben met rekenen en digitale vaardigheden. Mensen die laaggeletterd zijn, hebben vaker te maken met werkloosheid, schulden, gezondheidsproblemen en een lager inkomen. Wat me opvalt, is dat in de 'aanpak laaggeletterdheid', het regionale plan vanuit Zuid-Holland Centraal, vooral gericht is op het vergroten van het bereik onder met name NT1'ers, zijnde mensen voor wie Nederlands de moedertaal is. Waarom wordt hier met name de nadruk op gelegd? 12% van onze inwoners staat inmiddels te boek als laaggeletterd. We hebben het dan in Zoetermeer over zo'n 15.000 mensen in onze stad. Dat vraagt een flinke inzet. Hiervoor hebben we een motie voorbereid met de titel Pilot familieschool.
Daarnaast blijkt Zoetermeer ook nog eens het grootste aandeel vroegtijdig schoolverlaters te hebben in de regio. Hebben we in beeld op welke wijze we deze groep het beste kunnen bereiken? Het regioplan voor de aanpak staat vol met mooie plannen. Maar hoe effectief zijn deze en zijn er al eerste resultaten bekend? En als we naar de doelen voor de komende vier jaren kijken, spreekt daar weinig ambitie uit. We blijven streven naar hetzelfde uitvalpercentage als we nu als hebben, namelijk 2,3%. Daar mag wat ons betreft, best meer ambitie voor worden opgenomen.
Binnen het programma Samen leven en ondersteunen wordt aangegeven dat er door de stijgende kosten in het Sociaal Domein extra aandacht is voor kostenbeheersing binnen de jeugdhulp. Dat snappen we wel, maar zijn we niet hierin niet doorgeschoten? Kan de wethouder al aangeven hoe effectief de maatregelen zijn die opgenomen zijn in de plannen vanuit het programma Ombuigen & Vernieuwen? Jeugdigen maken op dit moment nog gemiddeld vier jaar gebruik van jeugdzorg. In deze begroting is de ambitie opgenomen om deze zorg met een jaar terug te brengen. Op welke wijze wil het college dit gaan bereiken? Om dit in beeld te krijgen, hebben we een motie met de titel Met zorg blijvend omkijken naar onze kinderen voorbereid, zodat dit niet enkel blijft bij mooie woorden op papier.
De SP begrijpt niet waarom zorgverzekeraars, en tegenwoordig ook banken, bepalen hoe de zorg uitgevoerd moet worden. Dit systeem maakt de zorg onzes inziens onnodig duur. Afschaffen van marktwerking en eigen risico en deze vervangen door één organisatie zijn de belangrijkste speerpunten voor een Nationaal Zorgfonds.
Voor de WMO geeft het college aan dat het belangrijk is om huishoudelijke ondersteuning financieel bestendig te houden en beschikbaar te houden voor mensen die dat echt nodig hebben. Heeft het college hier dan een beeld bij? Daarnaast blijkt het verloop onder de WMO-consulenten onverminderd hoog en is er een achterstand in de afhandeling van aanvragen. Hiervoor hebben we een motie voorbereid om dit in kaart te brengen onder de titel Wachten op hulp. Ook is de gemeente op 1 mei 2021 gestart met de dienstverlening wijkgericht werken via inZet. Goed om te lezen dat cliënten die op de nominatie staan om overgedragen te worden aan inZet hun maatwerkvoorziening behouden totdat de overdracht is afgerond. Om inzicht te krijgen in de voortgang bij inZet hebben we een motie voorbereid met de titel InZet, thuis in de wijk.
In 2024 ontvangt de gemeente extra gelden in het kader van beschermd wonen. Het college vindt het belangrijk dat iedereen zich welkom voelt en kan meedoen aan onze samenleving. De SP vindt dat dit ook moet gelden voor de groep dak- en thuislozen zodat deze niet worden doorgestuurd naar Den Haag en hij heeft hiervoor een motie voorbereid met de titel Zoetermeer, een stad voor ons allemaal.
We horen met enige regelmaat in onze commissie- en raadsvergaderingen dat de bevolking in onze stad vergrijst. Daar zijn wij het als SP mee eens. Het voordeel dat we jaren hebben gehad door jongeren en jonge gezinnen naar onze stad te halen die op zoek naar woonruimte waren, is langzaamaan aan het verdwijnen. We worden op dat vlak dus ook volwassen en hebben daarmee een bevolkingsopbouw die vergelijkbaar met andere steden. Op dit punt hebben we een motie voorbereid met de titel Doorstroming mogelijk maken. Dat betekent dat we anders moeten gaan kijken naar hoe we onze stad inrichten.
Ook heeft het college de ambitie om mensen langer thuis te laten wonen. Tijdens ons werkbezoek aan Meerzicht werd verteld dat, als we een jaar langer thuis wonen, voordat we gebruik gaan maken van een verzorgings- of verpleeghuis, we als samenleving gemiddeld € 128.000,00 besparen. Op dit punt hebben we een motie voorbereid met de titel Ouderenzorg dichtbij. Dat vraagt dus om op een andere

manier te kijken naar de wijze waarop we onze zorg inrichten.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Het is meer een verduidelijkende vraag, u spreekt in de motie waar u het net over had, over zorgbuurthuizen. Ik vroeg me af wat u daarmee precies bedoelt; we hebben natuurlijk verpleegtehuizen, we hebben aanleunwoningen, wat is uw zorgbuurthuis anders dan wat we al hebben? Ik wil uw motie gewoon even goed begrijpen.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner heeft het woord.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter, wat we daarmee bedoelen, is iets dat vergelijkbaar is met een aanleunwoning waar mensen heel zelfstandig wonen en zaken samen gaan regelen waardoor je dus minder hulp nodig hebt. Dat bedoelen we daarmee.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk dat met name het begrip 'buurthuis' mensen op het verkeerde been zet omdat je dan denkt dat dat een plek is waar je vrije inloop hebt en waar allerlei activiteiten worden georganiseerd. Dus ik moet er nog even over nadenken wat we ervan vinden, maar dank u wel voor de toelichting.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Als we kijken naar de indicatoren die aangeven in hoeverre we meedoen aan de samenleving en zelfstandig wonen, vallen een tweetal zaken op; het gemiddeld budget maatwerkondersteuning per cliënt daalt, evenals de tevredenheid van cliënten rond de ondersteuning bij een hulpvraag. Dat moet dus anders. Dus hebben we op dit punt een motie voorbereid met de titel Noodzakelijke zorg dichtbij.
Zoetermeer wil een dynamische, functionele en mooie stad zijn, met een gezonde, groene en veilige leefomgeving. Tevens is er een groeiambitie, maar wat huisvesting betreft, ook een verplichting. In de inleiding van de Omgevingsvisie 2040 staat dat de grenzen van de groei letterlijk zijn bereikt. De woonaantrekkelijkheid van Zoetermeer is gedaald. De vraag dringt zich dan ook op of de, terecht ambitieuze plannen, wel gelijktijdig gerealiseerd kunnen worden. Waar moet dan de nadruk op liggen? Voor de SP ligt de nadruk op duurzaamheid, op kwaliteit boven kwantiteit, op leefbaarheid boven prestige. In dit kader hebben we een motie voorbereid die betrekking heeft op de verkeerssituatie aan de Osylaan met de titel Los de fuik op aan de Osylaan.
Bij de inrichting van de stad is de verduurzamingsopgave een uitdaging. Op dit moment bestaan er problemen tussen VvE's en woningcorporaties omtrent de financiering van verduurzamingsprojecten in hoogbouw waarvan een gedeelte van de woningen verkocht is. De SP vraagt zich af of de gemeente hierin niet een voortrekkersrol moet vervullen om dit proces te gaan versnellen. Hiervoor hebben we een motie met de titel Platform verduurzaming.
Het programma Leefbaarheid, duurzaam en groen heeft een tweetal doelstellingen, namelijk het bevorderen van duurzame ontwikkeling en het behouden van de kwaliteit van de openbare ruimte. We zijn tevreden met het feit dat de gemeente bij de inrichting van de ruimte gaat luisteren naar de inwoners. Echter met de kanttekening dat er dan geen tegenstelde keuzes moeten worden neergelegd, zoals bijvoorbeeld 'geeft u de voorkeur aan extra groen of aan extra parkeerplekken?' De keus zal dan vaak uitkomen op het laatste. De uitwerking van motie 2206-62 met de titel Kwalitatieve bomen laat nog veel ruimte om het groene beeld van de wijken af te laten nemen, zeker door de zinsnede dat bij zwaarwegende redenen vervanging door een kleinere categorie boom kan plaatsvinden.
Daarnaast vinden we de uitwerking van de punten duurzaamheid, energietransitie en afvalmaatregelen zeer matig. We missen op dit punt ambitie en bij de uitwerking mag zeker gelet worden op de haalbaarheid en betaalbaarheid van eventuele voorstellen.
Binnen het programma Vrije tijd hebben we het punt cultuur. Cultuur ervaren helpt bij je persoonlijke ontwikkeling. Veel kinderen van de lagere school komen voor het eerst in aanraking met cultuur door op bezoek te gaan bij het enige stadsmuseum dat we op dit moment nog hebben. Het is laagdrempelig, leerzaam en kinderen ontwikkelen hun fantasie. Voor ons als SP een reden om de subsidieverstrekking aan Museum De Voorde te herzien. Is het plaatsen van kunst op verschillende plekken in onze stad niet duur? Is het niet verstandiger om dit enkel in het Centraal Park te plaatsen en het vrijgekomen geld in te zetten om kunstenaars bijvoorbeeld te laten exposeren in het stadsmuseum?

Uit de ingediende moties blijkt in ieder geval dat de SP niet gaat instemmen met dit begrotingsvoorstel.

Motie nr. 2211-01 ingediend door SP, PvdA
Noodzakelijke zorg dichtbij
"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het college de huishoudelijke ondersteuning vanuit de WMO financieel bestendig en beschikbaar wil houden voor onze inwoners die dat echt nodig hebben;
- er onafhankelijke clientondersteuning beschikbaar is;

overwegende dat:
- huishoudelijke ondersteuning meer is dan enkel poetsen en dit ook een sociale component heeft;
- mensen hierdoor langer zelfstandig thuis kunnen blijven wonen;

draagt het college op:
- een realistisch beeld te krijgen van de zorgvraag die nodig is;
- zorg te dragen voor ondersteuning bij keukentafelgesprekken zodat hierbij altijd ofwel de mantelzorger of iemand van de onafhankelijke clientondersteuning aanwezig is;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-02 ingediend door SP
Betaalbaar zwemmen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de gemeente Zoetermeer in het Van Tuyllpark een nieuw modern en energiezuinig recreatiezwembad bouwt;
- de prijzen voor energie op dit moment zeer hoog zijn;

overwegende dat:
- bewegen voor iedereen erg gezond is;

draagt het college op:
- de toegangsprijs zo vast te stellen dat deze betaalbaar is en blijft voor elke inwoner van Zoetermeer;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-03 ingediend door SP
Doorstroming mogelijk maken

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- inwoners waarvan de kinderen het huis uit zijn, vaak wel kleiner willen gaan wonen;
- Zoetermeer te maken heeft met een stijging van de gemiddelde leeftijd van haar inwoners, en daarmee vergelijkbaar is met andere Nederlandse steden;
- jonge gezinnen moeite hebben om geschikte woningen te vinden;
- in onze raad hierover al regelmatig gesproken is;

overwegende dat:
- inwoners die kleiner willen gaan wonen vaak niet over de financiële mogelijkheden beschikken;
- hierdoor de doorstroming op de huizenmarkt niet op gang komt;

draagt het college op:
- te inventariseren samen met woonmakelaars van onze corporaties welke mogelijkheden er binnen

onze stad zijn om deze inwoners hierbij te helpen;
- hierover de raad te informeren voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-04 ingediend door SP, PvdA
Pilot familieschool

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- in Zoetermeer zo'n 2,3% scholieren het onderwijs voortijdig verlaten zonder startkwalificatie;
- 12% van onze inwoners laaggeletterd is en daardoor moeite heeft om mee te komen in onze maatschappij;
- ouders, die laaggeletterd zijn, lastiger betrokken worden bij het onderwijs van hun kind;
- kinderen van deze ouders minder kansen hebben om zich te ontwikkelen door middel van onderwijs;

overwegende dat:
- we tijdens het wijkbezoek aan de basisschool De Regenboog in Meerzicht bijgepraat zijn hoe ouders meer betrokken worden bij het onderwijs van hun kind;
- Amsterdam pilots voor familiescholen heeft gestart, deze scholen ondersteuning bieden in opvoeding, het opbouwen van een netwerk met andere ouders, het aanvragen van hulp bij armoede of het invullen van papierwerk;
- aanvullende activiteiten kunnen helpen de betrokkenheid en de plek in de samenleving van ouders te verbeteren en daarmee de kansen van hun kinderen te vergroten om zich te ontwikkelen door middel van onderwijs;

draagt het college op:
- te inventariseren welke scholen in Zoetermeer te maken hebben met een lage betrokkenheid van ouders en een hoge mate van problematiek bij zowel ouders als kinderen;
- de raad te informeren over deze initiatieven, voor het voorjaarsdebat van 2023, die deze scholen ontwikkelen om de betrokkenheid te vergroten en daarmee de kansen voor de kinderen vergroten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-05 ingediend door SP, PvdA
InZet, thuis in de wijk

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het college in 2020 gestart is met de ontwikkeling van wijkgericht werk dat een aanjager moet zijn voor verbetering van de sociale samenhang in onze pilotwijken Oosterheem en Seghwaert;
- de plannen voor huizen van de wijk inmiddels in de koelkast zijn gezet;

overwegende dat:
- de opdracht voor gebiedsgericht werken bij inZet is belegd;

draagt het college op:
- inzichtelijk te maken welke activiteiten van het conceptplan 'Huis van de Wijk' inmiddels door inZet zijn gerealiseerd;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-06 ingediend door SP
Los de fuik aan de Osylaan op

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het college middels een memo van 19 oktober heeft laten weten dat de Dorpsstraat een voetgangersgebied gaat worden;
- (fiets)verkeer dat nu door de Dorpsstraat fietst op zoek moet naar andere routes, zoals de Osylaan;
- in de afdoening van toezegging 567 alleen is gekeken naar problemen op de kruising tussen de Osylaan en het Agathapad;
- de wegversmalling op de Osylaan ter hoogte van de Ambachtsherenlaan nu als fuik voor allerlei verkeer dient;

overwegende dat:
- de gemeente Zoetermeer de veiligheid van fietsers, voetgangers en schoolgaande kinderen hoog in ons vaandel heeft staan;
- de Fietsersbond kritisch is over de alternatieve route over de Osylaan, dat bevestigd wordt door de risico- en ongevallenanalyse;

draagt het college op:
- met grote spoed de verkeerssituatie op de Osylaan aan te passen;
- hierbij als uitgangspunten mee te nemen dat de snelheid van het autoverkeer afneemt en de veiligheid voor (jonge) fietsers toeneemt;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-07 ingediend door SP
Met zorg blijvend omkijken naar onze kinderen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- vanuit het programma 'ombuigen en vernieuwen' de ambitie uitgesproken is om het gemiddeld gebruik vanuit de Jeugdzorg met een jaar terug te brengen;
- het niet alleen bij mooie woorden moet blijven;

draagt het college op:
- te inventariseren op welke wijze dit de komende vier jaar gerealiseerd gaat worden, zonder dat dit ten koste gaat van de zorg die onze jeugd nodig heeft;
- de raad hierover te informeren voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-08 ingediend door SP, GroenLinks
Platform verduurzaming

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- corporaties in onze stad woningen hebben afgestoten;
- eigenaren van de woning niet altijd de financiële middelen hebben om te verduurzamen;

overwegende dat:
- duurzaamheid in onze gemeente hoog op de agenda staat;

draagt het college op:
- een initiatief te ontwikkelen om corporaties en huiseigenaren te ondersteunen door het inrichten van een platform waarin alle mogelijkheden en financiële middelen staan;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-09 ingediend door SP, PvdA
Maak vaart met de afhandeling van WMO-aanvragen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het verloop onder WMO-consulenten onverminderd hoog blijft;
- er op 3 oktober nog ongeveer 1300 meldingen openstonden;
- meldingen met betrekking tot huishoudelijke hulp het verst achterlopen;

overwegende dat:
- nu niet inzichtelijk is of aan onze inwoners nog wel maatwerk wordt geleverd ten aanzien van de zorgvraag die gewijzigd kan zijn;
- tien medewerkers inmiddels gestart zijn in een opleidingstraject tot volwaardig WMO-consulent;

draagt het college op:
- vaart te maken met het wegwerken van deze achterstanden op dezelfde wijze als gebeurd is bij de achterstand in de afgifte van paspoorten:

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-10 ingediend door SP, PvdA
Zoetermeer, een stad voor iedereen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- op 20 september 2021 de woonzorgvisie is vastgesteld waarin een viertal ambities zijn opgenomen:
  - meedoen in de wijk: maatschappelijke betrokkenheid;
  - zorgaanbod voor de Zoetermeerder die dat nodig heeft;
  - passend en gevarieerd woningaanbod;
  - samenwerking rondom wonen, zorg en welzijn;

overwegende dat:
- het belangrijk is dat iedereen zich welkom voelt en kan meedoen in onze samenleving;
- in 2024 Zoetermeer geld ontvangt voor beschermd wonen;

draagt het college op:
- een plan te ontwikkelen om in Zoetermeer opvang mogelijk te maken voor onze groep daklozen zodat ze niet meer doorgestuurd worden naar Den Haag;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-11 ingediend door SP, FVD
Ouderenzorg dichtbij

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- onze Zoetermeerse ouderen steeds langer thuis moeten wonen;
- de zorgondersteuning dichtbij huis ingericht moet worden;
- er meer verzorgingshuizen gesloten worden;
- op het zorgpersoneel bezuinigd wordt;

overwegende dat:
- onze ouderen een plek verdienen waar ze oud kunnen worden in hun eigen vertrouwde buurt;
- dat dit een keuzemogelijkheid biedt tussen thuis blijven wonen of het verpleeghuis:

draagt het college op:
- de mogelijkheid te onderzoeken om een zorgbuurthuis, op kleine schaal, zodat de oudere Zoetermeerse inwoner, in een eigen vertrouwde, beschermende, omgeving kan blijven wonen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Velner voor uw eerste termijn. Dan gaan we over naar de tweede fractie, de fractie van de PVV. De heer Mooiman. Gaat uw gang.

b. PVV

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter, voor ons ligt de eerste begroting van deze bestuursperiode en waar er vorig jaar nog twijfels waren over de financiële situatie vanaf 2023, kunnen we inmiddels constateren dat de financiële positie van de gemeente voor de jaren 2023 tot en met 2025 sterk is verbeterd. Vanaf 2026 verslechtert het financieel perspectief nog wel vanwege keuzes van het kabinet en in 2026 keert ook de opschalingskorting weer terug. En die maatregelen leiden tot een fors lagere uitkering van het Gemeentefonds.
Voorzitter. In de begroting staat men stil bij de groei van Zoetermeer. Maar ook wordt terecht gesteld dat we voor grote uitdagingen staan, onder meer op het gebied van wonen, veiligheid, zorg en economie. Want voorzitter, zoals bekend, hebben we in Zoetermeer een grote woningnood. De vraag naar woningen is enorm. En landelijk is het tekort al opgelopen naar meer dan 330.000 woningen. Er zijn nu in alle segmenten en voor alle doelgroepen forse tekorten. De woningen die nog wel beschikbaar zijn, zijn voor een doorsnee Nederlands gezin vaak onbetaalbaar. Koop- en huurprijzen zijn, mede door de schaarste, naar recordhoogten gestegen en starters komen bijna niet meer aan een woning. Laat staan als je alleenstaand bent. Het is daarom van belang dat er de komende jaren flink wordt bijgebouwd binnen, maar ook buiten onze stad.
Recent heeft de provincie Zuid-Holland op aanvraag van de minister van VRO een woonbod ingediend. In het woonbod wordt de ambitie omschreven om tot 2030 235.460 woningen te bouwen. Dat komt neer op een toename van 14% ten opzichte van de huidige woningvoorraad in heel onze provincie. Deze woningen zijn ook hard nodig. Wij kunnen deze landelijke en provinciale ambitie ondersteunen. Dit zal ook voor Zoetermeer de nodige consequenties hebben.
Tegelijkertijd is het van belang dat we deze opgave op een goede manier invullen, zodat de stad ook leefbaar blijft. En hiertoe is het tevens nodig dat het rijk over de brug komt met financiële middelen om aan randvoorwaarden invulling te geven. Graag horen wij vanuit het college hoe het de eigen rol ten aanzien van het woonbod ziet en ook de verhoogde ambities vanuit provincie en rijk, mede gelet op de ambitie van dit college om de komende vier jaar minimaal 3000 woningen te leveren. Hoe denkt het college in lijn te blijven met de eerdergenoemde doelstellingen uit het woonbod?
Voorzitter, zoals gezegd, is het voor starters in Zoetermeer erg lastig om aan een woning te komen. Ruim 250 gemeenten bieden daarom de mogelijkheid tot een starterslening aan. Zoetermeer heeft dit van 2006 tot 2015 ook gedaan, en daarmee 636 koopstarters geholpen. In een advies aan de gemeente Zoetermeer uit 2017 werd gesteld dat herinvoering van de starterslening het beste gedaan kon worden in een tijd van crisis. Onze fractie is van mening dat het gelet op de huidige situatie een goede zaak is als we dit onderzoeken. Daarbij willen we wel specifiek dat het een onderzoek wordt naar de mogelijkheid om startersleningen aan inwoners van Zoetermeer aan te bieden. Met deze toevoeging voorkomen we dat men deze regeling van buiten de stad gebruikt en dus meer druk veroorzaakt en geven we juist de mogelijkheid aan Zoetermeerse starters die graag in de stad blijven wonen. Daarvoor dienen wij samen met FVD een motie in.
Voorzitter, waar het gaat om de veiligheid in de stad, zien we dat dit college extra inzet toont. En dat is een goede zaak. Het college kiest ervoor om de formatie van de zeven BOA's die gefinancierd werden vanuit tijdelijke gelden, structureel te borgen. Een verstandig besluit. Onze fractie steunt dit. Ook zien we de extra impuls in handhaving basis op orde als een goede zaak. Door de extra gelden worden knelpunten in de bedrijfsvoering weggenomen, wordt sturing georganiseerd en wordt extra formatie beschikbaar gesteld aan onder andere de jeugd-BOA, het meldingenproces en specifieke projecten.
Alhoewel de gemeente extra inzet op veiligheid, moeten we wel constateren, helaas, dat we nog steeds een flink tekort aan politieagenten hebben. De formatie van basisteam Zoetermeer zou 182 fte moeten zijn. De bezetting is momenteel 144 fte. Graag hoor ik van de burgemeester de stand van zaken ten aanzien van de lobby voor meer politieagenten, want dit blijft hoognodig.
Recent hebben we gezien dat het aantal misdrijven in Zoetermeer in een jaar tijd aanzienlijk is toegenomen. Vergeleken met het eerste halfjaar van vorig jaar is er 10% meer misdrijven gepleegd. Vooral het aantal straatroven groeide fors. We hebben daar gisteren helaas ook weer een voorbeeld van kunnen lezen. Kortom, de nood is hoog.
Voorzitter. Naast de algemene veiligheid is ook verkeersveiligheid een belangrijk thema en in de begroting valt te lezen dat er een actieplan wordt opgesteld om dit verder te verbeteren. Het actieplan wordt

in 2023 aan de raad voorgelegd. Voor de uitvoering is vooruitlopend jaarlijks een bedrag van € 150.000,00 opgenomen. Daarmee worden meer verkeersonveilige plekken aangepakt en dat is iets waar onze fractie de afgelopen jaren ook voor heeft gepleit.
Daarnaast is goede bereikbaarheid van onze stad van belang. Het onderzoek om inzicht te krijgen in de bereikbaarheid van de wijk Rokkeveen en het LangeLand Ziekenhuis heeft dan ook onze steun. Genoemd wordt de wens voor een RandstadRailhalte bij het LangeLand Ziekenhuis. Overigens is onze fractie van mening dat een dergelijk onderzoek ook breder getrokken kan worden. Zo zijn er nog steeds plekken in Zoetermeer die slecht te bereiken zijn met het OV.
Waar het gaat om het LangeLand Ziekenhuis zelf, zien we dat een van de speerpunten onder programma 2 in de begroting is om het ziekenhuis te behouden. Dat doet ons goed. Recent hebben we in de media positieve signalen vernomen over de situatie van het ziekenhuis, waardoor het LangeLand Ziekenhuis veiliger lijkt. De plannen zijn echter nog niet helemaal rond en het is daarbij de vraag hoe het eruit gaat zien in finale vorm. We hopen dat dit college meer inzet toont om het ziekenhuis en de faciliteiten te behouden dan het vorige college. Immers, het vorige college gaf voornamelijk aan er niet echt iets mee te maken te hebben. Geen gesprekspartner te zijn, ondanks dat het vaak door de raad werd aangespoord om zichzelf in een betere positie te brengen en om meer invloed uit te oefenen. Recent hebben we daartoe bewegingen gezien, maar wel nadat de raad een aantal moties had aangenomen. Uit de daaruit volgende adviezen bleek dat het vorige college meer had kunnen doen dan het deed, het college was te passief terwijl het wel om ons ziekenhuis gaat. We hebben dus de hoop dat dit nieuwe college daarvan heeft geleerd en een actievere houding aanneemt.
Voorzitter, ook willen we opnieuw aandacht vragen voor de laatste financiële situatie waarin veel ondernemers en inwoners zitten. De nationale economie en de koopkracht van onze inwoners staan onder grote druk. Dit na een zware coronaperiode die veel inwoners en ondernemingen in financiële onzekerheid heeft gebracht. Gelet op de mondiale gebeurtenissen en de waarschuwingen voor een nieuwe recessie, de inflatie, alsmede de toename van faillissementen die we in het land zien, vragen we het college om alertheid en bereidheid om hulp te bieden waar dat mogelijk is.
Voorzitter, al met al staan we voor grote uitdagingen, maar onze fractie is van mening dat we deze gezamenlijk aankunnen. Voorzitter, daarbij is het ook belangrijk dat we blijven luisteren naar onze inwoners. En wij zouden ook graag vanuit het college een reflectie dan wel reactie willen op de twee insprekers die hier vanochtend hun verhaal hebben gedaan.
Dank u wel voorzitter.

Motie nr. 2211-12 ingediend door PVV, FVD
Starterslening voor Zoetermeerders

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de starterslening een lening is waarmee net een beetje extra kan worden geleend voor de aankoop van een eerste woning;
- ruim 250 gemeenten een starterslening aanbieden;
- Zoetermeer geen starterslening aanbiedt;

overwegende dat:
- de woningcrisis het voor starters extra lastig maakt om een woning te kopen;
- een starterslening jonge (thuiswonende) Zoetermeerders een kans kan bieden om toch een woning te kopen in Zoetermeer;
- het belangrijk is dat Zoetermeerse starters die in hun stad willen blijven wonen dit kunnen doen;
- een starterslening welke alleen beschikbaar is voor inwoners van Zoetermeer geen extra concurrentie van buiten de stad met zich meebrengt;
- in het coalitieakkoord wordt ingezet op extra aandacht voor starters;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden tot het aanbieden van een starterslening voor inwoners van Zoetermeer te onderzoeken;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Mooiman voor uw eerste termijn. Dan gaan we over naar de bijdrage van GroenLinks. De heer Boerboom, gaat uw gang.

c. GroenLinks

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, we bevinden ons in een tijd die gekenmerkt wordt door grote problemen en crisissen. Steeds meer inwoners weten niet hoe ze door stijgende energiekosten en stijgende prijzen voor boodschappen hun rekeningen moeten betalen, ook voor een groot deel van de middeninkomens. Tegelijkertijd stijgt de ongelijkheid en kunnen mensen nog steeds geen betaalbaar huis vinden. Klimaatprotesten nemen toe en we gaan nog steeds naar de knoppen. En tot slot moeten wereldwijd mensen vluchten voor oorlog, klimaatverandering en onrecht. Om na een vaak onmenselijke reis bij aankomst in Nederland fatsoenlijke opvang te ontberen.
Voorzitter, Zoetermeerders willen oplossingen voor deze problemen. Zij willen een stad waarin we samen verantwoordelijk zijn voor elkaar en voor onze natuur, waar we eerlijk delen en waar we elkaar helpen en ondersteunen. Met deze blik heeft GroenLinks naar de begroting gekeken.
Helaas moeten wij constateren dat ondanks dat er veel gebeurt, dit college te weinig urgentie voelt om veel van de problemen voortvarend op te pakken. Zeker nadat de problemen sinds het voorjaarsdebat voor veel mensen zijn toegenomen in plaats van zijn afgenomen. Voorzitter, ik zei het al, steeds meer inwoners weten door de stijgende energiekosten en inflatie niet hoe zij een rekening van morgen moeten betalen. Naast dat iedereen een fatsoenlijk bestaan verdient, heeft dit ook negatieve gevolgen op de lange termijn. Inwoners ervaren meer stress en dreigen door schulden verder af te glijden. Tegelijkertijd zijn de verschillen tussen inwoners alleen maar groter geworden. En wanneer iemand zijn energiecontract heeft afgesloten of wat zijn woonlasten zijn, maakt een groot verschil. Het rijk krijgt het niet voor elkaar om gericht maatregelen te nemen. GroenLinks wil daarom samen met de PvdA dat Zoetermeer een noodfonds opricht om middels maatwerk middelen in te kunnen zetten voor mensen die onvoldoende steun krijgen uit de rijksregelingen. Wat ons betreft, moeten deze middelen niet alleen voor inwoners, maar ook voor maatschappelijke organisaties, sport- en cultuurverenigingen en het mkb beschikbaar zijn.
Een gevolg van de inflatie en stijgende energiekosten is ook dat steeds meer kinderen in armoede opgroeien. Dit staat haaks op de ambitie uit Zoetermeer 2040 dat elk kind gelijke kansen moet hebben. Helaas moeten wij constateren dat hier weinig over in de begroting staat. GroenLinks wil dat dit college dit veel proactiever oppakt. Zorg dat kinderen met een gevulde maag de dag kunnen beginnen, zodat zij tot een optimaal leerresultaat kunnen komen. En daarnaast is het belangrijk dat kinderen zich geen buitenbeentje voelen doordat zij nooit een nieuw kledingstuk of speelgoed kunnen kopen. GroenLinks dient daarom twee amendementen in om het budget van de Kindpas te verhogen en meer ontbijt op scholen aan te bieden.
Voorzitter, Zoetermeer moet een stad zijn waar elke jongere zonder zorgen kan bouwen aan zijn toekomst. Helaas is de realiteit op dit moment anders. Psychische klachten nemen toe door de coronacrisis die zijn sporen heeft achtergelaten, maar ook klimaatverandering, verslechterde economische situatie en het niet kunnen krijgen van een woning zorgt voor stress bij jongeren. GroenLinks zou graag zien dat het college met een integraal plan komt om deze groep van perspectief te voorzien. Wij geven als mede-indiener van de motie Maak weer ruimte voor stille studieruimte graag een eerste onderdeel van het plan mee.
Helaas moeten wij ook constateren dat er nog steeds lange wachtlijsten in de jeugdzorg zijn. Het is onacceptabel dat de problematiek toeneemt door het tekort aan plekken. We zien dat het college dit wil aanpakken, maar wanneer verwacht het college met resultaten te komen?
Voorzitter, in een crisis moet je een ding nooit doen, en dat is bevolkingsgroepen tegen elkaar uitspelen. Helaas moeten wij constateren dat het in de wooncrisis wel gebeurt, bijvoorbeeld met het aannemen van de motie om geen sociale huurwoningen toe te wijzen aan statushouders tijdens het voorjaarsdebat. We moeten met elkaar de oorzaak van het probleem aanpakken.

De **voorzitter**: Ja, ik zat al te kijken. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, volgens mij was die motie iets anders, niet echt voorrang geven, maar gewoon via de wachtlijst, dus ze krijgen wel een woning toegewezen. Alleen gaat het misschien wat minder snel.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nee, voorzitter, dat is niet wat er in de motie stond, in de motie stond expliciet dat er geen sociale huurwoningen naartoe mochten en dat wij ze in tijdelijke woningen gingen huisvesten.

De **voorzitter**: Ik zie de heer Mooiman, gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Voorzitter, wat mijnheer Boerboom zegt, is gewoon feitelijk onjuist. In die motie, die ik nota bene zelf heb ingediend, staat inderdaad dat er geen voorrang meer naar statushouders gaat, maar er wordt wel natuurlijk ook gezegd dat zij nog gewoon op een wachtlijst kunnen staan. Er wordt ook gewezen op tijdelijke woningen, noodwoningen, flexwoningen, enzovoort. Dus wat u hier zegt, is gewoon feitelijk onjuist.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ook als dat laatste in de motie zou staan, is dat nog steeds iets waar onze fractie grote moeite mee heeft. We vinden namelijk nog steeds dat ook als hier in Zoetermeer inwoners urgentie hebben, ze ook voorrang moeten krijgen op een woning en het leidt ons af van het grotere probleem dat er is, dat is gewoon het feit dat we te weinig sociale huurwoningen bouwen en geen andere maatregelen durven nemen. En we merken in de maatschappij hoe dit zorgt voor alleen maar meer polarisatie.

De **voorzitter**: Gaat u verder. Ik zie toch nog de heer Mooiman. Gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter. We kennen de cijfers over de honderden mensen die extra aanspraak maken op een sociale huurwoning en ook dat dat meer was dan werd gebouwd in 2018 en 2019 en de eerste helft van 2020. Dus dat is wel degelijk een probleem. We zien ook dat de instroom – we hebben natuurlijk het memo van het college gezien – in de eerste helft van 2023 nog veel meer wordt. We hebben het straks over 300 personen. De fractie van GroenLinks moet het toch ook met ons eens zijn dat we dat op een gegeven moment niet allemaal aankunnen en dat we ook gewoon juist door dit te blijven hanteren de inwoners, die al zo lang op een wachtlijst staan, benadelen?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, zoals ik net al zei, u schetst het probleem eigenlijk zelf al, we bouwen te weinig woningen. Volgens mij hebben we met elkaar een ambitie om een flinke hoeveelheid woningen bij te bouwen en die wordt nu niet gerealiseerd en vaak ook nog van het verkeerde segment, u haalde het ook aan. Er zijn grote tekorten aan het aantal sociale huurwoningen dat betaalbaar is voor mensen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter, ik was wel getriggerd door de heer Boerboom en wat hij aangeeft over oorzaken aanpakken. Op zich zijn we daar natuurlijk enorm voor, alleen wat hij zegt, is een gevolg van de bouw die achterstand oploopt, wat tevens door de stikstofkerk van GroenLinks wordt bemoeilijkt. Dan zet die mijnheer toch zichzelf voor het blok. En als we dan de oorzaak aanpakken, is dan de oorzaak niet het opengrenzenbeleid en dat we daar wat aan moeten doen?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Sowieso is het geen GroenLinksbeleid maar Europees beleid dat die stikstofproblemen er zijn, dus dat zou ik even recht willen zetten. En daarnaast zijn wij een partij, en dat vind ik nog steeds en dat is wat ik aanhaalde, die vindt dat we een inclusieve maatschappij moeten zijn en als mensen in nood zijn – we hebben het niet over mensen die hiernaartoe komen uit economische overwegingen – en als mensen uit nood hiernaartoe komen, moeten we hier altijd een plek hebben. Natuurlijk moeten we in Europa bekijken hoe we dat op een faire manier verdelen, maar het kan niet zo zijn dat we hier deze groepen tegen elkaar uitspelen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ik ga verder. Wat GroenLinks betreft, betekent dat bijvoorbeeld stoppen met beleid om het aandeel sociale huurwoningen terug te dringen en aanvullende maatregelen te nemen die zorgen dat er meer betaalbare woningen bijkomen, bijvoorbeeld door de leegstand actief aan te pakken. Nog altijd heeft Zoetermeer geen beleid hiervoor. GroenLinks roept het college met een

motie op hier werk van te maken in 2023.
Voorzitter, het risico van een crisis is dat we vaak alleen oog hebben voor de impact op korte termijn, maar de lange termijn uit het oog verliezen. GroenLinks is daarom blij met de inzet die het college pleegt op het project Zoetermeer 2025. Helaas zien wij in de praktijk wel dat er nog te veel prikkels zijn die juist ongezond gedrag stimuleren. In het bijzonder gericht op onze jeugd. GroenLinks dient daarom de motie Stop kindermarketing ongezonde voeding in Zoetermeer in.
Daarnaast moeten wij er alles aan doen om een gezonde start van het leven mogelijk te maken, zonder beperkingen. Het geven van borstvoeding hoort erbij. Daarom dienen wij ook de motie Borstvriendelijke gemeente in.

De **voorzitter**: De heer Boerboom, ik zie een interruptie van mijnheer Van Gils, klopt dat?

De heer **Van Gils** (VVD): Ja, maar ik was niet zo snel, dus ik wil een klein stukje terug in de tijd. Het ging over de motie over leegstand, om kantoren in de stad gebruiken om woningen te realiseren. Ik vroeg me af, en als u het niet weet dan kunnen we misschien de vraag doorgeleiden naar het college, hoe groot is dat probleem en lijkt het niet groter doordat we in de Entree natuurlijk een aantal kantoren leeg hebben staan die nu worden getransformeerd? We hebben dat recent in de binnenstad gedaan. Heeft u dat scherp? De cijfers die u noemt, kloppen maar ik ben benieuwd of we daar niet al een oplossing voor hebben.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ik denk zeker dat een deel daarvan inmiddels aangepakt wordt, maar van wat er nog wel leegstaat in de rest van de stad, daar hoef ik niet exact de cijfers van te overleggen, weet ik dat het vorig jaar in totaal om 19% ging, maar dat is inclusief de Entree en de binnenstad. Maar ik vind het eigenlijk sowieso bizar dat we daar geen actief beleid op voeren want ik vind sowieso dat we op elke woning of elk kantoor dat leegstaat op een actieve manier moeten sturen om daar wel zo snel mogelijk mensen te laten wonen of het weer actief als kantoorruimte te laten gebruiken.

De **voorzitter**: Ik zag ook een interruptie van mevrouw Kraneveldt, klopt dat?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, dank u wel voorzitter. We moesten in de fractie even lachen om de titel Borstvriendelijke gemeente. Daar kun je je een heleboel bij voorstellen dus we vroegen ons af of u in ieder geval niet even de titel van de motie kunt veranderen. Want het gaat natuurlijk om borstvoedingsvriendelijke gemeente.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ik ben zeker bereid om in de tweede termijn, als dat u helpt, de titel van de motie aan te passen.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Meijer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Wij waren een beetje verbaasd over die motie over de borstvoeding omdat we GroenLinks ook kennen als een liberale partij en ten eerste die stickers op de deur alleen maar leiden tot de gedachte 'o, mag ik dan op al die andere deuren waar geen sticker zit niet meer voeden?' en ten tweede, het is toch echt de keus van de moeder zelf, om wel of geen borstvoeding te geven? Moet de gemeente zich daar nou echt in gaan mengen?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Uiteraard is dat een vrije keuze van de moeder zelf, voorzitter, daar willen we ook niet in sturen, maar we willen het wel aanmoedigen. We horen nu nog steeds – en volgens mij bent u daar ook de partij van – 'we willen dat vrouwen meer kunnen participeren en mee kunnen doen op de arbeidsmarkt'. Dan is het dus juist belangrijk dat we inzichtelijk maken op welke plekken zij eventueel borstvoeding kunnen geven of kunnen kolven, et cetera.

De **voorzitter**: Dat roept veel reacties op. Maar mevrouw Meijer eerst want die was al bezig en dan mevrouw Bink.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik vind dat zeker de overweging niet uitstraalt dat het volgens jullie een keuze van de moeder is. Daar staat echt duidelijk in wat jullie daarvan vinden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Bink. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, bij mij roept het ook een beetje een lach op want ik zie al die stickers al op de deuren. Het lijkt me vreselijk. En ik heb ook helemaal niet het idee dat de Zoetermeerse vrouw problemen heeft met het voeden van haar kinderen, eventueel in een horecagelegenheid of wat dan ook. Ik heb daar nog nooit van gehoord en ik zie het regelmatig en het lijkt me een veel te vreemde regel om dit in een motie vast te gaan leggen. Nee, dank u wel.

De **voorzitter**: Dat is duidelijk. Het oordeel komt straks nog wel, maar mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nog twee opmerkingen daarover, voorzitter. Als het gaat om de overwegingen zijn we natuurlijk bereid om te kijken hoe we die iets aan kunnen passen zodat u daar, mogelijk, zich iets meer senang bij voelt. Wij krijgen juist wel signalen dat vrouwen zich er niet altijd gemakkelijk bij voelen of niet weten waar ze terechtkunnen. Het is heel vrijblijvend en het is ook niet voor niets dat er een landelijk initiatief is over dit onderwerp dus volgens mij is het goed om er nog een keer naar te kijken.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Nog even een korte opmerking, Vrijblijvend. Als iets vrijblijvend is, is er geen regel voor nodig.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, volgens mij staat er ook niet in dat het een regel moet worden. Er staat in dat we dit juist onder de aandacht brengen en stimuleren dat ondernemers of maatschappelijke organisaties of andere partijen dit kenbaar maken.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen reacties. O toch, mevrouw Frinking, gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik heb een andere vraag over een motie waar de heer Boerboom het over heeft gehad, over de kindermarketing. Op zich een sympathiek idee, maar bij ons bleef de vraag een beetje hangen 'hoe ga je onderscheid maken, afgebakend op Zoetermeer, want heel veel marketing komt natuurlijk via allerlei grotere kanalen bij je'. Dus hoe maak je dat het alleen voor Zoetermeer is? Wat was uw gedachte daarbij?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, andere gemeenten hebben hier ervaring mee opgedaan en we kennen als Zoetermeer ook de reclameverordening. We willen ook nog niet exact de kaders meegeven, maar volgens mij zou het college middels de reclameverordening daarop kunnen sturen en dan is het specifiek voor Zoetermeer bedoeld.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen reacties, gaat u verder, mijnheer Boerboom

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank voorzitter, ook de klimaatcrisis is voor veel mensen iets van de lange termijn, maar wordt inmiddels dagelijks gevoeld overal op de wereld. Daarnaast zien we in onze economie gebouwd op fossiele brandstoffen ook de afhankelijkheid van foute regimes, wat mensen nu direct terug voelen in hun portemonnee. Het nemen van klimaatmaatregelen is daarom urgenter dan ooit en om die klimaatcrisis aan te pakken is niet het probleem dat er geen geld is, want de raad heeft inmiddels tien maanden geleden het Duurzaamheidsfonds vastgesteld. Echter, het college laat dit op de plank liggen. Daardoor is er geen excuus dat de SPUK-regeling hier tussendoor kwam. Wethouder, pak uw verantwoordelijkheid en zorg dat deze middelen zo snel mogelijk worden ingezet voor de verduurzaming van Zoetermeer.
Voorzitter, een toekomstbestendige stad is er ook een waarin we goed omkijken naar ons groen. Wat GroenLinks betreft, wordt hier de urgentie aan gegeven die het verdient. Bijvoorbeeld door het eindelijk uitvoeren van de motie om de Plas van Poot tot natuurkern aan te wijzen, maar ook door nog meer dan

nu gebeurt versterking van het groen integraal mee te nemen in woningbouwontwikkelingen.
Tot slot heeft het college de ambitie om het aantal bomen te laten groeien. GroenLinks is benieuwd op welke termijn wij de bomenmonitor kunnen verwachten en we zouden graag zien dat de wethouder kinderen actief betrekt bij het planten van extra bomen en dient hiervoor een motie in.
Voorzitter, een levendige en toekomstbestendige stad kan niet zonder sport en cultuur. Zoals eerder aangegeven, verdienen zij onze steun in deze uitdagende tijden. Maar ook moet er geïnvesteerd worden richting de toekomst. Het zal u daarom niet verbazen dat wij nog altijd tegen de plannen van dit college zijn rond de cultuursector. Echter, het college krijgt wel een cadeautje van het rijk met extra middelen voor de bibliotheek. Kan de wethouder aangeven hoe hij deze middelen wil gaan inzetten?
Om Zoetermeer economisch klaar te maken voor de toekomst, is het belangrijk dat we nu kiezen voor een duurzame economie, gebaseerd op circulariteit, maar ook op een economie waarbij het mkb een veel belangrijkere rol speelt. Wat duidelijk geen bijdrage levert aan onze economie, zijn brievenbusfirma's. GroenLinks ziet daarom graag dat het college deze aanpakt binnen de mogelijkheden die we hebben en dient daarvoor een motie in.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, ik zie de heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, Zoetermeer Vooruit ondersteunt het probleem dat GroenLinks omschrijft in de motie over de brievenbusfirma's. Echter, dit is een landelijk probleem en is het niet veel beter – GroenLinks is ook een landelijke partij – om dat centraal op te pakken?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Een van de bullets in ons dictum is ook om het rijk aan te sporen want we herkennen ook dat het rijk daar veel meer aan kan doen dan Zoetermeer, maar dat neemt niet weg dat we, zoals wij schetsen, wel vinden dat Zoetermeer ook daar in ieder geval iets in kan betekenen en dat alle stapjes die daaraan bijdragen van meerwaarde zijn.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u voorzitter, zou mijnheer Boerboom willen uitleggen wat we dan precies gaan doen als gemeente? Want ik zie in de motie alleen maar 'openbaar maken en banden minimaliseren'. Naast dan bij het rijk erop aandringen. Wat gaat dat dan helpen in Zoetermeer?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Met het eerste is volgens mij een duidelijke signaalfunctie van toepassing, we vinden nog steeds door het agenderen, door het zichtbaar te maken dat we het onwenselijk vinden, heel veel van deze bedrijven zijn juist vaak actief in het grijze gebied, zogezegd, en niet altijd zichtbaar voor de buitenwereld, het eerste belang. En van het tweede punt denken we in ieder geval dat er vast partijen in deze stad zijn die huisvesting bieden aan deze brievenbusfirma's en we willen in ieder geval dat Zoetermeer geen activiteiten met deze ondernemingen aangaat.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen reacties, gaat u verder mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): GroenLinks zou nog altijd graag zien dat we naar een systeem komen waarbij we betalen voor de hoeveelheid afval die we produceren. De inwoner heeft echter anders besloten. Dat neemt niet weg dat wij de huidige verdeling van de afvalstoffenheffing onredelijk vinden. Eenpersoonshuishoudens betalen mee aan het afval van tweepersoons- of meerpersoonshuishoudens. GroenLinks verzoekt het college middels een motie om te onderzoeken hoe we tot een meer evenwichtige verdeling kunnen komen van de afvalstoffenheffing.

De **voorzitter**: De heer Boerboom, een interruptie van mijnheer Van der Vlies. Gaat uw gang.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. We hebben uw motie bekeken en we zagen dat de meerpersoonshuishoudens in uw verhaal ongeveer 35% meer gaan betalen. Maar dat zijn de gezinnen waar u het over heeft. Zit daar voor de rest nog iets achter? Dat lijkt ons wel echt een forse verhoging.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Wat er ook in de motie staat, is dat het college tijd krijgt om te onderzoeken wat een reële verdeling zou zijn en dat we daar stapsgewijs naartoe kunnen groeien want het lijkt me ook goed om dat niet in een keer te doen. Maar we kunnen het ook omdraaien; de afgelopen jaren hebben die gezinnen waarschijnlijk eigenlijk veel te weinig betaald voor de hoeveelheid afval die ze produceren.

De **voorzitter**: Ik zie mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Over deze motie heb ik toch wel een vraag aan mijnheer Boerboom want eigenlijk loopt GroenLinks voor de muziek uit. We hebben het referendum gehad en we hebben volgens mij als raad ook besloten dat er een onderzoek komt naar hoe nu verder. Dus dit is een schot voor de boeg nemen, waarbij wij liever eerst het verhaal horen van het college over hoe dit aan te pakken. Hoe zit mijnheer Boerboom daarin?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, volgens mij zou het mooi zijn als het college dit verhaal zou meenemen want op dit moment staat het stil en we hebben geen idee hoelang dit gaat duren. Er zijn geen termijnen voor vastgesteld. En daarnaast is het sterk de vraag... de inwoners hebben het niet voor niets afgewezen, dus ik heb niet het gevoel dat er heel grote wijzigingen komen de komende jaren.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dan begin ik me echt zorgen te maken voor het Zoetermeerse gezin. Als we nu kijken naar wat er vanmorgen op nu.nl stond, dat de middeninkomens niet meer rond kunnen komen, en we gaan de prijs met 35% verhogen volgens deze motie, dan maak ik me ernstige zorgen en ik vraag de heer Boerboom: deelt u dan die zorgen van ons?

De **voorzitter**: Ik ga even kijken want er zijn meer reacties, zal ik die eerst even ophalen, mijnheer Boerboom, dan kunt u die in een keer meenemen? Eerst mijnheer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u wel voorzitter, ik hoor nu bedragen van 35% en volgens mij stelt u dat niet voor, want u geeft een voorbeeld van de gemeente Leiden. Dan toch een vraag aan mijnheer Boerboom. Ik kan me voorstellen dat u vraagt naar een onderzoek naar die tariefsplitsing. Maar als u in die motie meteen zegt dat we dat ook moeten invoeren, weet ik eigenlijk niet waar ik ja tegen zeg. Want ik weet niet wat dit gaat betekenen voor de huishoudens met meerdere personen. Zou u niet eerst tevreden zijn met een onderzoek waaruit zou kunnen blijken hoe we de tarieven anders zouden kunnen doen dan we nu doen?

De **voorzitter**: Ik ga ook nog naar mevrouw Brouwer en dan naar mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u voorzitter. Ik weet wel zeker dat als we een referendum houden over het voorstel om de kosten voor de gezinnen zo te verhogen, we dan weer een nee krijgen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik maak hier wel bezwaar tegen want we kijken alleen vanuit het perspectief van gezinnen. Daar heb ik echt moeite mee want we moeten breder kijken en we vergeten dat er heel veel singles zijn, die groep is groeiende, die juist met hogere lasten worden geconfronteerd waar we ook geen eerlijk verhaal voor hebben en die we misschien wel te veel laten betalen voor de hoeveelheid afval. Ik zeg niet wat een eerlijke verdeling is, maar ik vind – daar zou ik bij willen aansluiten – dat op zijn minst een onderzoek kan worden gedaan waarin het college kan kijken 'wat is reëel daarin?' Er staat inderdaad 'invoeren', maar dat was vooral gekoppeld aan het idee om te kijken wat het zou doen als je daar in drie jaar, of in vijf jaar naartoe gaat. Niet zozeer om het nu direct in te voeren, maar ik kan nog even kijken naar de tekst in de motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom, mijnheer Van der Perk. Gaat uw gang.

De heer **Van der Perk** (Zó Zoetermeer): Dank u voorzitter, is de afvalfootprint van een single niet groter, gemiddeld genomen, dan van een gezin?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dat zou goed kunnen, voorzitter, maar dan zou ik dus juist het college vragen dat te onderzoeken zodat we daar inzicht in hebben. Op dit moment, zie ik als ik naar de tarieven kijk en die vergelijk bijvoorbeeld met Leiden, grote verschillen daartussen en dan stel ik mij dus wel de vraag 'is dit een reële verdeling zoals we op dit moment in Zoetermeer hebben?'

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter, ik denk dat als u nog naar de tekst zou willen kijken – ik kan me heel erg vinden in de bijdrage van de heer Louw – en u kent de VVD ook als partij die graag eerlijk belast, dat we de motie kunnen heroverwegen. Op dit moment hadden we gezegd 'dat gaat even drie stappen te snel'. Dus dat zouden we waarderen, als u dat zou willen doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, het belangrijkste is inderdaad dat we met elkaar gaan onderzoeken en kijken hoe dit nu in elkaar steekt, dus voor mij geen probleem om daar straks de motie op aan te passen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, ik hoor mijnheer Boerboom net aangeven dat hij dus focus wil leggen op middeninkomens en gezinnen en dat klopt, Zoetermeer is geen Leiden. Leiden is een studentenstad waar je veel meer eenpersoonshuishoudens hebt. Dus heel die vergelijking is appels met peren vergelijken en in Zoetermeer hebben we gewoon te maken met veel jonge gezinnen die nu al genoeg financiële problemen hebben. Dus vindt mijnheer Boerboom dat hij die vergelijking wel kan maken?

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ik verbaas me allereerst over dat mijnheer Van den Boomgaard spreekt over middeninkomens bij gezinnen, die middeninkomens zitten ook bij de singles. Het gaat me er niet om dat we de een willen uitkleden, maar het gaat me erom dat we gewoon eens kijken naar de tarifering en waar die op gebaseerd is en welke mogelijkheden we zouden hebben. En misschien moeten we wel een gedeelte gaan compenseren of iets anders doen, maar ik vind het allemaal te vroeg om daar nu al uitspraken over te doen, maar op dit moment komt het onredelijk over in mijn ogen en die van mijn fractie.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we nu verdergaan en daar later op doorgaan want volgens mij is dit genoeg uitgewisseld en er is nog tijd vandaag om nog oordelen te vellen over moties.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. In de begroting zit een flink aantal investeringen, in het bijzonder in veiligheid en woningbouw. Vaak is GroenLinks niet tegen deze investeringen, maar we vinden ze op dit moment wel vrijblijvend. Door het ontbreken van indicatoren bij de jaarrekening over 2023 kunnen we op geen enkele manier vaststellen wat het effect is. GroenLinks vindt dit ongewenst en roept het college op om zo snel mogelijk en bij voorkeur in samenspraak met de raad tot indicatoren te komen. Graag een reactie.
Voorzitter, op de lange termijn ziet onze structurele begroting er niet goed uit. Het college schuift nadere besluitvorming voor zich uit, iets waar GroenLinks zich zorgen om maakt. Op zijn minst zou het college zich moeten voorbereiden op mogelijke maatregelen. Daarnaast zit Zoetermeer op een grote berg eenmalig geld. GroenLinks roept het college en de raad op na te denken over een slimme manier om dit geld in te zetten om de structurele lasten in de begroting te dempen. Graag een reactie van de wethouder van Financiën.
Tot slot voorzitter, wij kijken uit naar een mooi debat waarbij we samen tot maatregelen komen die onze stad een stap verder helpen om de uitdagingen van deze tijd het hoofd te bieden. En waarbij alle inwoners van de stad aan het einde iets van herkenning hebben in de begroting. Dank u wel.

Amendement nr. 2211-A ingediend door GroenLinks, PvdA, D66
Verhogen budget Kindpas

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;
gelezen het raadsbesluit 'Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026' met nummer 2022-084936;

besluit:
- aan besluit 2 een beslispunt toe te voegen:
  'g. Vanaf 2023 het budget voor de Kindpas te verhogen met € 75.000,00.'"

Amendement nr. 2211-B ingediend door GroenLinks, PvdA, D66
Stop op kinderen met honger in de klas

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;
gelezen het raadsbesluit 'Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026' met nummer 2022-084936;

besluit:
- aan besluit 2 een beslispunt toe te voegen:
  'g. In 2023 een budget van € 100.000,00 beschikbaar te stellen om op meer scholen ontbijt op school aan te bieden.'"

Motie nr. 2211-13 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66, FVD, CDA
Meer bomen in de stad samen met onze jeugd

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- we in een ecologische crisis zitten en de hittestress in de stad toeneemt;
- door de verdichting het groen in de stad onder druk staat;
- in het coalitieakkoord de ambitie is opgenomen om het aantal bomen in de stad te doen laten groeien;

overwegende dat:
- het initiatief 'Meer Bomen Nu' overdadige en ongewenste zaailingen (jonge bomen) oogst uit natuurgebieden en deze gratis weggeeft om te planten in kansrijke gebieden;
- het belangrijk is dat onze jeugd met natuur en groen in aanraking komt;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of het initiatief 'Meer Bomen Nu' bijdraagt aan de Zoetermeerse ambities om te komen tot een groei van het aantal bomen;
- te onderzoeken op welke manier de jeugd betrokken kan worden bij de aanplant van bomen (bijvoorbeeld door elk kind in groep X zijn eigen boom te laten planten);
- hierover te rapporteren aan de raad voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-14 ingediend door GroenLinks, D66
Stop brievenbusfirma's

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het aantal inschrijvingen van lege bv's in de Kamer van Koophandel toeneemt en hierdoor het aantal brievenbusfirma's met alleen een postadres maar zonder personeel toeneemt;
- ook in Zoetermeer het aantal bedrijven toeneemt terwijl het aantal arbeidsplaatsen afneemt;
- een van de oorzaken het toenemende aantal brievenbusfirma's is;

overwegende dat:
- brievenbusfirma's de Nederlandse economie weinig opleveren, verlies aan belastinginkomsten

veroorzaken en de reputatie van Nederland beschadigen;
- ieder zijn eerlijke deel aan belasting moet betalen en brievenbusfirma's daarom onwenselijk zijn in Zoetermeer;

verzoekt het college:
- brievenbusfirma's openbaar te maken via een register;
- de banden tussen de gemeente en de beheerders van brievenbusfirma's te minimaliseren;
- bij het kabinet aan te dringen op een stevige aanpak van brievenbusfirma's;
- hierover te rapporteren aan de raad voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-15 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66, Zoetermeer Vooruit
Terugdringen leegstand in Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er nog altijd een flink aantal gebouwen leeg staat in Zoetermeer (in het bijzonder kantoren);
- Zoetermeer geen beleid voert op de aanpak van leegstand;

overwegende dat:
- in tijden van een groot tekort aan woningen het onwenselijk is dat er zo veel gebouwen leeg staan;
- leegstand een negatieve impact heeft op de stad;
- de gemeente de mogelijkheid heeft om actief beleid te voeren om de leegstand in de stad terug te dringen;

verzoekt het college:
- te onderzoeken op welke manier de leegstand effectief terug gedrongen kan worden in Zoetermeer;
- hierover te rapporteren aan de raad voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-16 ingediend door GroenLinks, D66
Eerlijke verdeling afvalstoffenheffing

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- Zoetermeer op dit moment de volgende tarieven voor de afvalstoffenheffing hanteert:
  - huishouden van 1 persoon € 264,27;
  - huishouden van 2 personen € 297,73;
  - huishouden van 3 of meer personen € 311,77;
- eenpersoonshuishoudens daarbij onevenredig veel bijdragen aan de kosten van de afvalstoffenheffing;

overwegende dat:
- het aantal alleenstaanden groeit;
- alleenstaanden al vaak veel hogere lasten hebben op veel terreinen, doordat de maatschappij is ingericht op het gezin als hoeksteen van de maatschappij;
- andere gemeenten een meer gedifferentieerd tarief hebben voor de afvalstoffenheffing, zoals de gemeente Leiden die de volgende tarieven hanteert:
  - eenpersoonshuishouden € 226,20;
  - tweepersoonshuishouden € 325,20;
  - meerpersoonshuishouden € 424,44;
  - niet bewoond € 226,20;

verzoekt het college:
- te onderzoeken wat een meer evenredige verdeling is in de afvalstoffenheffing (tussen

eenpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens, meerpersoonshuishoudens en niet bewoond) en een voorstel te doen om daar in drie tot vijf jaar naar toe te groeien, waarbij de opbrengsten van de totale afvalstoffenheffing gelijk blijven;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-17 ingediend door GroenLinks D66,
Stop kindermarketing ongezonde voeding in Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- reclame wordt gemaakt in Zoetermeer gericht op volwassenen en kinderen met betrekking tot ongezonde voeding;
- kinderen in Zoetermeer bovengemiddeld aan overgewicht lijden in vergelijking met omringende gemeenten;
- overgewicht het resultaat kan zijn van de keuzes die kinderen en ouders maken op basis van reclame/marketing;

overwegende dat:
- overgewicht op lange termijn leidt tot ziekten en problematiek bij de ontwikkeling van kinderen;

verzoekt het college:
- om (kinder)marketing voor ongezonde producten te ontmoedigen in de openbare ruimten;
- om zich aan te sluiten bij de Alliantie Stop Kindermarketing Ongezonde Voeding;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-18 ingediend door GroenLinks, D66
Borstvriendelijke gemeente

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- moedermelk precies de voedingsstoffen die een baby nodig heeft bevat om deze te beschermen tegen ziekten en infecties en leidt tot een gezonde ontwikkeling;
- baby's die borstvoeding krijgen minder kans hebben op het ontwikkelen van overgewicht;
- Zoetermeer geen borstvoedingsvriendelijke gemeente is waardoor moeders niet overal op hun gemak hun kind de borst kunnen geven;

overwegende dat:
- gezonde voeding, ook in de vorm van moedermelk van ultieme belang is voor de gezondheid en ontwikkeling van baby's;

verzoekt het college:
- om locaties, binnen de gemeente, aan te moedigen om zich aan te melden voor het 'voeden kan hier'-beeldmerk;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Boerboom. Dan hebben we even een moment dat we kort gaan schorsen want ik krijg wat signalen van mensen die daar behoefte aan hebben. Dus ik kom daar als voorzitter aan tegemoet. We schorsen de vergadering voor tien minuten. Tot 11.15 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, ik ga de vergadering heropenen en ik praat wat langzamer omdat ik nog niet iedereen zie. Mag ik iedereen verzoeken plaats te nemen? Volgens mij heeft u meer dan genoeg tijd gehad. Ook in de collegebanken enige rust als dat kan? Dank u wel. Dan gaan we wat mij betreft, naar de PvdA, mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

d. PvdA

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter.
'Als je voor een dubbeltje geboren bent, word je nooit een kwartje'. Een bekend spreekwoord uit vroeger tijden. Na de Tweede Wereldoorlog werd dat gelukkig voor velen anders. We kregen de wederopbouw, we ontzuilden en we legden de basis voor onze verzorgingsstaat. De PvdA heeft daarin als voorvechter voor betere arbeidsomstandigheden en gelijke kansen voor iedereen een belangrijke rol gespeeld. En omdat het werk nooit klaar is, blijven we dat doen.
Die verzorgingsstaat maakte het mede mogelijk dat ik in mijn rode arbeidersfamilie het eerste kwartje kon worden. Ik ging van al mijn neefjes en nichtjes als eerste en enige studeren. Gelukkig is dat later anders geworden. Mijn opa was trots dat hij dat nog mocht meemaken. Anno 2022 lijkt dit allemaal overdreven nostalgie. Onze kinderen krijgen het toch beter dan wij? Ieder kind kan toch naar school en gaan studeren als het daar de capaciteiten voor heeft? Niemand hoeft toch meer in bittere armoede te leven, of in eenzaamheid, of in de kou?
De PvdA zou die vragen graag allemaal met 'ja' willen beantwoorden. Want wij geloven in de kracht van mensen, in de innovatie van de wetenschap en vooruitgang. Zo zitten wij in de politiek. Maar we zien helaas dat de zekerheden van kortgeleden snel zijn afgebrokkeld.
De klimaatcrisis, de oorlog in Oekraïne en het stikstofprobleem hebben ons vanzelfsprekende warme huisje, lapje vlees en autootje voor de deur op de helling gezet. De prijzen van energie, boodschappen en grondstoffen rijzen de pan uit. Mensen draaien de verwarming wat lager, douchen korter en pakken vaker de fiets. Dat is voor de meesten van ons misschien helemaal niet zo erg. Niet per se, in ieder geval. Sterker zelfs, duurzame ontwikkelingen worden zo vaak aangejaagd. Maar als mensen de rekeningen echt niet meer kunnen betalen, dan wordt je bestaanszekerheid onder je voeten weggeslagen. Dat maakt mensen onzeker en soms ook boos. Het wantrouwen richting de overheid neemt toe, ook richting ons, het vertrouwen in oplossingen van experts en wetenschappers neemt af.
Dat baart de PvdA grote zorgen. Voor ons is bestaanszekerheid vandaag het kernbegrip van deze begrotingsbehandeling. Als er een ding essentieel is om te kunnen meedoen, is het wel bestaanszekerheid. Bestaanszekerheid is daarom het fundament voor een inclusieve samenleving. De grote vraag is: hoe kunnen wij hier in deze zaal samen onze inwoners helpen de grond onder de voeten weer terug te krijgen, of in ieder geval niet te verliezen? Het gaat inmiddels niet meer alleen om de dubbeltjes die het moeilijk hebben, ook de kwartjes voelen de pijn en de onzekerheid.
Natuurlijk kijken we voor de grote ingrijpende maatregelen naar de landelijke politiek, maar ook hier in Zoetermeer kunnen we dingen doen. Vele gemeenten in het land hebben al extra regelingen getroffen. Dan kan en mag Zoetermeer niet achterblijven. Wij willen vandaag via een amendement en meerdere moties een aantal concrete voorstellen hiervoor doen.
Allereerst vindt de PvdA dat er een noodfonds ingesteld moet worden voor inwoners, en eventueel organisaties en ondernemers die acuut in de financiële problemen komen, om daarmee de eerste nood te lenigen. Wat de PvdA betreft, gaat daar € 2 miljoen in. Een fors bedrag, zeker, maar we kunnen dat lijden. Wij hebben, zo blijkt uit de begroting, een grote solvabiliteit en een zeer hoog weerstandsvermogen. Dat ligt bij vergelijkbare gemeenten op 1.0 tot 1.4, in Zoetermeer is het 1.9. We zijn daarmee een brave Hendrik, en daar is niets mis mee, maar ook een beetje gekke Henkie misschien. Waarom gunnen wij onze inwoners niet meer ruimte voor eenmalige noodzakelijke uitgaven? We hebben een enorme reserve vrij inzetbaar. Natuurlijk is het prima dat wij op financieel gebied degelijk zijn en geld opsparen voor het ravijn dat mogelijk opdoemt na 2026. Maar als dat ravijn inmiddels is gevuld met mensen die het financieel niet meer konden bolwerken, met verenigingen die de huur niet meer konden betalen, maken we dan uit misplaatste zuinigheid niet meer kapot dan ons lief is? Er is nu actie nodig om onze kwetsbaarste inwoners de winter door te helpen. Laten we dat dan ook doen.
Als je wel werk hebt, kun je ook arm zijn. In ons land leven 220.000 werkenden langdurig in armoede. Zij vallen buiten allerlei inkomensregelingen. De SER kwam vorig jaar met een advies om werken in armoede aan te pakken en ziet daarin ook voor gemeenten een grote rol weggelegd. Daarom verzoeken wij via een motie het college om onderzoek te doen naar de mogelijkheden om werkende armen beter in beeld te krijgen, te bereiken en te faciliteren, bijvoorbeeld door actievere communicatie en het voorkomen van de armoedeval door flexibelere regelingen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een interruptie van mevrouw Frinking. Gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik heb een vraag over deze motie. In het begin van het jaar hebben we met het Sociaal Innovatiefonds diverse voorstellen vastgesteld. Die worden nu uitgewerkt en een van die voorstellen gaat precies hierover. Wat is het verschil met wat u nu wilt?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dit is wat wij willen aangeven als de uitwerking die wij graag zien. We zien graag dat er goed wordt gekeken naar de regelingen die we hebben en of we daarmee per se tot een bepaald percentage van het bestaansminimum moeten blijven of dat we de ruimte hebben om daar boven te gaan zitten en deze mensen te helpen. Het is in ieder geval een belangrijk signaal dat we zouden willen afgeven. Als u het overbodig vindt, dan zou ik zeggen, stem er niet voor. Maar we vinden het zeker in deze moeilijke tijden wel belangrijk dat we hier ook met elkaar zeggen 'we zien ook u en dat ook u steeds meer in de problemen komt'.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Bestaanszekerheid begint natuurlijk bij een eerlijk loon voor fatsoenlijk werk. Een eerlijk minimumloon is in Europa door onze Agnes Jongerius een stuk dichterbij gebracht, maar daarmee zijn we er nog niet, want nu moeten we het ook landelijk gaan invoeren. En als gemeente kunnen we daar druk op uitoefenen en het goede voorbeeld geven. Daarom wil de PvdA dat het college in Den Haag gaat pleiten voor de verhoging van het wettelijk minimumloon naar minstens € 14,00 per uur en bij toekomstige aanbestedingen inzet op een toereikend minimumloon voor alle werknemers die voor onze gemeente dingen doen.
En tot slot van onze armoedevoorstellen, om ze maar zo te noemen, het OV dreigt voor velen onbetaalbaar te worden. Vaak gaan er stemmen op om voor bepaalde doelgroepen het OV gratis of in ieder geval goedkoper te maken. De vraag is dan altijd of dat kan en wat dat zou kosten. Wij willen daar graag de discussie over aangaan, maar daarvoor hebben we wel informatie nodig. Wij verzoeken daarom in een motie het college om de kosten voor diverse doelgroepen in beeld te brengen zodat we daar wellicht op een nader tijdstip goed geïnformeerd een besluit over kunnen nemen.
Voorzitter, naast de financiële kant van het leven is ook betaalbaar, fijn en veilig wonen een voorwaarde voor een zeker bestaan. Ik zie een vinger.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils, gaat uw gang.

De heer **Van Gils** (VVD): Even een verhelderende vraag want de moties zijn al rondgestuurd maar deze motie is vernieuwd en die heb ik niet meer gezien. Om wat voor gratis OV gaat het, gaat het om OV binnen Zoetermeer, tussen Zoetermeer en Den Haag, Zoetermeer en heel Nederland?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt pakt hem er even bij.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat hebben we niet heel specifiek gedefinieerd, of dat binnen Zoetermeer is, of dat het ook buiten Zoetermeer zou moeten zijn. Ik zou het nog wel toe kunnen voegen. Daar zou ik misschien even met u over moeten overleggen. We hebben daar diverse doelgroepen in genoemd en het gaat ons erom dat we die discussie met elkaar beter kunnen voeren als we wat meer informatie daarover hebben. Dan kunnen we ook weten of het haalbaar is en betaalbaar is, enzovoort. Maar ik zou eventueel nog 'al dan niet binnen Zoetermeer' toe kunnen voegen zodat het college daar misschien ook naar kan kijken en dat een beetje kan specificeren.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, op zich zijn we ook wel enthousiast over de motie, maar we hebben een beetje moeite met het noemen van specifieke doelgroepen omdat we eigenlijk vooral vinden dat het op basis van de financiële positie van een gezin bekeken zou moeten worden. U noemt bijvoorbeeld ook ouderen en we gunnen ouderen ook een betaalbaar OV-ritje, alleen zij krijgen al vaak heel veel korting en de ene oudere is de andere niet. Dus we zouden liever zien dat het op basis van inkomen zou gebeuren dan op basis van de leeftijd die iemand heeft.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Natuurlijk kun je ook dit weer aan de ZoetermeerPas koppelen maar daar vallen ook weer heel veel mensen buiten. We hebben dat niet gedaan omdat het denk ik ook niet altijd – tenzij je het aan de ZoetermeerPas koppelt – duidelijk is hoeveel mensen verdienen. Dus zo ingewikkeld heb ik het niet willen maken. Ik wil er even over nadenken maar ik weet niet of ik de motie aanpas

op deze wijze. Misschien moeten we het niet te ingewikkeld maken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Het is natuurlijk prima en we wachten af waar u mee komt en dan kunnen we de motie eventueel wel of niet steunen.

De **voorzitter**: De heer Louw gaat interrumperen op zijn fractievoorzitter.

De heer **Louw** (PvdA): Ik ga in op de opmerking van mijnheer Van Gils, we hebben een hulplijn voor mevrouw Kraneveldt. Er staat in de motie dat het gaat om lokaal OV. Dus binnen Zoetermeer.

De **voorzitter**: Kijk eens.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat had ik zelf over het hoofd gezien, dus helemaal goed.

De **voorzitter**: Maar dan is er wel een hulplijn verdwenen nu.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, jammer, dan mag ik nog naar buiten bellen geloof ik?

De **voorzitter**: Ja, dat mag nog, maar dan houdt het op. Mevrouw Kraneveldt, gaat u verder.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Bedankt collega Louw.
Voorzitter, overal staat de woningmarkt onder druk en wij maken ons daar grote zorgen over. We zien regelmatig plannen van dit college voorbijkomen om minder sociale woningen bij te bouwen en meer sociale woningen te slopen of te transformeren naar middeldure of dure huur. De plannen van Meerzicht, 500 sociale woningen daar weg, uit de voorraad in ieder geval, zorgen voor grote onrust. Want waar kunnen de mensen die daar nu nog wonen straks heen? Waar komen er dan 500 sociale woningen er bij? Niet in de Entree, zo hebben we onlangs vernomen. We gaan het daar de 14e ook weer uitgebreid over hebben, maar we hebben er geen vertrouwen in dat dit college gaat zorgen voor voldoende betaalbare woningen voor onze inwoners. We praten daar graag met de nieuwe wethouder over maar we houden ons hart vast.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, natuurlijk willen we ook dat er voldoende betaalbare woningen zijn voor onze inwoners. Tegelijkertijd zien we ook dat heel veel inwoners in een woning zitten die veel goedkoper is dan ze kunnen betalen dus wat gaat u nu doen aan doorstroming, anders dan dat u alleen maar sociale woningen wilt bijbouwen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Als je je hard maakt voor een betaalbare woningen voor mensen die echt die middeldure of duurdere huur of koop niet kunnen betalen, wil dat niet zeggen dat je de andere groepen waar u het over heeft niet wilt bedienen. Natuurlijk moet er ook gebouwd worden voor hen en dat hoeft helemaal geen tegenstelling te zijn. We doen denk ik al het een en ander met doorstroommakelaars en dergelijke. Maar het is een hardnekkig probleem waar ik ook niet zomaar een oplossing voor heb omdat je natuurlijk mensen dan wel een betaalbare andere en kleinere woning moet aanbieden. Maar als dat een woning is waar ook weer een paar honderd euro meer voor moet worden betaald, terwijl die misschien wel kleiner is, dan ga je als oudere niet verhuizen. Dus we zullen sowieso wat in generieke zin aan de woningmarkt moeten doen en aan de druk die daarop staat.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik dacht ook dat u heel sympathiek zou staan tegenover onze motie waarin we juist zeggen 'als iemand een grotere woning verlaat en daar een kleinere voor terugneemt, mag dat nooit meer kosten'. Daarmee kun je dan doorstroming op gang brengen. Maar toch was u het daar niet zo mee eens, begreep ik.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): We hebben hem niet mee ingediend omdat we hem niet helemaal duidelijk gesteld vonden als ik me even goed herinner. De woningbouwcorporaties hebben natuurlijk nog steeds last van die verhuurdersheffing die er nog niet af is en als we aan hen vragen een andere, kleinere woning voor dezelfde prijs aan te bieden, zal dat misschien niet altijd lukken. We waren er niet helemaal zeker van hoe we uw motie moesten interpreteren en misschien ga ik of uw collega daar straks via een interruptie nog een vraag over stellen, maar vooralsnog vonden we hem niet zo duidelijk dat we hem wilden mede indienen.

De **voorzitter**: En hij is nog niet ingediend, gaat u verder, mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Precies. Maar soms praat je over een motie die nog komt.
Bestaanszekerheid betekent ook zo lang mogelijk gezond blijven wonen. Maar Zoetermeer vergrijst. Als je ouder wordt, is de kans aanzienlijk dat je de ziekte van Alzheimer of een andere vorm van dementie krijgt. Zoetermeer heeft hier, net als andere gemeenten, een uitdaging. Mensen met dementie willen graag onderdeel blijven uitmaken van de samenleving en mantelzorgers willen de zorg voor hun naasten of ouders natuurlijk zo lang mogelijk volhouden.
De dementiescan van Alzheimer Nederland verschaft snel inzicht in hoe dementievriendelijk Zoetermeer is en hoe we ervoor kunnen zorgen dat Zoetermeer dementievriendelijker wordt. Wij stellen in een motie voor dat Zoetermeer die scan gaat uitvoeren.
En als het gaat om natuur en milieu kunnen we wel stellen dat de geitenwollensokkendragende wereldverbeteraars, die in de jaren '70 al zeiden dat we niet verder onze planeet mogen verwoesten, gelijk hebben gekregen. Stikstof, verdwijnende natuur en biodiversiteit, het is geen ver-van-ons-bedshow meer, maar bittere realiteit. We hebben daarom vandaag twee moties die iets aan duurzaamheid doen. Wij zijn van mening dat groen het nieuwe goud is. Onderzoek wijst uit dat veel groen in wijken bijdraagt aan de gezondheid en het welbevinden van onze inwoners. Daar is een heel mooie nieuwe vuistregel voor: de 3-30-300-regel: 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis, 30 procent bladerdek en op 300 meter van het dichtstbijzijnde park of een groene ruimte wonen. Wij doen het voorstel om deze norm als benchmark te hanteren.
Dan zijn we onlangs op bezoek geweest bij een prachtige bezorghub hier in Zoetermeer, een echte Zoetermeerse onderneming. Dat bedrijf loopt er tegenaan dat er in het Stadshart eigenlijk nergens een behoorlijke laad- en loszone is. Chauffeurs zijn al diverse keren bekeurd, omdat er auto's op die zones stonden. Wij willen graag in het Stadshart een groene laad- en loszone voor elektrische bezorgauto's en kleine vrachtwagentjes, en fijn, met een laadpaal erbij als het even kan. Daarmee voorzien we in een behoefte.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis wil interrumperen, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voorzitter. Een ontzettend mooie motie die we graag steunend mee indienen want het is ontzettend belangrijk dat er inderdaad voor ondernemers van die laad- en loszones zijn. Ik hoorde het u volgens mij op het allerlaatste moment nog noemen, want ik zou voorstellen om bij deze laad- en loszones ook een laadfaciliteit te maken. Ook al staan ze er maar tien minuutjes, dan kunnen ze toch al gauw weer 10 of 15 kilometer verder rijden wat wel belangrijk is. Dat staat er nog niet bij in de versie die ik heb, maar er komt nog een nieuwe versie waarin die er wel bij staat?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Als de mede-indieners die er nu al onder staan dat ook een goed idee vinden om dat als mogelijke optie erbij te zetten, dan zou dat heel mooi zijn. Prima.

De **voorzitter**: Ik zie een aantal reacties, eerst mijnheer Van Gils en dan mijnheer Haak.

De heer **Van Gils** (VVD): We hebben laad- en loszones in het Stadshart en dan vraag ik me af, gaan we het nu makkelijker maken voor mensen die elektrisch rijden of elektrisch bezorgen, of gaan we het vooral moeilijker maken voor de rest? Dus gaan we een laadzone toevoegen, of gaan we de laadzones veranderen?

De **voorzitter**: De heer Haak op hetzelfde punt neem ik aan?

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, ik vroeg me gewoon af hoe dat in de uitvoerbaarheid

gezien moet worden. Ik kan me voorstellen dat, laten we een voorbeeld noemen, een MediaMarkt met 25 pallets moet lossen. Wordt dat dan allemaal met kleine wagentjes vervoerd? Dus u zit op die laad- en losplek ook nog met een logistiek probleem, dus ik zie dat niet zo zitten.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat kan, we moeten inderdaad kijken waar er plek zou kunnen zijn en hoe we dat vorm zouden kunnen geven. Het hoeft niet per definitie een plek te zijn waar anderen dan niet meer mogen staan. Maar ik denk dat het heel goed is dat we elektrisch rijden, ook bij al die bezorgbusjes in de stad, stimuleren en wij hebben begrepen dat er behoefte aan is. We willen het college verzoeken ernaar te kijken, met name naar de vraag of we de elektrische auto's, met een goede laadfaciliteit, heel goede aanvulling, kunnen faciliteren, ook in het Stadshart want blijkbaar worden ze vaak weggestuurd bij sommige andere zones omdat ze even op de weg moeten staan omdat er gewoon auto's geparkeerd staan. Dus we denken dat het in een behoefte voorziet.

De **voorzitter**: Ik zie verder nu geen reacties, gaat u verder mevrouw Kraneveldt

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, ik had het aan het begin van mijn betoog over dubbeltjes en kwartjes en de PvdA Zoetermeer hoopt dat dit college niet voor een dubbeltje op de eerste rang wil zitten en dat het kwartje snel valt. Dan heb ik het vooral over cultuur. Wanneer wordt cultuur door de Zoetermeerse politiek nu eens echt omarmd? Wanneer kunnen de culturele en evenementensector echt ervaren dat wij het waarderen dat zij Zoetermeer levendig maken?
Er is een besluit gevallen om de subsidie voor Museum De Voorde te stoppen. Dat vinden wij enorm jammer. Bijna triomfantelijk trokken sommige partijen in september de stekker eruit. We vinden het onbegrijpelijk dat ons eigen stadsmuseum niet wat langer de kans krijgt om zich te bewijzen. Zoetermeer wil met van alles graag koploper zijn, maar koploper cultuurbarbaar is niet positief voor je imago als derde stad van Zuid-Holland. Daar ga je, met je citymarketing...

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, u framet het altijd alsof we hier in deze stad niets aan cultuur doen, maar als ik kijk naar de begroting, wordt de cultuur hier gewaardeerd met een 8. En als ik kijk naar sport wordt dat veel lager gewaardeerd. Dus hoe verhoudt zich dat nu tot uw verhaal waarin u zegt 'er gebeurt maar niets'?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Als ik kijk naar het collegeakkoord, dan vinden we, en dat hebben we ook gezegd in juni, dat er heel veel op evenementen wordt gestuurd en wat minder op andere cultuur. En als je kijkt naar de hoeveelheid geld die wij aan cultuur uitgeven, dan loopt Zoetermeer ten minste € 30,00 achter op wat vergelijkbare steden uitgeven aan cultuur. Ik denk dus dat we nog wel een paar stappen kunnen maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Op welk niveau wilt u de cultuurwaardering dan hebben? Een 9 of een 10? Wanneer is het goed genoeg?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat zou fantastisch zijn!

De **voorzitter**: Wel via de voorzitter graag. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Sorry voorzitter, dat zou fantastisch zijn. Ik denk dat het altijd beter kan en ik denk dat het ontzettend zonde is dat we een museum dat, wat ons betreft, kans van slagen zou hebben en het zou verdienen om in ieder geval nog een tijdje te krijgen om dat te bewijzen, weg organiseren. Ik vind dat ontzettend jammer.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer wil daarop reageren. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter, ik vind het ingewikkeld dat het zo om die euro's draait. Ik

hoor niet wat de plannen dan zijn of wat er dan moet gebeuren. De inwoners van Zoetermeer zijn tevreden, dat zien we aan de cijfers. Maar moet er dan per se geld bij? Waarom dan? Wat wilt u daar dan mee doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk dat er nog best wat te wensen valt, ik zou heel graag het museum in de benen houden en ik denk dat er ook nog heel veel verenigingen zijn die extra steun kunnen gebruiken, zeker in de moeilijke tijden zoals we die nu hebben. En we hebben ook wel eens gezegd 'laat het budget meegroeien met het inwonersaantal in de stad dat natuurlijk gaat groeien', want ik vind het erg mager. Waarom kunnen we daar niet ook iets meer aan uitgeven? Wij zijn daar in ieder geval voor. U niet, maar dat kan, dat is ook niet erg, maar we denken dat er nog wel wat bij kan.

De **voorzitter**: Nog een interruptie van mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik hoor nog steeds alleen maar de financiële drijfveer, het moet meegroeien met het inwoneraantal, het is mager. Maar niet wat we dan missen in Zoetermeer en ook wat verenigingen of inwoners missen, wie mist dan wat? Dat hoor ik niet in uw verhaal terug en dat vind ik ingewikkeld.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk dat we bijvoorbeeld nog heel veel mensen niet bereiken met culturele activiteiten die we doen. Een aantal groepen wel, maar een aantal groepen ook niet en ik denk dat we daar nog het een en ander aan zouden kunnen doen en ik denk dat er ook nog amateurverenigingen zijn die zitten met locatie, ruimte, oefenruimte, opslagruimte, dat soort zaken. Ik denk dat we ook nog heel veel praktische zaken kunnen regelen voor onze cultuurverenigingen en we willen graag dat dat meegroeit.

De **voorzitter**: Ik zie ook mijnheer Ekkelenkamp nog.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter, ik wil mevrouw Kraneveldt even bijstaan ook in antwoord op de reactie van de fractievoorzitter van de VVD. Er is een uitvoeringsagenda Cultuurvisie gemaakt en die hebben we onlangs besproken in de commissie en die komt straks ook nog in de raad aan de orde, zeer waarschijnlijk, en dat is een prachtige uitvoeringsagenda. Alleen is er gewoon te weinig geld voor beschikbaar. Dus de ambities zijn hoger dan de middelen die daartoe verstrekt worden. Dus dat is eigenlijk het probleem in deze stad.

De **voorzitter**: Ik zie dat er nu een hele discussie ontstaat, maar ik ga hem wel langzaam afronden want het kan straks nog terugkomen. Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Voorzitter, dank u wel. Ik wil mijnheer Ekkelenkamp in dezen graag vragen hoe dan het verstrekken van subsidies zich verhoudt tot ondernemerschap. Want er is al heel veel subsidie verstrekt en wij zien heel graag dat de verantwoordelijken, zeker van het museum, ondernemerschap tonen dat zij bij het museum niet hebben kunnen aantonen. Hoe ziet D66 dat dan? Of is geld de leidraad en is ondernemerschap onderliggend daaraan?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik had net niet zozeer over het museum maar over die uitvoeringsagenda bij de cultuurvisie, maar als u mij vraagt of een museum een commerciële onderneming is, nee, dat denk ik niet. De meeste musea in Nederland hebben een flinke component subsidie. Er zijn maar enkele musea in Nederland die helemaal zonder subsidie draaien, ik ken ze in ieder geval niet.

De **voorzitter**: Heel kort en dan ga ik terug want dan hebben we dit volgens mij afdoende besproken.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Ze zijn er, musea die zonder subsidie draaien. En dat gaat dan ook vooral omdat particulieren misschien een bijdrage doen en dat is niet per se subsidie, maar een geste daarin. We zijn persoonlijk echt voor meer ondernemerschap. Er zijn zat ondernemers en instellingen in Zoetermeer en verenigingen die goed ondernemerschap tonen en

daarbij een redelijke subsidie verstrekt krijgen en dat is voor Museum De Voorde, nu we het er toch over hebben, tot nu toe steeds € 64,00 per jaartje geweest. Dat noem ik geen ondernemerschap.

De **voorzitter**: Maar het debat over De Voorde hebben we laatst uitgebreid gehad, dus mevrouw Kraneveldt, gaat u verder.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, nog kort cultuur.
We dienen voor op de korte termijn graag de motie Gala voor zorgpersoneel in. Hiermee hopen we voor het ziekenhuispersoneel een periode van onzekerheid af te sluiten met een mooi muziekgala dat ook in Den Haag al verwezenlijkt is. We zouden dat ook graag in Zoetermeer zien. Als de ondernemer het rond krijgt, willen wij graag een bijdrage vanuit het college.

De **voorzitter**: Daar zie ik een reactie op. De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, elk signaal van waardering voor ons zorgpersoneel gaat mij en mijn partij Zoetermeer Vooruit aan het hart. Echter, we hebben op 4 november jl. nog een uitnodiging ontvangen van de initiatiefnemer met een lijst van deelnemende artiesten en zelfs het verzoek om de raadsvergadering van 23 januari a.s. te vervroegen zodat ook raadsleden daar aanwezig kunnen zijn. Is dit budget dan echt nodig?

De **voorzitter**: Vindt u het goed als ik eerst de andere reactie ophaal? Ik neem aan dat het over dezelfde motie gaat. Ja. Mevrouw Brouwer en dan mijnheer Smitskam.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik heb twee vragen. De eerste is al gesteld door de vorige spreker. De tweede is: hoeveel mensen komen er bij zo'n gala en is dat in verhouding met de subsidie die we eraan zouden geven in uw voorstel?

De **voorzitter**: De heer Smitskam.

De heer **Smitskam** (PVV): Dank u voorzitter, op zich vinden we het een heel sympathieke motie, maar door alleen aandacht te geven aan het personeel van het LangeLand Ziekenhuis vinden we dat heel veel groepen tekort worden gedaan als je kijkt naar de GGD-mensen, de huisartsen, de POH's, de huisartsenassistenten en dergelijke. Er zijn gewoon veel meer groepen die enorm gebukt zijn gegaan onder het feit dat er zo veel problemen waren rond de coronatijd en om dan alleen de mensen van het LangeLand Ziekenhuis te belonen, hoezeer ik het ze ook gun, vind ik eigenlijk een beetje anderen tekortdoen.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt, een aantal vragen, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Om met dat laatste te beginnen, ik vind dat zeker een goede suggestie. Wat mij betreft, zouden we best met de initiatiefnemers in contact kunnen treden en zeggen 'verbreed dat naar de zorgsector in Zoetermeer', zodat je misschien ook – dan kom ik meteen bij mevrouw Brouwer – die zaal vol krijgt met mensen die je daar een leuke avond mee kunt bezorgen en niet alleen het personeel van het LangeLand Ziekenhuis. Dat vind ik een prima suggestie.
De vraag van de heer Mohammadian. Wij hebben begrepen dat het gala in Den Haag met veel succes is gehouden. Het werd zelfs geopend door de heer Rutte, ons wel bekend. Deze ondernemer heeft laten zien dat hij het ook kan organiseren, hij communiceert het misschien soms wat uitbundig, maar hij kan het wel degelijk en we hebben ook begrepen dat hij voor de line-up van dit beoogde concert al flink wat grote namen echt als harde toezegging heeft binnengesleept. Dus we denken wel degelijk dat dat succesvol zal zijn en we hebben ook gezegd, hij moet ook laten zien dat het gaat gebeuren, we gaan niet zomaar geld geven en dan kijken waar het schip strandt. Als het lukt om het allemaal rond te krijgen, zeggen wij 'draag dan als mooi gebaar vanuit de gemeente Zoetermeer wat bij'.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter en dank u wel mevrouw Kraneveldt voor de beantwoording. Dat de ondernemer het kan, daar heb ik alle vertrouwen in. Mijn vraag was meer: is het budget nog nodig want we hebben nu al een uitnodiging ontvangen van de initiatiefnemer.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Maar die uitnodiging ging ook wel vergezeld van de vraag of we daar als gemeente een bijdrage aan konden leveren. We willen daar een gebaar voor maken. Als dat op een meerderheid van de steun van de raad kan rekenen zou dat mooi zijn. We gaan het zien. Wij willen in ieder geval dat gebaar wel maken.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak nog.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, ik wil nog even een technische vraag stellen. Er staat in de motie een bedrag genoemd van € 30.000,00 maar weten we al hoeveel dat gaat kosten? Want er is ook een bepaald risico als je dat als ondernemer wilt organiseren. Ik stel dan toch voor dat eventueel maar de helft door de gemeente zou worden bijgedragen en niet het bedrag van € 30.000,00 met de natte vinger.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja. Ik weet niet precies wat het kost. Dit is het bedrag dat wij denken dat heel redelijk is. Halveren is dan ook weer arbitrair en mevrouw Bout, mijn collega, heeft contact met de initiatiefnemer en dat is echt het bedrag dat nodig is om het ook echt doorgang te laten vinden. Wij zeiden 'dat laatste stukje willen we geven'.

De **voorzitter**: Volgens mij is dit voldoende. Gaat u verder mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, tot slot, uit de hoek van marktwerking en de zelfredzaamheid wordt vaak de opvatting gehuldigd dat als je in de problemen zit, je het wel over jezelf zult hebben afgeroepen. Stelt u zich het beeld van een snelstromende rivier voor, waar iemand in terechtkomt, en het lukt deze persoon maar niet om eruit te komen. Op de kant staan allemaal mensen te roepen: had je maar moeten leren zwemmen! Maar intussen drijft de drenkeling steeds verder af.
Bestaanszekerheid is veel meer dan een fatsoenlijk inkomen hebben. Het gaat om een fundamenteel gevoel erbij te mogen horen. Als je in die rivier ligt, ervaar je de mensen op de oever als heel ver weg. Dat hulpeloze zwemmen, put je uit. En dan ga je kopje onder. Laten wij als gemeente niet aan de kant blijven staan, maar laten we bijspringen. En zeggen: hier, deze reddingsboei is voor jou!
Dat wenst de PvdA onze inwoners toe. Dat we als stadsbestuur niet wegkijken, maar naar onze inwoners omzien en ze de helpende hand bieden. Juist nu, in deze onzekere tijden. Laten we daar de komende jaren samen constructief aan werken. Wij wensen het college, alle ambtenaren en onze collega's in de raad daar veel succes bij.

De **voorzitter**: Prachtig getimed, precies op tijd. Mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel. Natuurlijk vinden wij het goed om mensen een reddingsboei toe te werpen op het moment dat het echt nodig is. Mijn vraag aan u is: krijgen ze daarna ook echt zwemles?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Natuurlijk, als je iemand op de oever hebt geholpen, dan ga je natuurlijk ook kijken wat de persoon kan doen en kan leren om er zelf weer bovenop te komen en te zorgen dat die nooit meer in de rivier komt. Dat hoort er natuurlijk bij, maar sommige mensen kunnen het niet alleen en die hebben echt even die reddingsboei nodig. We hebben de financiële middelen om af en toe een reddingsboei toe te gooien. Niet alleen aan die mensen bij wie we dat altijd al doen, maar ook bij de mensen die dan net even iets te veel verdienen en toch in de problemen komen. Ik hoop echt dat wij als raad daar een gebaar voor kunnen maken vandaag.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, die reddingsboei spreekt mij ook wel aan. We hebben net een inspreker gehad die zwemmende is. Die heeft een reddingsboei nodig aangaande de locatie voor een hondenschool. We hebben daar een motie voor opgesteld, waarschijnlijk heeft u die al gezien. Ik neem dus aan dat de PvdA die steunt?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik heb hem gezien en ik heb u ook een appje teruggestuurd dat ik moeilijk kan overzien wat het speelveld is als het gaat om die hondenscholen. Er zijn er blijkbaar nog twee die ook aanspraak willen maken op die locatie waar deze mevrouw ons zojuist iets over heeft verteld en ik kan nog niet beoordelen of daar nu sprake is van een belofte die het college of de ambtenaar niet gestand doet. Ik weet niet wat er aan de hand is. Dus ik zou eerst het college willen horen om te vertellen wat er daar nu precies is gebeurd en hoe het college daarin zit. Ik kan uw motie niet overzien.

De **voorzitter**: Heel kort nog mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dan constateer ik dat mevrouw Kraneveldt aan de zijkant blijft staan en de boei dus niet toewerpt. Het is als volgt, dat van de drie scholen er eentje sluit, eentje van de overgebleven gaat verhuizen en dan blijft er nog een derde over...

De **voorzitter**: Maar dit is een herhaling van zetten, mijnheer Van den Boomgaard. Er is net gezegd dat mevrouw Kraneveldt de reactie van het college wil afwachten, u heeft uw eigen termijn ook nog om die motie in te dienen, dus het lijkt me verstandig om dat in uw eigen eerste termijn te doen. Dan kunnen we daar eventueel een discussie over voeren. Dat lijkt me wel zo netjes. Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Iedereen die onze hulp nodig heeft, willen we een reddingsboei toewerpen, maar dan wil ik wel weten of er niet nog twee andere mensen aan het zwemmen zijn die die boei ook nodig hebben. Ik wil even het speelveld bekijken, ik ken die hondenscholen niet, ik heb zelf geen hond en ik heb geen idee wat die mensen allemaal doen en wat ze nodig hebben. Dus laten we eerst echt eventjes kijken wat het college ervan vindt. Ik kan het gewoon niet overzien. Zo simpel is het.

De **voorzitter**: Volgens mij had ik al gezegd dat we dat eerst zouden doen en dat lijkt me verstandig. Dan sluit ik de eerste termijn van de PvdA. Dan de fractie van de ChristenUnie-SGP. Mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Amendement nr. 2211-C ingediend door PvdA, GroenLinks, SP
Instellen Zoetermeers noodfonds

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

besluit:
- in raadsvoorstel 2022-084936 'Programmabegroting2023-2026' aan besluit 2. een beslispunt toe te voegen, luidende:
  'g. Een tijdelijk noodfonds in te stellen voor hulp in noodsituaties als gevolg van de stijgende kosten voor energie en levensonderhoud en dit noodfonds te voeden met een bedrag van € 2 miljoen, te dekken vanuit de reserve vrij inzetbaar.'"

Motie nr. 2211-19 ingediend door PvdA, D66, GroenLinks, SP
Groene parkeerzone Stadshart voor elektrische bestelwagens

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het college inzet op de groei van elektrische auto's in de stad, onder meer via het memo van 20 oktober jl. waarin de wethouder aankondigt op 133 nieuwe locaties laadpalen te willen plaatsen;
- het aantal bestelwagens dat pakketten bezorgt in de stad toeneemt;
- er nu nog geen voordelen zijn voor bedrijven die gebruik maken van elektrische bestelwagens ten opzichte van door benzine of diesel aangedreven bestelwagens;

overwegende dat:
- het gebruik van elektrische bestelwagens past bij het ingezette beleid van dit college om het gebruik van elektrische auto's te stimuleren;
- het gebruik van elektrische bestelwagens zorgt voor minder geluidshinder en vervuiling voor onze inwoners;
- ondernemers voordelen mogen krijgen voor het investeren in een elektrisch wagenpark;

- pakketbezorgers in het Stadshart niet met hun auto door het stadshart kunnen rijden;

verzoekt het college:
- uiterlijk 1 juli 2023 een groene laad- en loszone te realiseren in het Stadshart;
- het mogelijk te maken dat alleen elektrische bestelwagens hier een korte tijd kunnen parkeren om hun pakketten in het Stadshart te bezorgen;
- hierover te communiceren naar de bezorgbedrijven wat mogelijk kan leiden tot een (verdere) investering in elektrische bestelwagens;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-20 ingediend door PvdA, CDA, GroenLinks, SP
Een eerlijk minimumloon in Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

overwegende dat:
- steeds meer werknemers het water aan de lippen komt te staan, nu de energierekening soms meer dan een derde van salarissen opslurpt, mensen iedere week minder in hun boodschappenkar kunnen leggen en naar het werk reizen ook steeds duurder wordt;
- op 14 september jl. de Europese richtlijn voor eerlijke minimumlonen aangenomen is, die onderstreept dat een toereikend minimumloon minstens 60% van het bruto mediaanloon en 50% van het bruto gemiddelde loon zou moeten zijn;
- werknemers in dienst van de gemeente sinds de laatste cao-onderhandelingen wel een toereikend minimumloon hebben, maar dat lang niet altijd het geval is voor werknemers, zoals de vuilnisophalers, thuishulpen of taxibuschauffeurs, die in opdracht van de gemeente werken;

verzoekt het college om:
- in Den Haag te pleiten voor de verhoging van het wettelijk minimumloon dat voldoet aan de Europese fatsoensnorm, naar minstens € 14,00 per uur;
- bij toekomstige aanbestedingen in te zetten op een toereikend minimumloon voor alle werknemers die voor onze gemeente werken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-21 ingediend door PvdA, Zoetermeer Vooruit, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, CDA, SP
Hoe dementievriendelijk is Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- een op de vijf mensen dementie krijgt;
- het beleid erop gericht is zo lang mogelijk zelfstandig te blijven;
- een dementievriendelijke gemeente zich actief inzet om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving met de juiste zorg en ondersteuning;

overwegende dat:
- door de dubbele vergrijzing en het huidige beleid steeds meer mensen met een of andere vorm van dementie thuis (blijven) wonen;
- 70% van de mensen met dementie thuis woont en vaker een beroep zal doen op de WMO;
- mantelzorgers onmisbaar zijn in de zorg voor mensen met dementie en zij gemiddeld genomen zo'n 40 uur per week aan mantelzorg besteden;
- het coalitieakkoord op maatschappelijk gebied drie doelen weergeeft: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven;
- naast de maatregelen die de Rijksoverheid neemt om het gebied van dementie, de gemeente aanvullende maatregelen kan nemen om de gevolgen van dementie te verminderen, voor zowel de mensen met dementie als voor hun mantelzorgers;

van mening dat:
- we moeten proberen te voorkomen dat mensen met dementie in gevaarlijke (thuis)situaties terechtkomen en dat mantelzorgers uitvallen omdat ze hun taak niet meer aankunnen;
- we met gemeentelijk dementiebeleid de kosten van dementie inzichtelijker kunnen maken;

verzoekt het college om:
- de Focusbrief voor gemeenten 2022 van Alzheimer Nederland tot zich te nemen met daarin vijf focuspunten voor gemeenten;
- de dementiescan van Alzheimer Nederland2 in te zetten om te bepalen hoe dementievriendelijk Zoetermeer is;
- op basis van de genoemde punten in de Focusbrief en/of de uitkomsten van de dementiescan te bepalen of er extra maatregelen getroffen moeten worden (op korte, middellange en/of lange termijn) teneinde te komen tot een gericht dementiebeleid in Zoetermeer:

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-22 ingediend door PvdA, Zó! Zoetermeer, LHN, SP
Gala voor zorgpersoneel

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de gehele gemeenteraad van mening is dat het LangeLand Ziekenhuis van onschatbare waarde is voor Zoetermeer;

van mening dat:
- het personeel van het LangeLand Ziekenhuis na alle ellende door corona en alle onzekerheid over wel of geen ontvlechting toe is aan bijzonder bedankje voor hun inzet;
- een 'Gala voor het zorgpersoneel' daar een mooi middel voor zou kunnen zijn;

overwegende dat:
- er geen ruimte is voor structurele projecten, maar dat eenmalige projecten wel mogelijk zijn binnen de huidige begroting;
- het 'Gala voor het zorgpersoneel' op een soortgelijke avond in Den Haag al eens georganiseerd is;

verzoekt het college om:
- eenmalig € 30.000,00 ter beschikking te stellen voor het 'Gala voor het zorgpersoneel' als bijdrage in de kosten zodra duidelijk is dat deze gala-avond ook echt zal gaan plaatsvinden of heeft plaatsgevonden op maandag 23 januari 2023 in het Stadstheater van Zoetermeer;
- dit bedrag te dekken vanuit de reserve vrij inzetbaar:

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-23 ingediend door PvdA, Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, SP, LHN
Doorrekening gratis openbaar vervoer voor doelgroepen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de kosten van het openbaar vervoer in 2023 met 7,24% zullen stijgen;
- met name mensen met een kleine beurs beperkt worden in hun bewegingsvrijheid vanwege de kosten;
- ook onder ouderen zogenaamde 'stille armoede' heerst;
- als kinderen gratis kunnen reizen het voor veel gezinnen een stuk goedkoper wordt om met tram, bus of metro te reizen;
- andere steden gratis openbaar vervoer aanbieden aan bepaalde doelgroepen, zoals bijvoorbeeld in Rotterdam voor kinderen tussen 4-12 jaar en voor ouderen vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd, en in de provincie Utrecht waarbij alle 66-plussers gratis OV kunnen aanvragen;

overwegende dat:
- we mensen willen stimuleren om vaker voor het openbaar vervoer te kiezen en we vervoersarmoede willen tegengaan;
- het goed is als kinderen al jong vertrouwd raken met duurzaam vervoer;
- regelmatig in de gemeenteraad een oproep wordt gedaan voor gratis openbaar vervoer voor een bepaalde doelgroep (zoals bijvoorbeeld voor ouderen of een uitbreiding voor mensen met een ZoetermeerPas);
- hier kosten aan verbonden zijn en het goed zou zijn om verschillende kosten in beeld te brengen zodat het nieuwe college en de gemeenteraad hier een afweging in kan maken;

verzoekt het college:
- te onderzoeken wat de kosten voor de gemeente zouden zijn bij gratis lokaal OV voor gebruikers van een ZoetermeerPas, voor AOW'ers en voor kinderen tot 12 jaar in Zoetermeer met/zonder ZoetermeerPas;
- de kosten van dit onderzoek ten laste te brengen van het begrotingssaldo;
- hierover voor 1 juni 2023 terug te koppelen aan de gemeenteraad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-24 ingediend door PvdA, GroenLinks, SP
Gemeentelijke aanpak werkende armen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- werk niet voor iedereen bestaanszekerheid biedt en dat 220.000 werkenden in ons land in armoede leven;
- veel werkende armen langdurig in armoede leven, dan wel steeds daarin terug vallen;
- werkende armen zowel mensen betreft in loondienst en zzp'ers, alsook praktisch en theoretisch opgeleiden;

overwegende dat:
- de Sociaal Economische raad (hierna: SER) op 28 september 2021 met een advies is gekomen om werken in armoede aan te pakken en daarin ook voor gemeenten een grote rol ziet weggelegd;
- armoede grote gevolgen heeft voor iemands leven inzake het rond kunnen komen, de gezondheid, de onvermijdelijke stress, de eventuele schulden en de slechte start van kinderen in een gezin in armoede;
- onze gemeente tal van regelingen heeft om de armoede te verzachten zoals de bijzondere bijstand, kortingen via de ZoetermeerPas en ontheffingen van gemeentelijke belastingen, maar dat veel werkende armen daar geen gebruik van maken;
- de SER aangeeft dat het niet vanzelfsprekend is dat werkende armen worden bereikt via de voorzieningen die voor alle inwoners beschikbaar zijn;
- werkende armen ook niet goed in beeld zijn bij onze gemeente en er geen actief beleid is om hen te benaderen;
- actieve publiciteitscampagnes onder andere zouden kunnen helpen de groep werkende armen te bereiken en hen voor te lichten over de bestaande minima regelingen;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de werkende armen beter in beeld te krijgen, te bereiken en te faciliteren, bijvoorbeeld door actievere communicatie en het voorkomen van de armoedeval door flexibelere regelingen;
- in het voorjaar van 2023 met een plan van aanpak te komen op welke manier werkende armen beter gebruik kunnen gaan maken van de gemeentelijke ondersteuning voor minima en dit plan uiterlijk op 1 april 2023 aan te bieden aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-25 ingediend door PvdA, GroenLinks, D66, SP
Groen is het nieuwe goud (3-30-300-regel)

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

overwegende dat:
- professor Cecil Konijnendijk van den Bosch de 3-30-300-vuistregel heeft geïntroduceerd: 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis,30 procent bladerdek in elke buurt en 300 meter van het dichtstbijzijnde park of groene ruimte wonen;
- bij ruimtelijke ontwikkeling een integrale afweging moet worden gemaakt voor de invulling van de ruimte;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer de behoefte leeft om voldoende stadsgroen in de leefomgeving op te nemen en er in Zoetermeer mogelijkheden zijn om de stad meer te vergroenen;
- groen in wijken bijdraagt aan verschillende beleidsdoelstellingen, zoals het welbevinden van de inwoners, klimaatadaptatie, betere waterhuishouding en biodiversiteit omdat bomen zorgen voor een gezonder leefklimaat in steden en voorkomen hittestress. Meer bomen en parken zijn bewezen goed voor onze fysieke en mentale gezondheid;
- er niet alleen in Nederland belangstelling is voor deze vuistregel, maar dat er wereldwijd steeds meer gemeenten zijn die het 3-30-300-principe als leidend zien bij nieuwbouw;

van mening dat:
- er behoefte is aan een wetenschappelijk onderbouwde leidraad voor het vergroenen van steden en de 3-30-300-regel een sterke norm is om het boombeleid van de gemeente meetbaar te maken;
- gemeenten met deze vuistregel snel inzicht krijgen in waar de groenvoorziening voldoende is en waar de problemen zitten;

verzoekt het college om:
- zo snel mogelijk met een voorstel te komen voor het hanteren van de 3-30-300-regel als boomnorm;
- deze toe te passen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld voor de wijk Entree;
- voor zover als mogelijk ook nog toe te passen bij gebiedsontwikkelingen die reeds van start zijn gegaan (bijvoorbeeld de visie Binnenstad);
- de norm als benchmark te hanteren voor bestaande wijken (bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling Meerzicht) en daarmee structureel inzichtelijk te maken in welke mate elke wijk voldoet aan de gewenste norm (zodat als zich de mogelijkheid voordoet om bestaande wijken te vergroenen, hier rekening mee gehouden kan worden);

en gaat over tot de orde van de dag."

e. ChristenUnie-SGP

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter.
In het debat over de perspectiefnota dit voorjaar was de overgangsfase duidelijk zichtbaar. We hadden een perspectiefnota van het oude college liggen en een coalitieakkoord van het nieuwe. In de begroting voor 2023 is dat gat gedicht. En dat zie je ook in het tweede tussenbericht, waarin de maatregelen uit het coalitieakkoord zijn geland en concreet gemaakt.
Ik moest hieraan denken toen het afgelopen woensdag dankdag was voor gewas en arbeid. In de protestantse kerk bestaat een cyclus van biddag in het voorjaar, en dankdag in het najaar. In het voorjaar bid je om een goede oogst, in het najaar, na de oogsttijd, dank je voor wat God heeft gegeven tijdens de oogsttijd. En een mooie traditie is om op dankdag een collecte te houden voor een voedselactie, bijvoorbeeld voor Oost-Europa of de Voedselbank.
Bij al het danken kun je het niet laten om ook alweer naar voren te kijken. Zeker in tijden van crisis en oorlog. Is er volgend jaar ook genoeg en betaalbaar te eten en betaalbaar? Kunnen we onze huizen nog warm stoken? U snapt wel waarom deze cyclus me deed denken aan onze financiële cyclus. In het voorjaar maak je plannen, in het najaar landen ze in de begroting. Er is dit jaar nog meer eenmalig geld dan we al dachten. We kunnen onze plannen concreet maken. Daar zijn we dankbaar voor.
En tegelijk kijken we ook hier alweer naar de volgende jaren. De inflatie is zo hoog. En zal het rijk de gemeenten laten vallen na 2026? We weten nu al dat de cijfers die we nu voorzichtig schrijven voor de komende jaren nog hevig zullen veranderen, met miljoenen, de ene kant op en de andere kant op. Het enorme stijgingspercentage van de gemeentelijke lasten is daar een indicator voor, 11,5%! We

schrokken ervan, de ene helft hadden we vorig jaar te laag ingeschat, de andere helft is voor dit jaar. Het rekensommetje klopt en het is ook redelijk, maar dit soort cijfers maakt wel duidelijk dat we in roerige financiële tijden leven.
Ook het ravijn dat al een paar keer ter sprake is gekomen, na 2026, is daar een teken van. Het rijk heeft weer een eenmalig miljard beschikbaar gesteld, alles schuift weer wat op, maar het ravijn blijft. Wij willen nog eens herhalen dat we erachter staan als partij om nu niet preventief te bezuinigen, zoals we eigenlijk in 2019 hebben gedaan, juist omdat de panelen steeds zo schuiven.
Ik had het net over de voedselhulpcollecte na de oogsttijd. Juist in crisistijd, en zeker als het geld bij de gemeente op de plank ligt, zoals wethouder Blansjaar dat zo kras uitdrukte in het cultuurdebat afgelopen week, hebben we de plicht om te kijken naar mensen die het zelf niet redden. Daarom zijn we blij dat bestaanszekerheid voor inwoners en ondernemers in het prioriteitenlijstje van dit college staat.
We hebben in de ChristenUnie-SGP-fractie de afgelopen tijd veel nagedacht over armoede, en dat is te zien aan de moties die we vandaag indienen. Ik loop ze met u langs.
Ik was laatst bij een oude dame op bezoek die haar € 190,00 energietegemoetkoming voor november en december graag lokaal weg wilde geven, maar zelf niet wist welke organisaties in Zoetermeer armoede bestrijden. Ik heb haar wat tips gegeven en Google erbij gepakt. Ze koos de Stichting Urgente Noden om haar geld naar over te maken. En ik schreef het banknummer voor haar op en zo werkt dat dan. En omdat ik denk dat er meer mensen met die vraag zijn, dienen wij een motie in met de titel Waar moet ik heen met mijn € 190,00? Hiermee roepen we het college op om een gezamenlijke campagne te financieren – dus niet te organiseren, maar te financieren – voor Zoetermeerse organisaties, zodat zij inwoners kunnen voorlichten over hun armoedebestrijding en over hoe ze hun € 190,00 zouden kunnen besteden als ze die kregen.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, een interruptie van mevrouw Haak.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, heel sympathieke motie en ik weet uit mijn omgeving dat meer mensen met die vraag zitten 'waar kan ik naartoe met die € 190,00?' Ik vraag me alleen af of het organiseren en financieren van een campagne niet langer duurt dan de termijn die we hebben om dat geld weer uit te geven want het gaat alleen om november en december dit jaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Goed dat u dat vraagt. Ik weet dat de Stichting Urgente Noden al samen met de Nicolaasparochie plannen aan het maken is. Daar kunnen we zo bij aansluiten om die financiële steun te geven. Daarbij, die € 190,00 die mensen weggeven hoeven niet dit jaar uitgegeven te worden. Die kunnen ze dit jaar weggeven, maar dat kan ook nog in januari.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, ik zie een aantal reacties. Eerst mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter, ik vind het ook, ik snap dat het een sympathieke motie is, maar u geeft zelf al aan dat er al initiatieven zijn en mensen die dit oppakken dus waarom moeten we dan met de gemeente ook nog met geld daarvoor komen? En ten tweede, het antwoord op de vraag 'wat moet ik doen met die € 190,00?' is volgens mij: een deel van de energierekening betalen, want of je nu veel of weinig op de bank hebt, je energierekening is gewoon enorm op dit moment.

De **voorzitter**: Er waren meer reacties, eerst mijnheer Boerboom. Dan de heer Mohammadian.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, een beetje in lijn met de vraag van mevrouw Haak, wij hebben ook onze twijfels over de termijn, zeker omdat we al zien dat dingen vaak lang lopen bij de gemeente. En de tweede vraag is: hoeveel geld heeft u dan in gedachten want is het niet effectiever uiteindelijk dat we dat geld dan direct aan die organisaties geven in plaats van dat we een campagne sponsoren?

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, ik heb twee vragen. Allereerst wat wordt bedoeld met de derde bullet van 'verzoekt het college'? Wij kwamen daar als fractie niet helemaal uit. En in het verlengde van de voorgaande vragen, ik heb meerdere mensen gesproken die zeiden 'ik doneer het bedrag aan de school zodat andere ouders hun ouderbijdrage niet hoeven te betalen, of aan mijn kerk'. Moeten we als overheid ons gaan bemoeien met wat mensen met hun budget doen?

De **voorzitter**: Een aantal vragen, mevrouw Brouwer, gaat uw gang.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik heb geprobeerd alle vragen op te schrijven. Ik begin met mevrouw Meijer. 'Waarom zou er geld van ons moeten komen, er zijn al initiatieven'. Er zijn een hoop organisaties die dat geld graag zouden willen krijgen maar zelf geen geld hebben om een campagne op te zetten. Een social-mediacampagne kost geld, flyers maken kost geld. Dus daar is dat geld voor bedoeld. En u vroeg 'het geld hoort toch naar de energierekening te gaan?', maar het punt is juist dat er mensen zijn die dit niet nodig hebben. Ik persoonlijk betaal in november en december niet meer dan voor mij mogelijk is. Ik zou mijn € 190,00 zo kunnen weggeven, en dat geldt voor meer mensen en daar gaat iedereen ook zelf over, of hij het weg wil geven, of zelf aan de energierekening uitgeven.
Dan hebben we mijnheer Boerboom. Hij zat met de termijn waarop we dat geld konden verzamelen en of we dat geld niet gewoon direct kunnen geven. Ja, maar dan zou u dus niet de vraag beantwoorden van mensen die graag € 190,00 weg willen geven om daar iets nuttigs mee te laten doen. Natuurlijk kunnen we als gemeente het geld gewoon gelijk zelf financieren, maar het gaat om wat de mensen ermee kunnen.
De vraag over die derde bullet in de motie van Zoetermeer Vooruit, 'in de gesprekken hierover mee te nemen dat de inkoop via een SEBO-ondernemer gebeurt'. Dat was een hint die ik kreeg van de Stichting Urgente Noden dat dat een mooie toevoeging was. En dat mensen zelf mogen weten waar ze het aan uitgeven, ja natuurlijk. Maar daarbij mogen de armoedebestrijdende organisaties van Zoetermeer wel de suggestie geven om het aan hen te geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Zeker een sympathieke motie en ik begrijp het ook, maar ik zit nog wel met de vraag 'om hoeveel mensen gaat het dan die afstand willen doen van hun € 190,00?' Dus hoeveel meer mensen dan die het al kunnen doen, gaan het doen door een campagne die we dan gaan lanceren en hoe verhoudt zich dat tot de kosten van een campagne? Dus eigenlijk gewoon een heel simpel rekensommetje: heeft het dan wel zin? Ondanks dat ik het heel sympathiek vind.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): We weten dat natuurlijk niet precies, maar we weten wel dat er een vergelijkbare actie was in Den Haag met die eerste toeslag die we hebben gekregen, ik meen dat het in januari was, met die € 80,00, en dat het daar heel erg goed liep. Dus dat vind ik veelbelovend. Maar verder weten we niet hoeveel mensen dat zijn. Maar u had het over meer mensen dan zij die het al zouden weggeven. Er zijn natuurlijk mensen die met plannen lopen om het weg te geven maar niet weten waaraan.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik zie dat ik een alinea kan overslaan doordat ik vragen heb beantwoord.
De tweede motie gaat over blokverwarming. We hebben begrepen dat de energieregelingen van de overheid vaak niet voldoen voor huishoudens met blokverwarming. Niet per definitie overigens, maar in veel gevallen wel. Dit heeft te maken met de gezamenlijke energierekening die aparte toeslagen en ook het individuele prijsplafond onmogelijk maakt. We vragen het college hier een extra inspanning te doen, en dat vragen we samen met CDA, PvdA en Zó! Zoetermeer en LHN.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, een interruptie van de heer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, mevrouw Brouwer, in de Tweede Kamer is een motie aangenomen een paar weken geleden om de regeling van het energieplafond ook te laten gelden voor mensen die met blokverwarming te maken hebben. Dus de overheid gaat daar nu mee aan de slag dus me dunkt dat we even moeten afwachten wat voor maatregelen de overheid treft.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik weet dat de Tweede Kamer dat wil laten gelden voor

huishoudens met blokverwarming, maar ze lopen tegen uitvoeringsproblemen aan. De VNG heeft in de mail van afgelopen week ook geschreven dat ze tegen praktische bezwaren aanlopen bij de uitvoering. Daar gaat dit over. Dan kunnen we misschien op plaatselijk niveau repareren wat de landelijke overheid niet in maatwerk kan doen.

De **voorzitter**: De heer Buisman.

De heer **Buisman** (PDvZ): Maar kun je desondanks niet even afwachten wat van de problemen eventueel opgelost kan worden?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Natuurlijk en ik heb in de motie ook alleen maar gevraagd om een extra stap voor een extra inspanning en die extra inspanning kan ook best zijn dat ze bij de overheid gaan vragen 'kunt u dit niet wat beter regelen?'

De **voorzitter**: Ik zag mijnheer Boerboom nog, gaat uw gang,

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Als we uiteindelijk daar iets aan willen doen zal er geld nodig zijn en heeft u daar niet toevallig ons noodfonds van de PvdA en GroenLinks voor nodig? Hoe staat u daar tegenover?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): In mijn aantekeningen bij uw motie heb ik geschreven 'als we zoiets willen, is dat mooi maar dan moet het wel een geheel worden met de rest van de regelingen die het college aan het voorbereiden is. 'Dat is een mogelijke praktische invulling.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom nog.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar ik mag daaruit opmaken dat u er positief tegenover staat mits we de juiste kaders aan het college meegeven?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Behalve dan dat als je iets graag onderdeel wilt laten zijn van een groter plan, je graag het gehele plan in een keer beoordeelt en niet het noodfonds als enige.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Tot slot, het lastige is dat we nu de begroting behandelen en budget moeten reserveren en als we uiteindelijk minder nodig hebben kunnen we natuurlijk altijd zeggen 'we schalen het af', maar ik denk dat het wel belangrijk is dat we nu al kaders meegeven in de begroting, financieel gezien, qua mogelijkheden.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Maar uiteindelijk maakt het mij niet zo veel uit hoe we het technisch regelen met een noodfonds of dat het op een andere manier gaat. Of dat geld uit het ene of het andere potje komt, als de wethouder het goed regelt, vind ik dat prima.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): De derde motie heet Consulent bestaanszekerheid en is naar Tilburgs voorbeeld. Deze consulent bestaanszekerheid is een nieuwe functie, die nog een beetje ontdekt kan worden dus en die breed maatwerk bevordert bij armoedebestrijding. Huishoudens met complexe problemen, waar de computer dan nee tegen zegt, worden dichtbij en integraal geholpen. We willen graag, samen met CDA, GroenLinks, Zoetermeer Vooruit en PvdA, dat het college bekijkt of dit in Zoetermeer ook een goed idee is. In de motie staat een link om er meer over te lezen hoe dat in Tilburg functioneert.

De vierde motie gaat over leerwerkrestaurants. Wij worden blij van verhalen zoals bij het MBO Rijnland, waar buurtbewoners tegen een kleine vergoeding een maaltijd kunnen krijgen. Dit is goed tegen eenzaamheid, tegen armoede, en het past goed bij de wijkaanpak die dit college voor ogen heeft. Daarom vragen we het college, samen met GroenLinks, PDvZ en PvdA, om te kijken of een eenmalige impuls dit werk zou kunnen versterken en we willen graag dat er waardebonnen komen voor een maaltijd voor klanten van de Voedselbank en voor vluchtelingen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, wederom een sympathieke en vindingrijke motie van de ChristenUnie-SGP, waarvoor dank. Het is wel zo dat dit soort scholen een tweedeling kent, de ene gaat om restaurantkoks waar het om à la carte koken gaat en de andere gaat om instellingskoks. Waar we veel mee te maken hebben, zijn de restaurantkoks en dan gaat het dus juist niet om de massa, wat het zal bemoeilijken. Het gaat juist bij instellingskoks erom dat eventueel uit te kunnen breiden en dan moeten we ons afvragen 'speelt het bij deze scholen?' Zo ja, dan zou u de motie wellicht daarop kunnen toespitsen en dan zouden we hem wellicht kunnen steunen. Is dat een mogelijkheid, mevrouw Brouwer, via u, voorzitter?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Ik zal dat zeker niet zo specificeren in de motie omdat ik daar helemaal geen verstand van heb. Maar ik weet wel dat er instellingen zijn die dat al doen en dat we graag willen dat daar een impuls aan wordt gegeven. Dus dan heb je het waarschijnlijk gelijk over instellingskoks, kan ik me zo voorstellen. En of die waardebonnen worden verstrekt voor instellingskoks, restaurants of restaurant chef-koks, dat maakt mij niet uit.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Vervolgens, voorzitter, wil ik het even hebben over problemen op de arbeidsmarkt. Een schreeuwend personeelstekort, stokkende uitstroom uit de bijstand en de armoedeval van mensen die gaan werken of meer gaan werken. Als je werken lonender wilt maken loop je al gauw aan tegen het feit dat de gemeente geen inkomenspolitiek mag voeren. Maar wat we wel mogen, is de effecten van het landelijke beleid verzachten. Je kunt denken aan aanpassingen in de ZoetermeerPas en dergelijke voorzieningen. We willen graag dat het college onderzoekt hoe we hier extra stappen in kunnen zetten, om werken lonender te maken. Hiervoor dienen we de motie Loon naar werken in, samen met D66 en, hoe kan het ook anders, de PvdA.
En we willen van wethouder Iedema graag horen hoe het bij de gemeente staat met het personeelstekort en de gevolgen voor de uitvoering van het werk. Hoe werkt de wethouder hieraan, doen we extra stappen voor ons personeel, lukt het met de werving, en op hoeveel doorgeschoven budgetten door personeelstekort moeten we dit jaar rekenen?
En als laatste een motie die niet over armoede, werk en geld gaat, maar over relaties en ouderschap. Deze dienen we samen in het met CDA en de FVD. In de motie staat een link naar de factsheet van het Nederlands Jeugdinstituut, het onafhankelijke kenniscentrum over opgroeien. Hierin staat veel informatie over hoe gemeenten preventieve relatieondersteuning kunnen inzetten om ouders te ondersteunen en problemen bij de kinderen te voorkomen. Wij willen graag dat het college een plan van aanpak ontwikkelt voor relatieondersteuning, met behulp van de expertise van het Nederlands Jeugdinstituut. Dit beleid heeft invloed op allerlei beleidsterreinen, van de krappe woningmarkt tot de kosten van de jeugdzorg. En we worden gewoon blij van gezonde relaties.
Voorzitter, de begroting die voorligt, voelt meer dan voorheen als 'van ons' en dat stemt ons optimistisch. We zien uit naar de realisatie van de plannen uit het coalitieakkoord. De plannen op het gebied van veiligheid, de positieve stappen die op stapel staan voor Meerzicht en ook de uitvoering van onze moties uit het voorjaarsdebat, die is opgepakt. U heeft het mooie artikel in het AD kunnen lezen over de buitengymlocaties en op korte termijn gaat u ook de fietsenstallingen zien bij de parken. Daar worden we blij van. We rekenen erop dat ook de ondersteuning bij kleine, duurzame huisaanpassingen uit onze andere motie in het voorjaarsdebat binnenkort van de grond komt.
Voorzitter, we wensen u en de rest van het college wijsheid en zegen toe en ook de gemeenteraad bij al haar werk.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer, ik heb u even laten uitpraten, maar mevrouw Kraneveldt en mijnheer Boerboom hebben een interruptie. Eerst mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, natuurlijk is het heel fijn als mensen in relatietherapie kunnen als ze er niet meer dreigen uit te komen en dan zou het natuurlijk mooi zijn als dat dan wel zou lukken. Maar we vroegen ons even af, er zijn natuurlijk al heel veel instanties waar mensen terechtkunnen voor relatietherapie. Wat voegt deze motie toe? Want ik denk dat die organisaties ongetwijfeld weten van de richtlijnen of informatie van het Nederlands Jeugdinstituut. Wat moet er dan meer gebeuren? Dat was mij nog niet duidelijk.

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Een relatietherapie is niet preventief en daar gaat het ons juist wel om. Als je eenmaal tot relatietherapie besluit, en een hoop mensen komen daar ook te laat mee, als het al bijna misgaat, gaan ze naar relatietherapie om te kijken of ze het nog kunnen redden, maar daar gaat deze motie niet om. Het gaat om voorkomen van problemen waardoor jeugd ook gezonder opgroeit en niet in die spiraal terechtkomt van ruzie in huis en relatieproblemen. En of er veel instanties zijn die dit doen, dat weten we niet want we hebben in het voorjaarsdebat gevraagd aan het college om dat voor ons op een rijtje te zetten en dat wil het college niet. Dus daarom is het extra nodig om dit zo in te dienen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, mevrouw Brouwer noemde net een aantal kleine duurzame initiatieven op maar uiteindelijk zit het grote geld natuurlijk in dat Duurzaamheidsfonds om echt meters te maken en moeten we helaas constateren dat het nogal lang duurt voordat er eindelijk maatregelen worden genomen. Hoe staat de ChristenUnie-SGP daar tegenover en vindt u niet dat er tempo moet worden gemaakt om aan die armoedeproblematiek ook iets te doen door die huizen te verduurzamen?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Zeker moeten we tempo maken, daar staan we helemaal achter. Ja, dat.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dat is mooi maar wat verwacht u dan? En wanneer? We blijven elke keer roepen maar we horen elke keer 'ja, nee, we hadden nu de SPUK-regeling die even tussendoor kwam'. Uiteindelijk is het toch echt de bedoeling dat we die stappen gaan maken die nodig zijn en dan moeten we toch een keer hard tegen het college zeggen 'we willen nu een uitvoeringskader hebben met elkaar'?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Maar het feit dat de SPUK-regeling een keer tussendoor in de raad komt, zegt niet dat er ondertussen niet hard gewerkt wordt aan allemaal duurzame regelingen die een geheel moeten vormen, inclusief de financiering?

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Maar wat vindt u dan een redelijke termijn waarop dat naar de raad moet komen?

De **voorzitter**: Mevrouw Brouwer.

Mevrouw **Brouwer** (ChristenUnie-SGP): Dat weet ik niet.

De **voorzitter**: Ik dank u voor uw eerste termijn. Ik had tenminste het gevoel dat dat de afronding was van de eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van de VVD. Mevrouw Meijer.

Motie nr. 2211-26 ingediend door ChristenUnie-SGP, CDA, FVD

Relatieondersteuning

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het coalitieakkoord spreekt over hulp aan 'alle ouders en gezinnen om problemen te voorkomen';
- echtscheiding, een relatiebreuk of chronische conflicten tussen ouders grote invloed op de ontwikkeling van kinderen hebben;
- echtscheidingen en relatiebreuken een negatief gevolg hebben op de – al grote – tekorten op de woningmarkt;
- de negatieve gevolgen van slechte relaties en echtscheidingen leiden tot hoge kosten voor de gemeente;

overwegende dat:
- relaties tussen ouders sterker worden als zij effectief kunnen communiceren, conflicten kunnen hanteren en hun emoties kunnen reguleren;
- preventieve maatregelen een hoop ellende kunnen voorkomen en kosten kunnen besparen voor de gemeente;

verzoekt het college:
- een plan van aanpak op te stellen voor relatieondersteuning;
- bij het opstellen van het plan van aanpak gebruik te maken van de expertise van het NJI;
- in dit plan van aanpak informatie-, cursussen en ander preventief aanbod op te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-27 ingediend door ChristenUnie-SGP
Waar moet ik heen met mijn € 190,00

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de € 190,00 die iedereen krijgt in november en in december niet overal nodig is;
- er mensen rondlopen met de vraag 'aan wie geef ik dit geld, zo dat het de armoede bestrijdt in mijn stad?';
- Zoetermeer een serie organisaties kent die armoede praktisch bestrijden;

overwegende dat:
- de stad Zoetermeer de komende jaren genoeg eenmalig geld heeft om wat extra's te doen;

verzoekt het college:
- voor de armoede bestrijdende organisaties in Zoetermeer een gezamenlijke campagne te financieren, waarin zij de inwoners voor kunnen lichten over het effectief weggeven van de genoemde € 190,00;
- met hen in gesprek te gaan over de vorm: social media, flyers, advertenties of een mix daarvan;
- in de gesprekken hierover mee te nemen dat de inkoop via een SEBO-ondernemer gebeurt;
- voor dit doel maximaal € 10.000,00 te gebruiken uit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-28 ingediend door ChristenUnie-SGP, PvdA, D66
Loon naar werken

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de gemeente en de stad last hebben van een groot personeelstekort;
- werken, gaan werken, en meer gaan werken vaak niet evenredig loont;
- het ondanks het personeelstekort moeite kost om mensen uit de bijstand te krijgen;

overwegende dat:
- gemeenten gauw denken dat maatregelen op dit vlak verboden inkomenspolitiek zijn;

verzoekt het college:
- te onderzoeken op welke wijze ongewenste effecten van landelijk inkomensbeleind wel verzacht kunnen worden in Zoetermeer;
- voor het voorjaarsdebat met antwoorden en een plan terug te komen bij de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-29 ingediend door ChristenUnie-SGP, CDA, PvdA, Zó! Zoetermeer, LHN
Blokverwarming

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de huidige overheidsmaatregelen tegen energie-armoede zich moeilijk laten uitvoeren voor huishoudens met blokverwarming, omdat die geen eigen contract hebben met een energieleverancier;
- dit geldt voor zowel het prijsplafond als de tegemoetkomingen;

overwegende dat:
- huishoudens met blokverwarming vaker tot de doelgroep van de maatregelen behoren;

verzoekt het college:
- uit te zoeken of de gemeente een extra inspanning kan doen om huishoudens met blokverwarming niet tussen wal en schip te laten vallen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-30 ingediend door ChristenUnie-SGP, CDA, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit
Consulent bestaanszekerheid

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- armoedebestrijding, door de vele facetten van het probleem, baat heeft bij maatwerk;
- armoede het meest effectief wordt aangepakt als alle domeinen samenwerken;
- de gemeente Tilburg hiervoor drie 'consulenten bestaanszekerheid' in dienst heeft, die bestaanszekerheid breed aanpakken, dicht bij de mensen komen en maatwerktrajecten aanbieden;

overwegende dat:
- dergelijke consulenten in Zoetermeer een rol zouden kunnen spelen bij het helpen van huishoudens met een complexe hulpvraag rond armoede en bestaanszekerheid;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of deze nieuwe functie in Zoetermeer toegevoegde waarde heeft;
- binnen drie maanden bij de raad terug te komen met een antwoord, zodat het in de nieuwe perspectiefnota kan worden meegenomen;

- en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-31 ingediend door ChristenUnie-SGP, GroenLinks, PDvZ, PvdA
Eten in een leerwerkrestaurant

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer diverse middelbare scholen zijn waar maaltijden worden bereid;

- deze maaltijden vaak tegen een kleine vergoeding door wijkbewoners kunnen worden gekocht zoals bij eetmee.nl (mboRijnland op de Cesar Frankrode);

overwegende dat:
- de rol van dergelijke initiatieven extra waardevol is in tijden van toegenomen armoede en eenzaamheid;
- dit bijdraagt aan de doelen van het stadsbestuur, op het gebied van sociale cohesie, werk in de wijk, eenzaamheidsbestrijding et cetera;

verzoekt het college:
- de leerwerkrestaurants uit te nodigen voor een gesprek, om vast te stellen of een eenmalige subsidie het bereik kan vergroten en het effect versterken;
- bij de raad voor het voorjaarsdebat terug te komen met de uitkomst van het gesprek, en een voorstel voor de uitvoering en financiering;
- waardebonnen uit te delen onder Voedselbankklanten en mensen in de noodopvang en de Oekraiense opvang, zodat ze op kosten van de gemeente kennis kunnen maken met de leerwerkrestaurants;
- deze waardebonnen te financieren met maximaal € 8.000,00 uit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

f. VVD

Mevrouw **Meijer** (VVD): Voorzitter, dank u wel.
Ja voorzitter, hoe kan ik dit debat anders beginnen dan door stil te staan bij de crisistijd waarin we nu leven. We gaan het immers hebben over onze begroting, we hebben het al over onze begroting, iets waar vele Zoetermeerders thuis ook de nodige gesprekken over zullen voeren. Maar dan uiteraard over hun eigen begroting. De energiekosten rijzen de pan uit en velen om ons heen, inwoners en ondernemers, hebben dagelijks zorgen over de rekeningen. Gelukkig doet de gemeente veel om te voorkomen dat mensen in de problemen raken of, wanneer die problemen er reeds zijn, mensen te helpen hier uit te komen.
Maar naast die directe, vaak financiële en individuele hulp, de reddingsboei waar de PvdA het over had, kan de gemeente ook iets anders doen om het voor onze inwoners beter te maken. En dat is bouwen aan onze stad. Letterlijk en figuurlijk.
Voorzitter, de meesten hier weten het denk ik wel, ik werk in het onderwijs. En in het onderwijs maken wij graag onderscheid tussen 'Grote Kwaliteit' en 'Kleine Kwaliteit'. Grote kwaliteit gaat over zaken als hoe je een curriculum, een onderwijsprogramma inricht, hoe je je docententeam samenstelt, hoe je de backoffice inricht en hoe je je als opleiding op de toekomst en veranderingen in het werkveld voorbereidt. Kleine kwaliteit gaat over datgene wat een scholier of student dagelijks voelt en ervaart: in het klaslokaal, in de gangen, in contact met een docent en in de online omgevingen van een opleiding. En juist die kleine kwaliteit correleert altijd het sterkst met de algehele tevredenheid van studenten. Dus niet die grootschalige veranderingen in het onderwijs, maar een persoonlijk gesprek met een docent, een inspirerende les, of tijdige informatie over een wijziging.
Met andere woorden: hoe beter een student of scholier een reguliere dag op school ervaart, hoe hoger het cijfer dat hij of zij aan de opleiding geeft. En dat betekent niet dat werken aan die grote kwaliteit niet ontzettend belangrijk is. Het betekent vooral dat je niet moet denken dat je er bent met werken aan grote kwaliteit, maar altijd oog moet houden voor de kleine kwaliteit.
Voorzitter, die grote en kleine kwaliteit speelt net zo goed bij de gemeente. We zijn ontzettend blij met de eerste uitwerkingen van de, onder andere in het coalitieakkoord afgesproken, grootse plannen en vergezichten. De grote kwaliteit, de vergezichten, Zoetermeer 2040, plannen voor Meerzicht, Buytenwegh. Het ziet er goed uit en het is ontzettend nodig. Maar aan de deur hoor je dat niet. Aan de deur hoor je dat de stoeptegels losliggen, er niet genoeg speelplekken zijn, hangjeugd voor overlast zorgt, of dat er te weinig parkeerplaatsen zijn. Net als dat voor de beleving van die student vooral de kleine kwaliteit belangrijk is, is dat voor inwoners ook zo. Wat verbetert er voor hen vandaag of morgen in hun straat of wijk?
Voorzitter, als we met de kleine kwaliteit aan de slag gaan, dan gaan inwoners het geloven. En, nog belangrijker, zien dat wij er als gemeente voor onze inwoners zijn. Dat wij de leefomgeving van alle Zoetermeerders serieus nemen. De Zoetermeerse VVD roept dan ook op om juist nu met die kleine kwaliteit aan de slag te gaan. We dienen daarom een aantal moties in die gericht zijn op die kleine kwaliteit. Broodcontainers tegen rattenoverlast, Urban Chess voor meer speel- en ontmoetingsplekken

buiten en rotondes met een betere uitstraling zorgen ervoor dat morgen, vandaag, nu, onze stad, in kleine stapjes, steeds beter wordt gemaakt.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, voor u helemaal doorloopt, want ik was al aan het proberen uw aandacht te krijgen, mevrouw Van Leeuwen heeft een interruptie.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Er kwam nog een mooie zin 'morgen, vandaag, nu', en u begon aan het begin van uw betoog over ondernemers. Dan denk ik aan de snackbar en dan denk ik aan de bakker en dan denk ik aan de slager die de energierekening echt niet meer kunnen betalen. Die vertienvoudigt, dat betekent dat er echt verarming plaatsvindt in onze stad. Heeft u daar ook een kleine oplossing voor?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik denk dat we daar niet volstaan met een kleine oplossing. Ik denk dat we daar als gemeente voor die ondernemer moeten staan en dat we daar maatwerk, maar ook algemene regelingen moeten bieden, dat we alle regelingen moeten bekijken, hoe we al die ondernemers in onze stad die nu dreigen te verdrinken moeten helpen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Heeft u daar dan ook concrete ideeën bij omdat het vandaag, nu, nodig is?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik denk dat er al heel veel ideeën in moties gewisseld zijn waar we met onze fractie ook overwegend positief naar kijken. Onze fractie komt vandaag met een aantal andere moties om de stad op een andere manier beter te maken voor zowel de inwoners als de ondernemers.

De **voorzitter**: Nu eerst mijnheer Boerboom en dan zag ik mevrouw Frinking ook nog.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, van de grote problemen waar de ondernemers mee kampen naar de kleinere van de Urban Chess. Op zich staan we wel sympathiek tegenover het idee van Urban Chess maar we vinden het wel heel specifiek. Misschien zijn er wel wijken waar inwoners behoefte hebben aan een tafeltennistafel, bij wijze van spreken, daar lopen we nu tegenaan. Heeft u daar een idee voor en zou u eventueel bereid zijn om de motie wat te verbreden?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer en dan mevrouw Frinking.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, volgens mij staat mijn naam eronder, maar die motie komt uit een andere hoek van de fractie. Dat zou ik even in de fractie moeten bespreken, maar ik vind het geen gek idee.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik vind het heel aantrekkelijk wat u zegt over de kleine kwaliteit. Wij hebben ook een motie die eigenlijk over die kleine kwaliteit gaat, maar we moeten hem nog inbrengen, dat gaat over de motie Dak boven je hoofd. Hoe kijkt u daar tegenaan want dat past precies bij wat u inbrengt.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik zei het al eerder, volgens mij lijkt het me heerlijk als je dan droog kunt schaken en we moeten nog even kijken, want we waren vooral benieuwd naar de dekking en wat dat kost en hoe we dan bepalen waar ze komen en hoe ze er precies uitzien. Hoe worden ze schoongehouden? Dat soort praktische dingetjes, maar we staan er op zich positief tegenover.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Ik hoorde de VVD net wat zeggen over stoeptegels die loszitten en – daar komt-ie – parkeerproblematiek. We hebben de afgelopen jaren ook

dankzij de VVD-inbreng een parkeernormverlaging gehad. Dat zet zich ook door in de huidige bouwprojectplannen. Is het dan niet de kat op het spek binden en met deze motie een soort waanidee creëren dat ze daarmee wel de parkeernorm zouden kunnen aanpassen? Dus is het inhoudelijk echt iets waarmee de burger de inwoner van Zoetermeer dan wat kan?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dan doelt u denk ik op de motie waar ik zo nog op kom. Upgraden van stukjes Zoetermeer. Dat is niet bedoeld om inwoners op te roepen 'ga met die parkeernorm aan de slag'. Maar om in parkeren te blijven, in mijn straat staat een lantaarnpaal en als we die een metertje zouden verplaatsen, zouden er van twee, drie parkeerplekken kunnen worden gemaakt. Dat soort dingen, daar hebben we het over.

De **voorzitter**: Ik zag nog een vraag van mevrouw Haak.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Dank u voorzitter. Ik heb nog een vraag over de motie Urban Chess. Ik moet zeggen, heel leuk, ik denk een verrijking van de stad. Ik moest zelf meteen denken aan taferelen als in Central Park, Manhattan waar je ouderen met jongeren ziet schaken. Maar we hebben nog wel wat vragen of zorgen misschien over de uitvoering ervan. We zien dat het om een eenmalige injectie gaat van volgens mij € 20.000,00. Wie is dan verantwoordelijk voor het onderhoud van de schaaktafels? En zijn het schaaktafels die vastzitten in de grond, of zijn die verplaatsbaar want we hebben ook wel enige zorgen over eventueel vandalisme.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Begrijpelijke zorgen, voorzitter. Dit gaat om van die betonnen tafels die komen vast te zitten in de grond. En ook tafels waar je je eigen schaakstukken mee naartoe brengt, dus niet van die grote schaakdingen die je ook wel eens ziet. Maar tafels die echt tegen een stootje kunnen waar je ook eventueel iets anders aan zou kunnen doen, er zitten ook van die vaste stoeltjes bij, dus als je niet kunt schaken kun je er misschien ook gewoon gezellig kletsen. Maar ze kunnen in ieder geval tegen een stootje.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ik wil het ook graag hebben over de Urban Chess. Allereerst in reactie op mijnheer Boerboom, we hebben geen schaaktafels in Zoetermeer, maar wel tafeltennistafels en noem maar op. Ik heb een vraag aan de VVD. Urban Chess is een initiatief van de schaakbond. Ze zijn ook met meerdere gemeenten bezig, waarom heeft de VVD er niet voor gekozen om dit in samenwerking met de schaakbond te doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Omdat we een vrij praktische partij zijn en we denken 'zet gewoon een paar van die tafels neer in wijken waar daar plek voor is, waar mensen er graag gebruik van maken'. Zo ingewikkeld hoeft dat niet te zijn.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): De Schaakbond heeft een bepaalde expertise en in sommige gevallen zijn ze zelfs bereid mee te denken of mee te financieren.

De **voorzitter**: \mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Waarvan akte.

De **voorzitter**: Ik kijk nog even rond, de heer Mooiman, gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Toch even in alle realisme, voorzitter. Hoeveel mensen denkt de VVD dat er gebruik gaan maken van deze schaaktafels?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik heb geen idee! Ik hoop een hele hoop en anders kun je er ook nog allemaal andere hele leuke dingen aan doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Ik heb niets over de schaaktafels want daar hebben we al wat over gesproken maar ik wil het nog hebben over het upgraden van stukjes grond. We hebben natuurlijk ook de wijkregisseurs een eigen budget gegeven. Daar zou natuurlijk ook dat soort zaken uit gedaan kunnen worden maar hoort dit niet gewoon bij het onderhoud van de stad?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat ben ik deels wel met mevrouw Bink eens, maar misschien is het goed dat ik mijn spreektekst vervolg want dan kom ik bij die motie.

De **voorzitter**: Ik zie dat iedereen echt heel graag meer wil horen van u, dus ik stel voor dat u verdergaat mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik zei het net, morgen, vandaag en nu de stad in kleine stapjes steeds beter maken. Dat doen we vanuit de gedachte: Zoetermeer is heel, Zoetermeer is schoon en Zoetermeer is veilig.
Naast onze eigen concrete voorstellen, die ik net heb genoemd, willen we vooral ook de Zoetermeerders de mogelijkheid bieden om hiermee aan de slag te gaan. Dat ziet u terug in de motie Upgraden van stukjes Zoetermeer. Want Zoetermeer stap voor stap, mooier, schoner en beter maken, begint bij goede ideeën en die hebben onze inwoners genoeg. En dan hebben we het dus over dingen die kapot, onhandig of, heel eerlijk, soms ook gewoon onnodig lelijk zijn. Die pakken we aan.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, dank u wel. Maar volgens mij hebben we al een meldpunt voor losliggende tegels en dat soort zaken om die te verbeteren. En hebben we ook nog eens een ideeënbus waar onze inwoners hun ideeën kunnen deponeren. Dus dan is de vraag gaan we dan niet dingen dubbelop doen en dubbele kosten maken?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat eerste dat mijnheer Van den Boomgaard aangeeft, dat klopt, maar dat is van onze kant wel wat breder bedoeld. Ik kan niet in die app zeggen 'dit muurtje zou in een ander kleurtje gezelliger zijn', terwijl we ook wel een beetje voor ogen hebben om de stad op die manier wat mooier te maken zodat je er wat trotser op kunt zijn; hoe mooier iets is, hoe schoner je het vaak ook achterlaat.
Met betrekking tot dat tweede, ik ken die ideeënbus niet en ik weet ook niet waar die is en dat horen we dan graag van het college. Misschien moeten we dan een paar dingen in elkaar voegen, maar we zoeken echt een plek waar inwoners dat makkelijk kwijt kunnen en waar we er ook snel mee aan de slag gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Mijn laatste vraag, bij dezen dan, voor deze spreektijd.

De **voorzitter**: Ik zou u er bijna aan houden. Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voor deze spreektijd, dank u wel voorzitter. Mooier maken, hoor ik. Als we dan bij mooier maken komen, is mooi een relatief begrip en wat ik mooi vind, kan de VVD bijvoorbeeld niet mooi vinden en zo is het ook met onze inwoners. Dus hoe gaan we daar dan mee om?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat snap ik en dat ben ik ook met u eens, wat de een mooi vindt, vindt de ander

niet mooi. Maar ik zie heel veel stukjes Zoetermeer die in ieder geval niemand mooi vindt, die vies zijn, die kapot zijn en waar we echt met elkaar in een rap tempo iets aan kunnen doen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Voorzitter, met de impuls die we, dankzij het coalitieakkoord, aan de kwaliteit van de openbare ruimte geven, moet dit ook echt te realiseren zijn. En overigens niet alleen met die impulsafspraak. Er is echt ruim voldoende incidenteel geld. Gewoon doen, zouden VVD'ers zeggen.
Voorzitter, ondanks mijn pleidooi voor de kleine kwaliteit is de grote kwaliteit natuurlijk niet onbelangrijk. Daar wil ik ook nog een aantal punten op aan het college meegeven.
Ten eerste veiligheid, want daar blijft een hoop werk aan de winkel. De Zoetermeerse VVD is ontzettend blij met de verdubbeling van het aantal BOA's. We hopen ze zo snel mogelijk op straat tegen te komen want dat gaat een enorme stap zijn in het veiliger maken en houden van onze stad. Onze jarenlange inzet hierop heeft zijn vruchten afgeworpen. Daar zijn we trots op.
Minstens zo belangrijk is de uitrusting van de BOA's dus daarover de vraag nog aan het college: wanneer krijgen onze BOA's hun wapenstok terug? We balen er echt van dat er, per slot van rekening vlak na het aflopen van de pilot, een groot geweldsincident is geweest en het is duidelijk dat de BOA's zich met de korte wapenstok op zak veiliger voelen. Dus wat ons betreft, moet dit instrument zo snel mogelijk weer in hun uitrusting terugkomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter, even een stukje terug over de extra BOA's die u het college wenst. Zou u daar ook bijvoorbeeld targets aan willen koppelen? Bijvoorbeeld 'we gaan extra BOA's inzetten dus dan is de overlast zoveel procent gedaald, of zijn de burgers meer tevreden'? Of zegt u 'BOA's zetten we extra in zonder daar verder een gevolg aan te geven'?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): De VVD is altijd voor het meetbaar maken van resultaten. Dan zouden we even goed moeten nadenken over wat die indicatoren daar moeten zijn. Daar hebben we het ook al eerder met de burgemeester in een debat over gehad en dat komt volgens mij later dit jaar nog aan de orde. Dan zouden we daar zeker ook targets aan kunnen koppelen; wat gaat de inwoner merken van die extra inzet?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter, ik zou ook wel willen dat er goede indicatoren komen zodat we dat te zijner tijd kunnen meten want anders lijkt iedere keer extra BOA's inzetten ook een soort bodemloze put. Nog meer BOA's, nog meer BOA's en wat is dan de veiligheid van deze stad ten goede gekomen?

De **voorzitter**: Dat was niet helemaal een vraag. Ik zag mijnheer Van den Boomgaard nog en dan ga ik terug naar mevrouw Meijer.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Niet om mevrouw Meijer te interrumperen, maar om mijnheer Ekkelenkamp een beetje bij te staan. Als we kijken naar het politiekorps dat beschikbaar is voor Zoetermeer, hebben we gehoord dat we op 76% van de capaciteit zitten en we blijven als gemeente maar investeren in meer en meer BOA's om dat gat te dichten, met minder bevoegdheden. Dan kun je natuurlijk wel aan de wapenstok denken, ik denk dat iedereen zich moet afvragen of dat dan soelaas biedt, zeker omdat het voor het gevoel is dat een BOA heeft, maar het onderliggende probleem is dus dat we op de capaciteit van driekwart van de politieagenten zitten.

De **voorzitter**: U heeft straks nog uw eerste termijn. Of dit gaat van uw eerste termijn af, maar ik stel voor dat we interrupties kort houden want anders wordt het een nieuwe termijn. U weet wat de bedoeling is.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dat was een inleidend woord.

De **voorzitter**: Gaat uw gang, mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Als we dan toch de cijfers willen hebben zoals mijnheer Ekkelenkamp voorstelt, laten we dan meteen deze tekorten aan politiemensen daarin meenemen, en wat daarvan de gevolgen zijn. Dank u.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Meijer daar nog een reactie op?

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik ga verder.
Dus wij willen dat dat instrument zo snel mogelijk weer terug in hun uitrusting komt en we dienen overigens ook nog een motie in rond veiligheid die de promotie van keurmerken bevordert.
Voorzitter. Gerelateerd aan veiligheid, maar ook aan re-integratie, scholing, maatschappelijke verantwoordelijkheid en eigenlijk zoveel andere thema's: onze motie De Harde Leerschool. Meedoen, meedoen op school, meedoen op de arbeidsmarkt, meedoen in de samenleving. Dat gaat niet bij iedereen vanzelf en daar gaat deze motie over. De Harde Leerschool is een traject in groepsverband van acht weken, waarin inwoners die om diverse redenen een harde leerschool kunnen gebruiken om vervolgens uit te stromen richting scholing of werk. Een traject dat in andere gemeenten reeds succesvol is gebleken en zowel fysieke als mentale uitdagingen tegelijk aanpakt. Wij zijn razend enthousiast over De Harde Leerschool en denken dat dit een zeer welkome toevoeging is aan het reeds bestaande aanbod in Zoetermeer.

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie van mevrouw Frinking. Gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik had twee vragen hierover, kunt u iets preciezer zijn over de doelgroep? Dat was me toch niet helemaal duidelijk, omdat in het verhaal zelf van De Harde Leerschool staat dat het om intrinsiek gemotiveerde deelnemers gaat. En de tweede is: zou het niet veel beter uit het veiligheidsbeleid moeten komen dan uit het Sociaal Innovatiefonds? Bovendien hebben we heel veel geld in het veiligheidsdomein zitten.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat laatste, dat denk ik niet. Of het Sociaal Innovatiefonds de goede dekking is, hoor ik straks graag van het college, maar ik denk dat het bij het Sociaal Domein hoort omdat het doel van dit programma echt re-integratie is.
En over die doelgroep, dat is een van de redenen dat we er zo enthousiast over zijn. Dit sluit in principe niemand uit. Het is wel achttien-plus, maar je kunt ook 54 zijn, ik noem maar wat. Het is niet alleen maar op jongeren gericht of alleen op kansarme kinderen gericht, het is echt een brede doelgroep, het kan zijn dat je met criminaliteit in aanraking bent geweest, het kan zijn dat je om een andere reden een achterstand tot de arbeidsmarkt of tot scholing hebt. Maar deze groep heeft wel een harde leerschool nodig, dat is wat hen verbindt. Ze hebben wel even een schop onder hun... nodig.

De **voorzitter**: Derrière. Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik durfde het ook niet in te vullen, maar wel even de vraag: is het bedoeld als een soort straf? Of is het een soort heropvoeding? Hoe moet ik dit eigenlijk zien?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Zeker niet bedoeld als straf, maar als een lange bootcamp van acht weken waarin je echt even naar jezelf leert kijken 'hoe reageer ik in bepaalde situaties? Is dat wel terecht? Hoe ben ik samen met anderen?' Echt naar jezelf leren en durven kijken, dat is iets dat in deze groep niet altijd gebeurt, en dan ook durven die stap te zetten. Vandaar dat die combinatie van dat mentale en dat fysieke, dat hen echt gaat uitputten, hen een andere blik op het leven zal geven.

De **voorzitter**: Eerst nog mijnheer Ekkelenkamp en daarna nog mevrouw Van Leeuwen en mijnheer Boerboom.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u. Schat u in dat deze periode van acht weken waarmee deze jongeren dan geconfronteerd worden ook een duurzame gedragsverandering kan opleveren?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): De eerste gemeenten hebben er echt al wel successen mee geboekt, met deelnemers die echt duurzaam uitstromen naar werk of scholing, dus dat verwacht ik wel.

De **voorzitter**: Eerst mevrouw Van Leeuwen en dan mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik was even op zoek naar hoe dit zich verhoudt tot bijvoorbeeld een School2Care traject. Dat hebben we hier ook in de buurt en dat heeft vergelijkbare kenmerken. Wat ik daar mooi aan vind, is dat er iets meer maatwerk wordt toegepast. Dit is echt acht weken en daar moet het in passen en soms is iets meer of iets minder juist nodig. Dus hoe kijkt u daar tegenaan? En we zien met dit soort inactieven dat er uiteindelijk ook echt structureel dekking voor nodig is. Het is heel moeilijk om het in stand te houden. Hoe kijkt u daarnaar?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Een terechte zorg die mevrouw Van Leeuwen aangeeft. We moeten ook nog maar zien hoe het dan in Zoetermeer zou landen. Tegelijkertijd, de kosten voor een deelnemer voor De Harde Leerschool zijn ongeveer € 5.000,00 en als die een jaar niet-uitkeringsgerechtigd zou zijn, maar zou werken, scheelt dat € 30.000,00, dus wij durven het wel aan om dat te onderzoeken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik was ook even benieuwd naar de doelgroep. Hoe bepalen we nu wie er wel en niet aan mee doen? Want wat voor de een effectief is, hoeft voor de ander niet effectief te zijn. We zijn een beetje bang dat straks dit als voorwaarde wordt gesteld en dat er bijvoorbeeld ook aan gekoppeld wordt of iemand wel of geen recht heeft op een bijstandsuitkering. Daar zit onze zorg. Op zich zien we ook de positieve kanten, maar dit is wel echt een kanttekening die voor ons een harde voorwaarde is om dit wel of niet te steunen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Voorzitter, voor ons zit er nu geen voorwaarde aan, maar is dit een motie die we indienen omdat we geloven dat we er mensen mee helpen en niet omdat we op den duur de businesscase van de gemeente Zoetermeer daarmee willen verbeteren of allerlei regels aan de bijstand willen koppelen. We geloven echt dat deze motie een groep mensen gaat helpen en dat de organisatie achter De Harde Leerschool ons dan ook gaat helpen om te kijken 'wie is daar dan wel en niet geschikt voor?'

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Even zoeken waar ik was.
Voorzitter, nog even terug naar het onderwerp Onderwijs waarmee ik begon. Begin dit studiejaar mochten we een nieuwe hbo-bacheloropleiding verwelkomen in onze stad. Dat smaakt naar meer. We willen de wethouder uitdagen om actief aan de slag te gaan met meer onderwijs in onze stad en hopen op korte termijn een nieuw feestje te kunnen vieren: de eerste mbo-techniek opleiding in Zoetermeer. We dienen daarover een motie in. En naast deze motie hopen we overigens dat het college ook scherp blijft richting de onderwijsmarkt. De kansen liggen voor het oprapen, als we ons niet blindstaren op specifieke aanbieders. Ons verzoek: praat eens met niet-bekostigde aanbieders en bespreek wat zij voor onze stad kunnen betekenen. En wij voor hen.
Dan, voorzitter, een onderwerp dat met de dag prangender wordt: de woningnood. Ik vertel niemand iets nieuws als ik zeg dat dit ook in Zoetermeer een groot en slepend probleem is. Een probleem zonder short-cuts, zonder wondermiddeltjes en dat is frustrerend. De enige oplossing voor meer betaalbare huizen, is simpelweg het bouwen van meer huizen. Zolang we meer huishoudens dan huizen hebben, valt er altijd iemand buiten de boot. Als VVD roepen we daarom al jaren dat het bouwtempo omhoog moet en dat begint gewoon met doen. Bouwen. Vaart maken. En gelukkig willen projectontwikkelaars dat maar al te graag, maar we maken het hen en onszelf soms onnodig ingewikkeld. Daarom dienen we een motie in die daarbij gaat helpen.

De **voorzitter**: Ik zag eerst mevrouw Kraneveldt en dan mijnheer Ekkelenkamp.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, als we een motie van andere partijen langs zien komen, denken we soms 'ja fantastisch, daar gaan we onder staan!', maar bij deze dachten we 'no way!' Ik heb een vraag aan u over die motie. U zegt 'marktpartijen zijn goed in staat om plannen te realiseren die binnen de door de gemeente gestelde kaders passen'. Wij denken dat marktpartijen vooral goed zijn in plannen realiseren die goed zijn voor de marktpartijen, maar niet per definitie voor de inwoners van Zoetermeer en wat zij nodig hebben. U zegt 'we willen marktpartijen meer ruimte geen om sneller te kunnen bouwen'. Welke meer ruimte ziet u dan voor zich, wat gaan we dan aan onze kaders weghalen om deze marktpartijen meer ruimte te geven? Hoe ziet u dat voor zich?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Een praktische, de projectleider hoeft niet altijd van de gemeente te zijn, maar mag ook van de ontwikkelaar komen.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dat staat er niet. U zegt 'te onderzoeken hoe we marktpartijen meer ruimte kunnen geven'. Dat is natuurlijk veel breder dan wat u nu zegt 'de projectleider kan wel van de projectontwikkelaar komen'. Dat is iets heel praktisch dat je misschien per project zou kunnen bekijken, maar hier opent u volgens mij met dit dictum veel meer dan wat u nu zegt.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dat klopt, het was ook een voorbeeld. We doen al een hele hoop om doorstroom te bevorderen, om zo veel mogelijk te bouwen in de stad. We hebben pilots lopen, we hebben regelingen en noem het allemaal maar op. Wat we niet doen, is kijken wat de markt meer kan doen voor ons dan we nu al van ze vragen. Het is niet zo dat we deze motie hebben ingestoken vanuit 'laten we de markt meer ruimte geven zodat we hen heel blij maken', nee, laten we de markt meer ruimte geven zodat we onszelf blij maken.

De **voorzitter**: Heel kort mevrouw Kraneveldt, als het kan.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, maar dat staat er niet. En u zegt bij uw overwegingen ook aan het eind 'waar marktpartijen de ruimte krijgen en de rol van de gemeente wordt teruggebracht tot controleur'. Dan kunnen we wel ophouden, dan zitten we ongeveer aan het eind en niet aan het begin. Het is juist met al die kavelpaspoorten en noem het allemaal maar op zo dat we als gemeente ook dingen kunnen aangeven wat wij willen hebben en niet wat zij willen bouwen.

De **voorzitter**: Dat is volgens mij helder, wil mevrouw Meijer daar nog op reageren?

Mevrouw **Meijer** (VVD): Als het mag, de eerste overweging is ook 'marktpartijen goed in staat zijn om plannen te realiseren die binnen de door de gemeente gestelde kaders passen'. Dus die rol van kaders stellen past daar zeker nog wel bij. Kaders stellen, controleren, dat blijft absoluut bij de gemeente maar daarbinnen kunnen marktpartijen misschien wel wat meer ruimte nemen.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter, bouwen, bouwen, bouwen was natuurlijk jarenlang het adagium van deze stad en daar zit ook heel veel in want de woningnood is hoog. Maar Zoetermeer 2040 heeft ons ook geleerd hoe we moeten letten op de kwaliteit. Bent u niet bang dat als de markt daar bijna ongebreideld een rol in speelt en de gemeente een terughoudende rol, de kwaliteit daaronder te lijden krijgt?

De **voorzitter**: Ik geef eerst even mijnheer Boerboom het woord, maar er zijn nog wat meer mensen en die neem ik ook meteen mee want ik neem aan dat het allemaal over hetzelfde onderwerp gaat.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik ben ook benieuwd, dit college heeft samenspraak hoog in het vaandel staan, maar wat denkt u dat het signaal is naar omwonenden als u de projectontwikkelaar zo veel ruimte geeft?

De **voorzitter**: Dank u wel. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter, ik ben blij dat mijnheer Boerboom voor mij was want mijn vraag gaat daarop in. Eigenlijk loopt de VVD hiermee voor de fanfare uit, op 14 juni 2021 is er een raadsbesluit geweest over het initiatiefvoorstel Stedenbouwkundige buurtvisie van mevrouw Van der Meer, waarvoor petje af. Zullen we niet eerst die pilot, die juist dit kwartaal naar ons toekomt, afwachten om te zien wat dat ons biedt voordat we voor de fanfare uit blijven lopen en onze inwoners verdriet blijven doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): De eerste vraag ging over de kwaliteit. Nee, daar ben ik niet bang voor want we stellen nog steeds kaders en we zeggen nog steeds tegen de ontwikkelaar: dit type huizen moet er komen, hier moeten ze aan voldoen en we controleren dat ook dus nee, daar ben ik niet bang voor.
Over samenspraak, dat is precies een van de kaders die je mee kunt geven. Organiseer samenspraak en koppel daarover terug. Dat kun je natuurlijk ook als een go/no gomoment inbouwen als gemeente die controleert.
En wat mijnheer Van den Boomgaard zegt, volgens mij vragen we echt om iets anders omdat we dit breder insteken dan alleen maar over samenspraak, maar als dit overbodig zou zijn, of iets is dat we al doen of gaan doen, dan hoor ik dat graag van het college.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dan rond ik meteen af. Zoetermeer 2040 is en blijft onze stip. De Grote Kwaliteit. Maar 2040 is ook nog ruim zeventien jaar weg. En dat is een flinke periode. Reken maar eens uit hoe oud je dan bent, dan voel je hoelang dat nog duurt. Laten we de weg ernaartoe niet vergeten en elke dag bouwen aan Zoetermeer. Stap voor stap. Samen doen wat nodig is.
Dank u wel.

Motie nr. 2211-32 ingediend door VVD, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks
Introduceer broodcontainers

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- deze gemeenteraad al sinds de ontwikkeling van de nota Dierenwelzijn spreekt over rattenoverlast;
- eenden en andere vogels brood voeren een grote overlastgever is;
- in andere gemeenten al jaren geleden is gezocht naar oplossingen voor overlast van ratten door een overvloed aan etensresten;

overwegende dat:
- de zogenoemde broodcontainers een effectief middel tegen overlast van ratten en muizen blijken, omdat ook mensen die hun oude brood niet willen weggooien het op deze manier kwijt kunnen;
- mensen zich bewust moeten worden dat wij zelf plagen veroorzaken door al dat voedsel op straat, met alle overlast als gevolg;

draagt het college op:
- een pilot uit te rollen door een aantal broodcontainers te plaatsen in de wijk Meerzicht waar de rattenoverlast groot is;
- een intensieve campagne op te zetten om bewoners te wijzen op de gevolgen van het brood op straat;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-33 ingediend door VVD, D66, PvdA, ChristenUnie-SGP, Zó! Zoetermeer, CDA, FVD
Urban Chess

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- schaken aan schaaktafels in de buitenruimte ('Urban Chess') een laagdrempelige, leuke, leerzame, uitdagende en ontspannende manier is om elkaar te ontmoeten zelfs als men elkaars taal niet spreekt, en daarmee de kans op eenzaamheid tegengaat en de sociale cohesie en samenwerking in de wijken en buurten versterkt;
- steeds meer gemeenten daarom overgaan tot het plaatsen van schaaktafels in de openbare ruimte;

overwegende dat:
- het creëren van schaaktafels in de buitenruimte in de wijken bijdraagt het vergroten van het laagdrempelig vrijetijdsaanbod in die wijken en de (denk)sportparticipatie vergroot;
- het plaatsen van schaaktafels bijdraagt aan het versterken van de aantrekkelijkheid, kwaliteit en diversiteit in de wijken en buurten;
- de schaakverenigingen in Zoetermeer, scholen en andere belanghebbenden kunnen worden betrokken bij de keuze waar schaaktafels geplaatst kunnen worden;

draagt het college op:
- te onderzoeken waar in Zoetermeer schaaktafels en clusters van schaaktafels ('chess courts') in de buitenruimte in de wijken geplaatst kunnen worden;
- tot plaatsing van (clusters van) schaaktafels in de buitenruimte over te gaan en daartoe € 20.000,00 te bestemmen uit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-34 ingediend door VVD, ChristenUnie-SGP, Zó! Zoetermeer, CDA, LHN
Rotondes als visitekaartje

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer veel rotondes worden onderhouden door particulieren in ruil voor het mogen maken van reclame;
- de kwaliteit en uitstraling van de rotondes sterk verschilt;
- rotondes een visitekaartje kunnen zijn voor de stad;

overwegende dat:
- het heel normaal is om voor reclame-uitingen op gemeentegrond te betalen;
- in ruil voor het niet of minder betalen van reclamebelasting er van ondernemers en/of inwoners gevraagd mag worden om een serieuze en kwalitatief goede investering te doen in 'hun' rotonde';

verzoekt het college om:
- de eisen voor het onderhouden van rotondes door particulieren tegen het licht te houden en te onderzoeken of hier een hogere kwaliteit afgesproken kan worden;
- te onderzoeken of met reclamebureaus afspraken gemaakt kunnen worden over de Zoetermeerse rotondes;
- hierover voor het voorjaarsdebat 2023 over te rapporteren aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-35 ingediend door VVD, Zó! Zoetermeer, LHN, D66, PvdA
Upgraden van stukjes Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- Zoetermeer een flinke bouwambitie heeft;
- we binnen die bouwplannen ook veel aandacht voor de leefomgeving zien;
- we deze aandacht voor de leefomgeving graag terug willen zien in de gehele stad;
- Zoetermeer namelijk nog veel plekken kent die een (kleine) opknapbeurt kunnen gebruiken (afgebladderde verf, kapotte bankjes, gekke parkeerplekken, lelijke hoekjes, etc.);

- inwoners het beste zicht op hebben op waar die plekken zijn;

overwegende dat:
- het opknappen van verloederde, lelijke of onhandige stukjes Zoetermeer een positief effect zal hebben op het woongenot van inwoners, maar vaak ook op de veiligheid en de manier waarop mensen met de stad omgaan;
- inwoners goed zicht hebben op stukjes Zoetermeer die een upgrade kunnen gebruiken en ook vaak goede en concrete ideeën hebben over hoe die upgrade eruit zou moeten zien;
- dat vaak helemaal geen grote investeringen zijn, maar wel voor een groots effect kunnen zorgen;

draagt het college op:
- het voor bewoners mogelijk te maken (digitaal) concrete voorstellen te doen voor het upgraden van een stukje Zoetermeer;
- een werkwijze te ontwikkelen om die voorstellen snel te kunnen wegen en te realiseren;
- voor de kosten geld te reserveren uit het budget Tijdelijke Openbare ruimte, met een max. van € 50.000,00;

en gaat over tot de orde dag."

Motie nr. 2211-36 ingediend door VVD, Zó! Zoetermeer PvdA, CDA
Promotie keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- uit recente cijfers blijkt dat het aantal woninginbraken in Nederland weer is gestegen;
- het aantal inbraken in Zoetermeer weliswaar licht is gedaald maar dat elke inbraak er een te veel is;
- ook ondernemers schade en overlast ondervinden door inbraken, vernielingen en andere vormen van criminaliteit in winkelgebieden en bedrijventerreinen;
- de keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen bewezen hebben bij te dragen aan een effectieve preventie tegen deze vormen van 'high impact crime';
- noch in de huidige (geactualiseerde) Kadernota Integraal Veiligheidsbeleid Zoetermeer noch op de website van de gemeente Zoetermeer actief het gebruik van de voornoemde keurmerken onder de aandacht wordt gebracht of gepromoot;

overwegende dat:
- het Keurmerk Veilig Wonen de kans op een geslaagde inbraak tot wel 80% doet afnemen en daarmee bijdraagt aan de sociale veiligheid in en rond woningen, wooncomplexen, in buurten en wijken;
- het Keurmerk Veilig Ondernemen voor winkelgebieden of bedrijventerreinen helpt de betrokken partijen gezamenlijk afspraken te maken om overlast, criminaliteit en onderhoud in hun gebied aan te pakken;
- de gemeente, naast (landelijke) organisaties zoals de politie en het Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, een taak heeft in het actief bevorderen van de preventie tegen inbraken, vernielingen en andere vormen van criminaliteit in de wijken, buurten, winkelcentra en bedrijventerreinen;

draagt het college op:
- de bekendheid van de keurmerken Veilig Wonen en Veilig Ondernemen actief te bevorderen en het gebruik ervan te stimuleren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-37 ingediend door VVD, Zó! Zoetermeer, LHN, PvdA, PDvZ
De Zoetermeerse Harde Leerschool

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:

- we alles op alles moeten zetten om aan een samenleving te werken waarin iedereen meedoet;
- Zoetermeer hardnekkige problematiek kent rondom de doelgroep van jongvolwassenen die niet naar school gaan, niet werken en wel kans maken op een criminele carrière;
- de no-nonsense aanpak van De Harde Leerschool bewezen succesvol is: meer dan 50% van de deelnemers heeft na afloop van het programma een baan of opleiding;
- Stichting De Harde Leerschool (jong)volwassenen van achttien jaar en ouder een nieuwe kans biedt om actief en positief deel te nemen aan de maatschappij;
- de kandidaten een uniek en pittig programma voorgeschoteld krijgen, dat zorgt voor een duurzame gedragsverandering;

overwegende dat:
- De Harde Leerschool actief is in meerdere regio's, waaronder: Leiden, Den Haag, Noordoost-Brabant, Groningen, Zeeland, Roosendaal en Breda;
- de programma's worden geleid door ervaren, gespecialiseerde en gepassioneerde trainers en coaches;
- dit programma kan worden meegenomen in de uitwerking van het Zoetermeerse SROI beleíd, omdat bij Social Return on Investment (SROI) het accent op het creëren van werkgelegenheid voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ligt;
- dit programma een revolverend karakter heeft;

draagt het college op:
- contact op te nemen met De Harde Leerschool om te bespreken welke mogelijkheden er zijn om een eigen programma in Zoetermeer op te zetten;
- hier een concreet voorstel voor te doen voor het voorjaarsdebat in juni 2023;
- dit project onderdeel te laten het Sociaal Innovatiefonds;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-38 ingediend door VVD, Zoetermeer Vooruit, ChristenUnie-SGP, GroenLinks, PDvZ, D66
Bouwen aan meer mbo-opleidingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer geen mbo-technische opleidingen zijn;
- er een groot tekort is aan vakmensen met een mbo-techniekachtergrond;
- Stichting Haagbouw op zoek naar een locatie buiten de bestaande locaties in Rotterdam en Den Haag;
- Stichting Haagbouw zowel jongeren als zij-instromers helpt aan een mbo-bouwopleiding;

overwegende dat:
- de Beroepentuin een locatie zoekt om werkzoekenden in de techniek aan het werk te helpen;
- Stichting Haagbouw zeer succesvol is in het opleiden van jongeren en zij-instromers;
- een gediplomeerde bouwvakkracht een grote kans heeft op een baan met een goed salaris;
- een opleider die zowel jongeren als zij-instromers begeleidt goed past binnen Zoetermeer 2040 en binnen de wens van 'een leven lang leren';
- de gemeente Zoetermeer een hoog aantal werkzoekende heeft;
- vanuit de Sterk Techniekagenda het Oranje Nassau College met Techlab 079 een plek zoekt ter promotie van techniek;
- jongeren (en hun ouders) vaak een opleiding kiezen die in de woonplaats te volgen is;

draagt het college op:
- in contact te treden met Stichting Haagbouw en te onderzoeken of we deze opleider naar Zoetermeer kunnen halen en hierover te rapporteren voor het voorjaarsdebat van 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-39 ingediend door VVD, LHN, ChristenUnie-SGP, PDvZ

Gebruik de markt, versnel de bouw

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de gemeente Zoetermeer ondanks de brede wens tot groei van het aantal woningen al jaren onderaan staat als het gaat om procentuele toename van het aantal woningen;
- er binnen de gemeente Zoetermeer veel bouwlocaties zijn waar ontwikkelaars staan te springen om te starten;
- ondanks de groei van het aantal projectmanagers binnen het projectenbureau er nog steeds projecten zijn die door een gebrek aan medewerkers niet kunnen starten;

overwegende dat:
- marktpartijen goed in staat zijn om plannen te realiseren die binnen de door de gemeente gestelde kaders passen;
- het aan marktpartijen overlaten van het ontwikkelen van projecten ambtelijke capaciteit en kosten scheelt;
- het aan marktpartijen overlaten van het ontwikkelen van woningen een verdere versnelling kan realiseren van de groei van het aantal woningen;
- er groot tekort aan woningen voor alle doelgroepen;
- de gemeente Zoetermeer al een gremium heeft waar we nauw samenwerken met marktpartijen en dit met een positief resultaat (denk hierbij o.a. aan PMZ);
- er goede resultaten zijn met ontwikkelingen waarbij marktpartijen de ruimte krijgen en de rol van de gemeente wordt teruggebracht tot controleur;

draagt het college op
- te onderzoeken of en hoe we marktpartijen meer ruimte kunnen geven met als doel meer en sneller te kunnen bouwen;
- de uitkomst van dit onderzoek voor het voorjaarsdebat van juni 2023 naar de gemeenteraad te sturen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Meijer voor uw eerste termijn en u heeft waarschijnlijk allemaal de klok gezien. Die staat op 12.35 uur. Dat was de planning voor de lunch dus die gaan we nu ook nuttigen tot 13.30 uur, ik schors de vergadering tot 13.30 uur en hoop u dan terug te zien. Tot straks.

Schorsing

De **voorzitter**: Dames en heren, leden van de raad, ik heropen de vergadering en ga verder met de eerste termijn van de gemeenteraad. Daarvoor wil ik het woord geven aan FVD, mijnheer Van den Boomgaard. Gaat uw gang.

g. FVD

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter, bedankt.
Zoetermeer is de plek. Een mooi credo vanuit citymarketing. Wat is Zoetermeer voor u, voorzitter? Of wat is Zoetermeer voor mederaadsleden? En wat is Zoetermeer voor mij? Zoetermeer voor mij is thuis. En waar moet dat thuis aan voldoen? Het moet er warm zijn. Het moet een plek zijn om te groeien, zowel lichamelijk als geestelijk, het moet een plek zijn om je te vermaken, een plek zijn waar we rekening houden met elkaar. Bovenal moet het een plek zijn waar je veilig bent. Natuurlijk moet thuis ook het huishoudboekje kloppend en sluitend zijn.
Als ik zeg dat het er warm moet zijn, kunnen we op dit moment een-op-een de lijn trekken naar de hoge energiekosten. Niet iedereen zit er warmpjes bij en daar waar de meeste financieel behoevende particulieren zijn bijgestaan, zitten nog vele ondernemers en chronisch zieken in de financiële kou omdat voor deze groepen niets of nauwelijks iets is gedaan. Voor deze laatste groep hebben we afgelopen week schriftelijke vragen gesteld, zoals u ongetwijfeld vernomen hebt. En voor de lokale ondernemer in Zoetermeer hebben wij een motie opgesteld om ondersteuning voor hen nu in beeld te krijgen. Belangrijk, want Zoetermeer wil een aantrekkelijke stad blijven voor ondernemers. Het zorgt immers voor werkgelegenheid, stageplekken en versterkt de marketing van onze stad, denk bijvoorbeeld aan SnowWorld

et cetera.
Hierna hebben we gehad over groeien. Groeien als mens, als stad, maar mooier nog als mensen groeien in onze stad.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, een interruptie van mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Nog even een informatieve vraag over uw motie over steun aan de ondernemers. Dat klinkt heel sympathiek, maar voor ons is nog niet duidelijk wat u dan nu mist, naast de regelingen die er al zijn. We hebben natuurlijk ook in het kader van corona ondernemers geprobeerd te ondersteunen en vanuit de landelijke overheid gebeurt er nog het een en ander. Zijn er dingen die u mist of kunt u speciale specifieke situaties aangeven waarvan u zegt 'daar komen ze dan in de knel en is er niets'?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Allereerst een heel goede vraag, waarvoor dank, voorzitter. Dank aan mevrouw Kraneveldt. Ja, er is wel verschil. Bijvoorbeeld het coronahulppakket was voor bepaalde ISBN-nummers via de KvK en er zijn heel veel gevallen die buiten de boot vielen. Dat is hoofdstuk 1. Hoofdstuk 2 gaat puur over de energiekosten waar we het nu over hebben en dan zie je gewoon dat de lokale bakkers, de lokale slagerijen et cetera het gewoon almaar moeilijker krijgen en tot op heden nog steeds niet het vooruitzicht hebben dat wij ze graag willen bieden. We vragen in deze motie dan ook om ze juist het vooruitzicht te bieden en daarin dragen we het college op te zien, te bezien, en met gezwinde spoed, om dat zo snel mogelijk ook kenbaar te maken bij die ondernemers.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Even kijken waar ik was gebleven.
Groeien als stad, maar mooier nog als mensen groeien in onze stad. Groeien kan op diverse manieren. Groeien van onze jongeren met de juiste educatie en met betrokkenheid bij onze lokale democratie. Ondanks dat schaalvergroting in het onderwijs al 25 jaar een negatieve trend op de kwaliteit van het onderwijs laat zien, krijgt Zoetermeer volgens het AD in een recent bericht grotere scholen en klassen. Om het tij te keren, is schaalverkleining juist van belang. Kleinere scholen zijn beter bestuurbaar, ouders hebben meer inbreng en leraren blijven langer bij kleinere scholen werken.
En dan over groeien met name de geestelijke en fysieke gezondheid. Zo is FVD Zoetermeer erg verheugd met de vele buitengymmogelijkheden. Deze mogen meer aandacht krijgen van onze partij. Het draagt immers bij aan gezonde tijdbesteding, verlaagt de stress en kan zelfs eenzaamheid tegengaan. Als gevolg van deze positieve effecten zullen mensen gezonder, fitter worden en worden lichamelijke en geestelijke klachten verminderd. 52% van de Zoetermeerse inwoners heeft overgewicht en bijna de helft van de jongeren ervaart chronische stress. 16% van de jongeren voelt zich eenzaam en bij volwassenen is dit zelfs de helft. Daarom heeft FVD Zoetermeer een motie klaarliggen om deze buitengyms meer onder de aandacht te zijn onder het mom 'be good and tell it'.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard, een interruptie van mijnheer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u wel voorzitter, een sympathieke motie, want bewegen is goed, maar u wilt het uit het citymarketingbudget halen. Waarom eigenlijk?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, wederom een goede vraag van de PvdA, in dit geval de heer Sicco Louw, waarvoor dank. We hebben aan marketing gedacht omdat het ook om marketing gaat, het be good and tell it is ook een soort marketingstrategie. En als wij aangeven dat Zoetermeer de plek is, zijn de buitengyms misschien wel de aangewezen plek om dat zo ook te promoten en ook daar neer te leggen. Aan de andere kant kan ik me best goed voorstellen om, als de raad het daarover eens is, daar het Potje van de raad voor te gebruiken. Ons gaat het puur om het doel, de eenzaamheid, het overgewicht, de chronische stress, dat we dat voor onze burgers tegengaan.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, ook wij vinden het sympathiek om

inwoners te motiveren gebruik te maken van buitengymplaatsen, alleen is die motie niet overbodig? Want de combinatiefunctionarissen of sportfunctionarissen doen dit al als het goed is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter, en dank u wel voor de vraag. 'Doen het al', en daar voegt u zelf al aan toe 'als het goed is'. Als we kijken naar de buitengyms zien we dat ze niet volledig benut worden en dat er heel vaak eigenlijk gewoon niemand aanwezig is. Juist dat vind ik zonde van de investering die we als gemeente doen en we zien dus dat er kansen liggen, juist om de mensen te mobiliseren en elkaar daar te laten ontmoeten in een gezonde en goede omgeving.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Graag zien we onderzocht worden of, en met name hoe citymarketing of eventueel het Potje van de raad een bijdrage kan leveren aan de bekendheid van buitengyms. En hoe jong en oud gemotiveerd kunnen worden dit prachtige initiatief meer te benutten.
Ook groeien mensen vaak gelukkig uit een benarde situatie. Zo worden mensen geholpen door het UVW om weer aan het werk te gaan, al dan niet als zzp'er. Zoals we zojuist hebben kunnen horen van mevrouw Verburg heeft zij vanuit haar uitkering via de gemeente een opleiding tot hondentrainster kunnen volgen en is ze zich vervolgens op eigen initiatief verder aan het ontwikkelen en groeit ze al aardig door. Om dit verhaal helemaal succesvol af te sluiten, hebben wij zojuist een motie opgesteld om het college te vragen zich in te zetten om deze kersverse ondernemer aan een plekje te kunnen helpen binnen Zoetermeer. Zo groeien we voor onze inwoners en onze ondernemers.
Zoetermeer is de plek om je te vermaken, zo heeft Zoetermeer een heus Nationaal Videogame Museum en daar zijn we blij mee.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard. Mijnheer Boerboom wil interrumperen en ik denk dat dat nog op het vorige onderwerp is.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. We hebben ook met veel interesse geluisterd naar de mevrouw over de hondenschool. We hopen ook echt dat ze geholpen kan worden, maar we hebben er wel een beetje moeite mee dat we hier bijna een soort cliëntelisme in de raad gaan bedrijven om voor individuele ondernemers wat te regelen en dat is wat ik u wil meegeven. Volgens mij moeten we die mevrouw met het college in contact laten treden en moet het college kijken wat er wel en niet mogelijk is en moeten we dat niet op deze manier via de raad willen regelen. Dus dat wilde ik u graag meegeven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, even als antwoord op deze vraag, die kwam wel verwacht eigenlijk. Het gaat me niet zozeer om dit specifieke geval. Het staat onder het kopje Groeien. Groei voor onze mensen, maar ook groei voor onze ondernemers en ik denk dat dit een prima voorbeeld is van mensen die bereidwillig zijn, die een bijdrage willen leveren aan Zoetermeer en dat we daar veel specifieker naar moeten kijken, als zij op onze kosten een initiatief zouden willen nemen om zelfstandig te zijn, dan moeten we dat steunen. Daar gaat deze motie denk ik tussen de regels door over.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Het algemene verhaal kan ik prima volgen, maar dat is iets heel anders dan u in de motie schrijft. Ik denk dat we elkaar best ergens kunnen vinden dat we in algemene zin vinden dat initiatieven uit de samenleving door de gemeente gedragen moeten worden, maar dan zou ik u willen vragen dat in de motie te schrijven en niet zozeer over deze specifieke commerciële organisatie, zogezegd.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik snap die vraag en ik denk dat het juist goed is om een voorbeeld te stellen. Dus ik blijf wel bij deze motie. Wellicht kunnen we wat aanvulling erop doen en dan zie ik u graag in de pauze om daar samen naar te kijken, maar ik denk juist dat de kracht is om te laten zien wat er kan, dat het werkt en dat we als raad ergens voor staan.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Zoetermeer en een plek om je te vermaken. Zo heeft Zoetermeer een heus Nationaal Videogame Museum en daar zijn we blij mee. Maar vermaken is meer. Naast alle leisure, sport en uitgaansmogelijkheden is het vermaak ook het groen van onze stad. Groen dat bij binnenstedelijke bouw in het gedrang komt en daar moeten we voor waken. De parken zijn een lust voor ons als inwoners, maar ook voor de dierlijke inwoners die Zoetermeer rijk is. Daar moeten we dus zuinig op zijn en onderschat hierbij ook zeker de groenstrook niet.
Vermaak is ook het uitzicht dat we hebben en dat we onze inwoners bieden. Er zal veel gebouwd worden en FVD Zoetermeer vraagt hierbij extra aandacht voor de architectuur. Laten we niet voor afzichtelijke blokkendozen gaan, maar laten we ons richten op onze oorspronkelijke architectonische pareltjes en ontwerpen zoals waar eenieder van ons liefde voor heeft en voelt als we door de mooie Dorpsstraat lopen. Zo blijft het uitzicht en vooruitzicht dat we onze inwoners bieden, vermakelijk en laten we zeker het woongenot van de huidige inwoners niet uit het oog verliezen.
Thuis in Zoetermeer is ook een plek waar we rekening houden met elkaar. Zojuist sloot ik af met de noodzakelijke bouw die we moeten verrichten en juist hier is er heel veel frictie tussen de gemeente, inwoners en projectontwikkelaars. We zien hier dan ook veel bezorgde inwoners die geconfronteerd worden met binnenstedelijke bouw in hun directe omgeving en die bezorgdheid begrijpen wij. Met een lagere parkeernorm, hogere bouw, op kleinere stukken grond, is dat namelijk ook een zorg die we delen. Ook wij van FVD Zoetermeer snappen dat het een lastig traject is, maar we vragen ons af of het nu op de juiste manier of liever gezegd in de juiste volgorde gebeurt. We herinneren het college dan ook graag aan het raadsbesluit – ik zal het nummer maar niet noemen – van mevrouw Van der Meer van 14 juni 2021 waarin de volgorde is herzien. In het derde kwartaal van 2022 zou hier een pilot op zijn en we vernemen graag, wanneer, hoe en waar deze pilot gaat plaatsvinden om dit besluit te monitoren. Het op voorhand meenemen van de omwonenden om gezamenlijk kavelpaspoorten met kaders vast te stellen, is dan ook de juiste timing om inhoud te geven aan het rekening houden met elkaar.
Een veilig thuis. Dit is de voornaamste manier voor een stad als Zoetermeer om de inwoner zich thuis te laten voelen. Veiligheid is de basis van de behoeftepiramide. Juist hier maakt FVD Zoetermeer zich ernstig zorgen om. En die zorgen zijn er niet voor niets. We zien een lage aangiftebereidheid bij zowel de ontvanger bij de politiediensten, als bij de slachtoffers. Er moet dus gewerkt worden aan deze aangiftebereidheid, zoals onze aangenomen motie tijdens het voorjaarsdebat vereiste. Onzes inziens houdt dit in dat drempels om aangifte te doen weggenomen dienen te worden. Denk hierbij aan inloopavonden om aangifte te doen zonder afspraak, maar ook bijvoorbeeld het uitbreiden van mogelijkheden. Veel situaties kunnen nu namelijk nog niet digitaal verwerkt worden.
Ook het demotiveren van het doen van aangifte is een belangrijk aspect. Mensen die toch aangifte doen, krijgen te vaak te horen dat het beter is om er een melding te maken in plaats van daadwerkelijk een aangifte te doen. Dit zijn een paar voorbeelden natuurlijk, maar het voornaamste is dat de inwoner gehoord en up-to-date wordt gehouden, dus geef de aangevers een terugkoppeling, iets dat nu niet of nauwelijks gebeurt.
Verder is het ons als FVD Zoetermeer een doorn in het oog dat wij als raad wanneer het om veiligheid gaat, ons moeten beroepen op de burgemeester. En dat heeft niets met burgemeester Bezuijen te maken, maar wel met zijn verantwoordelijkheden en bevoegdheden. Want hoe kunnen wij onze controlerende taak verrichten als politiediensten niet direct onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid vallen van onze burgemeester? We kunnen ons beklag doen, maar concreet hebben we niets in handen. Kijk naar de situatie van het LangeLand Ziekenhuis. We konden niets. Juist bij veiligheid vinden wij dat het anders moet. Beter en stuurbaar door ons als raad. Dat dit logisch is, zeggen de CBS-cijfers al met groeiende criminaliteitscijfers en het verlaagde aantal opgeloste zaken. Zo is het aantal opgeloste zedenzaken van 60 tot 33% gedaald. Bij verkrachtingen is dat zelfs van 74 naar 37% gedaald. Bij oplichting wordt 97% niet opgelost, dat is 80% bij diefstalzaken. Tel daarbij de tekorten die de politiedienst heeft op. Een giftige cocktail. Daarom zal FVD een motie indienen die dit college aanspoort om alles op alles te zetten om de gemeentelijke politiedienst weer zijn herintreden te laten doen in Zoetermeer. Tot die tijd vragen we het college aan te blijven dringen hierop bij zowel de staat, als onze veiligheidsregio. Ons doel is om hiermee het figuurlijke stuur weer in handen te geven aan onze burgemeester en dat wij als raad hier onze controlerende taak kunnen blijven uitvoeren.
En dan nog ons huishoudboekje. Laten we ons niet te rijk rekenen want na de komende drie vette jaren, volgen wellicht de magere jaren. Laten we net als de Egyptenaren deden in de Bijbel onze spreekwoordelijke graansilo's vullen om de reserves te hebben voor de magere jaren die vanaf '26 aanstaande zijn. Daarnaast moeten we ook kijken welke financiële beperkingen het opvolgen van het stedenbouwkundigplan buurtvisie ons geeft. Het is aannemelijk dat grond niet altijd de maximaal haalbare opbrengst

gaat leveren, maar de pilot zal ons dit leren.
Zoetermeer is de plek. Zoetermeer is onze plek, dank u voorzitter.

Motie nr. 2211-40 ingediend door FVD
Vergroten adoptie buitengym

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er meer ingezet gaat worden op buitengyms, met name in hoogbouwwijken;
- buitengyms nog meer benut kunnen worden;

overwegende dat:
- sporten goed is voor zowel de fysieke als de mentale gezondheid;
- stress helpt verlagen;
- eenzaamheid tegen kan gaan;

verzoekt het college om:
- tussen de € 20.000,00 en € 30.000,00 uit het Potje van de raad te gebruiken om de adoptie van de buitengyms te vergroten;
- hierbij rekening te houden dat zowel jong als oud gemotiveerd kunnen worden;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-41 ingediend door FVD
Lokale ondernemers ondersteunen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- lokale ondernemers het moeilijk hebben door hoge huren, belastingen, stijgende energiekosten en andere kosten;
- ondernemers vaker buiten de regelingen vallen;

overwegende dat:
- Zoetermeer aantrekkelijk wilt blijven voor ondernemers;
- ondernemers goed zijn voor de werkgelegenheid;
- kleine ondernemers vaak de weg naar subsidies of ondersteuning niet weten te vinden;

verzoekt het college om:
- te onderzoeken hoe lokale ondernemers (mkb) effectief geholpen kunnen worden in deze moeilijke tijden;
- te onderzoeken of het ondernemersloket niet alleen reactief, maar ook proactief ingezet zou kunnen worden;
- de mogelijkheid tot het verschaffen van goedkope leningen, subsidies, belastingverlagingen of andere hulpmiddelen mee te nemen in dit onderzoek;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-42 ingediend door FVD
Zoetermeers blauw op straat

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de criminaliteit in Zoetermeer wederom sterk toegenomen is;
- het aantal opgeloste zaken, ook op zware delicten, daarbij terugloopt;
- Zoetermeer last heeft van jeugdbendes en rivaliserende 'drillrappers';

overwegende dat:
- de landelijke politie jaar op jaar een groter tekort aan agenten krijgt;
- de grip op veiligheid in de stad lijkt te verslappen;
- de gemeenteraad, met name de burgemeester, niet voldoende middelen heeft om de regie hierover in handen te nemen;
- de inzet van BOA's een kostenpost vormt en niet voldoende bij kan dragen aan het vergroten van de veiligheid en het veiligheidsgevoel in de stad;

verzoekt het college om:
- alles op alles te zetten om de gemeentepolitie weer in ere te herstellen;
- hierbij te trachten de huidige agenten en wijkagenten te behouden in Zoetermeer;
- de BOA's om te scholen tot volwaardig agent binnen de gemeentepolitie;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-43 ingediend door FVD, PVV
Locatie voor hondenschool

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- mevrouw vanuit de uitkering, via een opleiding vanuit de gemeente, tot hondentrainster is opgeleid;
- Zoetermeer veel hondenbezitters heeft;

overwegende dat:
- mevrouw tijdens haar spreekrecht heeft aangegeven telefonisch dat een locatie is toegezegd, maar uiteindelijk toch niet gekregen;
- Zoetermeer baat heeft bij goed opgevoede honden;
- de hulpvraag bescheiden is en voornamelijk gebruik kan worden gemaakt van een openbaar – omheind – veld;

verzoekt het college om:
- deze ondernemer te helpen een geschikte locatie te vinden waar de hondenschool geplaatst kan worden;
- ruimte is voor een opslag, zoals bijvoorbeeld een container, voor de hulpmiddelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik dacht al dat u richting een afronding ging. Dank u wel voor uw eerste termijn. Dan gaan we over naar de fractie van de PDvZ. Mijnheer Haak.

h. PDvZ

De heer **Haak** (PDvZ): Voorzitter, we zullen dadelijk terugkomen op dit begrotingsdebat, maar eerst vraag ik aandacht voor het volgende. We gaan het anders doen, althans, dat gaan we proberen met hulp van alle andere fracties uit deze raad. In een aantal overlegorganen is al vaak gesproken over de wijze van debat binnen deze raad. Veelal zijn de commissievergaderingen gericht op het vragen stellen aan het college, het antwoord af te wachten en daarna de mening te vormen voor de raadsvergadering. En in vele gevallen wordt het debat dat daarop volgt een terugkerend verhaal van vragen stellen aan het college zonder dat er eens een goed inhoudelijk debat daaraan is voorafgegaan. Hoe de andere partijen over een bepaald standpunt denken, weten we vaak, maar we hebben eigenlijk nooit eens gevraagd aan die andere partijen hoe zij tot die standpunten zijn gekomen en of de standpunten mede door het debat niet gewijzigd kunnen worden. En dat is naar de mening van de PDvZ de manier waarop we in deze raad met elkaar zouden moeten debatteren.
Natuurlijk zullen we vragen blijven stellen aan de wethouder om het raadsvoorstel toe te lichten of te weten te komen waarom een bepaalde visie is gehanteerd door het college. Maar de discussie zou veel meer onderling gevoerd moeten worden. Waarom denkt partij A op deze wijze? En waarom denkt partij B daar helemaal anders over? Op deze wijze het debat voeren, zou naar onze mening verhelderend werken en het bijkomend voordeel is dat de commissievergadering niet opnieuw gevoerd hoeft te worden in de raad zelf. De raad kan zich dan bezighouden met besluitvorming en zijn controlerende taak

beter uitvoeren. Wij zijn er niet voor om de strijd met u aan te gaan, we zoeken liever naar raakvlakken die ons verbinden. Dat komt een stad als Zoetermeer alleen maar ten goede. Wij zullen althans gaan proberen om op deze wijze het debat met u te gaan voeren. En we zouden het ook op prijs stellen als u ook eens de gedachten laat gaan over deze manier van vergaderen.
Voorzitter, al ruim tien jaar geleden zijn de eerste gesprekken gehouden, er zijn verschillende onderzoeken gepubliceerd, over locatie, verbouwing of nieuwbouw en het enige resultaat is de aanwijzing van een locatie. We hebben het hierbij over Poppodium Boerderij. We weten allemaal dat Poppodium Boerderij in een pand zit dat niet meer voldoet aan de status van A-podium waar Poppodium Boerderij zich toe mag rekenen. Tien jaar van plannen maken door Poppodium Boerderij zelf en telkens te horen te krijgen dat we ermee bezig zijn, maar resultaten en daadwerkelijke plannen kwamen er niet uit. Gelukkig heeft dit college in het coalitieakkoord aangegeven dat er snel gestart wordt met de plannen voor Poppodium Boerderij en wij zijn daar blij mee. Niet alleen voor de medewerkers, maar ook de honderden vrijwilligers die elke week weer klaar staan om duizenden bezoekers, niet alleen uit Zoetermeer en Nederland, maar uit geheel Europa en daarbuiten te kunnen ontvangen en hen een geweldige avond te bezorgen. En wat denkt u van de uitstraling die Poppodium Boerderij heeft op de marketing van de stad? Horeca, hotels en winkeliers maken dankbaar gebruik van het grote aantal bezoekers dat jaarlijks Poppodium Boerderij bezoekt. Een nieuw gebouw, dat voldoet aan de eisen en wensen van deze en toekomstige tijd, is urgent. We mogen als college en raad Poppodium Boerderij niet langer aan het lijntje houden of in de kou laten staan. Ik verzoek dan ook de wethouder een toezegging te doen om snel met het proces voor de nieuwbouw van Poppodium Boerderij te starten en de raad halfjaarlijks te informeren over de voortgang hiervan. Het zou mooi zijn dat in deze periode van de raad de eerste paal de grond in kan.
Voorzitter, de PDvZ wil twee moties indienen, en dat vinden wij bescheiden, gezien de ongeveer zeventig moties die vandaag ingediend zullen worden.
Een motie over het gevaar van cyberaanvallen waar veel gemeenten mee te maken hebben. Ook Zoetermeer is een potentieel doelwit van cybercriminelen. Deze motie heeft als doel een aantal nulmetingen en een aantal tests uit te voeren op basis van AI-technieken om vast te kunnen stellen in hoeverre de gemeente Zoetermeer gevoelig is voor dit soort aanvallen. Maar ook vragen wij in deze motie om zorgvuldig na te gaan in hoeverre ambtenaren, college-, raads- en commissieleden tegen cyberaanvallen bestand zijn in hun digitale omgeving. En dit laatste willen we graag benadrukken. Deze motie dienen we samen in met de PvdA, D66 en CDA.
We hebben een tweede motie die in onze ogen snel handelen vereist. We kunnen niet ontkennen dat we momenteel in een energiecrisis verkeren. En dat de energietransitie versneld wordt door de oorlog in Oekraïne en niet alleen een opgave voor nu is, maar ook voor de toekomst. We zien eigenlijk dat we met name op het terrein van de warmtetransitie nog nauwelijks begonnen zijn. We praten veel over zonnepanelen en windturbines maar die leveren geen warmte. En een bijkomend probleem is dat het elektriciteitsnetwerk vol dreigt te raken.
Wij vragen dan ook het college er bij de nationale overheid en de RES-MRDH zo spoedig mogelijk voor te pleiten dat er tenminste een kerncentrale op de Tweede Maasvlakte komt om invloed uit te oefenen zodat via de RES-MRDH gebruik van CO_2-vrije en fossielvrije warmte, die ontstaat uit kernenergie, expliciet genoemd wordt en om te onderzoeken welke mogelijkheden dit op termijn biedt voor de inwoners van Zoetermeer in het kader van warmtetransitie en 'van het gas af'-projecten'.
Daarnaast dient de PDvZ mede moties in van onder andere de VVD…

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, een interruptie van mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Dank u wel voorzitter. Ik begrijp niet zo goed wat mijnheer Haak bedoelt met 'elektriciteit levert geen warmte en een kerncentrale wel'?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, de zonnepanelen en windturbines leveren elektriciteit, geen warmte. De fossiele warmte die vrijkomt uit de kerncentrale zelf, is het voordeel ten opzichte van zonnepanelen en de windenergie.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zag mijnheer Van den Boomgaard en mijnheer Van Steenis.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, ik hoor de heer Haak net een knieval doen voor het gasloos bouwen. Maar daar heb ik dan toch een vraag over. Afgelopen vrijdag stond in de krant dat juist gasleidingen nodig zijn voor waterstof. Die woningen die nu zonder gasleiding zijn gebouwd,

kunnen dat op hun buik schrijven. Het is een beperking in het veranderen van je energie. Hoe zien mijnheer Haak en de PDvZ dat dan?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Daar heeft u volkomen gelijk in. Het heeft er natuurlijk mee te maken dat de nieuwbouw – want dat hebben we een aantal jaren terug met elkaar afgesproken – van het gas af moest. Dat is het streven geweest. Dat is op zich natuurlijk wel goed, gezien de situatie waarin we nu verkeren. Maar er is inderdaad geen rekening gehouden met technieken die nu weer ontstaan, zoals waterstof, maar ook kernenergie. Het moet wel getransporteerd worden. Kernenergie kan natuurlijk ook via waterstof worden getransporteerd. Want waterstof is een transportmiddel. Dus daar heeft u volkomen gelijk in en in de nieuwbouw ga je dat missen. Maar daar zal ook een oplossing voor gevonden worden.

De **voorzitter**: Heel kort nog mijnheer Van den Boomgaard en dan ga ik naar mijnheer Van Steenis.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank voorzitter, een korte inhoudelijke vraag. Ik begrijp dat de PDvZ af wil van het gasloos bouwen?

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Volgens mij gebeurt dat al. Alle nieuwbouw die nu gebouwd wordt, is zonder gas, dus dat is zo.

De **voorzitter**: Ik denk dat de vraag niet helemaal... Mijnheer Van den Boomgaard nog.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja. Dat was niet de vraag, mijn vraag was juist dat die gasleidingen in die woningen aanwezig moeten zijn om die volgende stappen te kunnen maken, maar dat we nu dus zonder die mogelijkheid aan het bouwen zijn. Dus ik begrijp uit uw bewoording dat u dat juist wel weer mogelijk wilt maken dus dan moeten we niet meer gasloos bouwen. Dus die aansluitingen moeten blijven.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank voor uw vraag. Dan begrijpt u mij niet of ik u niet. In de nieuwbouw zitten geen gasleidingen dus daar zal een nieuwe wijze van transport moeten worden bedacht om toch die warmte op deze wijze, waterstof, op zijn plek te kunnen krijgen. In de oude situatie heb je wel die gasleidingen en die moet je laten liggen want die kun je dadelijk in gaan zetten voor dit soort transport. Maar de huidige bouw, waarover dus afspraken zijn gemaakt dat er geen gas meer is, daar zal een voorziening voor moeten worden getroffen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter, de titel van de motie heeft mij compleet op het verkeerde been gezet want ik zag 'Toekomstige warmte nu gaan regelen', en ik dacht 'ja, dat lijkt me heel verstandig dat we dat nu gaan regelen'. Dan heeft u het dus over een transportsysteem van warmte, dus dat is een warmtenet, zogezegd. Dat is iets waarin we in deze regio, onze RES-regio veel aan hebben. Ik hoor u een aantal dingen zeggen. Ik hoor u zeggen 'met elektriciteit maak je geen warmte', dat klopt niet helemaal want met warmtepompen doe je dat natuurlijk wel degelijk. Maar het belangrijkste is: u zegt kerncentrale. U juicht een kerncentrale toe om warmte te produceren. Warmte is een bijproduct van een kerncentrale want hij produceert voornamelijk elektriciteit. We gaan absoluut niet over kerncentrales in Zoetermeer, ook niet in de provincie, dat is echt een landelijke aangelegenheid dus ik vroeg me af wat u nu precies bedoelt met deze motie behalve dat u oproept tot bouw van een kerncentrale.

De **voorzitter**: Mijnheer Haak, gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voor de vraag. Dat is precies wat we bedoelen. We willen dat het college inzet op en met name bij de landelijke overheid pleit voor de aanleg van in ieder geval een kerncentrale op de Tweede Maasvlakte want wij vinden het juist belangrijk dat in deze regio een voorziening komt en dat we de stroom, maar ook warmte kunnen gaan inzetten voor deze regio.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank voor de uitleg, dan is het duidelijk dat wij hem niet zullen steunen om die reden omdat we pertinent echt tegen kerncentrales zijn vanwege het afvalprobleem in de toekomst en omdat het niet helemaal voldoet aan de basisvraag in de motie want een kerncentrale levert veel elektriciteit, restafval en weinig warmte want dat is een bijproduct. Warmte hebben we voldoende in deze regio. Dat staat in de RES nadrukkelijk omschreven. Dus voor die warmte hebben we een kerncentrale zeker niet nodig.

De **voorzitter**: Dank u wel en oordelen over de moties kunnen ook straks nog, dat zeg ik er iedere keer maar weer bij. Mijnheer Haak, gaat u verder.

De heer **Haak** (PDvZ): Even kijken. Naast dit alles dient de PDvZ mede moties in met onder andere de VVD, de ChristenUnie-SGP, LHN, D66, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, PvdA, Zó! Zoetermeer en het CDA en steunen we andere positieve moties van meer partijen.
Voorzitter, zo ziet u dat wij al begonnen zijn om het anders te doen, zoals ik in mijn inleiding vertelde. De PDvZ steunt ook andere partijen als ze met goede voorstellen komen. Ons coalitieakkoord is niet dichtgetimmerd maar open voor positieve ideeën. Dank u wel.

Motie br. 2211-44 ingediend door PDvZ, PvdA, D66, CDA
Cyberaanvallen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel gemeenten kampen met de dreiging van cyberaanvallen;
- sommige gemeenten kwetsbaar blijken en dientengevolge aanzienlijke schade lijden;
- Zoetermeer potentieel ook een doelwit is;
- ambtenaren, college-, raads- en commissieleden via diverse wegen steeds vaker hiermee te maken krijgen;
- de potentiële schade, financieel dan wel qua imago, zeer groot is;

overwegende dat:
- Zoetermeer flink aan de weg timmert qua IT/data-science/machine-learning/artificial intelligence (AI), middels DIF, etc.;
- een succesvolle cyberaanval deze initiatieven bepaald geen goed zal doen;
- er tegenwoordig manieren zijn om juist met inzet van AI preventief tegenwicht te bieden;
- de mens vaak de zwakste schakel is;
- voorkomen beter is dan genezen;

draagt het college op:
- een nulmeting en een aantal tests uit te voeren op basis van producten met AI-technieken om vast te stellen in hoeverre de gemeente Zoetermeer gevoelig is voor cyberaanvallen;
- zorgvuldig na te gaan in hoeverre ambtenaren, college-, raads- en commissieleden tegen cyberaanvallen bestand zijn;
- indien nodig adequate maatregelen te treffen;
- over tests, bevindingen en eventuele maatregelen aan de raad halfjaarlijks te rapporteren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie br. 2211-44 ingediend door PDvZ
Toekomstige warmte, nu gaan regelen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er deze week ruim aandacht is voor het klimaat;
- COP27 op het punt staat te beginnen;
- we momenteel in een energiecrisis verkeren;

- de energietransitie niet alleen een opgave is voor nu;
- we met name op het terrein van warmtetransitie nog nauwelijks begonnen zijn;
- zonnepanelen en windturbines geen warmte leveren;
- en het elektriciteitsnet vol dreigt te raken;

overwegende dat:
- dit ook binnen de MRDH aan de orde is;
- er hier reeds een fossielwarmtenet ligt (i.e. Oostland);
- de nationale overheid op het punt staat te besluiten waar twee kerncentrales komen;
- deze centrales naast elektriciteit ook veel CO_2-vrije warmte leveren;
- warmte naast elektriciteit essentieel is voor de glastuinbouw in de regio;
- een CO_2-vrij/fossielvrij warmtenet substantieel kan bijdragen aan de warmtetransitie en ontlasting van het elektriciteitsnet;
- een fossielvrij warmtenet het economisch vestigingsklimaat in onze regio versterkt en goed is voor de werkgelegenheid;
- de RES komend jaar opnieuw bekeken gaat worden;

draagt het college op:
- er bij de nationale overheid en de RES-MRDH zo spoedig mogelijk voor te pleiten dat ten minste een kerncentrale op de Tweede Maasvlakte komt;
- invloed uit te oefenen zodat via de RES-MRDH herziening komend jaar de mogelijkheid van gebruikmaking van CO_2-vrije/fossielvrije warmte (o.a. uit kernenergie) expliciet benoemd wordt;
- er bij de RES-MRDH het belang aan te geven om nu voor te sorteren op afname van substantiële hoeveelheden warmte ten behoeve van het warmtenet (gezien de lange doorlooptijden);
- te onderzoeken welke mogelijkheden dit op termijn biedt voor de inwoners van Zoetermeer in het kader van warmtetransitie en 'van het gas af'-projecten' (programma groen en duurzaam 2040);

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Haak voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar de fractie van de LHN. Mevrouw Van Leeuwen.

i. LHN

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Voorzitter, leden van de raad, aanwezigen en kijkers thuis, de LHN wil tijdens dit begrotingsdebat enkele voor ons zeer belangrijke onderwerpen onder de aandacht brengen.
Het zal u niet verbazen dat wij zullen spreken over veiligheid, wonen, armoede en sport. Daarnaast zullen we enkele complimenten en verwonderpunten op andere beleidsterreinen aanstippen.
Allereerst veiligheid. Al sinds 2006 hamert LHN op een toename van onveiligheid. Hoewel de prestaties volgens de begroting redelijk goed zijn, zien we in de praktijk verharding in de samenleving, toename van geweld met name onder jongeren, en steeds meer straatroven, drugsgebruik, lachgasgebruik. We zien een verloedering die zijn weerga niet kent.
Dan maar even om uw geheugen op te frissen wat uit het nieuws onlangs: twaalf Zoetermeerse jongeren verdacht van poging tot moord. Op snapchat gingen de avond voor de confrontatie tussen jongerengroepen al berichten rond. 'Willen jullie nog Palenstein Boyz pakken. Neem die dingen mee. We hebben niet genoeg chefs'. Dat zijn messen. Een ander bericht: twee tieners zwaargewond bij steekpartij in Zoetermeer. Wonden in hoofd, nek en borst. Ander bericht: politie met grote spoed naar Binnenwater vanwege steekincident. Dit is geen optelsom van jaren. Dit is recent in onze stad. Ik zou mijn hele spreektijd eraan kunnen besteden, zeker als de roofovervallen daarbij worden opgeteld. Om te zwijgen over het incident waarbij een handhaver gewond is geraakt. Ernstige incidenten, het is hier schering en inslag!
In de verklaring lezen we dan 'Zoetermeer is een grote stad aan het worden, dat hoort erbij'. LHN meent dat bij een grote stad ook grootstedelijke maatregelen ter voorkoming horen. Want dit soort vreselijke incidenten vinden wij ontoelaatbaar. Wij pleiten daarom nogmaals voor preventief fouilleren. Dat het nodig is, blijkt wel uit het eerste bericht. De jongeren hebben gewoon chefs en ze zijn in groepen georganiseerd, Palenstein Boyz. Ook cameratoezicht moet nog meer worden ingezet. We moeten dit geweld een halt toe roepen.
Wat denkt u dat al deze jeugdreclasseringsmaatregelen met de kosten voor de jeugdzorg doen? Die

rijzen toch al de pan uit. Telkens wordt de LHN gerustgesteld 'het valt allemaal wel mee'. Het doet ons een beetje denken aan het liedje van Boudewijn de Groot, Welterusten, mijnheer de president, waarbij wij 'president' willen vervangen door 'burgemeester'. Als burgemeester van een grote stad wil je niet te terughoudend optreden en later geconfronteerd worden met de ernstige gevolgen. U bent aan zet, burgemeester. Graag ontvangen wij een overzicht hoeveel jongeren onder de achttien jaar inmiddels zijn veroordeeld voor wapenbezit, straatroof, steekincidenten, winkeldiefstal en hoeveel jongeren in Zoetermeer al vrijheidsbeperkende maatregelen of gevangenisstraf opgelegd hebben gekregen in Zoetermeer. Met deze informatie kunnen wij goed wegen of het meevalt of dat alle alarmbellen hier moeten rinkelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen, een interruptie van mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik ben oprecht benieuwd voorzitter, wat zo'n overzicht gaat opleveren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U kreeg zojuist volgens mij een vraag over prestatie-indicatoren die je zou kunnen koppelen aan het aantal BOA's. Als we nu in beeld hebben hoeveel jongeren hier veroordeeld zijn of hoeveel jongeren vrijheidsbeperkende maatregelen hebben, dan kunnen we ook zeggen of die BOA's uiteindelijk leiden tot minder van dat soort incidenten. Dus daar gaan die gegevens ons daarbij helpen meer inzicht te kunnen krijgen en te kunnen sturen.

De **voorzitter**: Ik zag ook een interruptie van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, ik begrijp de LHN ten zeerste, alleen de beperking tot hoeveel Zoetermeerse jongeren dan daadwerkelijk een strafblad hebben of iets dergelijks, dat gaat mij dan weer niet ver genoeg. Kijk hoeveel mensen of jongeren onder de achttien een misdrijf of misdaad plegen in Zoetermeer. Dat kunnen bijvoorbeeld ook mensen zijn uit Den Haag zijn of Rotterdam en omstreken, dus waarom dan alleen de Zoetermeerse jongeren terwijl het erom gaat dat Zoetermeer veilig moet zijn? Trek het dan breder. In mijn optiek gaat het meer om wat er gebeurt in onze stad.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, ik begrijp uw oproep en ik zou ook heel graag het hele land willen besturen, want waar trek je dan uiteindelijk de grens? Het gaat ons erom dat het leidt tot jeugdreclasseringsmaatregelen en dat het dus over ons budget gaat waar het gaat over jeugd. Dat wij kunnen sturen op onze jongeren door de inzet van onze preventieve maatregelen en dat kan ik niet in Rotterdam. Dat kan ik niet in Maastricht, dat moet ik hier en daarom beperk ik de vraag tot Zoetermeer.

De **voorzitter**: Eerst mijnheer Ekkelenkamp en dan mevrouw Meijer.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter. Ik heb er wat moeite mee dat het natuurlijk niet een Zoetermeers probleem betreft, maar breder, dus we kunnen dat inderdaad niet beïnvloeden. Dus dan kun je van alles doen, maar als er zeg maar vervelende incidenten gebeuren door jongeren uit andere gemeenten, is dat natuurlijk toch heel vervelend. Maar wat mij ook wel even interesseert, u noemt ook de prestatie-indicatoren. Bent u ervoor dat wij gewoon hier met elkaar in deze raad prestatie-indicatoren vaststellen en zeggen 'college, u heeft vier jaar de tijd en dan gaan we u daarna eens afrekenen op de vraag of die prestaties geleverd zijn'? Want u heeft het altijd over veiligheid dus dan heeft u daar ook ideeën over neem ik aan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dan beantwoordt u zelf de vraag ook al, ik denk dat het belangrijk is dat het hier veiliger wordt. We zien een enorme toename, dat krijgen we althans terug als je in gesprek bent met scholen, met wijkagenten en dergelijke dus we willen dat graag kwantificeren, goed in kaart brengen, er gerichte maatregelen op zetten en dan kunnen we met elkaar daar het gesprek over voeren hoe je de verantwoording doet. Absoluut.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer? Mijnheer Ekkelenkamp nog een reactie daarop?

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik ben benieuwd wat hier dan vanuit het college straks – want u bent een belangrijke partij in het college – als voorstel naar de raad komt over prestatie-indicatoren want we zijn er wel in geïnteresseerd. Dat meen ik oprecht hoor, want veiligheid is denk ik iets dat iedereen belangrijk vindt, dat is niet exclusief een LHN-verhaal. Iedereen vindt veiligheid van belang maar we verschillen misschien van mening over hoe je dat kunt realiseren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen daar nog een reactie op?

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik heb geen vraag meer gehoord, maar volgens mij een toelichting.

De **voorzitter**: Dan ga ik naar mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel. Dit was eigenlijk nog een vervolgvraag op mijn vorige interruptie maar het gaat allemaal over hetzelfde, dat overzicht, waarom ik dat niet zo goed begrijp. U zegt 'dan weten we de stand van zaken nu' en dan ben ik het wel met de collega van D66 eens, zouden we dan niet beter aan het college kunnen vragen om inderdaad met een prestatie-indicator te gaan werken en dat vanaf nu ook bij te houden? Want dan kun je ook trendanalyses bekijken. Zo'n overzicht geeft geen inzicht in wie er volgend jaar een mes had willen kopen maar dat nu niet heeft gedaan door de BOA's. Snapt u wat ik bedoel?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik begrijp heel goed wat u bedoelt. Misschien moet ik dat beter toelichten want ik beoog met de motie ook – en dat is ook het verzoek aan de burgemeester – als we bijvoorbeeld kijken naar het aantal jeugdreclasseringsmaatregelen hier in de stad, een oordeel te kunnen vellen of het in vergelijking met andere steden hier ernstig is of niet. We krijgen nu heel vaak teruggekoppeld 'het valt allemaal wel mee'. In de krant lezen we dan de verklaring 'ja, het is een grote stad', maar in hoeverre valt het nu mee? Hebben we nu echt veel criminele jongeren of niet? Weet u het, weet ik het? Ik wil het graag helder hebben.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Frinking nog. Gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Nog een aanvullende vraag. Heeft u ook een beeld van wanneer het laag genoeg is, of streeft u naar nul? Want u maakte net ook een vergelijking met een andere stad. Is het belangrijk dat we onder een andere stad zitten, moeten we eigenstandig een cijfer behalen, heeft u daar nog een beeld bij?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): De onderbuik heeft natuurlijk altijd een beeld. Als het bijvoorbeeld zo zou zijn dat 10% van onze jongeren een jeugdreclasseringsmaatregel heeft gekregen of iets dergelijks, dan vind ik dat hoog en dan denk ik dat dat van ons vereist wordt als verantwoordelijken hier in de raad dat we daar zowel preventief, als anderzijds ook gewoon maatregelen op zetten. Dus wat is hoog? Daar kunnen we het debat met elkaar over voeren. Dat kan een benchmark zijn, maar het gaat vooral om het gevoel dat wij hier hebben over een veilig Zoetermeer en dan kunnen we met elkaar beoordelen welke cijfers en prestatie-indicatoren daarbij horen.

De **voorzitter**: Ik zie verder geen vragen meer, dan kunt u verder, mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter.
Tegelijkertijd zien we een kat-en-muisspel tussen jongeren, handhavers en politie. De toch al beperkte politiecapaciteit wordt opgesoupeerd door van jongerengroep naar jongerengroep te rijden en ze op alle mogelijke plekken weg te sturen. Dat is vervelend voor de politie, die heeft wel wat beters te doen, en voor de jongeren zelf. Die vragen dan terecht aan de agenten, en dat heb ik uit eerste hand, 'waar mogen wij elkaar wel ontmoeten?' Vaak is dan het antwoord 'ga maar naar de Noord Aa'. Dat lijkt LHN geen goede optie. Er is daar totaal geen sociale controle en bovendien is er weinig verlichting. Dat nodigt alleen maar uit tot meer ellende. Ik kan me ook niet voorstellen dat we alle kinderen daar in het donker naartoe willen laten fietsen of daarvandaan willen laten fietsen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen, een interruptie van de heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, ik denk dat mevrouw Van Leeuwen het wil hebben over de motie Plek voor jongeren. Het kan zijn dat ik nu wat geks ga zeggen, maar jongeren zijn ook mensen en ze zijn vrij. Ze kunnen bij elkaar komen waar ze willen, en ze kunnen niet weggestuurd worden, zolang ze niet voor overlast zorgen. Is er een beter alternatief voor jongeren? Is het jeugdhonk niet een beter alternatief?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): De praktijk is – en ik spreek heel veel jongeren, met vier pubers in huis, dus ik zit best veel aan tafel met jongeren – dat ze voortdurend overal worden weggestuurd en dat zij dus geen antwoord krijgen op die vraag 'waar mag ik dan wel zijn?' Het gaat niet altijd over overlast. Het kan ook zijn dat men overlast ervaart, terwijl die er nog helemaal niet is. Of dat er van zo'n groep jongeren een dreiging uitgaat. Dus ik kan me heel goed voorstellen dat hier plekken zijn waarvan we zeggen 'daar zou het best gewenst kunnen zijn als je daar bij elkaar wilt komen en je wilt elkaar ontmoeten, want dat is het negen van de tien keer, dan kan dat daar zodat inwoners daar minder last van hebben en die jongeren er ook gewoon mogen zijn'. We maken ook hondenuitlaatveldjes. Volgens mij mag je overal honden hebben hier in de stad, maar we hebben wel uitlaatveldjes.

De **voorzitter**: Ik zie een aantal reacties. Ik ga eerst naar de heer Mohammadian en dan de anderen.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ik weet niet of we jongeren met honden moeten vergelijken, maar zijn die jeugdhonken dan niet een goed alternatief?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ook hier wil ik u al uit eerste hand laten weten hoe erop gereageerd wordt. Als je het bijvoorbeeld hebt over JOP's, de Jongerenopvangpunten, die ze overigens gewoon wiethuisjes noemen, is het merendeel van de jongeren daar boven de achttien jaar. Die houden dat ook echt als plek bezet en daar wordt heel veel geweld gepleegd en ze slopen ook heel veel. Juist jongeren van zestien, zeventien jaar zeggen 'wij zijn er helemaal niet welkom, we worden gewoon weggekeken en we mogen daar helemaal niet zijn'. Dus dat zijn niet de plekken die wij voor ogen hebben.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mevrouw Van Leeuwen.

De heer **Velner** (SP): Voorzitter, dank u wel. Maar is dit dan niet het gevolg van het feit dat we in het verleden onze buurthuizen hebben gesloten?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Als u een motie indient om buurthuizen terug te halen, dan ben ik de eerste die zijn handtekening daar ook onder zal zetten. We hebben daar eerder al de oproep voor gedaan. Die buurthuizen zijn heel vaak voor ouderen, die hebben daar allerlei leuke activiteiten. We willen dolgraag dat de jongeren daar ook welkom zijn. Dus als u daar samen wat aan wilt doen vindt u mij aan uw zijde.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mevrouw Bout en dan naar mevrouw Meijer.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter. Ik wil toch heel even aansluiten op wat de heer Mohammadian zegt en wij hebben dus in het voorjaarsdebat een jeugdhonk aangevraagd en dat moet nog uitgevoerd worden. Op basis daarvan kunnen we verder gaan kijken. Ik neem aan dat u dat gewoon gaat steunen en dat u daar erg voorstander van bent, dat we dat eerst gaan uitvoeren en dat gaan evalueren. Daar hebben we gezegd 'geef de jongeren een stem, geef de jongeren inbreng en laat de jongeren het regelen, dan hebben ze eindelijk weer een honk'. Dat willen wij eigenlijk in heel Zoetermeer maar we hebben ons erbij neergelegd dat we dat in eerste instantie alleen in Buytenwegh doen en ik neem aan dat u het daar heel erg mee eens bent.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Het een sluit het ander helemaal niet uit maar die jongeren lopen vanavond op straat. Die zijn vanmiddag op straat, die moeten nu weten binnen de bestaande mogelijkheden welke plekken er zijn en we vragen niets meer dan een advies te geven 'als je dan elkaar wilt ontmoeten, doe het dan daar of daar want dat vinden we prettiger dan dat je daar staat'. Het is gewoon een richtlijn en dat we daarnaast kijken hoe we meer kunnen voorzien in de behoeftes van jongeren, daar kunt u ons altijd voor vinden, maar voor nu is het zo dat zij willen weten waar ze aan toe zijn en dat is de terugkoppeling die wij van hen krijgen. Ik kan er ook niets meer van maken.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout nog heel kort.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dan stel ik voor dat we ons samen ervoor hard gaan maken dat het college die motie van de PvdA nu eens gaat uitvoeren.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): We kunnen er altijd naar kijken want ik denk dat we allebei willen dat de jongeren hier gewoon een goede plek krijgen in de stad.

De **voorzitter**: Ik ga naar mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter, toen ik de motie las, dacht ik 'een kaart, en dan lopen ze daarmee door de stad, en dan staan er voorwaarden per locatie 'hier mag je dit en hier mag je zus'. Volgens mij gaan die groepen dat helemaal niet gebruiken'. We hebben die jongerenontmoetingsplekken gehad die zijn in samenspraak met allemaal jongeren opgesteld en die worden ook niet veel gebruikt. U gaf net zelf aan, we hebben een jeugdhonk, of hoe het ook heet, daar zit achttien-plus en die kijken zestien- en zeventienjarige jongeren weg en die zitten daar wiet te roken en geweld te plegen. Volgens mij is dit een oplossing voor heel veel andere problemen die we zouden moeten oplossen en is dit een zoveelste poging, bijna als met hagel schieten, om iets te voorkomen dat bijna niet kan worden voorkomen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik weet niet zo goed wat uw vraag is. Het is een vraag van de jongeren hier die zij dagelijks aan agenten stellen: waar mag ik wel heen? Mijn verzoek is, en volgens mij kunt u ook veel hippere oplossingen daarvoor verzinnen, geef gewoon aan waar de jongeren gegeven de omstandigheden nu mogen zijn. Daar voorkomen we een heleboel onduidelijkheid mee. Ik denk dat we daarnaast ook kunnen kijken en dat er nog veel meer maatregelen mogelijk zijn, enerzijds om te voorkomen dat ze overlast veroorzaken maar anderzijds ook zodat de jongeren hier een lekkere plek in de stad krijgen. Doe het via een Snapchat, laat weten waar ze wel of niet kunnen zijn, of via TikTok, weet ik het.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Voorzitter, waar mogen ze heen? Naar het park, het Stadshart, naar de Dobbe, overal waar bankjes staan, naar de jongerenontmoetingsplekken, naar de buurthuizen, naar de bioscoop. Ze kunnen op zo veel plekken terecht. Het een kost geld, het ander niet maar niet als je overlast veroorzaakt en daar verandert dit niets aan volgens mij.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U zegt nu iets, 'ze mogen naar het Stadshart', maar daar worden ze weggestuurd. En parken, daar worden ze weggestuurd. Ze worden overal weggestuurd. Dat is precies het probleem dat ze voortdurend aanhalen. Ik denk dat u nog wat jongere kinderen heeft en dat dat ook zo zijn problemen met zich meebrengt, maar die van mij zijn ietsje ouder en dit is wat ze teruggeven en ik hoop dat de raad gewoon goed wil luisteren naar de inbreng van de jongeren in dezen. Tegelijkertijd, overlast moeten we nooit toestaan. Maar u heeft ook gehoord hoe ik me daarover uitgesproken heb.

De **voorzitter**: Ik zie wel dat we een beetje in cirkels gaan draaien. Ik geef mijnheer Van den Boomgaard nog een interruptie en mijnheer Zamani en dan ga ik dit deel afronden. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Ik vraag me toch af wat dan eigenlijk het probleem is. Er zijn overdekte hangplekken voor jongeren gecreëerd, daar hebben we goed op geïnvesteerd. Eentje is vlak bij mijn huis, dat is onder de Willem Drees, die RandstadRailhalte en zo zijn er meerdere in Zoetermeer. Dus er zijn al plekken in Zoetermeer waar ze heen kunnen gaan als ze geen overlast veroorzaken, maar daar zie je ze ook niet. Mijn vraag is: waar wil je ze heen sturen? Als het lowbudget moet zijn, wat ziet u dan als oplossing? Want onder toezicht willen ze vaak ook niet meer zijn. Ik heb ook pubers thuis. Maar wat ziet u dan als oplossing terwijl ze al middelen hebben?

De **voorzitter**: Volgens mij is het punt helder. Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Volgens mij vallen we inderdaad in herhaling. Wat ik wil oplossen is dat het voor de jongeren helder is, en dat hoeft niet heel veel geld te kosten, we gaan niet allerlei dingen bouwen. Het gaat om plekken waar ze gewoon mogen zijn. En het gaat erom dat ze daar ook niet continu over in gesprek hoeven te gaan en dat de politie geen kat-en-muisspel met ze hoeft te spelen en de hele dag achter ze aan moet vangen. Dat ze gewoon kunnen zeggen 'je weet waar je mag zijn, dan laten we jullie met rust'. En zodra je overlast geeft, staan ze altijd op de stoep als het goed is.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Zamani en dan wil ik dit afronden want we gaan echt in herhaling vallen.

De heer **Zamani** (D66): Ik begrijp nog niet waarom LHN niet gewoon een oplossing bedenkt voor het gegeven dat die jongeren worden weggestuurd als ze niets doen en geen overlast veroorzaken. Waarom dienen we geen motie in om te voorkomen dat ze worden weggestuurd uit een park waar ze mogen zijn, of een Stadshart? Waarom bedenken we een Siberië in Zoetermeer waar ze dan wel mogen zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Laten we beginnen met in kaart brengen waar ze mogen zijn zodat we de discussie daarover wegnemen en op het moment dat het dan nog steeds leidt tot herhaaldelijk wegsturen, kunnen we altijd nog kijken of we daar wat aan doen maar ik laat het ook aan de afweging van de politie uiteindelijk wat zij wel of niet noodzakelijk achten. Maar laten we gewoon helderheid bieden. Het is helemaal niet iets heel groots, het is een heel kleine ingreep, zogezegd, die wel een heleboel onduidelijk kan wegnemen.

De **voorzitter**: Die ook tot veel discussie leidt. Gaat u verder.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, ik heb genoeg spreektijd vandaag, Oké voorzitter, jongeren zijn lang niet altijd dader, maar ook vaak slachtoffer. De enorm hoge kosten voor jeugdhulp suggereren dat er alleen maar meer problemen zijn met jongeren. Dat is onjuist. Veel jeugdhulp vindt zijn oorsprong op andere terreinen. Ouders die in een vechtscheiding het belang van het kind uit het oog verliezen. Ouders met een verslaving die de zorg voor het kind niet kunnen dragen. Ouders die stress hebben omdat er geen woning is, of geen brood op de plank. Al deze problemen openbaren zich vaak doordat er een beroep wordt gedaan op jeugdhulp omdat het kind in zijn veiligheid of ontwikkeling wordt bedreigd. Met hulp voor en aan het kind worden echter de oorzaken niet weggenomen en toch is dat nog veelal de praktijk. In een motie stellen we voor om een pilot te starten waarbij de toegang tot jeugdhulp pas wordt ingezet als de voorwaarden om succes te bereiken ook worden ingevuld. Als voorbeeld, als we de toeslagenkinderen zien, als daar eerst was gekeken naar wat het werkelijke probleem was, dan waren er een heleboel waarschijnlijk niet uit huis geplaatst. Er wordt altijd gezegd dat er integraal wordt gekeken, maar de praktijk is hier nog altijd weerbarstiger in gebleken.

De **voorzitter**: Ik zie weer... U drukt op de goede knoppen. Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Even een vraag aan mevrouw Van Leeuwen. Is het in die pilot dan zo dat kinderen niet geholpen worden als aan bepaalde andere voorwaarden niet voldaan wordt? Dus dan wordt tegen kinderen die dus echt hulp nodig hebben, gezegd 'sorry maar jouw ouders werken niet mee en je woning is slecht en noem maar op, dus je voldoet niet aan de voorwaarden'?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U sluit het ander uit en dat zou ik nooit willen zeggen, alleen is het wel een feit dat maar ongeveer 5% van alle interventies die worden ingezet daadwerkelijk ook een oplossing biedt bij de jeugdhulp. Dus het werkt vaak niet omdat het ergens anders is gelegen. En natuurlijk moeten we starten, als een kind echt enorm in zijn ontwikkeling wordt bedreigd, met het geven van jeugdhulp, maar parallel daaraan zul je op die andere beleidsterreinen echt oplossingen moeten bieden. En men roept dat al heel lang, maar ik heb het heel veel gezien in de praktijk en het gebeurt nog maar zelden. Of de rechtmatigheid is belangrijker dan de doelmatigheid. Dan past het net weer niet binnen een regeltje. Ik zou dit college de opdracht willen geven om daar nu eens heel ruimhartig mee te zijn en dus niet de intake te doen sec vanuit de jeugdhulp, maar in een team, waar ook iemand in zit van bestaanszekerheid en misschien ook iemand zit vanuit de GGD, dat met zijn allen integraal het gezin kan beoordelen alvorens je besluit tot een beschikking voor jeugdhulp. Die daar vanzelfsprekend wel uit kan komen, als dat nodig is.

De **voorzitter**: Ik zag een reactie van mevrouw Haak en mijnheer Van Rumpt.

Mevrouw **Haak** (PDvZ): Dank u voorzitter, ik ben benieuwd of mevrouw Van Leeuwen weet of er in andere gemeenten dergelijke initiatieven zijn geweest, dergelijke pilots waar we wellicht iets van kunnen leren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik zit even te denken hoe zijn bureau heet maar Albert Jan Kruiter is hier wel eens vaker geweest, je kunt het opzoeken. Die heeft in bepaalde gemeenten dit echt wel gedaan, maar ik heb zo even niet paraat welke dat zijn.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Voorzitter, dank u wel. Mevrouw Van Leeuwen geeft terecht aan dat de jeugdigen vaak ook slachtoffer zijn en dat het vaak bij ouders ligt, juist in deze tijd met financiële zorgen, maar ook andere problematieken die in gezinnen kunnen ontstaan. En dat we juist bij de bronaanpak terecht zouden willen komen. Steunt u dan ook onze motie over relatieondersteuning?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ben het met u eens, complexe echtscheidingen zijn enorm vaak een oorzaak van heel veel jeugdproblematiek die je dus ook niet over die as kunt oplossen. Ik zat even te twijfelen over uw motie met name omdat ik merk dat mensen dat soms ook gebruiken omdat het allemaal gratis voorliggende voorzieningen zijn terwijl ook heel veel mensen zelf wel in staat zijn om daar wat op te organiseren. Ik ben even benieuwd hoever u wilt gaan in die motie. Is dat voor iedereen of is het voor mensen die anders daar geen beroep op kunnen doen?

De **voorzitter**: De heer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Waar het ons juist om te doen is, is dat heel veel ouders pas in actie komen op het moment dat het eigenlijk al te laat is en dat er al sores zijn binnen het gezin of binnen de relatie. We willen juist door te wijzen op de mogelijkheden die er zijn, al het aanbod dat er al is, in een heel vroeg stadium mensen daarop wijzen om ervoor te zorgen dat ze die gereedschappen krijgen om te voorkomen dat ze in zulke problemen komen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voor uw toelichting. Ik denk dat als het goed gaat, men vaak ook wel met vrienden en kennissen en dergelijke contact heeft en als het nodig is dat er iets professioneels wordt opgezet, dan hoor ik graag van het college hoe het daartegen aankijkt. Ik vond het nu nog wat ruim geformuleerd. Dus als u het wat enger formuleert, wil ik er zeker goed over nadenken.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking en mijnheer Boerboom.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Even over uw pilot. Op zich sympathiek en ook denk ik heel terecht om vooraf te kijken wat er nog meer aan oorzaken zijn en niet gelijk naar de kinderen te kijken. Maar in het Sociaal

Innovatiefonds en de voorstellen die daar ook in zitten, worden deze zaken ook meegenomen. Wat mist u in die voorstellen dat u dit voorstelt als pilot?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik heb het er niet zo naast gelegd, maar volgens mij is dit iets waar we morgen mee kunnen beginnen om de toegang tot jeugdhulp uit te breiden met deze expertise en dan een integrale aanpak voor te stellen. Ik geloof niet dat die als zodanig echt helemaal in het Sociaal Innovatiefonds zit. We hebben in onze motie ook gezegd 'bij voorkeur nu te starten' en dat kan morgen. Daar hoeven we niet voor te wachten.

De **voorzitter**: Dan mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ook wij zijn op zich positief over deze motie. Het is ook iets dat wij al jaren roepen, kijk nou eens breder, wel inderdaad met de voorwaarde die D66 schetst, dat we geen kinderen jeugdzorg moeten onthouden. We zouden daar graag twee aspecten aan willen toevoegen, dat is enerzijds dat er ook financiële middelen aan gekoppeld worden zodat ze ook echt stappen kunnen nemen want anders zitten we alsnog elke keer te wachten tot er een toezegging wordt gedaan vanuit een andere afdeling en tegelijkertijd ook dat ze doorzettingsmacht hebben voor als er bijvoorbeeld een woning nodig is of iets dergelijks, want dat is ook vaak het probleem, zodat ze die ook snel kunnen krijgen en we het echt op die manier effectief regelen met elkaar.
Wat mij betreft inderdaad als onderdeel van het Sociaal Innovatiefonds, als het er nog niet in zit.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Volgens mij is er handgeld geregeld, ook nu, hier in deze begroting, die de ruimte ook deels zou moeten bieden en als het aan ons ligt komen er ook meer noodwoningen die de gemeente heeft om in dit soort situaties adequaat te kunnen optreden, maar dan wacht ik ook graag het college af, en hoe dat het zou willen interpreteren. Maar wat mij betreft, kunnen we zo breed mogelijk kijken, als het uiteindelijk maar echt problemen oplost. Dus doelmatigheid boven rechtmatigheid.

De **voorzitter**: Ik denk dat dat voldoende is. Gaat u verder.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik kan weer verder met mijn tekst.
We kunnen nog veel meer inbrengen rond het thema Veiligheid en jeugd. Toch vragen ook andere beleidsterreinen onze inzet. Voorzitter, de LHN denkt dan onmiddellijk aan wonen. Jaar in, jaar uit zijn er torenhoge ambities voor het realiseren van meer woningen. De LHN is blij dat er nu steeds meer schot in de zaak komt. Toch zijn er ook nog wel wat hobbels te nemen. Nieuwbouw draagt bij aan oplossingen maar is niet de panacee voor alles. We weten allemaal dat er tekorten zijn, qua menskracht, qua grondstoffen en dergelijke.
De uitdaging blijft om meer doorstroming te realiseren. Veel alleenstaanden of paren wonen groter dan hun situatie vraagt. Ze verlaten echter hun woning niet omdat ze voor een kleiner huis meer moeten betalen of omdat ze nog een kind hebben dat thuis woont en geen woning kan krijgen waardoor ze niet naar 55-plus woning mogen. Al dat soort voorbeelden zorgen ervoor dat de doorstroming tegengehouden wordt. LHN stelt in een motie voor om de huur van een nieuwe kleinere woning nooit hoger te laten zijn dan de huur van de grotere woning die je achterlaat. We denken dat je op die manier mensen toch verleidt om die stap wel te maken. In de praktijk is het nu heel vaak zo dat je dan naar een kleinere woning gaat waarvoor je een paar honderd euro meer moet betalen. Daardoor houden ze die grotere woningen bezet.

De **voorzitter**: Ik zag eerst mijnheer Van Gils en dan mijnheer Boerboom.

De heer **Van Gils** (VVD): Dank u wel voorzitter. De doorstroming op de woningmarkt is heel belangrijk. Ik ben het overigens volstrekt met u oneens dat nieuwbouw niet veel belangrijker is want uiteindelijk hebben we gewoon meer huizen nodig, maar dat is heel belangrijk en dat doen we dus ook al. We hebben een seniorenmakelaar, de doorstroommakelaars, het woningbouwprogramma draagt bij aan de doorstroming en we nemen de financiële knelpunten zoals waar het gaat om verhuizen, maar ook afspraken over hoeveel de huur mag worden verhoogd, al mee. Dus mijn vraag is: wat mist u nu in die afspraken die we gewoon hebben? We hebben dit allemaal al staan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U heeft daar geen gelijk in. Ik moet u echt corrigeren. We hebben een ochtend gehouden over wonen en daar zijn veel Zoetermeerders op afgekomen en ze hebben heel concreet aangegeven dat zij hun grotere woning niet verlaten omdat ze voor een kleinere woning meer huur moeten gaan betalen. Want dan wordt die weer opnieuw gemeten. En dus houden zij die grote woning bezet. Maar als u zegt 'dat hebben we al', dan heeft u er ook ongetwijfeld geen probleem mee om de motie te steunen want dan vindt u het staand beleid. Maar dat krijgen we niet terug van onze inwoners.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): We gaan geen moties steunen die volstrekt overbodig zijn omdat de LHN de lokale prestatieafspraken niet heeft gelezen. Het staat er gewoon, we hebben een hele opsomming aan afspraken en ik ga het de voorzitter niet aandoen om die voor te lezen maar die kunt u gewoon opzoeken en die wil ik u ook zo dadelijk geven, maar we hebben deze afspraken gewoon. Wat mist u daar dan in? Dan hoor ik u eigenlijk alleen zeggen 'we mogen nooit van iemand de huur verhogen', maar laten we dat alstublieft bekijken aan de hand van mensen hun eigen financiële situatie. En niet mensen gaan spekken die het eigenlijk wel kunnen betalen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U verdraait tot twee keer toe mijn woorden. Dat vind ik wel knap in een interruptie. In eerste instantie heb ik niet gezegd dat nieuwbouwwoningen geen oplossing zijn. Ik heb gezegd dat het geen panacee voor alles is. We kunnen niet alles met nieuwbouw oplossen omdat er gewoon te weinig menskracht is en dat er te weinig grondstoffen zijn en dat we nog een stikstofprobleem hebben, volgens mij weet u daar alles van. Dus ik zeg 'het is niet alleen nieuwbouw, het is ook doorstroming'. Dat als eerste correctie.
Dan het tweede punt. Het is nu gewoon zo dat mensen voor een kleinere woning meer moeten gaan betalen. U kunt wel zeggen dat het in die afspraken staat, maar dan worden die niet nageleefd, dus ik kan er niets aan doen, maar dit is toch het feit en het is bevestigd door onze inwoners en ik denk dat zij het het beste weten.

De **voorzitter**: Ik ga nu naar mijnheer Boerboom. Maar probeer de interrupties iets korter te houden als het kan.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik wil allereerst mevrouw Van Leeuwen bijvallen dat wij ook te horen krijgen dat mensen hun woning niet verlaten vanwege die hogere kosten, maar we maken ons wel zorgen want bij wie gaan die kosten van deze motie terechtkomen? Komen die bij de sociale woningcorporaties? Komen die bij de gemeente? Bij wie komen die? En het kan nog steeds zo zijn als u kleiner gaat wonen dat de energielasten bijvoorbeeld wel hoger zijn dus hoe wilt u daar dan mee omgaan?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik vind het fijn dat u die vraag stelt. Op het moment dat die grotere woning wordt achtergelaten komen er nieuwe mensen wonen en daar kun je dan wel de actuele huur voor gaan rekenen, het gaat er alleen omdat de oude bewoner recht heeft op basis van de oude huur en dat die mensen zeggen 'ik verlaat die woning niet'. Dus voor de corporatie geldt dat die grote woning nooit vrijgekomen zou zijn waarvoor ze een hogere huur kunnen vragen, dus in die zin, maar dat hoor ik graag van het college, zou het budgettair neutraal moeten kunnen zijn.
Dan weet ik even uw tweede punt niet meer.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Hoe het zit met de energielasten want ook die kunnen nogal verschillen per woning.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat klopt, maar ik denk dat het in de uitvoering heel

lastig wordt om de energiekosten en de huurkosten dan bij elkaar op te tellen en dat mee te laten wegen omdat het een natuurlijk ook veel variabeler is en afhangt van je gebruik, daarom heb ik het teruggebracht tot enkel de huur en heb ik de energiekosten niet meegenomen. U heeft wel een terecht punt maar het lijkt me in de uitvoering lastig om mee te nemen.

De **voorzitter**: Heel kort, mijnheer Boerboom en dan ga ik naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja voorzitter, heel kort, we zijn op zich positief maar het zou fijn zijn als het wel eerst wordt doorgerekend want we willen niet dat de corporaties met extra kosten worden opgezadeld waardoor er weer minder sociale woningbouw van de grond kan komen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, ik vind het een interessante motie ook omdat er een onderzoek is gedaan door Een Vandaag en dat gaf aan, een aantal maanden geleden, dat prijs niet altijd doorslaggevend was, maar dat juist de soort woning dat voor die 55-plussers is. Oftewel, ze zijn bereid kleiner te wonen, maar ze willen wel graag een tuintje hebben, bij wijze van spreken en dan voldoet dus driehoog achter niet meer. Dus dan zouden we onze buurtvisie eigenlijk moeten herzien en kijken 'wat gaan we dan bouwen om dat vlot te trekken?' Deelt de LHN dan deze mening met ons?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja zeker, ik denk dat je altijd heel goed moet kijken wat de behoefte is en hoe je daarin kunt voorzien, maar wat wij terugkregen is 'ik wil wel naar die kleinere woning toe en ik vind het ook niet erg om daar dezelfde huur voor te betalen als ik nu betaal, alleen is het wel lastig om een grotere woning achter te laten en voor die kleinere woning € 200,00 of € 300,00 meer te gaan betalen'.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat en kijkt of u nog meer prikkelende moties heeft. Gaat u verder.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik doe mijn best, voorzitter.
De LHN wil ook aandacht vragen voor armoede. De hoge inflatie, ondernemers die door de energiekosten noodgedwongen hun zaak moeten sluiten en dan te bedenken dat zij veel werknemers met gezinnen in hun kielzog meenemen. Het lijkt bijna een dijkdoorbraak. We hebben het lang tegen kunnen houden maar het aantal faillissementen stijgt tot ongekende hoogte. LHN wil de schaarse middelen, geld, zo effectief mogelijk inzetten. Dat betekent dat wij vinden dat er keuzes moeten worden gemaakt. In die zin kijken wij kritisch naar het bereik van de collectieve voorzieningen dat ver achterblijft bij de prognoses. En hoezeer de ZoetermeerPas ook geliefd is, LHN vindt rondkomen belangrijker dan ukelele spelen. Onze inkomensondersteunende maatregelen moeten onze inwoners direct verlichting brengen in hun portemonnee, moeten hun zorgen verkleinen. Daarvoor komen wij nog met een motie.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik juich het natuurlijk toe als de LHN zegt 'we moeten ook maatregelen nemen die direct het bestaan van mensen wat meer grond onder de voeten biedt, maar u zegt dan meteen, eigenlijk een beetje gekscherend 'belangrijker dan ukelele spelen'. Maar die Zoetermeer Pas is natuurlijk heel gevarieerd en daar zit ook een stukje cultuur in en daar zit een stukje muziek kunnen spelen in. U doet dat af als onzin? Want zo klonk het wel een beetje.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik heb gemeend dat er keuzes gemaakt moeten worden als er schaarse middelen zijn. Dan geef ik er de voorkeur aan dat mensen direct verlichting in hun portemonnee ervaren boven bijvoorbeeld een krant. Je kunt bijvoorbeeld ook heel veel informatie van nu.nl en dergelijke halen. Dan vind ik dat beter om het geld te besteden direct voelbaar voor de mensen. Uiteraard gun ik iedereen alles, ook cultuur, ook sport, maar er zijn ook nog andere mogelijkheden voor.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt nog een heel korte vraag?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Vaak is het zo dat de mensen om wie het gaat die krant al uit gefaseerd hebben, die hebben al alle luxe zo goed als afgezegd omdat dat iets is waar ze nog op kunnen bezuinigen. Dan kunnen ze met die ZoetermeerPas met zo'n voucher daarin tenminste nog iets eraan doen. Ik vind toch dat u dat wat makkelijk ten onder zou willen laten gaan ten faveure van andere maatregelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ten faveure van andere armoedemaatregelen. Ik zei u net, de collectieve voorzieningen bijvoorbeeld, blijven heel erg achter in gebruik. Als het gaat over de verzekeringen waar mensen gebruik van kunnen maken via de gemeente, loopt dat heel ernstig terug. Dan zouden we ook kunnen zeggen dat we de aanvullende verzekering bijvoorbeeld voor deze mensen gaan betalen waardoor ze niet in de problemen komen als ze daar toch noodgedwongen een beroep op moeten doen. Dan wordt misschien ook de aanspraak die wordt gedaan op de collectieve voorzieningen veel groter. Dan maak ik inderdaad wel de keuze om in de directe levenssfeer van mensen iets te bieden in plaats van in vertier, want wat mij betreft, zit daar een prioriteit in.
In deze tijden is geen enkele spreektekst lang genoeg, daarom ben ik zo blij met de vele interrupties. Nee, daarom bewaren wij onze andere onderwerpen van aandacht voor de tweede termijn. Daarin komen we terug op de hoge kosten en lange duur van afbouw van het Museum De Voorde alsmede op de enorme zoektocht van onder andere mbo'ers naar stageplekken en sporters waarvoor voorzieningen ontbreken. Ook besteden we nog even aandacht aan de enquête van het afvalbeleid om af te sluiten met biodiversiteit. Voorzitter, voor nu dank voor de aandacht.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Van Leeuwen, maar u bent nog niet helemaal klaar want er komt nog een interruptie die niet meer in de spreektijd valt. Mevrouw Meijer, gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik zat even te wachten of de motie iedereen doet mee in de tweede termijn komt? Of heb ik wat gemist?

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ga even kijken want het waren er zo veel en ik heb beperkte spreektijd dus ik heb wat keuzes gemaakt.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dan wacht ik tot dan.

De **voorzitter**: Die staat nog op de rol. Oké.

Motie nr. 2211-46 ingediend door LHN, PvdA, Zoetermeer Vooruit
Hemelwaterton

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

Waterbesparing kan op vele manieren bijvoorbeeld door spoelonderbrekers, een waterbesparende douchekop of door een zuinige wasmachine. Waar veel mensen niet direct aan denken is het benutten van regenwater, of beter: hemelwater (ook hagel en sneeuw). Ook wel regenwaterrecuperatie genoemd. (Bron, Duurzaam thuis).

constaterende dat:
- er van inwoners wordt verwacht een duurzaam leven te omarmen;
- er steeds vaker sprake is van lange periodes van droogte en daarna hevige regenval;
- dat hemelwater tekortschiet om de droogte in tuinen op te vangen omdat er maar 20% van het gevallen water in de tuinen terechtkomt, de overige 80% vloeit via de riolen weg;
- inwoners kraanwater gebruiken om tuinen te besproeien, ramen te wassen en auto's te poetsen;

overwegende dat:
- duurzaamheid in en om het huis op een makkelijke manier kan worden bevorderd;
- een hemelwaterton een laagdrempelige manier is om hemelwater op te vangen;
- het opgevangen hemelwater gebruikt kan worden daar waar het gevallen is, om bijvoorbeeld de tuinen te sproeien, ramen (streeploos) te wassen en auto's te poetsen;
- er minder hemelwater in het 'vuilwater' terechtkomt, wat inhoud dat de zuiveringskosten zullen

verminderen en er daarom minder energie gebruikt hoeft te worden om het water te zuiveren;
- er diverse mogelijkheden zijn om inwoners te ondersteunen bij de aankoop van een hemelwaterton;

roept het college op:
- de inwoners te stimuleren een hemelwaterton te plaatsen;
- de adaptatiemaatregelen versneld toe te passen en hiervoor na te gaan of er aanspraak gemaakt kan worden van de impulsregeling klimaatadaptatie van het rijk. (zie bijlage) Indien dit het geval is de inwoners tegen gereduceerd tarief een hemelwaterton te kunnen laten kopen;
- kan geen aanspraak gemaakt worden op de impulsregeling klimaatadaptatie van het rijk dan door middel van grootaankoop van hemelwatertonnen de inwoners een voordelig tarief te bieden voor de aanschaf van een hemelwaterton;
- het Energieloket hierbij te betrekken;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-46 ingediend door LHN, Zoetermeer Vooruit
Hulp voor gezinnen (tot 120%)

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel inwoners, organisaties, ondernemers en bedrijven geraakt worden door de energiecrisis en de hoge inflatie;
- de ondersteuning die geboden wordt niet voor alle inkomens en doelgroepen toereikend is om deze crisis te door staan;

overwegende dat:
- men in de schulden kan raken en de rekeningen niet meer kan betalen;
- men in een sociaal isolement kan komen en hierdoor de druk op de sociale voorzieningen kunnen toenemen;
- kinderen van ouders met zorgen ontwikkelingsachterstanden kunnen oplopen;

verzoekt het college:
- een voorstel te doen om gezinnen met een besteedbaar inkomen onder 120% van de bijstandsnorm tegemoet te komen en hierover met het rijk in gesprek te gaan;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-48 ingediend door LHN, Zoetermeer Vooruit
Startersleningen herintroduceren en uitbreiden voor andere doelgroepen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel jongeren eerder gebruik hebben gemaakt van de starterslening;
- de mogelijkheid om iets meer te lenen dan via een reguliere hypotheek deuren opent;
- er schrijnende gevallen zijn die door het ontbreken van een dergelijke regeling dakloos zijn, noodzakelijkerwijs ergens inwonen of in een hotel verblijven;

overwegende dat:
- deze regeling beschikbaar zou moeten worden gesteld aan een bredere doelgroep dan jongeren, bijvoorbeeld ook voor alleenstaanden na scheiding;
- het hier gaat om een lening en de ervaring is dat veruit de meeste gebruikers van een dergelijke regeling hun verplichtingen nakomen en hierdoor het risico laag is;
- er nog ruimte in de begroting is voor eenmalige investeringen zeker als deze worden terugbetaald;

verzoekt het college:
- voor het voorjaarsdebat een voorstel aan de raad te doen inclusief financiële onderbouwing voor herintroductie van de startersleningen voor een bredere doelgroep;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-49 ingediend door LHN, PVV
Oosterfaantje

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel inwoners geraakt worden door de energiecrísis en de hoge inflatie;
- hierdoor hongersnood ontstaat bij veel huishoudens;
- Stichting Oosterfaantje al jaren honderden mensen helpt die net niet in aanmerking komen voor hulp van de Voedselbank;

overwegende dat:
- mensen niet kunnen, werken, leren en functioneren op een lege maag;
- Stichting Oosterfaantje financieel hulp nodig heeft om een grote groep Zoetermeerders te kunnen voorzien van een maaltijd;

verzoekt het college,
- een voorstel te doen om gezinnen met voedseltekorten de weg te wijzen naar de instanties, zoals Oosterfaantje;
- het Oosterfaantje voor dit jaar € 6.000,00 toe te kennen om de mensen díe nu op de wachtlijst staan te kunnen helpen;
- voor 2023 een subsidie te verstreken van € 36.000,00 om die hulp te kunnen continueren;
- in dekking te voorzien met het Potje van de raad;
- voor 2024 en verder een voorstel aan de raad te doen toekomen hoe Oosterfaantje kan worden ondersteund;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-50 ingediend door LHN, CDA, VVD
Meer of Vervanging kunstgras

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- kinderen en ouders vaak bewust een keuze maken voor een bepaalde vereniging;
- verenigingen afhankelijk zijn van de beschikbaarheid van de sportvoorzieningen;
- de beschikbaarheid van de voorzieningen bij buitensport door kunstgras aanzienlijk worden verhoogd;
- kunstgras aanmerkelijk goedkoper is door lagere onderhoudslasten;
- steeds meer Zoetermeerse sportbeoefenaars buiten Zoetermeer gaan sporten;

overwegende dat:
- sporten bijdraagt aan een gezonde en sportieve levensstijl;
- het percentage inwoners dat deelneemt aan sport tegen de wens in afneemt;
- er verenigingen zijn met wachtlijsten;
- door gebrek aan sportvelden sporters soms genoodzaakt zijn om niet of op zondag te sporten terwijl dat niet aansluit bij hun overtuigingen;
- sporten onder deze omstandigheden minder toegankelijk wordt dan gewenst;

verzoekt het college:
- voor het voorjaarsdebat aan te geven welke verenigingen kampen met een tekort aan kunstgras en/of waar vernieuwing nodig is. Hiervoor een plan voor te leggen hoe hierin te kunnen voorzien inclusief kostenraming;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-51 ingediend door LHN, PDvZ, ChristenUnie-SGP
Doorstroming woningmarkt bevorderen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel alleenstaanden en tweepersoonshuishoudens eengezinswoningen bezet houden;
- doorstroming stagneert omdat een kleinere woning regelmatig tot hogere huur leidt;
- er een enorm woningtekort is en daarom doorstroming moet worden gestimuleerd;

overwegende dat:
- veel inwoners van Zoetermeer financiële uitdagingen hebben;
- dat veel inwoners door de beperkte doorstroming wachten op een passend huis;
- alle creativiteit moet worden aangewend om doorstroming te realiseren;

verzoekt het college:
- afspraken te maken met woningcorporaties waarbij doorstroming naar een kleinere woning aantrekkelijker wordt gemaakt;
- hiertoe te bewerkstelligen dat wie een grotere woning achterlaat niet wordt geconfronteerd met hogere lasten voor de kleinere woning;
- de maximale huur van de kleinere woning af te toppen op de huurprijs van die voor de grotere woning gold;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-52 ingediend door LHN, FVD
Zoetermeer, iedereen doet mee

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel inwoners van Zoetermeer een bijdrage leveren aan onze stad;
- er inwoners zijn die om welke reden dan ook geen bijdrage leveren, en zich mogelijk hierdoor niet meer betrokken voelen binnen de samenleving van onze stad;

overwegende dat:
- iedereen zijn of haar bijdrage kan leveren aan de samenleving in onze stad;
- het een positief effect kan hebben op het begrip van inwoners onderling en naar elkaar;
- uit vele onderzoeken blijkt dat het welzijn van de mens kan verbeteren als je en bijdrage aan de samenleving mag leveren;

verzoekt het college:
- om met iedere inwoner van Zoetermeer die een uitkering ontvangt een persoonlijk plan te maken om een bijdrage aan de stad te leveren;
- ruimhartig om te gaan met het begrip 'een bijdrage leveren' door maatwerk te bieden, dus passende activiteiten die binnen de mogelijkheden van het individu passen zodat het ook een bijdrage levert aan het persoonlijk welzijn;
- te bekijken welke Zoetermeerse instanties hierin kunnen faciliteren;
- het persoonlijke plan te integreren bij de toekenning van een uitkering;
- om een voorstel tot dekking te doen voor het voorjaarsdebat;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-53 ingediend door LHN
Doorlopende leer- en ontwikkellijnen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:

- reeds jaren in de programmabegrotingen te lezen is dat er doorlopende leer- en ontwikkellijnen gecreëerd moeten worden;
- er blijkbaar geen vooruitgang is geboekt bij het concreet ontwikkelen van deze doorlopende leer- en ontwikkellijnen;
- het vinden van stageplaatsen voor het mbo en hbo van groot belang is voor de studenten: zonder stageplaatsen kunnen zij de studie niet afronden;

overwegende dat:
- de doorlopende- en ontwikkellijnen binnen het onderwijs kansen bieden voor alle inwoners van Zoetermeer zich optimaal te scholen;
- goede contacten tussen de onderwijsinstellingen van het mbo en hbo en het bedrijfsleven van groot belang zijn voor het werven van stageplaatsen;

verzoekt het college:
- een functionaris binnen het ambtelijk apparaat verantwoordelijk te maken voor het daadwerkelijk ontwikkelen van doorlopende leer- en ontwikkellijnen;
- bovengenoemde functionaris ook verantwoordelijk te maken voor het faciliteren en verbeteren van de contacten tussen het mbo en hbo;
- deze functionaris tevens de rol van bemiddelaar voor het zoeken en toewijzen van stageplaatsen toe te dichten;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-54 ingediend door LHN
Plekken voor jongeren

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- jongeren vaak door de politie worden weggestuurd;
- jongeren behoefte hebben aan ontmoeting;
- buurthuizen e.d. veelal (nog) niet voor jongeren worden opengesteld;

overwegende dat:
- er plekken zijn waar bewoners zich onveilig voelen door de jongeren;
- jongeren ook niet weten waar ze dan wel welkom zijn;
- vaak alleen Noord Aa als alternatief wordt geboden terwijl hier bijna geen sociale controle is waardoor met name in het donker ook onveilige situaties voor de jongeren zelf kunnen ontstaan;

verzoekt het college:
- een kaart op te stellen met plekken voor jongeren waar zij elkaar verantwoord kunnen ontmoeten zonder weggestuurd te worden;
- geef per locatie aan welke voorwaarden voor de ontmoeting gelden waarbij overlastgevend gedrag vanzelfsprekend nergens wordt geaccepteerd. Beschrijf wat onder overlastgevend gedrag wordt verstaan;
- met een voorstel te komen hoe de jongeren worden verleid om vooral van de gewenste locaties gebruik te maken;
- de raad voor het voorjaarsdebat 2023 over de uitkomsten te informeren;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-55 ingediend door LHN
Pilot

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het beroep op jeugdhulp vaak een oorzaak heeft in een ander domein. Het kan gaan om wonen, armoede, ouders met (GGZ) problematiek etc.;

- jeugdhulp vaak wordt ingezet om de ontwikkelbedreiging of veiligheid van het kind te vergroten zonder daadwerkelijk de oorzaak van de problemen weg te nemen;
- de ingezette jeugdhulp vaak kostbaar en ineffectief is omdat de problematiek zijn oorsprong in een ander domein kent;

overwegende dat:
- de kosten voor jeugdhulp niet opwegen tegen de vergoeding die door het rijk wordt verstrekt voor jeugdhulp;
- er al jaren sprake is van 'maatwerk', maar de praktijk hierin weerbarstiger is en de doelmatigheid vaak (noodgedwongen) ondergeschikt is aan de rechtmatigheid;

verzoekt het college:
- een pilot te starten, bij voorkeur in de wijk Meerzicht, waarbij de toegang jeugdhulp allereerst voorziet in een analyse en aanpak op de aanpalende domeinen zoals wonen, armoedebestrijding, WMO etc. alvorens over wordt gegaan tot een beschikking voor het inzetten voor jeugdhulp;
- hiertoe de medewerkers in de toegang te versterken met medewerkers vanuit andere beleidsterreinen en hen integraal onderdeel uit laten maken over de besluitvorming over de gezinsgerichte brede aanpak;
- na een jaar de raad te rapporteren over de opgedane leerervaringen en te voorzien van een advies hoe de brede aanpak kan worden ingebed binnen de toegang jeugdhulp;

en gaat over tot de orde van de dag.".

Motie nr. 2211-56 ingediend door LHN
Stichtingen verdienen ook coronasteun

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- corona een ongelofelijke grote impact heeft gehad op onze samenleving;
- de gevolgen van corona nog steeds zichtbaar en voelbaar zijn in de samenleving;
- gemeenten financiële middelen hebben ontvangen om compensatie te bieden aan gedupeerden;

overwegende dat:
- het vastgestelde afwegingskader corona niet alle gedupeerden bereikt hoewel zij sommigen aantoonbaar een bijdrage leveren aan de Zoetermeerse gemeenschap op non-profitbasis;
- er nog steeds coronagelden niet aangewend zijn terwijl ze bedoeld zijn om de 'pijn' als gevolg van corona te verzachten;
- de raad eerder heeft aangedrongen op het ruimhartig toe kennen van coronasteun;
- historisch toonaangevende sport- en culturele stichtingen hebben bijgedragen aan het visitekaartje van Zoetermeer;
- behoud van sport- en culturele Instellingen bijdraagt aan de aantrekkelijkheid van de stad die voor een schaalsprong opgesteld staat;

verzoekt het college:
- de raad voor het voorjaarsdebat een voorstel te doen hoe de resterende coronagelden kunnen worden aangewend in het belang van sport- en culturele stichtingen die op basis van het vastgestelde kader vooralsnog niet in compensatie worden voorzien;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-57 ingediend door LHN, FVD
Herintroductie Gemeentegids

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er door de vergrijzing veel meer ouderen zijn;
- zij niet in staat of gelegenheid zijn om hun burgerzaken middels het digitale platform te regelen;

- veel van deze inwoners niet zijn meegegroeid in het digitale tijdperk, of door lichamelijke beperkingen niet in staat zijn de digitale platforms te gebruiken;

overwegende dat:
- men hierdoor niet meer of moeilijk in contact kan komen met de dienstverlening van de gemeente;
- men afhankelijk is van andere om zijn/haar burgerzaken te regelen;
- het belangrijk is dat iedereen zolang mogelijk voor zichzelf kan zorgen;

verzoekt het college:
- om de gemeentegids weer uit te geven met alle telefoonnummers van dienstverlening in Zoetermeer, en deze te verstreken aan de inwoners;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-58 ingediend door LHN, CDA, PvdA
Groendak

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

Een 'groendak' is een dak dat bedekt is met begroeiing zoals mossen, bloemen, bomen en grassen. Hiermee bescherm je je dak tegen erosie, breng je een extra isolatielaag aan en zorg je voor een betere afvoering van regenwater. Daarnaast biedt een groen dak een prachtig groen uitzicht, heeft de beplanting een luchtzuiverende werking en bevordert het de biodiversiteit. (Woonbewust.nl);

constaterende dat:
- ooit de aarde veel groener was dan nu;
- dit komt omdat er steeds meer mensen een woning nodig hebben;
- hierdoor 'groen' steeds vaker in het nauw komt;
- duurzame maatregelen noodzakelijk zijn voor een duurzaam milieu;

overwegende dat:
- platte en ook schuine daken ideale plekken voor groen zijn;
- groen water opneemt;
- groen bijdraagt aan een schonere lucht in de omgeving;
- groen op het dak de onderliggende ruimte isoleer;

roept het college op:
- inwoners te stimuleren om van platte daken, 'groendaken' te maken;
- hierbij alle informatie te verstrekken die noodzakelijk is;
- in te zetten op het verstrekken van subsidie;
- dekking te vinden in het Duurzaamheidsfonds;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, dan gaan we over naar de fractie van het CDA. Mevrouw Frinking, gaat uw gang.

j. CDA

Mevrouw **Frinking** (CDA): Voorzitter.
De crisis manifesteert zich op vele fronten: een gezin met drie kinderen en werkende ouders dat het toch moeilijk heeft. Alleenstaanden die geen voedselpakket kunnen krijgen omdat gezinnen voorrang krijgen. Voor iedereen is het een onzekere tijd. En dat brengt zorgen met zich mee. De zorg over je energierekening, de kosten van boodschappen of het lidmaatschap van jouw vereniging. Maar ook de onzekerheid over een nieuwe coronaepidemie, over welk record het klimaat nu weer gaat breken en hoe de oorlog in Oekraïne gaat verlopen.
En alsof dat nog niet genoeg is, hebben we te dealen met woningnood, stijgende criminaliteitscijfers en veel jongeren in eenzaamheid en psychische nood. Het lijkt wel een slechte film, een film die voor een deel van onze Zoetermeerse inwoners werkelijkheid is.

Het CDA Zoetermeer vindt het onrechtvaardig dat er groepen inwoners tussen wal en schip vallen, gevangen tussen regelingen die niet voor hen gelden. Voor deze groep komt het CDA Zoetermeer op. Wij als politici in Zoetermeer kunnen niet alle wereldproblemen oplossen. Wel kunnen we solidair zijn met elkaar en samen de problemen aanpakken. Minder ik en meer wij. Het motto van het coalitieakkoord Samen doen wat nodig is, past daar goed bij.
Voorzitter, we spreken vandaag over de begroting van 2023. Een begroting waarin we € 450 miljoen verdelen. We zien dat de financiële afspraken die in het debat over de perspectiefnota en het coalitieakkoord zijn gemaakt, concreet zijn verwerkt in deze begroting. Daarmee zijn we akkoord.
Vanaf 2026 is het maar de vraag of de begroting sluitend is. Dat is een zorgelijk vooruitzicht. We kunnen ons vinden in het standpunt van het college om – gezien alle onzekerheden op landelijk niveau – nu nog geen maatregelen te nemen voor 2026. Wel willen we bij veranderingen zo snel mogelijk van de financiële ontwikkelingen op de hoogte worden gehouden en niet alleen tijdens de standaardrapportagemomenten.
Voorzitter, het CDA Zoetermeer ziet in de begroting dat samenwerken nog belangrijker wordt. We hebben er al vele jaren aandacht voor gevraagd. Het is belangrijk om vanuit verschillende invalshoeken naar problemen te kijken en gezamenlijk, met onze inwoners, tot oplossingen te komen. We zien veel goede initiatieven in de begroting terug. Ik noem graag drie voorbeelden: Zoetermeer 2025, de woonzorgvisie en het Sociaal Innovatiefonds.
Zoetermeer 2025 is een uniek samenwerkingsverband waar zorg- en welzijnsorganisaties elkaar gevonden hebben en waar onze inwoners alleen maar beter van worden. Het LangeLand Ziekenhuis is volwaardig en gewaardeerd partner in dit verband en we zijn zeer blij dat het ziekenhuis behouden blijft voor onze stad. Dank ook aan college en onze raad voor alle zichtbare en onzichtbare inspanningen.
De woonzorgvisie vinden wij ook een goed voorbeeld van samen. Samen werken vanuit beleid en begroting. We stellen onze inwoners centraal en kunnen echt helpen. Dat juichen we van harte toe. Nu de uitvoeringsagenda nog. En graag met tempo.
Ook de voorstellen bij het Sociaal Innovatiefonds zijn gebaseerd op samenwerking en impact. Wij vinden deze aanpak de beste manier om onze inwoners te helpen en daarom steunen we deze aanpak van harte.
Voorzitter, naast meer samenwerken, pleit het CDA-Zoetermeer voor meer ruimte om te handelen vanuit ons gezonde verstand. Regels en regelingen zijn goed, maar niet zaligmakend. In schrijnende situaties is snel handelen belangrijker dan het eindeloos vasthouden aan het doorlopen van protocollen. Daarom dienen we de motie Doorbraakfonds in. Het Doorbraakfonds wil mensen helpen die nu tussen wal en schip vallen, omdat ze niet in aanmerking komen voor bestaande regelingen maar wel in financiële nood verkeren. Ondersteuning van het gezonde-verstand-denken, noemen we dat.
Voorzitter, de impact van de crisissen waar ik het zo-even over had, is groot. Hoewel materiële noden daarbij het meest zichtbaar zijn, gaat het ook om gevoelens van eenzaamheid en om de noodzaak om herkend en erkend te worden. Als de omgeving waarin je leeft niet meer als thuis aanvoelt, als het lijkt alsof je door anderen aan de kant wordt geschoven, dan veroorzaakt dat afstand en zelfs wantrouwen tot mensen om je heen, of in de instituties, zoals de politiek. Wij vragen hier aandacht voor. Onze Zoetermeerders moeten zich gerespecteerd weten en zich thuis voelen in een veilige stad. Daar moeten we aan werken.
Voor het CDA Zoetermeer is het inwonersoverleg nieuwe stijl een prima instrument om met elkaar in gesprek te blijven. Het inwonersoverleg, dat als eerste gaat praten over het nieuwe afvalbeleid, geeft inwoners vanaf het begin een centrale stem. Dat helpt om polarisatie te voorkomen en maakt het mogelijk om samen aan de slag te gaan.
Voorzitter, het CDA Zoetermeer vraagt speciale aandacht voor onze jeugd. We zouden moeten praten over onderwerpen die hen echt verder helpen. Over hun opleiding, vrije tijd, een eigen woning, werk en misschien nog wel veel meer. Maar al vele jaren praten we vooral over hoe duur de jeugdzorg is en wie dat zou moeten betalen. Toch is het schrikbarend om te ervaren dat we in Zoetermeer zo veel jongeren hebben met problemen. Dan heb ik het niet eens alleen over eenzaamheid en psychische problemen. In Zoetermeer gaan nog steeds kinderen zonder eten naar school. En veel jongeren kunnen niet eens beginnen met het opbouwen van een eigen leven omdat er geen woning voor hen beschikbaar is. Het CDA Zoetermeer vindt dat deze schrijnende zaken meer aandacht verdienen. We zijn blij met pilots als Ontbijt op School, maar college, wordt deze pilot wel omgezet tot een vaste ondersteuning van ouders en kinderen die het moeilijk hebben? En wanneer komt daar de evaluatie van? En is de hervormingsagenda voldoende om te zorgen dat er minder jongeren jeugdzorg nodig hebben? En zo niet, wat dan wel?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking, een tweetal interrupties. Eerst mijnheer Boerboom en dan mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Ik hoor mevrouw Frinking spreken over de pilot Ontbijt op School en daar hebben wij een amendement voor staan. Kan ik ervan uitgaan dat u daar dan positief over bent?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Over het idee zeker, maar we hadden nog even moeite met het feit dat er gelijk een voorstel wordt gedaan voor twaalf nieuwe scholen zonder dat er een evaluatie komt. Dat is ons punt en daarom ons verzoek aan het college: een goede evaluatie dan weten we wat dit heeft opgeleverd en op basis van de evaluatie kunnen we gewoon doorpakken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, wij zijn het op zich ook eens met die volgorde normaal gesproken, alleen leven we niet in normale tijden, zoals we weten. Die evaluatie voorziet het college pas volgend jaar zomer en bij dit college en ook bij het vorige college merken we al langere tijd dat het lastig is om deadlines te halen terwijl de urgentie wel nu is. Er gaan nu al steeds meer kinderen met honger naar school en daarom zeggen wij 'regel nu gewoon voor komend jaar tijdelijk budget dan kunnen we het jaar daarna op basis van die valuatie bepalen of we het voortzetten' Maar laten we in ieder geval voor komend jaar alvast voor de scholen in de kwetsbaarste wijken dat ontbijt op school regelen.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik vind het des te meer een aansporing om te zorgen dat er een snelle evaluatie komt, dus daar zou ik toch nog steeds aan willen vasthouden, maar ik ben met u eens als het college ook iets meer inzicht kan geven in datgeen wat er is gebeurd. We moeten nadenken over dat budget. Het enige wat ik me niet helemaal meer kon herinneren, is waar u dat geld vandaan wilde halen. Volgens mij stond dat nergens bij.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u dat straks even zelf bespreekt. Volgens mij heeft u voldoende uitgewisseld over het belang. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, voorheen was het CDA altijd de partij voor de boeren en voor het gezin als hoeksteen van de maatschappij. Met deze motie over een schoolontbijt neemt u een verantwoordelijkheid weg bij ouders die daar hoort te liggen. We moeten juist de oorzaak aanpakken, dus ik vraag me nu af hoe het CDA daar dan in zit, vinden we dan niet dat we gevolg bestrijding doen in plaats van dat we de oorzaak aanpakken? Vindt u niet dat die kinderen gewoon bij hun ouders moeten kunnen ontbijten? En dat we daar serieus werk van moeten maken?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Daar heeft u op zich gelijk in. Natuurlijk moet je naar de oorzaken toe en dat is zeker bij een aantal van de voorstellen dat langsgekomen is zo, dat we met een aantal daarvan aan symptoombestrijding doen, dus dat ben ik met u eens. Eigenlijk ook met wat mijnheer Boerboom zegt, er zijn nu gewoon jongeren, jongens en meisjes op scholen die honger hebben en dan kun je zeggen 'we gaan eerst de oorzaak aanpakken', maar dat duurt langer dan deze aanpak.

De **voorzitter**: Heel kort nog mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja, we kunnen de jongeren wel voeden, maar we kunnen niet de ouders helpen gewoon dat ontbijt voor de kinderen te regelen? Dus dat is duidelijk een keuze om het gevolg aan te pakken en niet de oorzaak. Dan zou ik liever de motie zien over hoe we ouders gaan helpen om de kinderen ontbijt te kunnen geven, bij wijze van spreken brengen we boodschappen voor die ouders thuis. Het is een keymoment voor de kinderen om met hun ouders te zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Maar wat u nu zegt is eigenlijk 'er zijn ouders die niet genoeg geld hebben

om een goede woning te hebben, die hebben geen werk, die hebben misschien psychische problemen' en als dat het hele rijtje is waarvan het gevolg uiteindelijk is dat kinderen geen ontbijt hebben, dan kies ik toch even voor de snelle oplossing van het ontbijt om vervolgens, dat ben ik helemaal met u eens, met die stappen die er ook bij horen aan de slag te gaan.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik wilde nog even aanvullen op mijnheer Van den Boomgaard. Het is niet alleen door geldgebrek dat kinderen geen ontbijt thuis krijgen, er is ook wel eens eerder uitgekomen dat mensen soms ook niet de tijd nemen om hun kind ontbijt te geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking daar nog een reactie op?

Mevrouw **Frinking** (CDA): We zijn vorige week in Meerzicht geweest bij een directeur van een school en er zijn er gelukkig nog meerdere raadsleden geweest, die hebben het verhaal ook gehoord. Een van de opmerkingen die daar gemaakt werd is: er gaat niemand vrijwillig een kwartier eerder naar school om daar te ontbijten als er niet wat aan de hand is. Dat neem ik dan maar even als uitgangspunt aan zodat we niet zelf onze oordelen en veroordelen daar tegenaan zetten, maar gewoon kijken wat er dan speelt in die situatie.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Heel kort, mevrouw Frinking zegt net 'ik kies toch voor de snelle oplossing want er is nu een probleem', maar tegen mijnheer Boerboom zegt u 'ik wacht even die evaluatie af van mei'. Dat klopt dan niet helemaal. Wat let u nu om het nu te doen?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Twee dingen. Een evaluatie, ik hoop dat het college sneller met de evaluatie komt, en ten tweede kon ik nog niet zien waar het geld uit gedekt werd.

De **voorzitter**: Ik stel voor nu verder te gaan, gaat u verder mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Zoals al gezegd, is het voor veel jongeren moeilijk om een eigen woning te vinden. En dat geldt helaas voor veel Zoetermeerders. Daarom vinden we het belangrijk dat er de komende jaren veel nieuwe, betaalbare woningen worden bijgebouwd. Het CDA Zoetermeer gaat echter verder. Voor ons is goed wonen in een buurt, waar je elkaar kent en helpt net zo belangrijk. Wij willen dus een stap verder maken. Met de motie Dak boven het hoofd in de buurt pleit het CDA Zoetermeer voor een simpele plek in de buurt waar inwoners elkaar voor een praatje kunnen treffen. Het opzetten van dergelijke plekken voor ontmoeting geeft meer zeggenschap, creëert betrokkenheid en eigenaarschap in en voor de buurt.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking, een interruptie van de heer Van Rumpt en van mevrouw Bink.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. We vragen ons af hoe mevrouw Frinking dit ziet in relatie tot de Huizen van de Wijk. Maakt dit het niet overbodig?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Huizen van de Wijk is zogezegd grootser en meeslepender en die zijn er ook nog niet en daar moeten echt veel meer stappen voor worden gezet. Dit is echt bedoeld om mensen die elkaar wat vaker treffen een dak, echt gewoon letterlijk een klein dak boven het hoofd te bieden zodat je droog staat, of tegen de zon. En misschien kan de chess daarbij een lokker zijn, maar we bedoelen iets waar mensen elkaar wat makkelijker kunnen treffen dan ik in mijn omgeving zie. Dat is niet zo simpel beschikbaar.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Het lijkt op een ouderenontmoetingspunt in plaats van een JOP. Ik vind dat de buurthuizen daar een goede rol in hebben en de bankjes bij de

winkelcentra die worden weggehaald omdat dat overlast geeft. Waarom halen we die weg, ook bij de flats? Waarom moeten er nu, terwijl we de Huizen van de Wijk in ontwikkeling hebben, dit soort buurthuizen komen die er in feite al zijn? Volgens mij is dit echt een volledig overbodige motie en ik denk dat u dat ook wel begrijpt.

De **voorzitter**: Dat was geen vraag maar een mening. Wilt u daar nog op reageren?

Mevrouw **Frinking** (CDA): Het is geen huis, dat is wat er staat ook in de motie. Als u denkt aan het voorbeeld van het Nicolaasplein, daar is een plek met een dak en daar kun je gewoon simpel staan en daar kun je elkaar ontmoeten en daar zijn geen voorzieningen, maar je kunt elkaar wel treffen en dat is waar de motie op doelt.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ook regionaal speelt er op het gebied van wonen een heleboel. De VVD had het er net ook al over. Daar willen we graag meer van weten. Er zijn onlangs regiodeals afgesloten. Wat betekent dit voor ons in Zoetermeer? Wat zijn de randvoorwaarden die nodig zijn om succes te kunnen boeken voor de woningbouwopgave in en nabij Zoetermeer? Denk bijvoorbeeld ook aan Bleizo. Wat wordt de inzet van de gemeente Zoetermeer met betrekking tot de regionale woondeals?
Voorzitter, een woning vinden is in Zoetermeer al niet makkelijk, maar die warm stoken, is tegenwoordig ook een behoorlijke financiële opgave. Het CDA Zoetermeer vindt het belangrijk om onze inwoners te ondersteunen bij het besparen op hun energierekening. Ook de inwoners die wonen in flats. Een woningcorporatie kan zijn huurders helpen en eigenaren van woningen kunnen eigen keuzes maken. Maar waar eigenaren en huurders elkaar treffen in hetzelfde gebouw, kan een patstelling ontstaan bijvoorbeeld wanneer eigenaren in de VvE niet genoeg geld hebben voor verduurzaming. Daarom dienen we de motie Verduurzaming flats met gecombineerd eigenaarschap, in. Het CDA Zoetermeer stelt voor dat de VvE een voorfinanciering kan krijgen uit het Duurzaamheidsfonds, die de eigenaren in jaarlijkse termijnen kunnen aflossen. Zo kunnen ze wel de noodzakelijke investeringen doen voor duurzaamheid.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking, een interruptie van mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, we hebben de motie bekeken en natuurlijk weten we ook dat de VvE's het erg zwaar hebben op dit moment. En binnen de VvE's zijn natuurlijk alleen maar de huiseigenaren betrokken. U heeft het over de combinatie, huur en eigenaarschap tegelijkertijd. Dan zie ik in het dictum staan 'de eigenaren zullen dit in jaarlijkse termijnen aflossen'. Hoe ziet u dat dan? Wie zijn dan de eigenaren want hoeven de huurders dan geen extra VvE-kosten te krijgen? Want verhoging van de VvE-kosten willen we ook niet. Want dat is ook al een jaarlijks spektakel natuurlijk. Ik snap de zorg, maar deze motie draagt naar mijn idee niet bij aan de oplossing.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Even om uit te leggen zoals we het begrepen hebben. Er zitten woningcorporaties in flats en die zorgen voor de eigen woningen en de huurders die daar zitten. Dus die hebben niets met de VvE en alle kosten die daar worden gemaakt te maken want dat valt buiten die lijn. Eigenaren in diezelfde flats zitten in een VvE. Die moeten geld opzijzetten om ook aan duurzaamheid te kunnen voldoen. Maar die komen geld tekort om aan die verduurzaming verder te werken. Maar als je in diezelfde flat zit en je wilt met verduurzaming verder, heb je wel beide groepen nodig in zo veel procenten om aan de verduurzaming in totaliteit te kunnen beginnen. De een is niet in staat om de bijdrage te leveren, waardoor ook de rest niet duurzaam kan worden. Dat is de reden om er iets meer over te zeggen want zo houd je elkaar vast en komt de hele verduurzaming niet verder. Het voordeel voor eigenaren is dat ze op den duur een lagere energierekening krijgen en dat is wat we hier...

De **voorzitter**: Ik zie allemaal handen en ik vind het prima, maar we lopen behoorlijk uit de tijd op dit moment. Dat mag van mij, ik heb mijn hele agenda voor vandaag schoongeveegd, dus dat komt goed. Maar ik vraag u wel om echt even op te letten want het is goed om debat te voeren, daar ben ik ook erg voorstander van, maar we moeten wel zorgen dat we straks nog wat overhouden want het college komt ook nog aan het woord. Dus ik wil die waarschuwing toch even afgeven. Ik ga naar mevrouw Wortel en ik zag mijnheer van Rumpt, mijnheer Van Steenis en mevrouw Meurs.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter, als ik het goed begrijp, gaat het om

voorfinanciering die we gaan regelen vanuit het Duurzaamheidsfonds. Hoeveel geld moeten we daarvoor onttrekken aan het Duurzaamheidsfonds want die verduurzaming gaat over serieuze bedragen.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): De hoogte van die bedragen, dat hebben we niet in beeld dus we willen nog aan het college vragen waar het dan daadwerkelijk om zou gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel nog?

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter, de VvE van Belvédèrebos, even als voorbeeld, bestaat uit iets meer dan 25% woningen die zijn verhuurd, 75% is koop. Met uw motie gaat u ervan uit dat de kopers de kosten dragen voor de verduurzaming. Tegelijkertijd lezen we ook dat de eigenaar bijvoorbeeld De Goede Woning of een andere corporatie, de andere eigenaar is en die zal altijd de kostprijs verwerken in de huurprijs, en dan gaat naar mijn idee alles in prijs omhoog. En dat Duurzaamheidsfonds is een beperkt middel om hier te helpen. Daarbij weten we ook dat het college vorig jaar heeft ingezet op mensen uit de gemeente die helpen bij dit soort vraagstukken want we hebben het over meerjarenonderhoudsplannen. Dat in combinatie maakt dat de gemeente daarmee bezig is. Op dit moment zou ik zo'n motie als deze als te vrijblijvend en erg ingewikkeld benoemen.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel, dank u wel maar ook hier weer, nogmaals, korter? Mevrouw Frinking, gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Kort, dit is gewoon uit de behoefte gekomen van het bezoek dat we hebben gebracht dus het is van de inwoners zelf gekomen.

De **voorzitter**: De heer Van Steenis.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter, even voor de duidelijkheid misschien, de eigenaar van de woning, de corporatie in dit geval, is ook gewoon onderdeel van de VvE dus een VvE leent uiteindelijk geld of heeft geld nodig voor een renovatie en die wordt terugbetaald in servicekosten in de komende jaren. Mijn vraag was dus 'wat wilt u precies?' Want een VvE is een entiteit en kan ook van alles zelf. Wat beoogt u precies met dit voorschot vanuit het Duurzaamheidsfonds? En misschien kan ik meteen daarbij meegeven, we hebben ook gesproken over de SPUK-gelden en in de SPUK-gelden was ook een onderdeel dat meer ziet op de begeleiding van VvE's en daarvan heeft de raad juist collectief gezegd 'dat vinden we niet nodig, we gaan alles in fixers stoppen', terwijl daar bijvoorbeeld ook een deel voor deze begeleiding was geregeld. Dus wat beoogt u nu precies te doen met dit geld?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Het gaat niet om begeleiding want daar zijn de VvE's ook zelf mee bezig en die zijn daarin zelf ook zoekende. Dit is gewoon extra budget omdat de eigenaren in die VvE's niet in staat zijn om überhaupt het bedrag te betalen dat nodig is voor duurzaamheid. En omdat het ook weer terugbetaald wordt, dan duurt het even, maar dan krijg je het ook weer terug, dat is de gedachte achter dit voorstel.

De **voorzitter**: Heel kort mijnheer Van Steenis nog.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Heel kort voorzitter, dank. Daar hebben we bijvoorbeeld het Warmtefonds in Nederland voor, dat dit voorfinanciert voor VvE's. Dus de gemeente hoeft dat niet voor te financieren.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Dan is dat misschien ook een middel maar dit was naar aanleiding van wat we gehoord hebben.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u voorzitter, heel kort. Er wordt gezegd dat VvE's daar

geen geld voor hebben. Ik vraag me af om hoeveel VvE's het dan gaat. Zijn ze allemaal zo armlastig? En inderdaad, hoeveel geld is hier dan mee gemoeid voor de gemeente?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Voor al deze meerdere onderdelen dat weet ik niet, maar ik hoop dat het college daar wel antwoord op kan geven.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ook onze verenigingen moeten maatregelen nemen om de energiekosten beheersbaar te houden. Het CDA Zoetermeer vindt verenigingen uiterst belangrijk, omdat ze mensen in beweging brengen en daarbij zorgen voor ontmoeting en verbinding tussen onze inwoners. Om onze verenigingen door de crisis te helpen dienen we onze motie Steun voor verenigingen in samen met de LHN en GroenLinks. Onze motie moet verenigingen helpen meer grip te krijgen op hun energie-uitgaven.
Tot slot, voorzitter, samen doen wat nodig is, is het thema van het coalitieakkoord. Het geeft wat ons betreft goed weer wat we als politiek en gemeente zelf kunnen doen om het voor onze inwoners beter te maken: minder ik en meer wij. Het is nodig om de verschillende crisissen die nu over ons heen komen het hoofd te kunnen bieden. Samen, met gezond verstand aan de slag. Het CDA Zoetermeer doet hier graag aan mee.
Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Frinking. Mijnheer Boerboom?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ik wil nog even terug in uw verhaal want u heeft me wat verward met uw opmerking over het Doorbraakfonds. Wat beoogt u daar nu precies mee te bekostigen? Ik vraag het omdat ik wat verwarring heb; gaat het nu naar duurzaamheidsmaatregelen omdat u het wel uit het Duurzaamheidsfonds wilt halen? Dan is daarbij ook de vraag: hoe verhoudt het zich tot de fixers die mijn collega ook net aanhaalde, die inwoners gaan helpen met kleine maatregelen?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Het Doorbraakfonds gaat ook over geld, niet over mensen. Dus mensen die nu een stapeling hebben van verschillende kosten die net niet binnen regelingen vallen, die wel regulier voor hen geregeld zijn. Dus het is een beetje het verhaal van dubbeltjes en kwartjes van mevrouw Kraneveldt. De kwartjes komen nu omdat ze buiten allerlei regelingen vallen en niet in aanmerking voor financiële ondersteuning. Dat is wat we hier hebben willen ondersteunen.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Korte vervolgvraag voorzitter, maar aan wat voor type maatregelen denkt u? Want de meeste typen maatregelen die niet gewoon een ledlamp vervangen zijn, kosten nogal wat geld en dan is € 60.000,00 misschien voor twee woningen al opgebruikt, even heel gechargeerd gezegd. Maar het gaat vaak om grotere bedragen natuurlijk en dan komen we bij die discussie over de VvE's. Dus wat voor type maatregelen beoogt u nu die genomen kunnen worden met deze middelen?

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Het gaat niet zozeer om maatregelen maar om financiële ondersteuning. Maar ze zijn het gevolg van bijvoorbeeld de hoge energiekosten. Dus iemand ziet alle rekeningen voor zich en denkt 'dit kan ik niet betalen, waar kan ik extra ondersteuning krijgen?' en gaat naar een loket toe waar wordt gezegd 'als ik kijk naar je inkomen kom je er niet voor in aanmerking', en tenslotte constateer je bij jezelf wel 'ik heb die kosten en die kan ik niet betalen'. Waar kan ik terecht? Dat is de achtergrond hiervan.

De **voorzitter**: Heel, heel kort, en dat is dan de laatste keer mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja heel kort, voorzitter. Dan constateer ik dus dat het een soort armoedebestrijding is en dan vind ik niet dat we dat uit het Duurzaamheidsfonds zouden moeten halen.

De **voorzitter**: Dat is een constatering en nogmaals, de oordelen komen later, maar mevrouw Frinking, daar nog een reactie op?

Mevrouw **Frinking** (CDA): De oorzaak is energie, zogezegd, vandaar het Duurzaamheidsfonds, het gevolg is armoede. Het is maar net waar je het uit wilt halen. We hebben gekeken naar waar het vandaan komt en het is die stapeling van die kosten.

Motie nr. 2211-59 ingediend door CDA
Dak boven je hoofd in de buurt

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;
gehoord de beraadslaging;

constaterende dat:
- sociale cohesie een van de speerpunten is van Zoetermeer 2040;
- de meer dan tachtig lief- en leedstraten laten zien dat inwoners uit een buurt iets voor elkaar willen doen;
- wonen in een buurt, waar je elkaar kent en helpt, voor meer zeggenschap zorgt, betrokkenheid en eigenaarschap creëert, in en voor de buurt;

overwegende dat:
- in veel buurten mensen bij elkaar komen voor diverse activiteiten die uit de Wijk aan Zet gelden worden gefinancierd;
- deze activiteiten worden gewaardeerd;
- de activiteiten vaak een eenmalig karakter kennen;
- een vaste ontmoetingsplek in de buurt, waar een dak boven zit, de mogelijkheid biedt tot meer en regelmatiger contact met de buren;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:
- het mogelijk te maken dat inwoners een aanvraag kunnen indienen bij de 'Wijk aan Zet'-gelden, voor het opzetten van een simpele ontmoetingsplek in de buurt, waar inwoners elkaar voor een praatje kunnen treffen;
- het initiatief van de inwoners te laten komen;
- aan de mogelijkheid van aanvragen op verschillende plaatsen bekendheid te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-60 ingediend door CDA
Doorbraakfonds

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de tijd waarin we leven zeer onzeker en instabiel is door de samenloop van hoge energieprijzen, de kosten voor voedsel en levensonderhoud;
- gezinnen en alleenstaanden die in normale tijden prima voor zichzelf kunnen zorgen soms een steuntje in de rug kunnen gebruiken;
- soms het snel kunnen regelen van een onconventionele oplossing, een wereld van verschil kan maken in iemands leven, omdat daardoor bijvoorbeeld een baan of woning behouden blijft;
- vroegtijdig afwenden van problemen voor inwoners en het voorkomen van maatschappelijke kosten het resultaat kan zijn;
- gemeenten als Oosterhout en 's-Hertogenbosch hier ervaring mee opdoen of hebben;

overwegende dat:
- er gezinnen en alleenstaanden zijn, die boven het bestaansminimum niveau zitten;
- waarbij een tijdige en passende oplossing nodig is om een doorbraak te bewerkstelligen bij meerdere tegelijk spelende problemen als gevolg van de diverse crisissen en ter voorkoming van erger;
- deze oplossing niet of niet snel genoeg kan worden geboden vanuit de reguliere mogelijkheden

door (o.a.) gemeente en zorg- en welzijnspartners, maar waar een gezond verstand benadering toe te passen is;
- mogelijk aangesloten kan worden op de werkwijzen van een van de voorstellen uit het Sociaal Innovatiefonds 'Vindplaatsen verborgen schulden', dat zich richt op werkende minima;
- het niet om grote bedragen hoeft te gaan, maar om ondersteuning die lucht en ruimte geven om orde op zaken te stellen;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:
- op korte termijn een 'Doorbraakfonds' op te zetten, waarbij inwoners die net buiten de gebruikelijke regelingen vallen aanspraak kunnen maken op ondersteuning;
- hiervoor € 60.000,00 reserveren uit het Duurzaamheidsfonds;
- het fonds als een pilot voor een jaar te starten; als het fonds na de pilotfase succesvol blijkt, de pilot definitief te maken;
- maatschappelijke partners betrekken aangezien die ook signalen kunnen oppakken waaruit blijkt dat inwoners het niet meer redden;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-61 ingediend door CDA, D66
Verduurzaming flats met gecombineerd eigenaarschap

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- een woningcorporatie haar huurders kan ondersteunen en eigenaren van zelfstandige woningen eigen keuzes kunnen maken bij het invoeren van verschillende energiemaatregelen;
- waar eigenaren en huurders elkaar treffen in bijvoorbeeld flatgebouwen, een patstelling kan ontstaan, als eigenaren in een VvE niet genoeg geld hebben om grote energiemaatregelen te financieren;
- een groot bedrag in een keer voor eigenaren een te grote drempel kan zijn om energiebesparende maatregelen te nemen, die voor de hele flat wel noodzakelijk zijn om uit te voeren;

overwegende dat:
- het belangrijk is om in het kader van duurzaamheid onze inwoners bij het besparen op hun energierekening te ondersteunen;
- duurzaamheid de sociale samenstelling van een woonomgeving niet mag bepalen, omdat ieder recht heeft op een betaalbaar duurzaam huis;
- de vormgeving van microkrediet, waar zonder veel voorwaarden een lening jaarlijks wordt terugbetaald als inspiratiebron kan dienen;
- investeringen in duurzaamheid bijdragen aan het verlagen van de energierekening;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:
- VvE's die gecombineerd zijn met woningen van woningcorporaties, de mogelijkheid te bieden tot een voorfinanciering uit het Duurzaamheidsfonds, ten behoeve van energie- en duurzaamheidsmaatregelen, die de eigenaren in jaarlijkse termijnen aflossen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-62 ingediend door CDA, LHN, GroenLinks, PvdA
Steun voor verenigingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel energiesteunmaatregelen zijn gericht op individuele burgers;
- naast individuele inwoners, er ook verenigingen zijn, die energiemaatregelen moeten nemen om de energie kosten beheersbaar te houden;

overwegende dat:

- verenigingen de energiekosten of moeten doorberekenen aan hun leden of hen financieel ten onder doen gaan;
- verenigingen heel erg belangrijk zijn, omdat ze zorgen voor ontmoeting en verbinding tussen onze inwoners;
- duurzame gebouwen of duurzame velden langer meegaan en bijdragen aan het verlagen van de energierekening;

verzoekt het college van burgemeester en wethouders om:
- actief verenigingen te benaderen en met hen in gesprek te gaan;
- het opzetten van hulp voor verenigingen bij het betalen van hun energierekening, voor de kaders eenzelfde lijn te gebruiken als bij coronanoodsteun;
- de investeringsimpuls amateurverenigingen nogmaals breed bij alle verenigingen (sport, cultuur etc.) onder de aandacht te brengen, zodat er breed gebruik kan worden gemaakt van de investeringsimpuls voor bijvoorbeeld de aanschaf van ledverlichting of andere verduurzamingsmaatregelen;
- voor verenigingen die zalen en/of velden huren van de gemeente op zoek te gaan naar een passende oplossing als zij getroffen worden door stijgende prijzen van de huur doordat de energierekening in de huurprijs verwerkt is;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel. Volgens mij was u ook door uw eerste termijn heen. Dank u wel. Ik stel voor dat we gaan pauzeren voor tien minuten. Ik wijs er nog even op, dat heb ik net ook al gedaan, we hebben nog drie fracties en daarna nog een schorsing voor het college om de moties te beoordelen dus we zitten al aan de tijd, maar goed, we gaan vrolijk door. Dus dat komt goed. Schorsing tot 15.10 uur.

Schorsing

k. D66

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering. We gaan door met de eerste termijn van de gemeenteraad. Dat betekent dat we naar de bijdrage van D66 gaan, mijnheer Ekkelenkamp. Dames en heren, mijnheer Ekkelenkamp heeft het woord. Graag aandacht. Dank u wel.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, gaat u er maar even voor zitten. Het is een lange dag vandaag, dat begrijp ik, maar toch ook nog even het verhaal van D66.
Voorzitter, het zijn turbulente tijden waarin we leven. De oorlog op ons continent woekert voort en we ondervinden daar ook hier veel gevolgen van. De prijzen zijn verder opgelopen, vooral die van die energie. Veel mensen maken zich zorgen over de situatie waarin we zitten en de toekomst is onzeker. We staan bovendien voor grote veranderingen op het gebied van klimaat, energie, economie en veiligheid. We moeten ons inspannen om ook voor de komende generaties onze wereld leefbaar te houden. Meer dan ooit realiseren we ons dat we de uitdagingen waar we voor staan niet alleen kunnen, maar dat we dat moeten doen in een stad als Zoetermeer en ook in Nederland maar dan wel onder de paraplu van een sterk Europa. We hebben Europa nodig waarbinnen we samenwerken om de welvaart en het welzijn van onze burgers te borgen. Om dat besef van die lotsverbondenheid en de samenwerking binnen Europa onder de aandacht te brengen, dienen we daarom vandaag een motie in om voortaan de Europese vlag te hijsen op 9 mei, de verjaardag van Europa.
Voorzitter, we moeten niet alleen vooruitkijken naar de toekomst, maar ook terugkijken naar wat onze geschiedenis ons bracht. En dat is heel goeds, want we zijn immers een heel welvarend land geworden, met alle gebreken die er misschien nog zijn. Maar er zijn nog zwarte bladzijden in onze geschiedenis. 2023 wordt het jaar waarin we stilstaan bij ons slavernijverleden. Zo'n 14% van de inwoners van Zoetermeer heeft een bijzondere band met het verleden, omdat hun voorouders in Suriname of op de Antillen leefden als slaaf gemaakten. Op onze goed bezochte themabijeenkomst op 3 november jl., de themabijeenkomst Diversiteit en inclusie in de Oude Kerk in Zoetermeer kwam onder andere aan de orde dat dit nog generaties lang veel betekenis heeft voor deze mensen. Het lijkt ons daarom ook belangrijk dat Zoetermeer in het herdenkingsjaar 2023 aandacht besteed aan het slavernijverleden. Graag zien we dan ook dat het college in overleg treedt met de Stichting Herdenking Slavernijverleden Zoetermeer om te bezien op welke wijze dit kan gebeuren. Het kabinet komt binnenkort met het pakket aan maatregelen van ongeveer € 200 miljoen om aandacht te besteden aan het slavernijverleden. Daar moeten we ook in Zoetermeer gebruik van maken.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp, een interruptie van mevrouw Meurs, gaat uw gang,

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ik vraag mij af of de heer Ekkelenkamp op de hoogte is van het Keti Koti Festival dat ieder jaar al gehouden wordt.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Daar ben ik zeker van op de hoogte, mevrouw Meurs, want ik ga er altijd naartoe en ik denk dat we het in het speciale herdenkingsjaar niet beperkt moeten houden tot het kleine groepje mensen dat er dan altijd is, maar dat we het groter moeten aanpakken in deze stad en dat we ook gebruik moeten maken van de middelen die daarvoor straks vanuit het rijk beschikbaar komen.
Bovendien – mag ik doorgaan, mijnheer de voorzitter? – zouden wij graag zien dat plannen voor een nieuw slavernijmonument in Zoetermeer eindelijk eens tot uitvoering worden gebracht. We roepen het college op om proactief het overleg met deze stichting aan te gaan en terug te koppelen naar de raad. Bij het voorjaarsdebat in 2023 zouden we graag vernemen wat de plannen zijn en of hier nog budget voor nodig is, zodat we dat daarna kunnen besluiten in deze raad. We hebben hiervoor in deze eerste termijn geen motie omdat we verwachten dat het college in dezen een toezegging kan doen. Ik kijk vol verwachting naar de wethouder.
Voorzitter, op onze themabijeenkomst, die heel breed was ingestoken, werden we ook geïnformeerd over de problematiek van het financieel misbruik van ouderen en mensen met een beperking, zoals een lage intelligentie of laaggeletterdheid. Mijn fractie vindt het belangrijk dat we op structurele wijze deze problematiek aanpakken. Daartoe dienen we een motie in, medeondertekend door GroenLinks en FVD.
Na de gemeenteraadsverkiezingen maakten we ons als politiek in Zoetermeer druk over de lage opkomst. Er is inmiddels een commissie uit de raad samengesteld om te bezien hoe we de opkomst bij de verkiezingen kunnen verbeteren en of we de participatie van inwoners bij het politieke proces kunnen versterken. Omdat we vandaag de begroting bespreken, dienen we een motie in die het college oproept om minimaal tien stembureaus extra in te richten, omdat bewezen is dat meer stembureaus bijdraagt aan een hogere opkomst.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik had als vraag bij deze motie, waarom lost het college dit gewoon niet op in het eigen budget? Waarom moeten wij daar nou extra budget voor gaan regelen? Volgens mij zijn er allerlei andere zaken, bijvoorbeeld het referendum hebben ze ook gewoon geregeld zonder extra budget van ons, dus waarom moet hier extra bij?

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Voor mij hoeft het geen extra geld te kosten, maar ik neem gewoon aan dat het niet opgenomen is in de begroting, althans, ik kon het niet terugvinden. Dus ik denk dat als je tien extra stembureaus wilt inrichten met de bemensing en de huur enzovoort, dat dat gewoon geld kost waar niet op gerekend is want deze motie dienen we nu pas in. Dus vandaar. Maar als het college zegt 'we hebben daar al een potje voor en we hadden daar al een beetje rekening mee gehouden', even goede vrienden.

De **voorzitter**: Gaat u verder

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Voorzitter, uit de hele discussie rond Zoetermeer 2040 weten we dat we echt aan de slag moeten de komende jaren om ons te verbeteren zodat onze stad een aantrekkelijke stad blijft voor verschillende doelgroepen. Voor praktisch opgeleide mensen, maar ook voor theoretisch opgeleide mensen; een stad met een mooie mix. Dat betekent onder andere investeren in het onderwijs, economie en arbeidsparticipatie. Maar ook in het programma Vrije tijd, de stad moet immers een aantrekkelijke woonstad zijn. In het kader van Zoetermeer 2040 dienen we daarom de motie van de VVD genaamd Bouwen aan meer mbo-opleidingen graag mee in. Dat geldt ook voor de motie Urban Chess. En de motie van Zó! Zoetermeer over een skatetoestel, allemaal elementen die bijdragen aan een aantrekkelijker woonklimaat in Zoetermeer.
Zelf hebben we ook twee moties om de aantrekkelijkheid van Zoetermeer als woonstad te verbeteren. De motie om de watersport in Zoetermeer te bevorderen. We willen graag een onderzoek naar de mogelijkheden van een open vaarverbinding vanaf de Zoetermeerse Plas naar de wateren rond

Zoetermeer. Zo'n mogelijkheid is een mooie plus voor onze stad. En we hebben een motie om de uitgaven voor kunst en cultuur op het gemiddelde van Nederland brengen. Het kan in onze visie niet zo zijn dat wij op dit punt onderaan blijven bungelen. Op den duur zullen we de mensen die we ook graag in onze stad zien, niet meer zien komen om hier te wonen, of zelfs zien vertrekken uit de stad.
Voorzitter, D66 is een partij die zich inzet om kansenongelijkheid te bestrijden. De motie over stille studieruimte die op brede steun kan rekenen, draagt ertoe bij dat ook jongeren die niet ruim behuisd zijn, toch een stille studieplek kunnen vinden in onze stad. Het is heel goed dat de studenten in onze raad en de oud-studenten in onze raad gezamenlijk hebben opgetrokken om deze motie te schrijven. Omdat D66 vindt dat iedereen volop moet kunnen meedoen in onze stad, zullen we ook de motie van de PvdA en Zó! Zoetermeer met betrekking tot het OV mee indienen en dat geldt ook voor de motie over de werkende armen.
Voor D66 is de verduurzaming van onze stad een ongoing proces. De moties van de PvdA Groen is het nieuwe goud en de groene parkeerzone in het Stadshart dienen we daarom graag mee in.
De fractie van PDvZ maakt zich zorgen over de digitale veiligheid. Die zorgen delen we en daarom dienen we ook deze motie mee in.
Ten slotte, voorzitter, ter afronding. Dit is de eerste begroting van dit college. Anders dan in de vorige periode is er geen sprake van een enorm pakket aan bezuinigingen. Vooralsnog ziet de financiële toekomst er goed uit, als het rijk de komende jaren over de brug komt tenminste. Bezuiniging is dus nu niet nodig en dat is goed voor de stad. Zelfs de bezuiniging op Museum De Voorde is om financiële redenen niet noodzakelijk en het zou zomaar kunnen dat de inwoners van Zoetermeer straks in een raadgevend referendum zullen adviseren om de subsidierelatie met het museum niet te verbreken. Dank u wel.

Motie nr. 2211-63 ingediend door D66, PvdA
Meer stembureaus Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen 2023

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het opkomstpercentage bij verkiezingen al jaren aan de lage kant is en een dalende trend laat zien;
- juist bij de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen de opkomst vaak nog lager is dan bij bijvoorbeeld de Tweede Kamerverkiezingen of de gemeenteraadsverkiezingen;

overwegende dat:
- de gemeente op zoek is naar opkomstbevorderende maatregelen, bijvoorbeeld via de Werkgroep democratiseringsagenda;
- het verhogen van het aantal stembureaus als een van de weinige evidence based opkomstverhogende maatregelen geldt;

verzoekt het college om:
- € 150.000,00 uit het begrotingssaldo te bestemmen om tien extra stembureaus te realiseren voor bij de Provinciale Staten- en Waterschapsverkiezingen van 15 maart 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-64 ingediend door D66, PvdA, GroenLinks
De uitgaven voor kunst & cultuur minimaal op gemiddeld niveau

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- gemeenten in Nederland jaarlijks gemiddeld € 111,00 per inwoner besteden aan kunst & cultuur;
- de gemeente Zoetermeer jaarlijks ongeveer € 85,00 per inwoner aan het kunst & cultuur besteedt en daarmee ver onder het landelijk gemiddelde zit;

overwegende dat:
- de uitgaven voor kunst & cultuur juist in het kader van Zoetermeer 2040 op een hoger niveau moeten worden gebracht;
- het belangrijk is, gelet op het imago van de Zoetermeer, dat de derde stad van Zuid-Holland niet onderaan bungelt als het gaat om de uitgaven voor kunst & cultuur;
- voor de uitvoeringsagenda Cultuurvisie 2030 meer budget nodig is dan nu wordt begroot;

verzoekt het college:
- om een plan te ontwikkelen dat ertoe leidt dat we in Zoetermeer – eventueel stapsgewijs – de uitgaven voor kunst & cultuur in de komende drie jaar minimaal op het gemiddelde niveau brengen van € 111,00 per inwoner;
- dit plan aan de raad aan te bieden voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-65 ingediend door D66, GroenLinks
Zoetermeer hijst de Europese vlag!

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het op 9 mei 2023 Europadag is;
- Europadag het jaarlijkse feest van vrede en eenheid in Europa is;
- deze datum de verjaardag markeert van de historische Schumanverklaring, waarin Schuman pleitte voor een nieuwe vorm van politieke samenwerking in Europa, die oorlog tussen de Europese naties ondenkbaar zou maken;

overwegende dat:
- het hijsen van de Europese vlag op Europadag een mooie en duidelijke functie heeft als symbool van vrede en eenheid;
- het belangrijk is om juist nu het belang van vrede en eenheid te benadrukken;
- het belangrijk is om Europa een plek te geven in de stad en het dichter bij de inwoners te brengen;

verzoekt het college:
- om op Europadag, 9 mei 2023, de Europese vlag te hijsen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-66 ingediend door D66
Zoetermeer is de plek, ook voor watersporters

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er geen open vaarverbinding is tussen de Zoetermeerse Plas en de waterrijke omgeving van de stad;
- de gemeente Zoetermeer een van de weinige gemeenten in Zuid-Holland is zonder een open vaarverbinding:
- er steeds meer mensen lid zijn van een watersportvereniging en/of in het bezit zijn van een bootje of sloep en graag gebruik zouden willen maken van een open vaarverbinding;

overwegende dat:
- een open vaarverbinding voor zowel Zoetermeerders als watersporters uit omliggende gemeenten een belangrijke meerwaarde heeft;
- een open vaarverbinding via een sluisje Zoetermeer aansluiting geeft op de Zuid-Hollandse wateren;
- de rondvaart met de Ooievaart via een open vaarverbinding de mogelijkheden krijgt om toeristen verder de stad in te brengen;
- Zoetermeer een toeristische plus krijgt als er een verbinding over water met de omgeving wordt gerealiseerd, zeker als dat wordt gefaciliteerd met aanlegmogelijkheden op de Zoetermeerse Plas;
- behalve de leden van de Zoetermeerse Watersportvereniging Noord Aa en andere Zoetermeerse watersporters ook de leden van de scouting Pocahontas profiteren van de open vaarverbinding;

verzoekt het college:
- om te onderzoeken of een open vaarverbinding tussen Zoetermeer en de omliggende wateren te

realiseren is en bij dat onderzoek de omliggende gemeenten, de provincie Zuid-Holland, het Hoogheemraadschap Rijnland, de Watersportvereniging Noord Aa en scouting Pocahontas te betrekken;
- om de kosten van een open vaarverbinding en de eventuele subsidiemogelijkheden voor de raad inzichtelijk te maken in het kader van dit onderzoek;
- om bij dit onderzoek ook de eventuele gevolgen voor de natuur en de daarin levende dieren te betrekken;
- om voor het voorjaarsdebat in 2023 de uitkomsten van het onderzoek aan te bieden aan de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-67 ingediend door D66, GroenLinks, FVD
Geen financieel misbruik van ouderen in onze stad

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er kwetsbare ouderen zijn die het slachtoffer worden van financieel misbruik door iemand uit de familie;
- er steeds meer ouderen zijn die dementeren en daardoor het zicht verliezen op hun financiën;
- er in Zoetermeer een alliantie is van medewerkers in de zorg die zich op vrijwillige basis inzetten om dit misbruik tegen te gaan;
- dat het melden van dit misbruik weliswaar onder de meldcode voor professionals valt, maar nog onvoldoende wordt toegepast;

overwegende dat:
- vooral ouderen met een klein sociaal netwerk en weinig contacten buitenshuis een verhoogd risico lopen om slachtoffer te worden van financieel misbruik. Het verlangen naar contacten zorgt er soms voor dat niet kritisch gekeken wordt met wie dat contact aangegaan wordt. Dit heeft als risico dat ze een onbetrouwbaar iemand in de arm nemen, en dat die handig gebruikmaakt van hun afhankelijkheid en behoefte;
- bij ouderen vaak meespeelt dat ze nog rouwen over het verlies van hun partner en zelfstandigheid, waarbij depressieve gevoelens invloed hebben op hun energie om hun financiën goed te regelen; daarnaast is geestelijke achteruitgang een risicofactor;
- ook mensen die laagbegaafd of laaggeletterd zijn een grotere kans lopen om te maken te krijgen met financieel misbruik, omdat ze geen overzicht meer hebben en ook de vaardigheden missen om de regie over eigen financiën zelf in handen te houden;
- het tegengaan van dit misbruik gebaat is bij een goede training van medewerkers in de zorg en een verhoging van alertheid op signalen die wijzen op misbruik;
- het wenselijk is om een goede structuur voor advies, training en hulpverlening op te zetten voor zorgverleners in Zoetermeer;
- de gemeente hierin een coördinerende rol kan spelen, of eventueel deze rol kan beleggen bij inZet;

verzoekt het college:
- om in overleg met de vrijwilligers van de alliantie tegen dit misbruik een structuur op te zetten waarbinnen advíes, training en adequate hulpverlening wordt geborgd zodat deze vorm van misbruik tegengegaan wordt;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-68 ingediend door D66, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, VVD, PvdA, Zó! Zoetermeer, CDA, PDvZ, LHN, ChristenUnie-SGP
Maak weer ruimte voor stille studieruimte

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- in het weekend geen stille studieruimte beschikbaar is voor studenten en scholieren;
- in Zoetermeer ruimtes aanwezig zijn die als stille studieruimtes kunnen dienen;

voorts constaterende dat:
- het college van B&W in het coalitieakkoord zich onder meer ten doel heeft gesteld om zich volop in te zetten voor de ontwikkeling van de Zoetermeerse studenten;
- de gemeenteraad heeft ingestemd met een motie (21 11-23) om een stille studieruimte voor langere tijd beschikbaar te stellen voor studenten;

overwegende dat:
- Zoetermeerse studenten en scholieren een kans verdienen om zich te kunnen ontplooien;
- meer jongeren in Zoetermeer (thuis) blijven wonen;
- door corona in toenemende mate behoefte is aan studieplekken;
- de Bibliotheek tussen 9 en 23 mei 2021 een pilot heeft gehouden om de raadszaal als stilte studieruimte in te zetten;
- uit de pilot geconcludeerd is dat:
  - Zoetermeerse studenten op dit moment onvoldoende toegang hebben tot een studievriendelijke omgeving;
  - de gebruikers zeer positief hebben gereageerd op de mogelijkheid om in stilte te kunnen studeren;

verzoekt het college:
- om binnen het gemeentelijke vastgoed of met economische partners (zoals DIF), een of meerdere geschikte ruimtes voor een langere periode beschikbaar te stellen als stille studieruimte;
- de gemeenteraad te informeren over de resultaten voor 1 april 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Ekkelenkamp. Dan gaan we over naar de fractie van Zoetermeer Vooruit. Gaat uw gang mevrouw Bink.

I. Zoetermeer Vooruit

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel.
Het profiel van onze stad Zoetermeer zit in de kernwaarden actief, maakbaar en speels. Dit antwoord heeft Zoetermeer Vooruit gekregen op de technische vraag over de begroting, 'wat is het profiel van Zoetermeer?'
Actief, dat is de stad Zoetermeer zeker, maar dat kan nog altijd beter op het gebied van bouwen. Er wordt veel gebouwd de komende tijd en zeker volgend jaar zal er nog veel meer gebouwd worden.
Maakbaar, want over het bouwen moeten we de controle houden. Grond is duur, bouwmaterialen ook, en op het moment slecht leverbaar.
Speels, dat moeten we nog afwachten. Er zijn zeer mooie gebouwen in Zoetermeer, echt architectuur, maar kunnen we dat vasthouden? De maquette die tentoongesteld staat in de Entree laat nog geen echte speelse bouw zien. Zoetermeer Vooruit heeft nog wel een aantal voorbeelden die mogelijk toegepast kunnen worden. Denk bijvoorbeeld aan Dok&Kaai, Little C Rotterdam of Valley in Amsterdam.
En wat dacht u van Tiny Houses op de daken van parkeergarages in Zoetermeer? Denk in mogelijkheden en zie de kansen. Tiny's kunnen ook duurzaam zijn, zeker op een parkeerplek voor een auto, niet iedereen heeft groene vingers, maar wil wel duurzaam leven, off grid.
Natuurlijk zijn er ook inwoners die hier niet voor kiezen, maar graag in gezamenlijkheid willen leven, maar toch apart. Het delen van een tuin, eetzaal of speel- en ontspanningsruimte voor de kinderen. En als de nood aan de man of vrouw is, hulp van de medebewoners.
Zoetermeer Vooruit wil ook de controle houden over het plastic, daarom zijn wij blij met het onderzoek van de gemeente om al de plastic flesjes te verzamelen in het Stadshuisforum.
Het straatmeubilair of bijvoorbeeld de fietsenstalling bij parken, motie 2206-67, zou ook van circulair plastic gemaakt kunnen worden. Een paar jaar geleden hebben we gepleit voor Plastic Road of plastic fietspaden en parkeerplekken. Helaas had Zoetermeer er geen oren naar, in een aantal steden is het omarmd. De gemeente heeft een voorbeeldfunctie naar haar inwoners en kan hier, aan de hand van de genoemde voorbeelden, haar duurzame kant laten zien.

De **voorzitter**: Een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel. We vinden dit een heel mooie motie, maar we vragen ons af, is dit

dan de meest milieuvriendelijke optie die u kiest? Want ik zou zelf zeggen, als we dan een fietsenstalling gaan maken, willen we de meest milieuvriendelijke optie en niet per se voor plastic kiezen. Hoe ziet u dat?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Daar hebben we ook aan gedacht. Je zou in eerste instantie denken aan hout of duurzame materialen, maar dat plastic is ook over en dat ligt op een hoop. Je kunt het op een hoop laten liggen maar je kunt er ook wat mee doen en daarom hebben we gedacht 'misschien is dit een goed alternatief'.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Als gemeente kun je op heel veel fronten je duurzame kant laten zien. Afgelopen zomer was het heel droog in Zoetermeer. En als het water uit de lucht kwam vallen, liep het weg of kon het riool het op veel plekken niet aan. Doodzonde. Ooit heeft de LHN een motie ingediend, ik meen in 2017, over het opvangen van hemelwater in een ton. Die motie wordt opnieuw ingediend en wij dienen die mede in. Om zo veel mogelijk regenwater op te vangen dienen wij ook een motie in over de regenwaterschutting met de vraag om deze schutting daar waar nodig te plaatsen. Deze schutting is relatief duur in aanschaf, mogelijk kan de gemeente hier in de kosten voor de inwoner tegemoetkomen als zij kiezen voor een duurzame schutting. Soms moet je als gemeente eerst investeren om er later wijzer van te worden.
Op dit moment zijn er 67 huisartsen in Zoetermeer bekend. Het gemiddelde cijfer van alle huisartsen in Zoetermeer is een 7,9. Het gemiddelde cijfer van alle huisartsen in Nederland is ook een 7,9. De huisartsen in Zoetermeer doen het dus goed en leveren goede zorg. Om dit zo te houden is huisvesting een belangrijk punt. In de landelijke politiek gaan geluiden op dat het voor huisartsen steeds moeilijker wordt om betaalbare huisvesting te vinden. Wij zijn benieuwd of dit in Zoetermeer ook mogelijk een probleem is en of het college dit kan onderzoeken. Zeker met de komst van de nieuwe wijk Entree moeten er voldoende huisartsen zijn in Zoetermeer om voor onze inwoners de goede zorg te kunnen blijven leveren. Goede zorg mag namelijk niet afhankelijk zijn van huisvesting.
Om even bij zorg te blijven.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, een interruptie van mijnheer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Ook een sympathieke motie over de huisartsen, maar ik vrees dat er niet slechts een gebrek aan huisvesting is, maar eerst een gebrek aan huisartsen dus dat wordt sowieso in de toekomst nog problematisch. In de motie schrijft u in het dictum dat het gaat om de maatschappelijke ondernemers; u begint over huisartsen, maar u eindigt veel breder. Kunt u daar een toelichting op geven waarom u dat doet?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dat kan ik zeker, in eerste instantie ligt het probleem echt bij huisartsen maar die hebben tegenwoordig vaak ook diëtisten of GGZ en dergelijke dus we denken als een huisarts te weinig ruimte heeft, dan hebben die maatschappelijke ondernemers het vaak ook en daarom hebben we dat inderdaad ingevoegd.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Om even bij de zorg te blijven, Zoetermeer kent steeds meer oudere inwoners. Daardoor is de kans aanwezig dat steeds meer inwoners een vorm van dementie ontwikkelen. Niet elke persoon met dementie komt, of wil in een verzorgingshuis, als daar trouwens nog plaats is. Er zijn ook andere mogelijkheden, denk aan een Odensehuis. Een Odensehuis biedt perspectief en ondersteuning bij het omgaan met dementie. Het Odensehuis is een laagdrempelige ontmoetingsplek in de wijk, voor mensen met geheugenverlies of beginnende dementie. Hier zijn ook hun partners, kinderen en kleinkinderen, professionals en buurtgenoten welkom. Zij kunnen aanschuiven en onder het genot van een bakkie met elkaar in gesprek gaan. Een indicatie of diagnose is niet nodig. Het enige dat nodig is, is een locatie en daar zou de gemeente dan voor moeten zorgen. Wij vragen aan het college of het contact wil opnemen met het platform Odensehuis en wil onderzoeken of er ook plaats is voor een Odensehuis in Zoetermeer. Zoetermeer Vooruit denkt in eerste instantie aan een locatie in

Rokkeveen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, een interruptie van mevrouw Meijer. Gaat uw gang.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Sympathieke motie, maar we zijn wel meer voorstander van de motie van de PvdA, die ook een motie over dementie heeft ingediend omdat die eerst wil kijken wat er eigenlijk nodig is. We dachten ook, als zo'n huis zich hier zou willen vestigen, waarom nemen ze dan zelf geen contact op met de gemeente Zoetermeer? Ik vroeg me af, weet u dat en hoe kijkt u er tegenaan om eerst aan de slag te gaan met de motie van de PvdA en dan te kijken of dit een oplossing is voor eventuele problemen die er zijn?

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): De motie van de PvdA hebben we mede-ingediend dus dat vinden we sowieso een goed idee en we vragen ons af of het niet allebei kan. Als het ene niet lukt, lukt het andere misschien en we hebben niet het Odensehuis gebeld om te vragen waarom ze ons nog niet in Zoetermeer gecontact hebben. Dus daar kan ik verder geen antwoord op geven.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Als ik me goed herinner, is er in Rokkeveen al zo'n inloop voor mensen met dementie, dus ik vroeg me af hoe zich dat verhoudt tot uw voorstel.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, waar u op doelt is Carpe Diem en dat bestaat inderdaad ook, maar dat is op aanwijzing en dit is vanuit de buurt en daar heb je geen verwijzing voor nodig. Dat is het verschil.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): We blijven even bij... Even kijken waar ik was.
Ook een grote zorg voor Zoetermeer Vooruit is het ronselen van kinderen bij basisscholen. Kinderen worden ingezet om een pakketje ergens heen te brengen en worden op die manier afhankelijk gemaakt. Deze kinderen worden opgeleid tot criminelen in de dop. Het is belangrijk dat scholen voorlichting krijgen over hoe zij deze vorm van ondermijning aan moeten pakken. Het is belangrijk dat het college in overleg gaat met deze scholen om samen tot een plan van aanpak te komen. Wij horen graag of het college hiervoor open staat.
We blijven even bij de scholen. Steeds meer kinderen nemen niet meer deel aan sport of gymnastiek of melden zich ziek op school, menstruatiearmoede. Dit probleem wordt steeds groter en Zoetermeer Vooruit en de PvdA en het CDA vragen zich af of het college mogelijkheden ziet om dit probleem aan te pakken. Dan denken wij niet aan de 'kastjes' aan de kant van de weg van actieve inwoners, wat heel goed is bedoeld. Wij denken aan samenwerking met verschillende partners in de stad.
Voorzitter, ik begon mijn betoog met: het profiel van onze stad Zoetermeer zit in de kernwaarden actief, maakbaar en speels. Het actief zijn zit in de ogen van Zoetermeer Vooruit wel goed en natuurlijk kan het altijd beter. Maakbaar, dat is goed herkenbaar, we willen de controle houden op veel gebieden, ook op het zwembad dat nieuw gebouwd wordt, maar die kosten lopen steeds hoger op. Speels, losjes, ongedwongen, dat is een belangrijk punt. Regels zijn nodig, maar kunnen ook verstikkend werken en creativiteit in de weg staan. Denk in mogelijkheden!
Dank u wel.

Motie nr. 2211-69 ingediend door Zoetermeer Vooruit, LHN, GroenLinks
Aanpak jonge aanwas criminaliteit op primair en voortgezet onderwijs

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- georganiseerde misdaad ook in diverse wijken in Zoetermeer een giftige uitwerking heeft op de jeugd; het rekruteren van jongeren door drugscriminelen begint soms al op de basisschool;
- criminelen kinderen op de basisschool al verleiden om ergens een pakketje af te geven, middelbare

scholieren wordt gevraagd om met hun scooter iemand weg te brengen en op te pikken;
- we moeten voorkomen dat kleine jongens (en meisjes) grote criminelen worden;
- het in de aanpak van zware misdaad gaat over voorkomen, doorbreken van criminele netwerken en verdienmodellen, bestraffen en beschermen, niet alleen door het oppakken van zware criminelen en het ontmantelen van hun illegale verdienmodellen, maar ook door te voorkomen dat criminelen steeds weer nieuwe jongeren het vuile werk kunnen laten opknappen;

draagt het college op om:
- met de scholen in gesprek te gaan over inzet van programma's waarbij geleerd wordt sterker te staan tegen de verleiding en aanzuigende werking van criminaliteit en te waarschuwen voor ondermijning;
- voor het voorjaarsdebat 2023 aan de raad de bevindingen terug te koppelen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-70 ingediend door Zoetermeer Vooruit
Ander woonvormen, ook in Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- inwoners op zoek zijn naar andere woonvormen;
- er weinig tot geen alternatieven zijn;

overwegende dat:
- er veel woningen gebouwd moeten worden;
- er weinig alternatieven zijn in Zoetermeer;
- als er andere mogelijkheden zijn inwoners eerder geneigd zijn naar een andere woning te verhuizen;
- door 'samenwonen' bewoners omkijken naar elkaar en kunnen helpen waar nodig;

draagt het college op:
- bij elk nieuwbouwproject te onderzoeken of het mogelijk is om 'samen maar toch apart', 'kangoeroewoningen' en andere alternatieve woonvormen, toe te passen en de raad een terugkoppeling te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-71 ingediend door Zoetermeer Vooruit
Voorkeur circulair plastic bij aanbestedingen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- het gebruik van producten gemaakt van circulair plastic, leidt tot minder plastic uitval, minder CO_2-uitstoot en minder gebruik van fossiele grondstoffen;
- er veel producten met circulaire plastics als alternatief worden gemaakt, zoals afvalbakken, banken, fietsrekken etc.;
- we als gemeente met circulaire plastics bijdragen aan een duurzamere toekomst;

overwegende dat:
- het college n.a.v. de motie 2206-67 'Met de fiets naar het park', uiterlijk volgend voorjaar fietsenstallingen wil realiseren in parken en natuurgebieden;

draagt het college op:
- om waar mogelijk bij aanbestedingen vooral te kiezen voor producten gemaakt van circulaire plastics;

en gaat over tot orde van de dag."

Motie nr. 2211-72 ingediend door Zoetermeer Vooruit, ChristenUnie-SGP, GroenLinks
Huisvesting huisartsen en andere maatschappelijke ondernemers in de wijk

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- acht op de tien huisartsen problemen hebben door gebrek aan betaalbare huisvesting voor hun praktijk;
- betaalbare huisvesting voor huisartsen en andere maatschappelijke ondernemers (fysiotherapeuten, apothekers etc.) een van de belangrijke oorzaken van de opstapelende problemen in de zorg is;
- er een steeds groter tekort is aan huisartsen in Zoetermeer en hierdoor steeds langere wachttijden ontstaan voor patiënten en er daarnaast steeds meer patiënten zijn die geen huisarts kunnen vinden;
- gemeenten volgens minister Ernst Kuipers (Volksgezondheid) en Hugo de Jonge (Volksgezondheid en Ruimtelijke Ordening) medeverantwoordelijk zijn voor passende huisvesting van huisartsen;

overwegende dat:
- de gemeente Zoetermeer een verantwoordelijkheid draagt voor goede en continue (huisartsen) zorg;

draagt het college op:
- om te onderzoeken wat voor knelpunten zich afspelen bij de huisvesting van maatschappelijke ondernemers in Zoetermeer;
- de gemeenteraad te informeren over de resultaten voor 1 april 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-73 ingediend door Zoetermeer Vooruit
Mensen met dementie doen ertoe

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- we als stad te maken hebben met een dubbele vergrijzing;
- het aantal mensen met dementie door de vergrijzing bijna is verzesvoudigd;
- het aantal mensen met dementie in de toekomst explosief zal stijgen naar meer dan een half miljoen in 2040;
- er per uur vijf mensen met dementie bijkomen in Nederland;

overwegende dat:
- er een organisatie bestaat genaamd Odensehuis, die perspectief en ondersteuning biedt bij het omgaan met dementie door het aanbieden van informatie en het contact met lotgenoten;
- een Odensehuis een laagdrempelige informatie- en ontmoetingsplaats is voor mensen met geheugenverlies en beginnende dementie, (hun) partners, kinderen en kleinkinderen, professionals en buurtgenoten;
- een Odensehuis als inloopcentrum laagdrempelig is: een indicatie of een diagnose niet nodig is om mee te doen. Het is een plaats waar men elkaar ontmoet en samen leuke dingen doet;
- het Odensehuis werkt aan het bevorderen van kwaliteit van leven en het mogelijk maakt dat mensen met dementie, zo lang mogelijk zelfstandig kunnen functioneren en zo een waardevolle bijdrage leveren aan en een plaats hebben in de samenleving;
- het enige dat nodig is om een Odensehuis te vestigen is een locatie;

draagt het college op om:
1. contact te leggen met het Landelijk Platform Odensehuizen;
2. samen te onderzoeken of een Odensehuis in Zoetermeer zou kunnen landen;
3. eventueel contact te leggen met een andere organisatie met dezelfde insteek;

4. prioriteit te geven aan een locatie in Rokkeveen;
5. voor het voorjaarsdebat 2023 aan de raad de bevindingen terug te koppelen;

en gaat over tot de orde van dag."

Motie nr. 2211-74 ingediend door Zoetermeer Vooruit, PvdA, GroenLinks, CDA
Stop menstruatiearmoede

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- in Nederland een op de tien vrouwen te weinig geld heeft om tampons of maandverband te kopen en door de toenemende vaste lasten deze groep alleen groter word;
- menstruatiearmoede resulteert in afnemende participatie van meisjes en vrouwen aan het maatschappelijk leven;
- het Nederlands kabinet van mening is dat de aanpak van menstruatiearmoede een taak is van de gemeenten;
- menstruatiearmoede in veel verschillende gemeenten, zoals Utrecht, Gouda en Houten al wordt aangepakt;

overwegende dat:
- we in Zoetermeer staan voor een inclusieve samenleving;
- menstruatiearmoede leidt tot schoolverzuim bij met name sport/gymnastiek waarvan wij als gemeenteraad al eerder het belang hebben vastgesteld;

draagt het college op:
- met een plan van aanpak te komen om de menstruatiearmoede en het menstruatietaboe tegen te gaan in de gemeente Zoetermeer;
- hierbij te kijken naar de mogelijkheden om menstruatieproducten vrij verkrijgbaar te maken in de toiletten van het stadhuis, scholen, wijkgebouwen, bibliotheken en andere openbare instellingen;
- samen te werken met verschillende partners in de stad;

en gaat over de orde van de dag."

Motie nr. 2211-75 ingediend door Zoetermeer Vooruit, PvdA
Zet in op regenwaterschutting

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- water steeds schaarser wordt;
- opvang van water cruciaal is/wordt;

overwegende dat:
- de aanschaf van een regenwaterschutting relatief duur is;
- Zoetermeer duurzaamheid hoog in het vaandel heeft staan;

draagt het college op:
- om te onderzoeken of bij het opleveren van woningen, koop en huur, het mogelijk is, daar waar een schutting geplaatst moet worden, ingezet kan worden op een regenwaterschutting;
- voor inwoners die in Zoetermeer hun huidige schutting willen vervangen een tegemoetkoming in de kosten gegeven kan worden;
- hier voor het zomerreces in 2023 een terugkoppeling over te geven;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-76 ingediend door Zoetermeer Vooruit
Denk in mogelijkheden, gebruik de daken van parkeergarages

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er een motie uit 2017 ligt waarbij het college opgedragen wordt om plaatsen aan te wijzen waar Tiny Houses geplaatst kunnen worden;
- aan die motie tot op heden nog steeds geen uitvoering is gegeven;
- daken van parkeergarages onbenut zijn;
- Zoetermeer weinig eigen grond heeft;
- grond in Zoetermeer duur is;

overwegende dat:
- Zoetermeer een duurzame stad wil zijn;
- er veel vraag is van inwoners binnen en buiten Zoetermeer, die graag in een Tiny House willen wonen;
- Tiny Houses een flexibele en goedkope woonvorm is;
- Tiny Houses geheel zelfvoorzienend kunnen zijn, oftewel off-grid;

draagt het college op:
- een onderzoek te doen naar de mogelijkheden of de daken van parkeergarages in Zoetermeer geschikt zijn voor Tiny Houses en dit terug te koppelen in het eerste kwartaal in 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw eerste termijn. Dan ga ik over naar Zó! Zoetermeer, mijnheer Van der Vlies.

m. Zó! Zoetermeer

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter.
Voorzitter, wacht niet met een crisisplan tot er crisis is, zei ooit eens iemand. Corona lijkt voorbij, maar we zien dat het rijk van de ene in de andere crisis struikelt. Gemeenten staan vaak aan de frontlinie om de oplossing te organiseren, daar is weinig waardering voor. Maar gemeenten pakken het altijd op en doen wat nodig is. Dat zien we terug in de eerste van hopelijk vier begrotingen van het huidige college, daar is Zó! Zoetermeer natuurlijk blij mee. Het helpt daarbij dat er incidenteel muziek wordt gemaakt. Dat er ook incidenteel geld is, zodat in ieder geval voor de korte termijn behoorlijk wat ruimte is om de stad te verbeteren. We zien dan ook dat het college de inbreng vanuit de raad tijdens het voorjaarsdebat behoorlijk heeft opgepakt. Dat betekent overigens niet dat we geen verbeterpunten hebben. Zoetermeer is een fijne stad, Maar het kan beter. We zullen wat punten langslopen.
Beginnen we met het bewonersoverleg als speerpunt van het college. Dat is ook belangrijk in het coalitieakkoord. Bij Zó! Zoetermeer waren we stiekem best trots op ons initiatiefvoorstel, dat tegenwoordig de buurtvisie wordt genoemd. Het voorstel voldoet aan de wens om eerder en beter onze inwoners te betrekken bij de plannen van de stad. De eerste praktijkoefening viel echter tegen. Voorzitter, we kunnen het ons niet veroorloven om hiermee op de spreekwoordelijke plaat te gaan. Je kunt niet volhouden dat je inwonersoverleg belangrijk vindt en dan tegelijkertijd zeggen dat inwoners alleen mogen meepraten over de hoogte van het bosje op de hoek, of dat er een fysiotherapeut in de plint mag komen of een kinderspeelplaats. Of dat de singel 4 meter breed wordt of 4,50 meter. Met andere woorden, je doet het goed of je doet het niet. Wat Zó! Zoetermeer betreft, is er maar een manier. We hopen dat het college zich daar rekenschap van geeft.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie van mijnheer Van Gils, gaat uw gang.

De heer **Van Gils** (VVD): Ja, ik snap dat het een wat gechargeerd statement is. Want de participatie gaat natuurlijk over meer dan praten over waar de bosjes komen. Maar als we dan participatie over de visie Binnenstad organiseren in die gebieden die nu als pilot gelden, neem ik ook aan dat u niet wilt dat we de hele visie Binnenstad maar opzijschuiven. Het moet natuurlijk wel een beetje binnen de kaders die daarvoor zijn passen, dus kunt u iets toelichten wat u daar nou precies mee bedoelt.?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Natuurlijk het is inderdaad een beetje gechargeerd, maar de

suggestie dat je zegt dat er 2000 woningen worden toegevoegd in de binnenstad, is een ding, maar hoe ze eruit moeten komen te zien, waar ze moeten komen te staan, hoe breed en hoe hoog het wordt, hoe diep het wordt, wat voor kleur het moet, dat is allemaal niet besproken. En er wordt wel heel nadrukkelijk gesuggereerd op dat soort avonden 'u kunt alleen maar praten over wat er in de plint komt'. Dat is natuurlijk niet waar want er is nog niet eens gesproken over of er een plint komt.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Maar daar zit natuurlijk wel de moeilijkheid want de Visie Binnenstad 2040 is ook met de inwoners besproken dus het is wel voortbordurend op wat we hebben. We kunnen moeilijk bij elk bouwproject van begin af aan doen alsof er nog helemaal niets staat en er nog helemaal geen plannen zijn voor een gebied. Je moet wel ergens een beetje de realiteit in acht nemen en dat is wat we doen met die pilot.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies en dan nog mevrouw Bout.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Eens, het is geen maagdelijk grasveldje waar we het over hebben dus niet alles is te bepalen en er zijn wel degelijk kaders, maar de kaders van de visie zijn heel, heel abstract. Dan hebben we het bijvoorbeeld over de water- en groenstructuur verbeteren, dat kan allemaal invulling krijgen met behulp van de inwoners en dat is op de eerste avond in ieder geval nog vrij beperkt gedaan. Daar wil ik voor waken, of voor waarschuwen in ieder geval, dat dat beter kan.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ik wil hier als oppositiepartij toch even het college steunen, of de wethouder die hierover gaat, want misschien bent u niet bij de tweede of de derde bijeenkomst geweest, maar na de laatste bijeenkomst waar we hier om de hoek in een mooi etablissement met elkaar zijn gaan praten over de plannen, ging iedereen bijna fluitend naar huis en was iedereen heel erg tevreden over het feit dat ze nu eindelijk eens inspraak kregen. Dus hoe dat dan zit, snap ik niet helemaal.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Eens, we hebben begrepen dat de tweede en derde bijeenkomsten veel beter waren, maar de eerste niet. Dus ik dacht, we gaan dat niet helemaal kritiekloos voorbij laten gaan.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): In het Sociaal Domein zijn er plussen en minnen; positieve ontwikkelingen en grote zorgen. We zijn enthousiast over de herziening van de bijzondere bijstand. Kijk niet alleen naar inkomen, maar ook naar uitgaven, ofwel besteedbaar inkomen. Dat klinkt dus, wat ons betreft, goed.
Minder enthousiast zijn we over de gevolgen van het gebrek aan personeel, aan voldoende personeel in het Sociaal Domein. We zien natuurlijk al jaren problemen met wachtlijsten bij Veilig Thuis, bij de WMO, bij de jeugdzorg. Voorzitter, we ergeren ons geregeld aan dingen in overheidsland die belachelijk lang moeten duren. Ik kom later nog terug op enkele zaken. In het Sociaal Domein zijn echter niet voor niets wettelijke termijnen ingesteld. Gevolgen van te lang wachten kunnen hier ernstig zijn. De acties die het college in het memo beschrijft, lijken ons goede acties, maar ze nemen onze zorgen niet weg. Ik zal een van die zorgen specifiek noemen, dat zijn de mantelzorgers. De wachtlijsten bij de WMO zorgen voor een hogere druk bij onze mantelzorgers en de beste manier om die te ontzorgen, is natuurlijk die wachtlijsten wegwerken.
Een actie waar we nog niet bepaald warm voor lopen, is dat mensen handvatten aangereikt krijgen voor het zelfstandig organiseren van het huishouden. We begrijpen wat het college probeert te doen, maar tegelijkertijd krijgen we signalen dat sommige mensen het hier moeilijk mee hebben en dan de aanvraag voor huishoudelijke hulp laten vallen, ondanks dat die behoefte aan hulp wel blijft. Onze vraag aan het college is dan ook: hoe zorgt u er nou voor dat deze mensen als ze afhaken, toch in beeld blijven en toch enige vorm van hulp krijgen?
Voorzitter, in het kader van wachten, zal ik er alvast een noemen. Tijdens het voorjaarsdebat is de motie aangenomen om snel een tijdelijke wijkpost in Buytenwegh te openen. We zijn heel teleurgesteld dat deze wijkpost nog niet geopend is. Voorzitter, ik wil het graag netjes houden, maar het verdagingsmemo

leest als een heleboel geneuzel. Onze motie van het voorjaarsdebat was een nette vertaling van de acute onveiligheidsgevoelens van de mensen in die wijk. We weten allemaal waarom die gevoelens er waren. Een schietpartij in een speeltuin, twee explosieven bij een huis, een kogelgat in een woning, er is echt wel wat aan de hand daar, en er is dus ook echt behoefte aan een vaste plek waar mensen terechtkunnen voor hun vragen. Wij hebben nu het gevoel dat we die mensen in de steek laten. Voorzitter, we dringen erop aan om toch snel te zorgen voor de openstelling op een tijdelijke wijkpost.
Weer wat positiever zijn we over het extra budget voor de fysieke toegankelijkheid. Als je wilt dat iedereen meedoet, moet je ook zorgen dat iedereen mee kan doen. Het zijn relatief kleine bedragen maar het zijn stapjes in de goede richting.
Zó! Zoetermeer is ook blij met de uitvoering van de motie Buitengym, fijn dat die behoefte wordt ingevuld. In het kader van wachten op de eeuwigheid hebben we er nog een: in een ver en duister verleden, heeft een jongeman hier ingesproken om te pleiten voor de skatevoorziening in Oosterheem. Die jongeman is inmiddels geen kind meer en we hebben sindsdien niets meer vernomen. Voorzitter, ik overdrijf natuurlijk. Maar we hebben het idee dat dit natuurlijk veel sneller moet kunnen. Hebben we een keer initiatieven vanuit de inwoners, wat we altijd zo graag willen, en dan heeft zo'n jongen ook nog eens een keer de moed om hier in de raadzaal te komen inspreken, bij deze kritische mensen, en dan schuiven we dat een beetje vooruit. Kom alsjeblieft met stappen. We hebben hiervoor een motie gemaakt en die dienen we in met Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, FVD en VVD.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie, mijnheer Boerboom allereerst. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, op zich staan we ook helemaal achter het doel, ook wij waren enthousiast over die jongen die nu inderdaad misschien een volwassen man is. En die kwam inspreken hier in de gemeenteraad. Maar moeten we daar serieus een motie voor indienen om nogmaals aan het college door te geven dat zij hun werk moeten doen, moet u niet gewoon tegen uw eigen wethouder zeggen 'wethouder, kom met een voorstel'?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik moet helemaal niets. We kiezen ervoor dat nu netjes via een motie te doen zodat dat vanuit de raad kan komen, dat dat breedgedragen kan worden. Als mocht blijken dat het niet nodig is, die motie, dan zien we verder, maar in eerste instantie is dit een signaal.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom nog en dan mijnheer Louw.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ik ben het helemaal met u eens, maar dan kan ik ook nog wel tien moties gaan maken van 'college, we verwachten dit en dit'. Ik heb net nog wethouder Velzen opgeroepen om met het Duurzaamheidsfonds spoed te maken. Volgens mij moeten we oppassen dat straks een motie niet devalueert in waarde. Dat was mijn vraag en u moet uiteraard niks, maar ik denk wel dat we moeten oppassen met elkaar hoe we hier moties gaan indienen.

De **voorzitter**: Wil mijnheer Van der Vlies daarop reageren? Anders ga ik eerst naar de heer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u voorzitter, ik zal niet vragen naar de relatie tussen mijnheer Van der Vlies en zijn wethouder, maar wat u in de motie stelt, zijn eigenlijk ook twee dingen. Eigenlijk zegt u, even in uw lijn blijvend, 'wat belachelijk dat we nog steeds niet weten hoe het nou staat met die skatevoorziening', want inderdaad, we hebben we hier – laten we niet overdrijven – een paar jaar geleden een jongen gehad die heeft gezegd dat hij graag in Oosterheem een skatevoorziening wilde. Maar we weten ook dat de skatevoorziening die we al hebben eigenlijk aan renovatie toe is, dus uw motie heeft het expliciet over een skatevoorziening in Oosterheem, terwijl het ook best kan zijn dat de skatevoorziening die we hebben gerenoveerd zou moeten worden, et cetera. Dus mijn vraag is even: wilt u nu dat het college gewoon opschiet met die evaluatie en dat er een plan komt of wilt u per se dat in Oosterheem een skatevoorziening komt?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dat laatste.

De **voorzitter**: Een helder antwoord. Verder niets, gaat u verder.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Vrije tijd, voorzitter. Goed om te zien dat de wijkbibliotheken nog bestaan en dat ervan uit de gemeente stappen worden gezet om deze door te ontwikkelen. Het is ook prettig om te lezen dat het rijk afgelopen vrijdag bekendmaakte meer te gaan investeren in die bibliotheken. Vanzelfsprekend zijn we tevreden met het collegebesluit om de subsidie aan De Voorde stopt te zetten zodat dat geld ten gunste kan komen aan onder meer het Nationaal Videogame Museum. Dat museum draait uitstekend, zo begrijpen wij. In de herfstvakantie brak het aantal bezoekers opnieuw een record met bijna 5000 bezoekers in die week.
Zó! Zoetermeer heeft nog wel zorgen over onze sportverenigingen en culturele instellingen als het gaat om de enorme inflatie en de gestegen energiekosten. We begrijpen dat de verduurzaming van sommige gebouwen op korte termijn kan plaatsvinden, wat de energiekosten kan beperken.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies. Een interruptie van mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, dank u. Ik ga even terug naar het Nationaal Videogame Museum. Ik vraag me af waarom je iets dat goed draait extra moet belonen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Daar kunnen talloze redenen voor zijn, maar in het geval van het Nationaal Videogame Museum is het natuurlijk belangrijk dat wij hen aan ons binden want zij hebben natuurlijk in principe als onafhankelijke partij de keuze uit alle steden in de omgeving. Als we die trekker graag willen houden voor Zoetermeer, wat een fantastisch resultaat zou zijn voor de aantallen bezoekers aan de stad, internationaal zelfs, dan denk ik dat we daar nog wel een stapje harder voor mogen lopen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel, een andere reden waarom het Nationaal Videogame Museum misschien onze stad zou verlaten is dat er geen huisvesting is. Heeft u al een huisvesting voor het Nationaal Videogame Museum op het oog?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Wij hebben een poosje geleden al een keer gesuggereerd om eventueel het gebouw van de brandweer te gebruiken als die is verhuisd. Dat lijkt een optie, maar misschien heeft het college andere suggesties.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): We hopen dat het college de Zoetermeerse verenigingen en instellingen proactief benaderd om te kijken in hoeverre we kunnen helpen bij de problemen.
Als het gaat om veiligheid, is onze vraag aan het college hoe het staat met de handhavers die afgelopen augustus gewond raakten door ernstig geweld in Seghwaert. Dit incident heeft forse impact gehad en we hopen dat de dames en heren handhavers het goed maken en het goed hebben kunnen verwerken.
De begroting laat een stijging zien van de uitgaven op het gebied van veiligheid, voornamelijk voor de blijvende uitbreiding van BOA's, van het aantal BOA's natuurlijk, hè? Dat is nodig om de leefbaarheid in de stad op peil te houden en Zó! Zoetermeer is daar ook voorstander van.
Wat we missen in de begroting als het gaat om veiligheid, is een scherpere ambitie om woninginbraken tegen te gaan. Al tien jaar lang daalt het aantal inbraken. In 2018 zakte het aantal inbraken al onder de 200. We begrijpen dan ook niet zo goed waarom er in de begroting het aantal van 246 inbraken is aangehouden als maximum. Voorzitter, we willen dit repareren met een amendement dat richt op een maximum van 180 inbraken, dat dienen we in met de VVD en de PvdA.
Vorige week waren we in Meerzicht. Het is al een paar keer aangehaald.

De **voorzitter**: Een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u mijnheer de voorzitter, zou het aantal inbraken gedaald zijn in de coronaperiode, mijnheer Van der Vlies? Denkt u dat dat misschien de oorzaak kan zijn?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Als de coronaperiode duurde van de afgelopen tien jaar dat de cijfers er stonden, of vanaf 2018, dan zou dat kunnen maar volgens mij was dat later. Dus die cijfers waren al aan het dalen voor die tijd.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Helder, dank u wel.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Vorige week waren we in Meerzicht en daar hebben we aangrijpende verhalen gehoord over de veiligheid op scholen. Het is goed mis en Zó! Zoetermeer maakt zich daar zorgen over. We begrijpen dat het college die zorgen deelt, maar we willen natuurlijk ook dat alles op alles wordt gezet om onze kinderen zo veilig mogelijk te houden. We vernemen graag van het college wat ervan uit de raad nodig is om die stappen te zetten.
Bij het hoofdstuk over de inrichting…

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U heeft het over veiligheid op scholen. Kunt u toelichten welke onveilige situaties, waar u het over heeft, zich daar voordoen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Een van de voorbeelden was wat de directeur van de school specifiek vertelde dat er dit jaar, geloof ik, jongeren waren binnengedrongen in een lokaal via een nooduitgang die per ongeluk, incidenteel, openstond en daar hadden geprobeerd om een meisje dat voorheen bij hun groepje hoorde, te dwingen mee te komen. Dat heeft natuurlijk een enorme impact gehad ook op de docenten en de kinderen in de klas.

De **voorzitter**: Gaat u verder, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Bij het hoofdstuk over de inrichting van de stad lezen we over een actieplan voor de aanpak van verkeersveiligheid. Daar zijn we blij mee. De verdichting van de stad heeft gevolgen voor de bereikbaarheid dus het is een kwestie van gezond verstand om dat mee te ontwikkelen.
We zien dat in verschillende steden experimenten zijn gestart met het aanbieden van gratis OV. We zouden graag weten wat dat nou eigenlijk allemaal zou gaan kosten voor de gemeente om bepaalde groepen gratis met het OV te laten reizen. Zó! Zoetermeer kwam tot een motie die vrijwel gelijk was aan die van de collega's van de PvdA dus het was eenvoudig in elkaar te schuiven. Dus die motie dienen we mee in.
Waar het gaat om deelmobiliteit zien we dat de markt zoekende is en we zien dat we daar vanuit de gemeente wel wat aan kunnen bijdragen. De signalen van overlast van rondzwervende deelscooters zijn bekend en daarnaast is er ook behoefte aan duidelijkheid voor de gebruikers. Daarom heeft Zó! Zoetermeer een motie gemaakt die het college verzoekt te onderzoeken hoe we kunnen komen tot een oplossing in de vorm van vaste parkeerplaatsen.

De **voorzitter**: U mag gewoon doorpraten. Ik zat even ondertussen… Ik zie verschillende mensen die willen interrumperen, eerst mevrouw Kraneveldt en dan mevrouw Bink.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Uw motie is sympathiek want ook wij hebben ons geërgerd aan deelscooters die overal maar in de weg stonden of lagen, maar u legt nu heel erg de nadruk op deelscooters in de titel terwijl we net gehoord hebben dat GO Sharing scooters uit Zoetermeer gaan verdwijnen en een volgende aanbieder er nog niet is, dus die ergernis is misschien voor de korte termijn wel weggenomen. Maar er komt veel meer mobiliteit aan en dat is ook de bedoeling, bijvoorbeeld bij de Entree. Dus we staan sympathiek tegenover die motie, maar kunt u de nadruk op die deelscooters, die ook in de titel staat, misschien wat terugbrengen en de algehele deelmobiliteit hier als probleempunt neerzetten?

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, daar heb ik wel wat moeite mee want dan gaan we praten over de titel van moties, niet het dictum. Want in het dictum staat uitgebreid vermeld 'deelscooters, fietsen en dergelijke', dat dictum moet natuurlijk een beetje formeel en ambtelijk worden beschreven. De rest van het verhaal wilden we eigenlijk een beetje begrijpelijk houden, ook voor gewone mensen die niet ambtelijk praten. Dan is die overlast van deelscooters een herkenbaar iets want dat is in your face. En vaste parkeerplaatsen voor deelmobiliteit, daar hoor ik nooit iemand over praten, los van wat er in deze kamer gebeurt. Dus er is geen nadruk op deelscooters, dat is alleen maar de titel zodat het herkenbaar is.

De **voorzitter**: Gaat u verder mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Die motie dienen we in met de VVD samen. Met dank.
Tot slot voorzitter, de ene overheid is de andere niet. De overheid werkt het best als ze dicht bij de mensen staat. Waar we zien dat het rijk aan geen enkele crisis een einde lijkt te kunnen maken, kiezen gemeenten voor de praktische aanpak. Daarbij gaat niet altijd alles in een keer goed, maar we blijven doen wat nodig is, met elkaar voor elkaar.

Amendement nr. 2211-D ingediend door Zó! Zoetermeer, VVD, PvdA
Woninginbraken omlaag

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

besluit:
- de Programmabegroting 2023-2026 vast te stellen met daarin verwerkt de uitgangspunten opgenomen in de Perspectiefnota 2023, de bij het voorjaarsdebat 2022 aangenomen moties en de voorstellen voor beleidswijzigingen uit het Coalitieakkoord 2022-2026,
  met dien verstande dat op pagina 116, bij doelstelling 5.1 bevorderen veiligheid in de woning het begrote maximale aantal inbraken voor de jaren 2023 tot en met 2026 naar beneden wordt bijgesteld tot maximaal 180."

Motie nr. 2211-77 ingediend door Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, FVD
Skatetoestel Oosterheem

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

overwegende dat:
- de gemeente sporten en spelen wil stimuleren;
- al in 2021 duidelijk was dat er een groeiende behoefte is aan skatevoorzieningen;
- een inventarisatie van de kosten al maanden gereed is (memo 1 juni 2022);
- het college heeft toegezegd dit jaar (2022) met een plan te komen;

verzoekt het college:
- voor 1 januari 2023 een voorstel naar de raad te sturen met daarin een concreet plan om in het voorjaar van 2023 een skatevoorziening in Oosterheem gebruiksklaar te hebben;
- eventuele extra kosten tot een bedrag van € 20.000,00 te dekken uit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-78 ingediend door Zó! Zoetermeer, VVD
Vaste parkeerplaatsen voor deelscooters

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- deelscooters, naast gemak, ook overlast veroorzaken door de ruimte die ze innemen;
- veel inwoners zich ergeren aan de lukrake wijze waarop deze soms geplaatst zijn;
- deze ergernis een gevaar wordt in het geval mensen met een beperking of een kinderwagen moeten uitwijken;
- de gemeente in de APV de mogelijkheid heeft opgenomen tot een vergunningplicht voor

aanbieders van deelmobiliteit waarmee afspraken voor de plaatsing van o.a. deelscooters kunnen worden afgedwongen;

overwegende dat:
- vaste parkeerplaatsen in de stad kunnen helpen bij het beperken van overlast;
- vaste parkeerplaatsen in de stad het een stuk duidelijker maakt voor gebruikers waar zij deze kunnen stallen;
- als deze scooters niet zo vaak overlast zouden geven er veel meer draagvlak in de stad zou zijn voor deelmobiliteit in de stad;
- dat er met de motie' Regels voor deelmobiliteit' al eerder middelen beschikbaar zijn gesteld om beleid voor deelmobilitepit te realiseren;

verzoekt het college:
1. te onderzoeken hoe we kunnen voorkomen dat deelscooters, -fietsen en eventuele andere deelmobiliteit gaan rondzwerven;
2. daarbij in ieder geval de technische en financiële mogelijkheden en gevolgen van het creëren van vaste parkeerplaatsen in de stad op plaatsen waar geen overlast wordt ervaren in beeld te brengen;
3. dit onderzoek en ander relevant beleid over deelmobiliteit uiterlijk voor 1 juni 2023 ter besluitvorming aan de gemeenteraad aan te bieden;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van der Vlies voor uw eerste termijn. Daarmee komen we aan het eind van de eerste termijn van de gemeenteraad, het is nu 15.55 uur. Wij hebben als college echt een uur nodig om de moties te lezen en ervoor te zorgen dat u de adviezen op een goede manier krijgt zodat we niet de discussies van eerder krijgen en u dat ook gewoon mee kunt lezen. Dus ik ga de vergadering tot 16.55 uur schorsen. Dan kunt u ook nog een aantal dingen afstemmen en dan gaan we verder.
De vergadering is geschorst.

Schorsing

Eerste termijn college

De **voorzitter**: Leden van de raad, dames en heren, ik heropen de vergadering en voordat u allemaal uw hand opsteekt en vraagt naar het overzicht met de moties en de adviezen, dat had ik al verwacht, dat wordt echt op dit moment as we speak bij de griffie afgerond en binnen een paar minuten in iBabs verwacht en dan kunt u daar kennis van nemen. Uiteraard zal het college ook stilstaan bij de verschillende vragen die u heeft gesteld. Het overzicht komt zo snel mogelijk naar u toe.
Dan gaan we over naar de eerste termijn van het college en daarvoor geef ik als eerste het woord aan wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, ik hoor 'stoppen', ieder jaar worden mijn ogen een klein beetje kippiger, dus ik kan nog een jaar of drie en dan moet het stoppen.
Voorzitter, geachte raadsleden, aanwezig op de tribune en de kijkers thuis, met gepaste trots mag ik vandaag mijn eerste najaarsdebat doen als wethouder van Financiën over de eerste begroting van dit college en van deze raad. En als ik zo vrij mag zijn, daar geniet ik nu al van, in de eerste plaats omdat ik weet hoe hard de organisatie aan de teksten en berekeningen van deze begroting heeft gewerkt. En in de tweede plaats omdat ik zie dat er een flinke dosis energie wordt gestoken in het verder ontwikkelen van onze stad en het beter ondersteunen van onze inwoners. Als je ziet hoe hard er gewerkt wordt om onze ideeën hier om te zetten naar concrete plannen, dan wil je zelf ook nog harder je best doen voor de stad.
En dat is in deze tijd niet eenvoudig, want bij het schrijven van deze begroting moesten wij manoeuvreren tussen allerlei externe factoren die grote gevolgen hebben voor onszelf. Ik hoef het eigenlijk niet expliciet te benoemen, maar de oorlog in Oekraïne brengt ook voor Zoetermeer negatieve consequenties met zich mee, zoals de energiecrisis en de inflatie. En het is duidelijk dat veel van onze inwoners uit alle lagen van de samenleving het moeilijk hebben. De boodschappen worden duurder, net als de rekening bij de benzinepomp, een uitje met partner of kinderen past niet meer in het maandbudget en steeds vaker is er niet eens geld voor de dagelijkse boodschappen. En die doorslag in het dagelijks leven van onze inwoners, die raakt ons en wij zitten als gemeente niet stil en proberen te helpen waar mogelijk.

Maar zoals u begrijpt, is het lastig om dat in een klap te realiseren voor iedereen. In eerste instantie richten wij ons daarom op hen die onze hulp het hardst nodig hebben, zoals bij de bestrijding van de energiearmoede. En als gemeente merken we dat ook, ook onze kosten lopen op en dat heeft directe invloed op de betaalbaarheid van de dienstverlening die wij als gemeente aanbieden. En dat vraagt om echt lastige afwegingen over hoe je ervoor zorgt dat wij als dienstbare gemeente kunnen blijven handelen. Je moet kiezen aan welke knop je draait om alles draaiende te houden. In ons geval betekent dat dat we de gemeentebelastingen en de heffingen mee laten bewegen met de inflatie. Deze verhoging doen we niet uit weelde, maar dat is de uitkomst van de afgesproken systematiek om belastingtarieven voor inflatie te compenseren. Wanneer wij wel een tegemoetkoming kunnen doen, zoals bij de te veel ontvangen ozb-belasting, geven we deze terug aan de mensen die dit betaald hebben.
Een tegemoetkoming waar wij meer moeite mee hebben, is die waarom gevraagd wordt in moties 2211-12 en 2211-48. Het college vindt dat de beperkte middelen die we hebben niet moeten worden ingezet om leningen te verstrekken en bovendien zijn er al andere stimuleringsregelingen zoals de NHG en de hypotheekrenteaftrek. Maar ik heb goed nieuws. Vanmiddag werd bekend dat het rijk komt met een Nationaal Fonds Betaalbare Koopwoningen, een subsidiefonds voor starters die een goedkope woning willen aanschaffen.
Motie 2211-56 Stichtingen verdienen ook coronasteun, zullen wij ook ontraden omdat alle maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk…

De **voorzitter**: Wethouder Iedema? Ik denk dat het nog over de vorige motie ging, dus ik ga u even interrumperen voor een interruptie van mevrouw Van Leeuwen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. U verwijst naar het fonds dat gaat komen maar dat wordt gekoppeld aan alleen starters en nieuwbouwwoningen, we weten juist dat het een enorme uitdaging wordt de komende periode om nieuwbouwwoningen te realiseren en daarom denken we dat we ook andere maatregelen zouden moeten nemen dan alleen voor starters op de woningmarkt. Waarom wijst u dat zo stellig van de hand?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ik gaf al aan dat we geen groot voorstander zijn van het verstrekken van leningen vanuit gemeentelijke middelen. Als het college kijkt naar de onderzoeken die bijvoorbeeld de VNG heeft gedaan naar de startersleningen, dan bleek het grootste effect eigenlijk vooral een prijsopdrijvend effect op de woningmarkt te zijn. Dat was voor ons nog een reden om daar aarzelend in te zijn, maar vooralsnog willen we eerst even het nieuws afwachten. Wat gaat hier precies gebeuren? Wellicht is dat een aanleiding voor u om te zeggen 'misschien komen we er op een later moment op terug', maar voor nu dus ontraden.

De **voorzitter**: Ik ga eerst nog even naar mevrouw Van Leeuwen en dan wil de heer Mooiman ook nog een interruptie.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): We hebben juist met hypotheekverstrekkers en dergelijke gesproken en die gaven aan 'als mensen uit een scheiding komen of iets dergelijks, dan lukt het hun gewoon niet meer om een woning te krijgen waardoor ze soms genoodzaakt zijn bij elkaar te blijven wonen', met alle ellende van dien, of ze komen ergens waar ze helemaal niet willen zijn, ver van hun kinderen. Daarom hebben we daar gehoord dat dit echt een oplossing zou zijn voor heel veel mensen in onze stad. Ik vind het jammer dat u daar niet voor openstaat.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema nog een keer.

Wethouder **Iedema:** Dat kan ik me voorstellen maar hypotheekverstrekkers zijn natuurlijk zelf ook mensen die zelf ook baat hebben bij een prijsopdrijvend effect. Toen ik het aan de buurman uitlegde, zei ik 'het voordeel van startersleningen is dat mensen die het eigenlijk niet kunnen betalen, een lening kunnen krijgen, het nadeel is dat mensen die het eigenlijk niet kunnen betalen een lening kunnen krijgen.'

De **voorzitter**: Heel kort, mevrouw Van Leeuwen en dan ga ik naar de heer Mooiman.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik snap het want we kunnen hier eindeloos over doorgaan voorzitter, dat snap ik, maar mensen betalen vaak veel meer aan huur dan ze via een hypotheek betalen aan een lening. Dus ik vind het wat kort door de bocht als u suggereert dat ze het niet kunnen

betalen. Want er is altijd trouw terugbetaald, ook bij eerdere startersleningen die we hier hadden.

De **voorzitter**: Ik ga naar de heer Mooiman, gaat uw gang.

De heer **Mooiman** (PVV): Dank u wel voorzitter, een aantal punten. Ten eerste inderdaad het fonds waarover gesproken wordt. Daar is ook bij gezegd dat het om € 40 miljoen gaat. Dat is natuurlijk heel erg weinig, zeker als je het hebt over het hele land. Als we bijvoorbeeld kijken naar 2015, het laatste jaar dat we in Zoetermeer de starterslening hadden, ging daar al € 20 miljoen in om, dus dat fonds van € 40 miljoen kan maar twee keer Zoetermeer aan. Daarnaast blijkt uit een onderzoek van het kadaster uit 2019 dat een starterslening juist niet heeft geleid tot een prijsopdrijvend effect omdat in de praktijk een starterslening niet gebruikt wordt om extra te betalen voor een woning die nu ook te betalen valt, het gaat echt om starters die überhaupt in de buurt willen komen. Hoe kijkt u daarnaar?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Volgens mij heb ik dat net in een notendop al aangegeven. Ik denk niet dat we een heel debat over startersleningen moeten hebben. Er zijn ook onderzoeken die juist wel over een prijsopdrijvend effect hebben gesproken. Het college is in ieder geval van mening dat we dat op dit moment niet willen.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Toch nog een reden, of een van de belangrijkste redenen voor een starterslening is dat je die niet gebruikt voor het overbieden. Ik begrijp niet hoe de wethouder komt op het opdrijvend effect.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, ik heb het ook niet over overbieden, maar economie werkt wat dat betreft heel simpel, vraag en aanbod. En als je meer vraag hebt, meer kunt betalen dan wordt de prijs vanzelf hoger. Het heeft altijd ook een prijsopdrijvend effect, ook als je niet overbiedt.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Twee jaar geleden is er een motie ingediend door D66 volgens mij, die ging ook over starters, dat kwam eigenlijk hierop neer. Toen werd gezegd dat het in het stadsakkoord werd meegenomen. Wat is daar dan opgenomen? Eigenlijk was het antwoord toen om geen startersleningen op zich te gaan doen. Er is toen iets gevraagd en u zegt het is daarin opgenomen, wat is nu het resultaat daarvan?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Ik heb het niet gehad over het stadsakkoord. U refereert aan iets van twee, drie jaar geleden. Dan zou ik net als u even de zoekfunctie in iBabs moeten gebruiken, daar heb ik het antwoord zo niet op.

De **voorzitter**: De heer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Misschien in een soort middenweg, als ik de literatuur erop nasla, kom ik een beetje tot dezelfde conclusie als wethouder Iedema. Maar ik zie twee moties die vragen om een onderzoek. U heeft het onderzoek mogelijk al gedaan, u heeft die informatie al. Is het mogelijk dat we een memo krijgen met een en ander uiteengezet? Dan kunnen we een keer een los debat over woningbouwmaatregelen of toegankelijkheid hebben in de commissie.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, daar wil ik even voorzichtig over zijn nu maar als ik daar in tweede termijn op terug kan komen, dan kan ik daar een goede uitspraak over doen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we verdergaan met de beantwoording.

Wethouder **Iedema**: Ik was gebleven bij 2211-56 die willen we ontraden omdat alle maatschappelijke organisaties zonder winstoogmerk op dit moment al gebruik kunnen maken van de coronanoodsteun dus ook stichtingen. Voor cultuurorganisaties volgt deze maand nog een extra raadsvoorstel, herstelregeling cultuur en dat met name omdat onder hen het eigen verdienvermogen nog niet op het oude niveau is.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen. Gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik kan toch echt wat stichtingen noemen die wel aanspraak hebben gemaakt, maar die dat niet hebben gekregen omdat het een stichting is. Bijvoorbeeld de dansschool Sibelo heeft het niet gekregen terwijl zij geen kinderen dansles mochten geven.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Maar als het goed is, heeft u ook onderbouwing gekregen waarom die stichting niet voor de coronanoodsteun in aanmerking kwam, dat was waarschijnlijk niet alleen omdat een stichting was, maar had ook te maken met de maatschappelijke dienstverlening, et cetera.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Het was omdat het een stichting is, om die reden is het afgewezen en elk ander die een vereniging heeft, is wel tegemoetgekomen en volgens mij worden hier gewoon dansers opgeleid; al jarenlang zijn we wereldberoemd met alle dansers die daarvandaan zijn gekomen. Zij konden gewoon geen les meer geven, dus het lijkt mij heel logisch dat zij dan uiteindelijk ook coronasteun ontvangen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Stichtingen zijn volgens de richtlijn niet uitgesloten omdat ze stichtingen zijn. Dat zegt helemaal niets over de inhoud, maar ze zijn niet uitgesloten alleen omdat ze stichting zijn.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, de gemeenten zelf hebben we het ook moeilijk. Zo'n beetje iedere andere gemeenteraad zal rond deze tijd ook signalen horen over tekorten aan materialen, waardoor de bouwkosten zullen stijgen en tekorten aan mensen waardoor vacatures lastig in te vullen zijn. Nog nooit eerder waren er meer vacatures dan werkzoekenden en wij doen hard ons best om op verschillende manieren aandacht te geven aan het vinden, binden en boeien van mensen. We zorgen voor een goede start in onze organisatie en begeleiden in ontwikkeling van talenten en daarbij zijn we ook bezig met het opzetten van een traineeprogramma en willen we experimenteren met open hiring.
De fractie van de ChristenUnie-SGP bevroeg mij op het personeelstekort van de gemeentelijke organisatie. Wij verwachten dit jaar uit te komen op meer dan 200 vervulde vacatures, waarvan er slechts een gering aantal langdurig open heeft gestaan. Ondanks de krapte op de arbeidsmarkt lukt het ons dus tot op heden nog steeds om de vacatures te vervullen. Dat komt onder meer doordat we twee fulltime recruiters hebben en een project op onze werving & selectie hebben lopen om deze te versterken.
Dan motie 2211-20, een eerlijk minimum.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van de heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Ik ben toch een beetje verrast door de beantwoording van de wethouder, want die geeft aan dat het eigenlijk nog steeds relatief goed lukt om personeel te vinden. Tegelijkertijd constateer ik vandaag dat er heel veel partijen teleurgesteld zijn omdat besluitvorming of uitvoering van voorstellen vertraagd is. Daar voel ik een zekere discrepantie. Waardoor komt het dat wij daar dan zo lang op moeten wachten als het wel lukt om extra personeel te vinden?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, het lukt mij niet om daar 1, 2, 3, antwoord op te geven omdat het

waarschijnlijk heel divers is. Dat speelt in allerlei projecten, allerlei afdelingen en dan ook nog in de afgelopen coronatijd en met de drukte op extra capaciteitsvragen, zoals bijvoorbeeld de vluchtelingencrisis of de Oekraïne opvang, et cetera. Die vragen allemaal extra capaciteit, maar als u mij aanspreekt als wethouder van P&O, dan ga ik kijken naar het aantal vacatures dat we hier hebben en het personeelsbeleid dat we daarop voeren. Het lukt om alle vacatures te vervullen en daar ben ik superblij om. Maar ja, ook vanavond geeft u weer een hoop werk aan het gemeentelijk apparaat mee. Dat betekent wel dat er af en toe even gezucht en gesteund wordt en dat niet alles zo snel klaar komt als we misschien oorspronkelijk hadden bedoeld.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Daar ben ik ook blij mee, dat het lukt die vacatures in te vullen. Maar dat betekent wel dat ik straks een ander debat met wethouder Velzen ga hebben op het gebied van duurzaamheid waar het gaat over de voortgang. Want ik hoor dat er eigenlijk geen personeelstekort is, dus ik denk nog steeds dat we met elkaar wel het juiste gesprek moeten hebben in de raad, waardoor komt die vertraging dan en ontstaat er frustratie in de raad? Moeten wij als raad niet andere keuzes maken? Dwingt u ons dan alstublieft ook om die keuzes te maken want nu knelt het aan twee kanten.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter dan nog een ding, dan help ik u om dat debat scherp te voeren. Het personeelstekort waar ChristenUnie-SGP naar vroeg van 'hoe zit het met de vacatures?', daar heeft u van mij net het antwoord op gegeven. Dat is wellicht iets anders dan het capaciteitstekort om alles wat we willen ook nog te doen. Daar zullen misschien scherpe keuzes in worden gemaakt, maar dat debat kunt u dan in alle scherpte gaan voeren met elkaar.

De **voorzitter**: Gaat u verder wethouder.

Wethouder **Iedema:** Motie 2211-20 Een eerlijk minimumloon in Zoetermeer gaat ook in op onze gemeentelijke organisatie. Deze motie wordt door het college ontraden omdat bij de aanneming van werk de eigen cao van de externe medewerkers geldt. En verder mogen wij als opdrachtgever bij een aanbesteding alleen eisen opstellen die verband houden met het voorwerp van de opdracht, dus niet met de arbeidsvoorwaarden van afnemers. U weet, wij zelf betalen wel € 14,00 per uur. Daar heeft uw raad ook eerder om gevraagd, dus dat blijven wij gewoon doen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema, een interruptie van mevrouw Bout. Gaat uw gang.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter. Ja, wethouder met dat laatste zijn we natuurlijk heel blij. Maar de motie roept ook op om vooral ook met het rijk aan de slag te gaan en in Den Haag ervoor te pleiten en daar ook gewoon druk te zetten dat ze het landelijk gaan invoeren. Dus hoe kijkt u daar dan tegenaan? Als wij het onderste dictum wegstrepen, zou u zich dan wel kunnen vinden in de motie?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

De **voorzitter**: Voorzitter, misschien moet ik even helpen herinneren aan de vorige keer dat wij het hierover hadden. Toen riep u mij op 'ga nou die € 14,00 betalen'. Ik heb dat toegezegd en we hebben dat ook bijna onmiddellijk ingevoerd en u vroeg mij toen ook 'wilt u daar landelijk voor pleiten?' En dat hebben wij ook gedaan. U weet, ik zit in de VNG College voor Arbeidszaken en daar hebben we het ook aan de orde gebracht en ook gezegd 'wij zijn groot voorstander van de € 14,00, we betalen het zelf ook en we roepen anderen ook om dat te doen'. Dus die is overbodig omdat ik mijn werk heb gedaan voor u.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, diezelfde opgave ligt bij andere Zoetermeerse werkgevers en daarom zetten we volop in op de ondersteuning van werkgevers via het Werkgeversservicepunt. De werkgevers worden daarin ondersteund met informatie en advies over de beschikbare instrumenten en subsidies die er zijn om mensen met een arbeidsbeperking aan het werk te helpen. Parallel daaraan zullen wij het SEBO-keurmerk de komende jaren versterken en meer ondernemers proberen te verleiden om lid te worden.

Het laatste tekort waar ik u op wil attenderen, is het tekort aan structurele middelen in de begroting. Door het rijk worden er al vanaf 2026 onvoldoende middelen beschikbaar gesteld. In de wandelgangen wordt ook wel 'het ravijn' genoemd. Het is noodzakelijk dat de Rijksoverheid heel snel duidelijkheid geeft over hoe dat ravijn vermeden kan worden, Zonder die bijdrage lopen wij tegen dezelfde muur aan als die uw raad in Raden in Verzet heeft verwoord, dat wij in plaats van onze ideeën te implementeren om Zoetermeer een nog fijnere stad te maken, weer zaken moeten vinden om op te bezuinigingen. Mijn voorganger zei al 'de terughoudendheid om te kunnen investeren in deze stad mag niet nog een raadsperiode duren.'
Ik kreeg van de heer Boerboom nog de vraag om te reflecteren op het inzetten van geld om structurele lasten te reduceren. Hier kan ik kort over zijn. Ons verslaggevingskader geeft de optie om vanuit incidentele middelen een bestemmingsreserve te vormen voor de dekking van kapitaallasten. Maar bij de vervangingsinvesteringen loop je daarna wel spaak. Vandaar dat wij die optie altijd ontraden, omdat het structureel eigenlijk geen oplossing is.
Hij vroeg ook nog naar het opnemen van de indicatoren omtrent investeringen in onze begroting en op dat punt kan ik u geruststellen dat we al een verkenning zijn gestart naar al onze indicatoren en deze gedurende het komende jaar willen gaan herzien. Uw signaal nemen we daarom graag mee in die verkenning.
Ondanks deze weinig rooskleurige perspectieven over de komende jaren, wil dit college u toch meenemen in al het moois dat wij willen uitrollen in het komende jaar. Neem bijvoorbeeld de drie grote gebiedsontwikkelingen waar ik mij als trotse wethouder van Stedelijke ontwikkeling mee mag bezighouden. Zo zijn wij binnen het Entreegebied alles in stelling aan het brengen om de procedure rond het bestemmingsplan Entree in gang te zetten. Er wordt hard gewerkt aan de definitieve stukken, zodat het bestemmingsplan en alle daarbij behorende plannen voor de zomer van 2023 de politieke besluitvorming in kunnen. In 2023 zal ook vanuit de Club Entree de Beweegroute worden gelanceerd die zal zorgen voor een belangrijke fysieke en sociale verbinding tussen de wijken Meerzicht en Driemanspolder. Er zullen meer van dergelijke initiatieven gelanceerd worden om zichtbaarheid te geven aan de gebiedsontwikkeling Entree en een van de belangrijkste zichtbare en praktische ontwikkelingen is dat wij de eerste woningen in 2024 kunnen gaan opleveren.
Met evenveel energie gaan we de Binnenstad in. Het afgelopen jaar zijn we al gestart met de Uitvoeringsstrategie programma binnenstad met maar liefst tien lopende projecten, waarvan er zes in uitvoering zijn in 2023. Vanuit dat programma hebben wij een niet onbelangrijke subsidie Mobiliteitsfonds aangevraagd en de voorlopige toezegging gekregen van € 25,3 miljoen. Alles is dit jaar binnen budget gerealiseerd en we gaan ons uiterste best doen om dat momentum vast te houden. Begin volgend jaar gaan we ook de visie Van Tuyllpark aan u voorleggen. Hier ligt ook het rijke kans voor de nieuwe invulling van de een van onze vele parken.
En niet in de laatste plaats wil ik een spotlight richten op ons Dutch Innovation Park. Er staan de komende tijd nog belangrijke momenten gepland. De belangrijkste hiervan is waarschijnlijk de vijf jaar bijtekening van de Haagse Hogeschool op het park, maar ook zeven nieuwe bedrijven met in totaal 140 medewerkers hebben zich afgelopen jaar gevestigd. In de Actieagenda Economie die wij in '23 gaan actualiseren zal nog breder gekeken worden naar het intensiveren van de klik met het onderwijs. Dat doe ik graag samen met wethouder Van der Meer.
De ambities op het gebied van de economie gaan echter verder. We gaan ook kijken naar de uitkomsten van de horecamarktscan, het verduurzamen en beter benutten van de werklocaties, de bedrijventerreinen en het opzetten van een innovatieprijs.
Daarnaast heb ik nog een drietal moties waar ik in de relatie tot de economie op wil reageren, zoals motie 2211-14 Stop de brievenbusfirma's, maar die vragen om iets dat al bestaat, namelijk de UBO-registers en deze motie is daarom wat ons betreft overbodig.
Motie 2011-15 Terugdringen van de leegstand in Zoetermeer. Daarvan kan ik zeggen dat wij in Q2 '23 al een onderzoek uitvoeren dat inzicht biedt in welke locaties en vastgoed met bestemming kantoor toekomstwaarde hebben en daarom behouden moeten blijven en welke niet. Wat niet aangemerkt wordt als te behouden, levert wat ons betreft ruimte tot transformatie. Daarmee kan ik u later ook inzicht bieden in het beleid omtrent de leegstaande kantoren.
Dan hebben we nog een motie 2211-17 Stop kindermarketing ongezonde voeding in Zoetermeer. Aan de ene kant vind ik dat een heel goed plan, maar de motie wil ik graag ontraden. Ik zeg u echter wel toe – toezegging – om te onderzoeken wat aansluiten bij de Alliantie Stop kindermarketing ongezonde voeding inhoudt voordat we ons daar nu al meteen aan het committeren. Aan de hand daarvan wil ik ook graag kijken hoe wij omgaan met het ontmoedigen van kindermarketing voor ongezonde producten in de openbare ruimte. Mede in relatie tot ons eigen reclamebeleid. Daar zal ik dan later op terugkomen.
Tot slot voorzitter.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Werkhoven, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Werkhoven** (GroenLinks): Dank u, ik hoorde een toezegging en bij een toezegging hoort een tijdpad.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, ik kan nu een ruim tijdpad geven maar als u mij geeft tot de tweede termijn dan kan ik dat wat meer preciseren.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Iedema:** Een toezegging op een toezegging. Voor de tweede toezegging is het tijdpad 18.30 uur. Ik daag u uit.
Tot slot, motie 2211-41 Lokale ondernemers ondersteunen. Deze willen we ontraden want eigenlijk doen we al wat er in de eerste twee punten van de motie staat. en het derde punt vinden we niet bij de taak van de gemeente passen.
Het laatste concrete plan waar ik u voor wil enthousiasmeren is het aanstaande nieuwe evenementenbeleid dat u begin 2023 kunt verwachten. Ik loop logischerwijs nog niet op de zaken vooruit, maar dit college gelooft in de kracht van Zoetermeer als een in het oog springende stad met een topevenementenbeleid. Ons citymarketingbureau zet zich hard in om die boodschap bij zo veel mogelijk mensen in de oren te knopen. Ze dragen met ons uit dat ondanks de verschillende problemen, die ik eerder in mijn betoog benoemde, Zoetermeer nog steeds een fantastische plek is waar veel gebeurt en waar het prettig wonen, werken en verblijven is.
En dat, voorzitter is mijn belangrijkste boodschap voor de stad, dat wij ondanks alle moeilijkheden van deze tijd onze schouders eronder zetten en alles op alles zetten om ook komend jaar weer bij te dragen aan een nog prachtiger Zoetermeer.

De **voorzitter**: Ik liet u uw zin uitspreken en er komen meteen drie handen omhoog. Dus dat betekent dat u nog niet weg mag. Mevrouw Van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik was even de balans aan het opmaken van wat de wethouder heeft gezegd en dan hoor ik dat alles praktisch wordt ontraden en heel veel enthousiasme voor ideeën van het college zelf. Is dit een voorbode van de rest van de avond, of is dit slechts een zwak begin?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Nee voorzitter, ik vind dat een heel sterk begin. Ik weet niet of het een voorbode voor de hele avond is, maar ik heb een hoop moties mogen ontraden omdat we het al doen. Dus u heeft eerder al de opdracht gegeven aan dit college om ergens mee aan de slag te gaan. En eigenlijk heb ik de heuglijke boodschap dat ik precies doe wat u vraagt. Alleen in sommige momenten misschien net iets sneller dan dat u zich realiseert. Als ik me dat moet aantrekken, dan trek ik me dat heel graag aan, maar volgens mij heb ik de meeste moties ontraden, juist omdat we er al mee bezig waren.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen nog?

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja voorzitter, ik moet u toch meegeven dat ik dit een beetje flauw antwoord vind, want het is echt niet zo dat we alles al doen. Het was gewoon 'past niet, we willen het niet, het kan niet, het gaat niet'. Ik wilde gewoon waken voor die teneur vanavond, dus ik vroeg 'is dit het begin, gaan we de hele avond zo door?'

De **voorzitter**: Mijnheer Louw nog, gaat uw gang.

De heer **Louw** (PvdA): Ja dank u voorzitter, misschien nog in aansluiting mevrouw Van Leeuwen, want de wethouder zegt 'ik heb een hoop mogen ontraden omdat we het al doen'. Dus eigenlijk is dat heel veel ondersteuning van beleid. Dat framet net iets anders dan dat overal ontraden staat. Misschien is de vraag aan wethouder waarom u gekozen heeft voor het frame 'we ontraden het', in plaats van dat u zegt 'we omarmen het, we doen het al en hartstikke goed dat u die motie misschien nog een keer indient', tegen alle partijen die deze ongeveer zeventig moties hebben ingediend.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, we hebben hier in dit huis een beetje het gebruik dat als een motie overbodig is, omdat we het al doen, we hem dan ontraden. En dat klinkt aan de ene kant heel flauw. Aan de andere kant weten we ook dat er aan moties ook een heel circus vast zit met afdoeningsmemo's en voortgangsmemo's en weet ik wat allemaal. Misschien moeten wij met elkaar dan ook eens even kijken 'hoe kunnen we dat wat handiger aanpakken?' Want ik denk dat we best wat capaciteit verliezen aan op die manier met elkaar dat circus ingaan. Dus als u tegen mij zegt 'ik wil graag dat u dat doet', en u vraagt mij daar een antwoord op, dan kan ik met alle liefde zeggen 'dit doen we al, en misschien moeten we daar nog iets aanpassen'. Wellicht is dat mooi om daar eens over na te denken voor een volgend debat. Die uitdaging ga ik echt graag aan, maar dat is denk ik de reden dat wij bij de meeste zaken die overbodig zijn, hoewel het echt voelt als een steuntje in de rug, zeggen dat we de motie zelf willen ontraden.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw Kraneveldt en ook mijnheer Van den Boomgaard.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, ik heb een financiële vraag aan de wethouder van Financiën. We hebben gevraagd naar de hoogte van het weerstandsvermogen in de gemeente. We hadden het zelf al uitgerekend, 1.91, en uw hoofd Finance & control heeft gezegd, 'dat klopt, het is 1.91'. Hij besluit het antwoord aan ons met 'we zitten dus nog niet tussen de 1.0 en 1.4', dat zijn precies de getallen waar vergelijkbare gemeenten op zitten en dan is dat prima in orde. Wij zitten op 1.91. Wat is nu het beleid van deze gemeente in dezen? Gaan we nog meer oppotten alleen om het ravijn in 2026 voor te kunnen zijn? Of is het ook een mogelijkheid om dat weer wat meer naar beneden, naar normale proporties te brengen, zodat we ook wat meer financiële ruimte hebben om incidenteel voor onze inwoners iets te kunnen betekenen?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, twee dingen. We hebben een ravijn dat we met zijn allen zien aankomen in 2026. En we weten ook dat we daarin op dit moment in grote mate afhankelijk zijn van het rijk. De gemeenten komen € 3,9 miljard tekort en er is net een douceurtje overgemaakt van € 1 miljard. Dat maakt dat we nog een heel groot tekort hebben. Ik denk dat het goed is om dat in het achterhoofd te houden. Maar met dat in het achterhoofd en een paar honderd miljoen op de bank, en ik geloof, uit mijn hoofd, € 273.000,00 schuld, heeft u als raad de ruimte om zeker incidenteel echt een paar mooie dingen te doen. Dus als u zich daartoe uitgedaagd voelt, zou ik zeggen, be my guest. Wees mijn gast om het Nederlands te gebruiken. Ik ga er natuurlijk wel erg voor waken samen met het hele college, dat we structurele uitgaven ook structureel dekken. Vaak vraagt de raad ook om structurele uitgaven, dus denk ik dat het heel goed is om daar terughoudendheid bij het betrachten, maar u heeft zelf ook al aangegeven voor incidentele uitgaven is zeker ruimte.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik begrijp natuurlijk dat de wethouder die over een armoedebeleid gaat daar ongetwijfeld op terug zal komen, maar we hebben inderdaad de uitdagingen opgepakt. Wij hebben een amendement ingediend voor een noodfonds, tijdelijk noodfonds, eenmalig een bedrag van € 2 miljoen. Er zijn hier in de raad een heleboel wensen om mensen nu in deze verschrikkelijke periode tegemoet te komen, mensen die echt dreigen om te vallen en alle amendementen die over geld gaan ontraadt u. Ik ben heel benieuwd wat er nog komt aan ontradingen over al die moties die over iets doen voor mensen gaan. Waarom kunnen we hier met zijn allen zeggen, als we ons zo veel zorgen maken over al deze mensen, 'stel dat noodfonds in en al die moties en amendementen die vandaag aangenomen worden om mensen te helpen, scharen we daaronder en u komt naar ons toe terug met een hele mooie uitwerking'?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema

Wethouder **Iedema:** Mevrouw Kraneveldt gaf het al aan dat ze dat zo meteen met wethouder Velzen ook wil benoemen. De inhoudelijke debatten laat ik graag voor inhoudelijke wethouders.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, dank u wel, de heer Iedema ontraadt onze motie 2211-41 en geeft daarbij aan dat het college de eerste twee punten van ons verzoek al doet en dat de derde niet aan het college is. Een aantal raadsvergaderingen geleden heb ik de heer Velzen gevraagd naar juist de mogelijkheid tot verschaffen van goedkope leningen, zoals de Tozo toen, subsidies, belastingverlaging en/of andere uitstellingen en hulpmiddelen mee te nemen in het onderzoek. Dus wij gaan er wel degelijk over. Sterker nog, het is bestaand beleid dat we ook in de COVID-periode hebben gedaan en daar doelt het derde verzoek op. Dus als mijnheer nu een schot voor de boeg neemt, dat we daar dus niet over gaan, is dat dus A. pertinent niet waar en B. is het aan de heer Velzen om daarover te antwoorden.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, mijn woorden waren 'dit college vindt niet dat dat tot de taken van de gemeente behoort'. Dat gaat over bullet 3, en de eerste twee, 14079 toets 3, dat is wat we al een hele tijd doen met het ondernemersloket.

De **voorzitter**: Ik zag hier ook nog een... Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, maar over een ander onderwerp. Ik neem aan dat dat kan?

De **voorzitter**: Zeker, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Het gaat over de Entree. Als ik de maquette zie hoe het eruit komt te zien krijg ik nog niet een warm gevoel. Kunt u iets vertellen over de mogelijke bouwstijlen die u verwacht in de omgeving of waar u zich hard voor gaat maken?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Volgens mij heeft u een heleboel stukken gekregen over de Entree. We zijn op dit moment alle plannen aan het uitwerken. Die stukken gaan nu over de kaders, et cetera en de bouwstijlen, dat is de volgende stap waar we met zijn allen aan gaan werken. Dus ik kan daar nu nog weinig over zeggen. Ik kan wel zeggen wat ik mooi vind, maar dat is niet relevant voor dit debat vanavond.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Die vraag stel ik natuurlijk uit voorzorg, niet dat zo dadelijk de stukken al kant-en-klaar liggen en dat we het niet meer over de bouwstijlen kunnen hebben. Dus ik ben wel benieuwd hoe we dat dan gaan regelen.

De **voorzitter**: Oké. Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik wilde toch graag nog even terugkomen op de motie over de ondernemers. U zegt heel nadrukkelijk 'dat is niet onze taak', maar wie staat er dan wel opgesteld voor de ondernemers, dat ze niet kapotgaan door de hoge energieprijs? Dat we straks nog een mkb hebben hier in de stad, dat niet iedere slager en iedere bakker zijn winkeltje moet sluiten? Wie is daar dan wel van?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter. Dat is simpelweg niet een probleem dat wij in de gemeente kunnen oplossen. Ik bedoel, we hebben een hoop incidenteel geld, maar als wij iedere ondernemer, iedere bakker, iedere inwoner die het op dit moment moeilijk heeft door de landelijke inflatie en energiecrisis een lening moeten verstrekken of moeten helpen, dan is dat geld zo verdampt en dan moeten wij echt andere keuzes maken. Misschien mag ik u er nog op wijzen dat deze begroting die vandaag voorligt, het gevolg is van de perspectiefnota die u ons eerder dit jaar hebt meegegeven, dus wat dat betreft een uitwerking van het beleid dat u zelf voorstaat.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, ik wil het graag hebben over een andere motie over huisvesting huisartsen en andere maatschappelijke ondernemers. Die motie is net als al die andere moties ontraden. Als je de toelichting leest, dan lees ik allereerst dat er geen signalen van huisvestingsproblematiek via SGZ is ontvangen. Maar in de tweede bullet staat dat het college wel signalen heeft ontvangen over oplopende huurkosten. Dat valt toch ook onder huisvesting? En een onderzoek bij SGZ of een enquête onder huisartsen hoeft toch niet heel veel moeite te zijn?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Voorzitter, maar we hebben goed contact met SGZ en goed contact met de huisartsen. We hebben geen enkel signaal dat het probleem dat u schetst ook in Zoetermeer een probleem is. Op het moment dat we dat signaal hebben, gaan we echt alles op alles zetten om te kijken 'wat is hier aan de hand, wat zouden we eventueel kunnen doen?', maar ik vind het een beetje moeilijk om op een probleem dat zich hier echt nog niet voordoet, te gaan acteren.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ik kan de wethouder enigszins volgen maar als ik kijk naar de problematiek... er is een enquête geweest en er is een onderzoek geweest en daarbij heeft ruim 80% van alle huisartsen meegedaan en acht op de tien geven al aan dat ze problemen hebben met huisvesting, net als andere maatschappelijke ondernemers die onder huisartsen vallen. Dit probleem wordt ook onderkend door het kabinet, ministers Ernst Kuipers en Hugo de Jonge. Een onderzoek via SGZ naar de huisartsen en andere maatschappelijke ondernemers zal toch niet heel veel moeite zijn?

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Als het u geruststelt, wil ik best nog een keer contact opnemen met SGZ. Wij hebben echt het voordeel dat die huisartsen hier ontzettend goed met elkaar zijn georganiseerd. Dat betekent dat wij die hele korte lijnen hebben. Het onderzoek waaraan u refereert is een landelijk onderzoek. Als ik de signalen van SGZ niet krijg, wil ik best toezeggen dat we ze nog een keer gaan bevragen, maar als dan daaruit blijkt dat het probleem er niet is, moet u op een gegeven moment ook van mij aannemen dat we dat probleem nu kennelijk nog niet hebben in Zoetermeer.

De **voorzitter**: Helder, ik kijk rond of er nog anderen zijn. De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ik wil nog even terugkomen op onze motie over leegstand in Zoetermeer. U zegt dat u bezig bent met een analyse naar de kantorenmarkt, maar dat is een momentopname. Dat is voor komend jaar, in januari, dan weet u de stand van zaken. Wij willen structureel beleid waarin we ook kunnen sturen als gemeente. Dat vind ik wel twee verschillende dingen en ook iets waar we op lange termijn wat mee kunnen. Hoe staat u daar tegenover? En bent u de juiste persoon om dat te beantwoorden? Moeten we dan eigenlijk bij de wethouder van Wonen, de heer Weerwag zijn, dat durf ik ook niet te zeggen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** Dat snap ik. Voor wonen is Weerwag, voor kantoren is economie. Op een bepaalde manier is het nu natuurlijk ook een momentopname. Vlak voor corona zaten we echt tegen de kritische grens van ongeveer 5% kantoorleegstand aan die je als stad ook moet hebben om meer kantoren te kunnen huisvesten. Je ziet dat door corona eigenlijk een heel nieuwe kijk op kantoorbeleving en het hebben van kantoren is ontstaan. Ik denk dat het goed is om daar ons economisch beleid op aan te passen, dus natuurlijk – dat zegt u volkomen terecht – gaan we niet op zoek naar een uitslag op een moment, maar naar een langdurige kijk op de vraag 'hoe willen we hier met kantoorvestigingen met de kantoren die we hebben en eventueel nieuw te vestigen kantoren omgaan?'

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, dan kan het nog steeds breder zijn dan kantoren. We hebben dat ook niet voor niets in de motie opgenomen. Het kan ook gewoon gaan over reguliere

woningen waarvan ondernemers denken, 'hé, het heeft ook wel soms een voordeel om woningen langer leeg te laten staan'. Het gaat ons om daar structureel maatregelen op te nemen als gemeente. En daar wil ik u toe uitdagen.

De **voorzitter**: Wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema:** De woningen die leeg blijven staan, laat ik graag aan de heer Weerwag over, want dan gaat het echt over woningeigenaren.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie verder geen reacties meer. Dank u wel wethouder Iedema. Dan gaan we over naar wethouder Weerwag. Gaat uw gang.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter, geachte raadsleden en inwoners van de gemeente Zoetermeer. Toen ik in juni als wethouder aan de slag ging, had ik niet kunnen vermoeden hoeveel het in deze rol om mensenwerk draait. Ik vind het geweldig om te zien dat er op zo veel terreinen keihard wordt gewerkt om onze jonge stad mooier te maken. Dan denk ik in het bijzonder aan de woningmarkt, daar is de druk hoog. Het tekort aan woningen vraagt om snelle oplossingen zonder dat we daarbij de balans tussen de kwantiteit en de kwaliteit uit het oog verliezen. Dat er in deze periode huizen bij moeten komen, staat als een paal boven water.
In mijn rol als voorzitter van de Bestuurlijke Tafel Wonen Haaglanden werk ik samen met acht andere gemeenten aan de regionale woonvisie. De fracties van de PVV en CDA hebben daar ook al vragen over gesteld. Kijkend naar de ambities vanuit het rijk en de provincie houd ik scherp in de gaten dat de bereikbaarheid en de verduurzamingsopgave, maar ook de personele capaciteit worden meegenomen. Binnenkort kom ik met een locatiestudie voor flexwoningen waarmee de ambitie wordt voortgezet om zo snel mogelijk een tweede locatie aan te wijzen voor flexwoningen in onze stad. Afgelopen maanden hebben we de banden met de woningcorporaties in de stad verder weten aan te halen. En het besluit van uw raad om de uitgangspunten voor de flexwoningen aan de Ruimtebaan vast te stellen, zie ik als een bekroning van deze samenwerking met een van deze corporaties. Kortom, de contacten zijn goed en de lokale prestatieafspraken voor 2023 worden naar verwachting eind van het jaar ondertekend, waarin we ook de rol van de huurdersverenigingen niet zullen vergeten.
Met de marktpartijen versterken we de relaties. We zijn in gesprek met ontwikkelpartijen over de visie Zoetermeer 2040 en hoe ieder daar zijn rol kan pakken. Waar kunnen we van elkaar leren? En hoe betrekken we vooral de inwoners?
Op het vlak van sport klagen we zeker niet in Zoetermeer. We hebben een sterk gevarieerd aanbod en er is oog voor alle doelgroepen. We zien grote en kleine sportverenigingen aan de weg timmeren. Voor jong en oud worden initiatieven ontplooid of ondersteund. Denk aan de sportieve pauze op de basisscholen, er worden coaches benoemd; of denk aan de nieuwe opzet van fitscans voor 55-plussers. Komende jaren maken we ons hard voor de verbetering van het aanbod van de binnen- en buitensportaccommodaties en ik ben trots op onze sportambassadeurs in de stad, onze combinatiefunctionarissen en natuurlijk alle vrijwilligers in de stad die het sporten mogelijk maken bij alle verenigingen.
En dan als laatste voorzitter. Dit college werkt wijkgericht. Niet alleen vanuit het stadhuis, maar juist in de wijk is het goed als we elkaar blijven opzoeken en ontmoeten. Op de vraag van Zó! Zoetermeer kan ik u berichten dat we voor de toegezegde verdagingsdatum met een concrete locatie kunnen komen voor Buytenwegh. De 'Kom naar buiten'-wijkbus blijven we inzetten om het contact tussen de inwoners en de gemeente te versterken. We mogen trots zijn op onze plannen. Met de kanttekening dat successen, hoe klein dan ook, best vaker gedeeld mogen worden. Dit zullen we samen moeten doen, met u als raad, met de partners en ondernemers in onze stad, met de ambtelijke organisatie en uiteraard met de inwoners van Zoetermeer.
Ik heb dan nog een aantal moties die ik graag even met u wil bespreken. Ik heb een motie staan van de SP, 2211-02. Eigenlijk is die overbodig. Eigenlijk doen we dit ook al. Ik begon er net ook al even over. De toegangsprijs waar u naar verwijst, is € 6,00 en die is opgenomen in het raadsbesluit.
De motie 2211-03 Doorstroming mogelijk maken. Ik pak dan ook gelijk de motie van de LHN erbij, dat is motie 2211-51. De motie van SP laat wat meer onderzoek toe, geeft wat ruimte om te inventariseren. Ik zou eigenlijk willen vragen 'wilt u niet samen een motie indienen en is de LHN bereid om de motie die zij hebben opgesteld meer vorm te geven in een onderzoek?' Dan wil ik die zeker toejuichen.
Motie 2211-11 van de SP.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag, ik zag een hand, maar ik kon niet helemaal zien wie. De heer Meijroos, gaat uw gang.

De heer **Meijroos** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Dat was mooi, want inderdaad, wij zien staan 'ontraden', en dan staat er inderdaad een heel betoog waarom ontraden en wij waren eigenlijk een beetje bang dat die volledig ontraden zou worden, maar we zijn blij dat we u met een kleine aanpassing toch enthousiast kunnen krijgen, dus we gaan inderdaad de handen ineenslaan, denk ik. Ik zie ja knikken.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Ja, dank u. Ik kan het alleen maar toejuichen.
2211-11 van de SP. Ouderenzorg dichtbij. Hiervoor geldt ook eigenlijk dat ik hem heel charmant vind. Dit doen we al. Er is een woonzorgvisie. Daar komt het zorgbuurthuis of noem het een aanleunwoning al in terug en die kunt u ook verwachten in de uitvoeringsagenda voor 2023, voor wat betreft die woonzorgvisie. Nogmaals, de motie is ontraden.
De motie Gebruik de markt, versnel de bouw. 2211-39 van de VVD, die kan ik positief adviseren.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ja, ik was eigenlijk best wel geshockeerd dat u positief heeft geadviseerd omdat de motie door mevrouw Van Leeuwen toen ik haar ernaar vroeg werd uitgelegd als 'er hoeft niet altijd een projectleider van de gemeente op te zitten'. Maar die motie zegt veel breder 'de gemeente wordt op een gegeven moment alleen nog controleur en we laten veel meer aan die projectontwikkelaars over'. Dus mijn vraag is: hoe interpreteert u die motie? Want u zegt niet waarom u die motie positief adviseert. Ik ben er wel benieuwd naar hoe u dat nu uitlegt, want als je hem zo gaat uitleggen dat wij ons ongeveer aan de markt overleveren, vind ik het echt heel erg dat u dat positief adviseert want wat is onze rol dan nog?

De **voorzitter**: Wil mevrouw Meijer daarop aansluiten?

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, mevrouw Kraneveldt zegt 'mevrouw Van Leeuwen maar ze bedoelt mij, denk ik. Mevrouw Kraneveldt vroeg naar een voorbeeld en het was een voorbeeld dat ik me zou kunnen voorstellen bij de uitvoering van deze motie. Dat wil ik even toevoegen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Volstaat die uitleg?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nee, want dat was wat mevrouw Meijer zei, inderdaad, het was mevrouw Meijer en niet mevrouw Van Leeuwen. Maar hoe ziet u hem dan? Want als mevrouw Meijer zegt 'dat is maar één voorbeeld,' wat zijn die andere voorbeelden die ze niet noemt? Dus, kortom, wat gaat u nou doen als deze motie aangenomen wordt?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Wat ik ga doen is met de marktpartijen onderzoeken wat we aan elkaar kunnen overlaten. Dat begint ook bij vertrouwen, maar ook bij het duidelijk maken van afspraken. Wat laat je wel toe? Wat laat je niet toe op het gebied van buurtparticipatie? Dat is wel iets wat we moeten vasthouden, net als de kwaliteit. Dus er wordt wel degelijk op toegezien. Dat is wat ik wil onderzoeken. Ik wil alleen kijken in hoeverre we op het gebied van projectleiders de markt een functie kunnen laten vervullen zodat we in de organisatie meer handjes en voetjes vrijhouden voor andere projecten.

De **voorzitter**: Ik ga eerst even naar mijnheer Van den Boomgaard en dan mijnheer Boerboom.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter. Ik begrijp het versnellen van de bouw; gebruik de markt. Ik heb ook aangegeven in de vraag die ik had 'oké, komt dat dan in gevaar met raadsbesluit 0637696950 van 14 juni 2021 van mevrouw Van der Meer waar we het over een pilot hebben, waar we juist de rollen omdraaien in de volgorde die we hanteren?' Kan ik van de wethouder of de indiener van de motie verwachten dat dat geborgd wordt in deze motie? Dan zou ik hem kunnen steunen.

De **voorzitter**: Dat was de vraag. Ik ga eerst naar het college en dan kan altijd mevrouw Meijer nog als ze daar behoefte aan heeft. Of wil mijnheer Boerboom hierop aansluiten? Eerst wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dank u wel, voorzitter. Het is voor mij wat lastig om daar antwoord op te geven, want ik heb die motie waar u naar verwijst niet voor mij.

De **voorzitter**: Dat gaat over de Pilot Buurt, als ik het goed begrijp, die motie. Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter, ook GroenLinks maakt zich wel grote zorgen om deze motie, want uiteindelijk is het ook belangrijk dat de gemeente een onafhankelijke rol neemt in het proces dat gaande is. En als dit de oplossing was geweest, dan vraag ik me af, waarom hebben we dat dan tien jaar geleden niet al gedaan? Volgens mij hebben we juist heel bewust gekozen voor een proces waarin de gemeente als onafhankelijke partij met de ambities die we hebben ertussen zit.

De **voorzitter**: Ik zie ook de heer Aptroot nog en dan gaan we naar wethouder Weerwag.

De heer **Aptroot** (VVD): Ja voorzitter, dank u wel. Ik ben vooral de schrijver van de motie dus ik dacht 'laat ik er even helderheid over geven'. Er staat volgens mij duidelijk in dat de gemeente alle kaders stelt en ik hoor hier heel veel, maar op het moment is wat mijnheer Van den Boomgaard zegt gewoon onderdeel van de kaders dus daar moeten we ons aan houden. Ik schrik nogal dat mensen denken dat we aan een marktpartij een stukje kavel geven en zeggen 'joh, fiks het maar', want zo werkt het zeker niet.

De **voorzitter**: Ik ga naar mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja dank u voorzitter, want daar reageer ik natuurlijk graag op. Haastige spoed is zelden goed en zolang het niet in deze motie staat, vervangt het wel andere afspraken, wellicht. En daarnaast weten we gewoon dat dit een heikel punt is voor heel veel omwonenden die zich juist met dit raadsbesluit geborgd voelen. En ja, ik snap het wel, alleen zouden we juist eerst de pilot moeten afwachten en zien wat de resultaten zijn voordat we die motie van u kunnen indienen of steunen.

De **voorzitter**: Ik ga kort naar de heer Aptroot en dan naar wethouder Weerwag.

De heer **Aptroot** (VVD): Gewoon nog even duidelijkheid, voorzitter, het een sluit het ander niet uit en anders is het net alsof we nooit meer een motie kunnen aannemen omdat er ergens nog iets anders loopt.

De **voorzitter**: Nou, heel kort dan, mijnheer Van den Boomgaard want dan wil ik het afronden.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Wat ik wil zeggen of wat ik heb gezegd of getracht heb te zeggen, is, zullen we dan niet die pilot eerst afwachten zodat we in ieder geval onze inwoners daar ook in meenemen? Want dat loopt al, die pilot is nu gaande, dus dat heeft niet heel veel vertraging op de motie. Dat is het enige dat ik vraag.

De **voorzitter**: Ik weet niet of wethouder Weerwag daar nog op wil reageren?

Wethouder **Weerwag:** Ja dank voorzitter. Volgens mij hoorde ik u zeggen, mijnheer Van den Boomgaard, dat u de motie wel zou willen steunen op het moment dat die de pilot mee zou nemen. Misschien is het goed als u daar dan nog eens met de partijen onderling over van gedachten wisselt.
En voor mijnheer Boerboom, u heeft over tien jaar geleden. Misschien zouden we, als het toen was losgelaten, nu geen woningnood hebben. Dat weet ik niet.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat.

Wethouder **Weerwag:** Nogmaals, ik ben positief.
Voor wat betreft de motie 2211-40 van FVD Grote adoptie buitengym ben ik ook positief.
Over motie Meer of vervanging kunstgras 2211-50 ben ik ook positief.

De **voorzitter**: U gaat iets te snel want mevrouw Kraneveldt wilde nog interrumperen, gaat uw gang

mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Twee dingen over deze motie. Wat vindt de wethouder van Duurzaamheid van het feit dat hier voor kunstgras wordt gepleit? Wat niet te recyclen valt en dus een ongelooflijke aanslag is op het milieu? Volgens ons moet je kunstgras niet stimuleren. En vindt u echt dat nou blijkt dat als je meer kunstgras hebt, mensen meer gaan sporten?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter. De vraag voor wat betreft de duurzaamheid, die wil ik best meenemen naar mijn collega. Voor wat betreft het meer sporten, loopt op dit moment een onderzoek in Zoetermeer naar de capaciteit van de sportvelden in het algemeen. Uit de eerste signalen blijkt wel dat er een behoefte is. Dat blijkt ook uit de wachtlijsten die er zijn. Dus ja, vandaar ook mijn advies om deze positief te omarmen.

De **voorzitter**: Ik zie twee handen daar. Mevrouw Kraneveldt?

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Kunt u dan dat onderzoek niet even afwachten voordat u deze motie positief adviseert want ik vind echt het duurzaamheidsaspect ontzettend belangrijk. Ik hoop dat de wethouder van Duurzaamheid nog even met u gaat praten, want ik vind het echt voor het milieu heel erg slecht.

De **voorzitter**: Mijnheer Louw ook nog?

De heer **Louw** (PvdA): Even een ander punt, voorzitter, als het mag?

De **voorzitter**: Ik weet niet of mevrouw Van Leeuwen op hetzelfde punt wilde reageren want anders ga ik eerst naar mijnheer Louw.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dat ging over kunstgras.

De **voorzitter**: Dat doen we dan eerst en dan kom ik bij mijnheer Louw.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, weet u ook wat het onderhouden van het gewone gras vergt, ook aan allerlei middelen en zo die daarover uitgestrooid worden? En als kunstgras dan tien jaar lang meegaat, denk ik dat het wellicht een duurzaam alternatief is. En daarnaast heeft u ook eigenlijk altijd wel voor uitbreiding van kunstgrasvelden gestemd, dus ik vraag me wel af wat nu ineens maakt dat u daar niet meer in meegaat, want moeten we dan maar minder gaan sporten? Is dat wat u wilt?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Nee, zeker niet, maar ik denk dat meer kunstgras niet iets is waar wij voor kunnen zijn, dus ik vind dat we daar ongelooflijk mee op moeten passen.

De **voorzitter**: Dan ga ik nu naar mijnheer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Even een vraag omdat ik een beetje in verwarring raak want ik hoor nu deze wethouder zeggen 'we doen hier al onderzoek naar en daarom ben ik ook positief'. En de vorige wethouder zei 'we doen hier al onderzoek naar en daarom ontraad ik moties'. Dus ik heb even een vraag aan deze wethouder, als u nu al met iets bezig bent dat nu voorgesteld wordt in een motie, waarom raadt u deze dan eigenlijk niet af?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Omdat het onderzoek zich beperkt tot een doelgroep, namelijk voetbalverenigingen en hier wordt gevraagd naar de volledige groep sportverenigingen op het gebied van kunstgrasvelden.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink nog?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, nog even over het sporten, de wachtlijst en het kunstgras, maar niet zozeer over kunstgras. Maar is het niet beter dat we eerst gaan kijken, als we ergens een wachtlijst hebben bij een sportvereniging, of elders geen plek is? Want niet alle sportverenigingen doen het goed.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dan zouden we het onderzoek breder moeten trekken. Goed, daar zie ik dan misschien wel een motie voor voorbijkomen.

De **voorzitter**: Gaat u verder wethouder.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter. Motie 2211-59 van het CDA Dak boven je hoofd in de buurt. Die ga ik ook ontraden. Er is al geld beschikbaar vanuit Wijk aan Zet.
Voor wat betreft de motie van het CDA Steun voor verenigingen, die ga ik ook ontraden, dit doen we al.

De **voorzitter:** Even nog, ik zie hier de heer Louw.

De heer **Louw** (PvdA): Ja, de verwarring gaat natuurlijk niet over zo, voorzitter. Een minuut geleden stel ik de wethouder de vraag 'waarom bent u positief over de motie die u aan het doen bent?' 'Nou, de motie gaat iets breder', zei de wethouder dan eigenlijk in het antwoord. Nu bij deze motie over steun aan verenigingen, denk ik eigenlijk dat u in de grond van uw hart denkt 'heel goed, dat moeten de doen, verenigingen ondersteunen' en toch ontraadt u deze motie 'omdat we het al aan het doen zijn'. Ik vrees – mevrouw Van Leeuwen begon daarover – dat het misschien een lange avond wordt, maar ik snap steeds niet steeds de koppeling niet die het college en in dit geval u maakt, dat er eigenlijk een goede motie ligt, die u ontraadt omdat het al gebeurt, terwijl u bij een andere motie zegt 'ja, het gebeurt al en daarom sta ik er positief tegenover'.

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Ja dank u voorzitter, voor wat betreft deze motie Steun voor verenigingen kan ik u informeren dat er al een raadsmemo ligt bij u. Daarin is op 6 oktober jl. een onderzoek aangekondigd naar de mogelijkheden voor het noodfonds. Duidelijker kan ik hem dan niet maken. Nou goed, de investeringsimpuls wordt gemoderniseerd en er volgt dus eigenlijk voor het kerstreces een raadsvoorstel aan uw raad dus daar mag ik u in ieder geval mee verblijden.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik wil even terug naar de motie Dak boven het hoofd. Ik kijk even naar het antwoord. Het is echt veel simpeler, wat wij vragen, dan het antwoord dat nu gegeven wordt. We vragen niet om ruimtes. We vragen niet om thee en koffie. We vragen om ergens een dak boven het hoofd te bieden, daar waar mensen het prettig vinden om met elkaar gewoon een gesprek te voeren. Dit wordt heel erg formeel gemaakt, maar het is echt gewoon een heel simpele manier om elkaar te ontmoeten. En als ik in ieder geval in mijn omgeving kijk, dan zie ik dit allemaal niet terug. En het is echt ook niet de vraag om het als gemeente te organiseren. Dit is ook echt niet iets waar mensen zelf het verzoek toe kunnen doen en 'Wijk aan Zet'-gelden geven daar nu nog niet de mogelijkheid toe.

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Ja dank u voorzitter. U schrijft zelf ook de motie 'er zijn lief- en leedstraten'. Volgens mij gebeurt er ook al heel veel. U noemde tachtig lief- en leedstraten. En wat is dan precies wat u bedoelt met een dak boven het hoofd?

De **voorzitter:** Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ja, dat is wat ik in mijn tekst heb uitgelegd. Het gaat om een plek buiten. Zeg à la het Nicolaasplein, daar is ook een open ruimte met een dak en daar kun je bij elkaar komen en dan kun je gewoon een praatje maken met elkaar. Maar zo'n dak, en dat hoeft echt ook niet veel te kosten, is wel heel prettig voor het geval het regent, of er veel te veel zon is, dat kan ook zomaar in Nederland tegenwoordig.

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter. U geeft een voorbeeld van het Nicolaasplein en aan de andere kant spreekt u ook over een simpele ontmoetingsplek. Ik zie zelf eventjes niet dat het dan ook zo simpel is, zelf zie ik simpel als 'oké, ik wil ergens even tijdelijk een tent neer zetten voor een paar buurtbewoners', maar om een hele locatie als het Nicolaasplein te organiseren, vind ik wat vergaan.

De **voorzitter:** Ik zie mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Wij staan op zich wel positief tegenover het idee. We waren even benieuwd naar het oordeel van het college en de uitvoerbaarheid ervan. Dus misschien kan de wethouder in de tweede termijn meenemen 'is het haalbaar, wat is er voor nodig om gewoon in een aantal wijken, net zoals op het Nicolaasplein een stukje te overkappen zodat mensen daar niet alleen tegen de zon en de regen beschut zitten, maar het ook gewoon iets natuurlijker voelt om op zo'n plek bij elkaar te komen dan midden op straat'. Dus de vraag is dan of het haalbaar zou zijn die in een aantal wijken te plaatsen. Daar zijn we gewoon heel benieuwd naar.

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Die toezegging voor de tweede termijn wil ik graag doen.

De **voorzitter:** Ik stel voor dat u verdergaat.

Wethouder **Weerwag:** Motie 2211-62 Steun voor verenigingen. Die hadden we al gehad. Sorry.
Dan gaan we naar motie 2211-70. Die ga ik ook afraden.

De **voorzitter:** Dat is denk ik niet voldoende, ook niet met de toelichting in het overzicht, volgens mij. Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, volgens mij ging mijn vinger te snel omhoog want kwam er nog meer. Excuus. Maar 'in de huidige vorm?' Wat bedoelt u met 'in de huidige vorm?'

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Het is eigenlijk zo dat op het moment dat er dit soort initiatieven voorbijkomen, we die zeker zullen onderzoeken, maar om bij elk nieuwbouwproject dit te onderzoeken, dat lijkt mij niet gewenst.

De **voorzitter:** Mevrouw Bink, u had uw microfoon zelfs nog aan laten staan, gaat uw gang.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Kijk, als wij als raad er altijd maar van uit moeten gaan dat de wethouder of het college het wel doet, waarom zitten we dan hier? Ik zou graag willen weten dat u dat ook gaat doen.

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter, wat ik u zeg, als er inderdaad initiatieven voorbijkomen, dan ga ik die zeker onderzoeken.

De **voorzitter:** Ik geloof niet dat we daar veel verder mee komen, maar misschien is het goed om daar nog even... U kunt ook in de schorsing daar nog even met elkaar over van gedachten wisselen. Wethouder Weerwag, gaat u verder.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter. Motie 2211-76 die adviseer ik positief. Denk in mogelijkheden, gebruik de daken van parkeergarages.

De **voorzitter:** Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Geen vraag maar een opmerking. Ik ben hier erg blij mee. Dank

u wel.

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag, gaat u verder.

Wethouder **Weerwag:** Dat is altijd fijn om te horen.

De **voorzitter:** Ik zie ineens nog een vinger voor uw verdergaat, wethouder Weerwag. Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, u beoordeelt een groot aantal van de moties positief en dat is heel fijn. Maar met deze motie vraag ik me af of de realiteitszin niet een beetje te ver wordt opgetrokken; Tiny Houses op parkeergarages? Weet u dan waar u over praat? Want wat denkt u alleen al van de afvoer van toiletten en het aanleggen van allerlei infrastructuren voor die huisjes op een betonnen karkas waarop auto's geparkeerd worden? Ik vind niet dat dit een positieve benadering zou kunnen hebben.

De **voorzitter:** Maar u mag er straks als raad zelf nog over stemmen.

De heer **Haak** (PDvZ): Dat begrijp ik, dat begrijp ik, maar ik dacht even dat de toelichting daarop ontbreekt, dus vandaar.

De **voorzitter:** Ik zag ook mevrouw Bink nog en mijnheer Van Gils.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter. Ik vroeg me af of mijnheer Van den Boomgaard weet wat off-grid betekent.

De **voorzitter:** U bedoelde waarschijnlijk mijnheer Haak, want die had het ingebracht.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Excuus mijnheer Haak, neem me niet kwalijk. Ik zat wel in de goede hoek maar iets te ver naar achteren.

De **voorzitter:** U zat iets te ver. Wil mijnheer Haak daar nog op reageren? Anders ga ik naar mijnheer Van Gils.

De heer **Haak** (PDvZ): Als u even de vraag wilt herhalen want ik heb hem echt niet gehoord.

De **voorzitter:** Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Excuses, mijnheer Haak. Ik vraag u of u weet wat off-grid betekent.

De **voorzitter:** Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Ja, dat weet ik.

De **voorzitter:** Dat is mooi. Fijn om dat vandaag ook nog te weten. Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ik weet het ook voorzitter en ik weet ook dat daar composttoiletten bij komen kijken en dan vraag ik me in de binnenstad op het dak van een parkeergarage af waar je je compost gaat laten. Ik ben daarom – en dat is voor de beraadslaging altijd goed want we mogen erover discussiëren – daar ook niet enthousiast hierover. Maar het is ook goed om te weten dat we in de visie Binnenstad die dakenstudies hebben laten uitvoeren en er zitten best wel veel kansen. Maar Tiny Houses was er daar geen van.

De **voorzitter:** Ik ga naar mevrouw Wortel en dan naar mijnheer Louw.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u voorzitter. Ik vraag me af hoe dit plan zich gaat verhouden in de toekomst tot zonnepanelen en groene daken want onze motie groene daken is niet helemaal ontraden omdat dat in een of andere studie meegaat, maar we hebben natuurlijk ook groene daken die we anders kunnen benutten dan met Tiny Houses. Dus in welke verhouding staat dat dan? Weet u dat?

De **voorzitter:** Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag:** Dat durf ik u eerlijk gezegd niet te zeggen.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Misschien weet de wethouder van Duurzaamheid dat straks.

De **voorzitter:** We hebben er nog een paar, er komen er nog een paar, ja. Wethouder Weerwag, gaat u verder.

Wethouder **Weerwag:** Dank u voorzitter, ik ben er doorheen.

De **voorzitter:** Dank u wel, dan gaan wij over naar de volgende wethouder en dat is wethouder Blansjaar en u zult het gezien zijn staat ook niet erg vinden dat hij het vanaf zijn eigen plek doet.

Wethouder **Blansjaar**: Voorzitter, dank u wel. En inderdaad, ik blijf liever hier zitten dan dat ik ga staan. Mijn dank aan de raad voor de gestelde vragen en de ingediende moties.
Graag wil ik eerst even stilstaan bij Willeke Mertens voor wie ik tijdelijk inval. Zij had niets liever gedaan dan hier zelf staan. Dit als haar gezondheid het had toegelaten. Ze zit nu thuis met veel belangstelling mee te kijken en volgt haar dossiers op de voet. Haar behandeling is een heel pittige. Ze werkt hard aan het herstel.
Als tijdelijk wethouder van onder andere kunst, cultuur, afval en participatie wil ik de bewoners actief betrekken bij wat er in hun wijk en stad gebeurt. Communiceren wat wij doen op het gemeentehuis, loopt als de rode draad door mijn portefeuille, zodat onze inwoners weten hoe en wanneer zij beter en meer invloed kunnen uitoefenen op ontwikkelingen in de stad. Juist voor de inwoners van Zoetermeer zijn wij als college en raad aan het werk.
Samen met een uitstekend team om me heen wil ik dit op verschillende manieren doen, te beginnen met kunst en cultuur. Is het niet mooi als je straks door onze wijken fietst en de uitingen van onze Zoetermeerse kunst en cultuur letterlijk ziet, dat de wijken een broedplaats zijn waar zowel professionals als amateurkunstenaars in de meest brede zin van het woord elkaar ontmoeten, en er ook veel aandacht is voor jongeren in onze wijken? Zij gaan niet zo snel naar de gevestigde culturele instellingen. Wij moeten de jongeren dus in de wijken gaan ontmoeten en daar zelf laten kiezen wat ze willen doen. Dan laat je pas echt hun dromen uitkomen. Denk aan de organisatie van een rapworkshop, een graffiti workshop. Belangrijk is in ieder geval dat jongeren erbij betrokken worden.
Ons cultureel erfgoed, wat willen wij daarmee doen? Welke uitgangspositie formuleren wij? Voor wie gaan we dat doen? Nu wordt er met diverse instellingen geïnventariseerd hoe zij de presentatie hiervan zien. Belangrijk is ook dat onze inwoners en potentiële gebruikers hierover kunnen meepraten. Wij zien onze cultuursector als een gelijkwaardige partner. Dit zoals commissielid Hensen van het CDA vorige week zo mooi verwoordde; we kunnen en willen dit niet zonder hen.
Voor het Nationaal Videogame Museum moeten wij kijken of er een passend onderkomen gevonden kan worden en bij voorkeur in of rond het Stadshart. Ik denk dat ik hiermee tevens de vraag van de PvdA heb beantwoord over het omarmen van kunst en cultuur door dit college. Het college omarmt namelijk cultuur en neemt daar ook duidelijke standpunten bij in. We doen wat nodig is om cultuur in de stad te laten bloeien en Zoetermeer levendig te maken en leefbaar te houden. Hiervoor liggen dit jaar twee voorstellen bij de raad die binnenkort behandeld worden. De Uitvoeringsagenda Cultuurvisie 2030 en de herstelregeling cultuur.
Tot slot wil ik nog even stilstaan bij het poppodium De Boerderij. Een van de speerpunten van het coalitieakkoord is het realiseren van een nieuwe locatie voor het poppodium. Wij streven ernaar om de initiatiefase van het project binnenkort op te starten. Er is mij veel aan gelegen dat de eerste paal tijdens deze coalitieperiode de grond in wordt geslagen. En op de vraag van de PDvZ kan ik aangeven dat wij de vaart erin willen houden. Over de voortgang van dit project zal worden gerapporteerd in de halfjaarlijkse rapportage Ruimtelijk Fysiek. Tevens doe ik de toezegging dat wij u halfjaarlijks gaan informeren over de voortgang.
GroenLinks vroeg hoe het college omgaat met de extra rijksmiddelen voor de bibliotheek. Het ministerie van OC&W heeft afgelopen vrijdag de hoofdlijnen aangegeven van hoe het cultuur de komende jaren wil versterken. Het is nog niet duidelijk hoe deze middelen verdeeld worden over de gemeenten. Een termijn wanneer dit komt, is ook nog niet duidelijk.
Dan afval. Wie droomt er niet van? Een wereld waar de natuur in balans is.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar, ik zag mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. Op welke manier bereidt het college zich voor

op die extra middelen die komen en kunt u in ieder geval toezeggen dat we die middelen niet stoppen in de reguliere kosten, althans, de reguliere begroting, maar dat u iets extra's gaat doen voor onze mooie bibliotheek in de stad, misschien wel de wijkvestiging in Rokkeveen openhouden? Want als het naar rato van gemeentegrootte verdeeld gaat worden, gaat het zo'n € 200.000,00 opleveren voor Zoetermeer.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Het zou allemaal kunnen. Ik weet het niet, ik kan er nog helemaal niets over zeggen, maar het zou een mooi iets zijn om Rokkeveen inderdaad open te houden maar we kunnen er nu nog niets over zeggen. Het is pas vrijdag bekend geworden en we weten helemaal niet wanneer we het krijgen en hoe we het krijgen, dus er zijn nog allemaal vaagheden en ik kan daar nog niets over toezeggen.

De **voorzitter:** Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, dan hoop ik op zijn minst dat de wethouder kan toezeggen dat zodra hij meer weet, hij de raad informeert, inmiddels een memo.

Wethouder **Blansjaar:** Dat kan ik wel toezeggen.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar zegt dat toe.

Wethouder **Blansjaar:** Ik zei het al, afval, wie droomt er niet van een wereld waar de natuur in balans is? Afval bestaat niet voor de natuur, waarom dan wel voor ons? Zonder het bewust te weten doen al veel mensen aan het scheiden van afval, daar valt veel winst op de korte termijn mee te behalen. Ook op het onderdeel afval is de rode draad inwoners actief betrekken. Dat is al begonnen met het inwonersberaad dat voortvloeit uit het referendum. We gaan samen met de inwoners onderzoeken hoe we de inzameling van het afval in de toekomst gaan organiseren. Er is dus heel wat werk te verzetten. Zonder een goede bewustwordingscampagne is elke vorm van inzameling bij voorbaat kansloos. En dat willen we ook graag samen met u als raad doen.
Als we kijken naar de motie van GroenLinks, ...

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar, een seconde, mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Even een vraag over dat inwonersberaad. Ik heb het misschien gemist maar heeft u al een soort planning van wanneer dat inwonersberaad over het afval gaat plaatsvinden?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Er worden nu enquêtes uitgezet, dan komen die binnen en wordt dat geïnventariseerd en daarna gaat het inwonersberaad beginnen. Dus het tijdstip kan ik nog niet exact zeggen maar ik houd u op de hoogte, er is ons veel aan gelegen om op zo kort mogelijke termijn te gaan starten. Het moet echt snel.

De **voorzitter:** Gaat u verder, wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Motie 16 van GroenLinks, de eerlijke verdeling van de afvalstoffenheffing, die gaan we nu ontraden maar die nemen we wel mee in de hele planning want we zijn natuurlijk bezig met het hele afvalgebeuren dus we gaan wel degelijk kijken of we eventueel iets kunnen differentiëren in de prijsvorming daarvan.

De **voorzitter:** Dat roept wat reacties op. Ik begin met mijnheer Louw, die was als eerste en dan mevrouw Van Leeuwen en dan mijnheer Boerboom.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u wel voorzitter, er wordt hier een motie ontraden, maar die gaat u wel doen? Begrijp ik dat goed?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** We gaan de inhoud meenemen in het onderzoek dat we doen. Nu heeft het geen zin. De motie vraagt om nu al een differentiatie van de prijzen te doen maar we moeten dat in het onderzoek meenemen, in het beraad, wat de bewoners erover zeggen. Dat gaat in samenspraak met de bewoners.

De **voorzitter:** Mijnheer Louw nog.

De heer **Louw** (PvdA): Dan toch heel kort, ik heb in mijn bijdrage in eerste termijn gezegd dat ik voel voor deze motie als het gaat om het onderzoek naar die tariefdifferentiatie. Zegt u dat u dat meeneemt in het onderzoek dat loopt?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Ja, dat wordt meegenomen

De **voorzitter:** Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): U verwijst naar dat onderzoek en ik was een van de gelukkigen die de enquête mocht ontvangen. Ik zou u willen vragen daar ook eens kritisch naar te willen kijken want die was zeer sturend naar uitkomsten toe. Wilt u daarnaar kijken?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar. Dat is een gratis advies.

Wethouder **Blansjaar:** Dat zal ik zonder meer doen, ik heb hem zelf nog niet gezien.

De **voorzitter:** Mijnheer Boerboom en dan nog mevrouw Meijer.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): We zullen het in tweede termijn zeggen maar naar aanleiding van het debat in eerste termijn gaan we de motie sowieso wijzigen naar onderzoek. Gegeven wat de wethouder nu hier registreert, ga ik ervan uit dat hij hem dan positief kan adviseren want 'wordt meegenomen', vind ik een beetje vaag. Als we een motie indienen die wordt aangenomen, kunt u daar gewoon op terugkomen middels dat onderzoek dat nog steeds heel vrijblijvend aan u de ruimte laat om daarmee te doen wat u wilt en eventueel kunnen we nog naar de termijn kijken die erin staat.

De **voorzitter:** Dank u wel mijnheer Boerboom dan ga ik naar mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter ik weet ook niet of ik zo gelukkig ben met dat 'wordt meegenomen' want hoewel het natuurlijk echt verband met elkaar heeft, gaat dit over het eerlijk belasten van onze inwoners en dat is iets anders dan hoe we afval ophalen en natuurlijk heeft het een verband. Ik denk dat het ook wel fijn zou kunnen zijn als we eerst met elkaar kijken naar wat een eerlijke tariefverhouding is, en dat even los zien van hoe we dan het afval ophalen want anders gaan die discussies weer door elkaar lopen en dat wordt dan zo hoog. Ik zie niet in waarom je dit niet alvast gewoon zou kunnen uitrekenen.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Ik wil het zo meteen meenemen in het totaalonderzoek en het totaalpakket en we willen daar de bewoners bij betrekken en het is niet zo even een, twee, drie neer te zetten want er zitten heel veel haken en ogen aan en dat moeten we goed bekijken allemaal.

De **voorzitter:** Mijnheer Boerboom nog?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): We vragen u ook niet om dat even snel op een rijtje te zetten, we vragen u om dat serieus te onderzoeken en naar ons terug te koppelen en niet om het ergens een keer mee te nemen en dan horen we er misschien ooit een keer wat van.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar. Volgens mij is toegezegd dat...

Wethouder **Blansjaar:** Ik kan hetzelfde antwoord geven.

De **voorzitter:** Dat gaan we niet doen. Ik stel voor dat u verdergaat.

Wethouder **Blansjaar:** Dank u voorzitter, motie 32 van de VVD over de broodcontainers, het advies is dit te ontraden; er wordt al gewerkt aan een voerverbod tegen overlast van dieren. We moeten er wel een heel goede communicatiecampagne over voeren. De broodcontainers zelf zullen in eerste instantie niet zo veel opleveren. Het is wel een geloofskwestie, heb ik begrepen en we kijken naar wat er in Den Haag gebeurt. We zullen eigenlijk ook een keer met de moskee moeten gaan praten. Misschien dat we daar iets kunnen doen om te voorkomen dat ze het op straat gooien.

De **voorzitter:** Mevrouw Van Yperen.

Mevrouw **Van Yperen** (VVD): Voorzitter, dank, tijdens de behandeling van de dierenwelzijnsnota in de vorige raadsperiode hebben we al aandacht gevraagd voor rattenoverlast. Tijdens het voorjaarsdebat in juni werd onze motie met het verzoek tot een campagne ontraden. Toen heeft u wel gezegd een voerverbod uit te gaan werken, nu wordt ook deze motie weer ontraden. Erkent het college niet dat deze stad een rattenprobleem heeft? En wilt u dan wel toezeggen om de broodcontainers mee te nemen in de uitwerking van het voerverbod?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Dat er een rattenprobleem is, kan ik niet ontkennen. Die lopen hier absoluut rond. Maar we gaan het meenemen; de broodcontainers nemen we wel mee in het hele afvalbeleid. Van tevoren willen we toch al communiceren, anders zou het zou te lang gaan duren, met de doelgroep om te kijken of we dit op een andere manier kunnen opvangen.

De **voorzitter:** Mevrouw Van Yperen.

Mevrouw **Van Yperen** (VVD): U zei net in uw eerste reactie dat broodcontainers niet effectief zijn en nu zegt u 'ik ga het wel meenemen'. Het wordt dus wel meegenomen?

De **voorzitter:** Wethouder.

Wethouder **Blansjaar:** We willen wel kijken naar de moskeeën of zo, of we daar al een stapje kunnen zetten en daarmee communiceren dat ze geen afval op straat gaan gooien.

De **voorzitter:** Ook voor de wethouder geldt, via de voorzitter. Dank u wel. Ook al zit u daar, dat maakt niet zoveel uit. Is dit voldoende mevrouw Van Yperen?
Gaat u verder, wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Dan heb ik nog een motie 64 van D66, de uitgaven kunst en cultuur minimaal op het gemiddelde niveau houden. Ook die moeten we dan ontraden. We hebben natuurlijk de uitvoeringsagenda in de commissie al behandeld en daar wordt extra budget voor de komende drie jaar voor vrijgemaakt en daar zal een evaluatie plaatsvinden eind 2024 om te evalueren of het allemaal geholpen heeft.

De **voorzitter:** Mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u voorzitter, de stelling was dat er prachtige ambities zijn in die uitvoeringsagenda, maar onze twijfel hierbij is of dat voldoende is om al die ambities waar te maken en ik zie in de beantwoording een klein streepje licht, om het maar zo te zeggen, dat mocht uit de evaluatie blijken dat dat misschien toch niet het geval is, daar toch nog wat meer mogelijkheden zijn? Of mag ik het niet zo vertalen?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** U mag alles vertalen voor mijn part, maar het feit is, we hebben nu... Die moet nog in behandeling genomen worden in de raad en daar hebben we dus eigenlijk al extra budget vrijgemaakt. Daar was natuurlijk nog wat om te doen in de commissie. Dat extra budget, daar gaan we dus cultuur mee ondersteunen en we gaan inventariseren in 2024 'was dit voldoende of moet er meer bij komen om de cultuursector verder te ondersteunen?' want ze hebben echt nog wel extra geld nodig,

hoor, ze hebben echt met die hele coronatoestand minder bezoekers en daar moet echt heel goed naar gekeken worden.

De **voorzitter:** Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank voorzitter, die laatste woorden van mijnheer Blansjaar geven een goede indruk. Maar we hebben het nu ingebracht omdat het nu natuurlijk over het begrotingsdebat gaat en we hadden dat kunnen uitstellen tot volgende week, maar dan had u tegen mij gezegd 'ja, had je dat maar in het begrotingsdebat moeten doen'. Dus vandaar dat het hier, denk ik, op zijn plaats was.

De **voorzitter:** Dank u wel. Voldoende, denk ik. Dan vraag ik wethouder Blansjaar verder te gaan.

Wethouder **Blansjaar:** Dan heb ik er nog eentje, motie nr. 71 over het circulair plastic van Zoetermeer Vooruit, ook die moet ik ontraden omdat dat op dit moment al gebeurt want er wordt al circulair ingekocht en heel specifiek op plastic, dat geeft best wat moeilijkheden maar er wordt al heel circulair ingekocht en ook op dit gebied. Dat waren mijn moties.

De **voorzitter:** Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter, over motie 71 waar mijnheer Blansjaar het net over had. Die andere motie over fietsstallingen bij parken is nog niet uitgevoerd. Bent u bereid om daar te kijken of daar de fietsstallingen van plastic gemaakt kunnen worden, of heeft u daar al een ander voorstel voor?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Over welke motie heeft u het?

De **voorzitter:** Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Motie 71 die u net ontraadde, voor ik aan het woord kwam.

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Ja, circulair plastic van Zoetermeer Vooruit. Bij de aanbestedingen wordt continu gekeken of het circulair is en of we daar iets mee kunnen. Is dat niet voldoende?

De **voorzitter:** Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Hoever bent u met die motie 2206-67? Die nog niet is uitgevoerd. Fietsenstallingen bij parken? En mijn vraag was, we kwamen met het voorstel in deze motie om dat eventueel van plastic te doen, circulair plastic, of heeft u al een ander voorstel en hoe ziet dat er dan uit?

De **voorzitter:** Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar:** Daar zal ik even naar informeren en daar kom in tweede termijn op terug.

De **voorzitter:** Ik zag de heer Van Rumpt ook.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Over de betreffende motie. Die is destijds door ons ingediend. We hebben juist nadrukkelijk gevraagd in die motie dat het om natuurlijke materialen moest gaan, omdat het gaat om de uitstraling in die parken dus de oproep aan de wethouder om dat niet op die manier te doen.

Wethouder **Blansjaar:** Dank u voor de aanvulling.

De **voorzitter:** Geen andere zaken meer voor wethouder Blansjaar. Dan ga ik het volgende voorstel doen want we zitten op 18.20 uur en de volgende wethouder heeft ook gevraagd om een pauze maar dan stel ik voor de dinerpauze nu te beginnen, die begint dan wat eerder en dan gaan we ook weer wat

eerder beginnen want dan schors ik gewoon tot 19.30 uur en gaan we dan verder, ik schors de vergadering.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, dames en heren, ik heropen de vergadering. Ik hoop dat u allemaal goed heeft kunnen eten want dat betekent dat we dan overgaan tot het vervolg van de eerste termijn van het college. Daarvoor geef ik wethouder Van der Meer het woord.

Wethouder **Van der Meer**: Goedenavond allemaal. Ik plons er gelijk in, want het is al wat later en ik begin met de dienstverlening. Gelukkig gaat het momenteel goed met de dienstverlening, zowel bij de publieksbalie, als bij het gemeentelijk informatiepunt loopt het nu stukken beter, maar we gaan het nog wel zo inrichten dat we de toekomstige pieken goed kunnen opvangen. Ook waar het gaat over informatiebeheer en archivering zijn die op de goede weg, onder andere doordat er een nieuw systeem is aangeschaft en ingevoerd. We gaan nu werken aan de bewustwording dat praktisch iedereen een rol heeft bij het op orde brengen en houden van ons archief en de informatiehuishouding. Zoals u heeft gelezen, is over de privacy een Artikel 213a-onderzoek afgerond en het college is op dit moment doende om daar de reactie op te schrijven. Het komt heel binnenkort uw kant op.
Over informatieveiligheid hoef ik helaas niemand meer te vertellen dat dat een onderwerp is dat blijvend is en steeds meer onze aandacht moet hebben. We hebben de ellende bij andere gemeenten gezien en we proberen daar iedere keer van te leren. We moeten ons wapenen tegen chantage en inbreuk op onze systemen en voorkomen dat door datalekken criminelen gegevens in handen krijgen. Het college werkt op dit moment aan vernieuwing van het strategisch beleid op het gebied van informatieveiligheid. Zodra dat is afgerond, zullen wij u daar een beknopte versie van sturen. Informatiebeveiliging heeft onze volle aandacht en daarmee is de motie van de PVV over cyber, dat is 2211-44 overbodig. Er wordt van alles gedaan, ook geoefend om eventuele inbreuken te pareren. We gaan u zeker geen rapportages sturen over tests en dergelijke omdat dat juist informatie is waarover we zo min mogelijk willen communiceren want je vraagt erom dat men er dan juist op inschiet. Er staat een ding in de motie, die wij dus ontraden, dat we hiermee niet kunnen ondervangen en dat is informatie voor de raadsleden en commissieleden. Ik stel voor dat als u dat graag wilt, we daar een avond over houden, misschien in overleg met de Werkgroep ICT, om u allen ook op de hoogte te brengen van wat u zelf zou kunnen doen om te zorgen voor informatieveiligheid.
Dan ga ik naar...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank, wethouder, voor het antwoord. Kunt u dat als toezegging doen? Die informatieavond?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, dat kan ik doen, maar dat wordt eerste kwartaal volgend jaar, want dit jaar heeft u zelf geen tijd meer, hebben wij begrepen. Dus dat is goed, ergens in Q1 gaan we proberen om dat van de grond te krijgen. Ik weet niet wie er op het ogenblik ICT-werkgroep is? Is er een voorzitter? Dan gaan wij daar contact mee opnemen.

De **voorzitter**: Dat doen we buiten de raadzaal. Het gaat goed, hij staat genoteerd. Gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, ik ga naar jeugd en onderwijs. Onze kinderen en jongeren moeten kansrijk, veilig en gezond opgroeien in Zoetermeer. In de afgelopen maanden heb ik al heel wat gesprekken gevoerd met de mensen die zich daar iedere dag voor inzetten. Qua veiligheid in letterlijke zin hebben we, en dat zijn in dit geval de burgemeester en ik samen, overlegd met de schoolbesturen en de politie om te komen tot een nieuw convenant over de veiligheid op school. Inmiddels is er ook een begin gemaakt met de Lokale...

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dank u wel voorzitter. Als u deze afspraken gaat maken, zitten daar dan ook een paar jongeren bij aan tafel? Dat lijkt me wel heel erg gewenst.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Nee, daar zitten de schoolbestuurders en politie bij aan tafel.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, mijn suggestie is om daar een paar jongeren van die scholen ook aan die aan tafel te vragen en ze daarover mee te laten denken. Ze kunnen vanuit wat ze zelf ervaren een heel waardevolle bijdrage leveren.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: We zullen dat voorstellen in het volgende overleg. Ik geloof niet dat zij degenen zijn die het convenant gaan tekenen, maar dat we ze erbij moeten betrekken, vind ik niet gek.
Inmiddels is er ook een begin gemaakt met de Lokale Educatieve Agenda. Er is een kick-offbijeenkomst gemaakt. En voor de raadsleden die daarin geïnteresseerd zijn, zullen we in eerste kwartaal van volgend jaar een informatieavond organiseren. Dat is dus de LEA.
Natuurlijk zijn we doende om de steeds maar oplopende kosten van de jeugdzorg te keren en daar zijn we met een aantal dingen tegelijk bezig. U heeft al gehoord over het factorenmodel. Dat was al door het vorige college voorbereid en is nu van start gegaan. Ik heb u ook toegezegd dat u daarover verder geïnformeerd wordt tijdens een thema-avond. Het factorenmodel richt zich volledig op het voorkomen van gespecialiseerde jeugdzorg. Dat is sowieso een kwestie van de lange adem, maar er wordt nu aan gewerkt en we laten dat voorlopig niet los.
Verder heeft u in de begroting gezien dat er een kwartiermaker is gestart om de toegang tot jeugdzorg te herijken. We pakken dat stevig aan, niet zomaar een kwartiermaker, maar echt als een project. We zijn op dit moment bezig met fase 1 en dat wil zeggen dat u begin april een voorstel krijgt hoe we de regie op de toegang, maar ook de uitstroom, veel beter kunnen voeren. En dat doen we in overleg met de partners, zodat we alle neuzen dezelfde kant op krijgen.
Maar we kijken ook naar praktische zaken.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, ik zal het kort proberen te houden. U geeft aan dat in april er wat naar de raad toekomt over de toegang. En met die reden ontraadt u onze pilot. Maar ik zou juist kunnen denken dat u zegt 'daar neem ik die pilot in mee om te zorgen dat ik de toegang uitbreid met de andere disciplines, zoals WMO, zoals bestaanszekerheid en dergelijke', dus ik snap niet wat u ontraadt. Bovendien is het ook niet al gedaan.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Nee, wat wij ontraden is om een pilot te gaan doen, dwars er doorheen, terwijl we bezig zijn met een nieuw plan om de toegang te organiseren. Daar hoort alles wat u zegt bij. Dat wil ik niet als pilot doen, dat wil ik structureel doen, dus u krijgt in april het voorstel over hoe we daarmee van start willen gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, even voor de scherpte dan. Dus u zegt mij toe dat in het voorstel van april staat dat de toegang wordt uitgebreid met de andere disciplines en dat die altijd mee worden gewogen alvorens jeugdhulp wordt toegekend, dat u dat op gaat schrijven in april. Klopt dat?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Dat klopt, voor zover wij daar met onze toegangspartners, met onze partners, – want dat zijn ook de huisartsen – afspraken over maken, want we zijn van plan ook met hen afspraken te maken over de toegang die wordt verleend vanuit onze eigen organisatie, zodat die allemaal gaan kijken 'wat is er aan de hand?' Want u heeft natuurlijk gelijk, het heeft geen zin om kinderen jeugdhulp te verlenen als de oorzaak zit in schulden en ruziënde ouders. Dan kan het misschien wel zijn dat we even jeugdhulp moeten verstrekken, maar dan moet het ook weer afgelopen zijn daarna en dan moeten

we juist dat probleem oppakken. Daar zijn we op uit.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Van Leeuwen nog.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ga ervan uit dat dit een toezegging is. Ik wilde gewoon even 'ja' horen daarop.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga niet meer zeggen dan ik heb gedaan.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dan houd ik de motie gewoon in stand. Dan helpt het niet.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat wethouder.

Wethouder **Van der Meer**: We kijken ook bij die fase 1 die we in april aan u voorleggen naar heel praktische zaken om te zien hoe we alle aandacht aan de kinderen kunnen geven en niet aan allerlei bureaucratie. Zo hoort ook een onderzoek naar digitalisering bij dit project. Want enigszins tot mijn verbazing is in de jeugdzorg nog steeds sprake van een compleet papieren wereld, waar ongelooflijk veel tijd in gaat zitten. Als we het plan hebben aan het eind van fase 1, dus hoe we het gaan doen, gaan we daarna direct door met fase 2, het invoeren in de loop van 2023. We lopen daarmee vooruit op hervormingsagenda, en we volgen de uitgangspunten van de Arbitragecommissie.
Los hiervan gaan we ook kijken naar de samenwerking met het servicebureau. We zijn toe aan een evaluatie en grijpen dat moment aan om de samenwerking opnieuw te bekijken en af te spreken welke service we nu precies van het bureau verwachten.
Een ander project waarmee we in 2023 willen starten is een stevige samenwerking tussen jeugdzorg en de scholen. Dat hoeft niet op alle scholen, maar wel op de plekken waar heel veel kwetsbare kinderen les krijgen.
Tot slot hebben we in het coalitieakkoord afgesproken dat we geld vrijmaken om te doen wat nodig is, zoals in de Leeragenda Sociaal Domein vaak aan de orde is geweest. Dat wordt al gedaan op dit moment, maar we worstelen nog steeds een beetje met welke spelregels we moeten afspreken. Maar dat zal ook een kwestie van 'al doende leert men' zijn, maar in ieder geval staat het scherp op ons netvlies.
Dan ga ik naar de verschillende vragen die over dit onderwerp zijn gesteld. GroenLinks zegt 'wanneer verwachten we met resultaten te komen over de aanpak voor de wachttijden?' We zijn er op alle mogelijke manieren mee bezig. Ik ga u niet toezeggen 'volgende week zijn ze weg', dan praat ik ver buiten wat ik kan beheersen, maar juist doordat we nu een aantal van die stevige dingen hebben ingezet, hopen we dat het voor elkaar komt.
Hoe bereiken we de vroegtijdig schoolverlaters?

De **voorzitter**: Mevrouw Van der Meer, een interruptie van de heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter, ik snap en wij snappen ook heel goed dat u niet volgende week die wachtlijsten ineens opgelost kunt hebben. Ik bedoel maar, daarvoor bestaan ze helaas ook al veel te lang. Maar we zouden wel willen dat ze in ieder geval naar beneden zijn gegaan. En op welke manier denkt u ons wel te kunnen informeren en op welk moment, wanneer verwacht u daar resultaat over? Moeten we aan volgend jaar zomer denken, denkt u dat u nog twee jaar nodig heeft en dat ze dan bijna volledig weg zijn? Wat is uw ambitie hierop wethouder?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: We zijn op dit moment heel druk bezig in het project van fase 1 om te kijken 'welke dingen kunnen we doen om die toegang te organiseren?' En ook de uitstroom, want ik begrijp ook dat als kinderen er weer uitgaan, we door kunnen. Voor een deel zit het ook bij ons in Zoetermeer in de JGH, dat we daar mensen te kort hebben. We zijn druk aan het werven en tegelijkertijd proberen we door het te automatiseren, door te versnellen, door allerlei andere dingen te doen, door toeleiden naar andere voorliggende hulp, de wachtlijsten weg te werken. Ik denk dat we in april in ieder geval zicht hebben op wat we gaan doen. En dan kunt u daar vandaan verder kijken of u daar heil in ziet. Dan heb ik misschien daar ook op dat moment een wat beter beeld bij.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): En verwacht u dan van ons dat wij dat op dat moment gaan agenderen, of komt u met de memo naar ons toe richting april?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik was eigenlijk van plan om met een raadsvoorstel te komen, dus u kunt er allemaal wat van vinden. De vroegtijdig schoolverlaters.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, iets te snel, mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik ben even wat in verwarring gebracht voorzitter, want we hebben zojuist gehoord dat het nog prima ging met de werving en selectie. En vervolgens hoor ik allemaal wachtlijsten bij JGH omdat we daar geen mensen kunnen krijgen. Dus ik ben wel benieuwd wanneer dat dan is opgelost en of u daar dan niet wat extra hulp van onze wethouder van Personeelszaken kunt krijgen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Het gaat er niet om dat we niet proberen om mensen te krijgen, het gaat erom dat er in de markt op dit ogenblik gewoon niet zo veel mensen zijn die we gelijk kunnen inzetten. Even kijken. Ik ga nu wel over naar de vroegtijdige schoolverlaters. Alle vroegtijdig schoolverlaters in Zoetermeer worden benaderd, bijvoorbeeld door het huisbezoek, het aanbieden van programma's, toeleiden naar zorg indien nodig en dit doen we voor alle achttien-minners. We doen het ook voor de achttien-plussers, maar dan is het vrijwillig. We monitoren het steeds en we zien al jarenlang een gestage daling van het aantal schoolverlaters, dat te vroeg weggaat. We zitten nu op 2,3%, Dat was schooljaar 2020-2021. Daarna hebben we nog geen cijfers.
Is de inzet van de Hervormingsagenda Jeugd voldoende om jongeren te ondersteunen? Ja, dat is wel de bedoeling. Dat vroeg het CDA. Want het idee is dat wij de hervormingsagenda met de drie doelgroepen pakken, maar dat betekent niet dat er met die andere kinderen niets meer gebeurt, maar die proberen we uit de gespecialiseerde jeugdzorg te houden.
Dan kom ik bij de moties. Er is een motie 4 van de PvdA. Die is overbodig. Ouderbetrokkenheid is op dit moment... O pardon. Er staat SP en PvdA, daar las ik overheen, hij is van de SP. We subsidiëren op dit moment ouderkamers op de scholen waar de meeste achterstandsgezinnen zitten en we gaan ook met zes nieuwe scholen aan de slag met de Rijke Schooldag, waarbij ook ouderparticipatie onderdeel is. Dus deze kan ik ontraden, vooral ook omdat die overbodig is.
Met zorg blijvend omkijken naar onze kinderen. Dat is er een van de SP. Die is ontraden, het terugbrengen van de duur van de jeugdzorg is geen doel op zich. Het gaat erom dat jeugdigen effectief geholpen worden. De herijking waar ik het net over had, is ervoor bedoeld dat kinderen de juiste hulp krijgen. Zolang iemand bij JGH in de behandeling is, wordt periodiek gekeken en beoordeeld of de indicatie moet worden voortgezet of aangepast. Dus het kan zijn dat we zeggen 'we stoppen', het kan zijn dat we zeggen 'we moeten door', het kan zelfs zijn dat het zwaardere hulp moet zijn, maar we willen gewoon meer kijken zodat er minder automatisme is om er alsmaar mee door te gaan. Dus het kan ook lichtere hulp zijn, whatever.
En dan kom ik bij de GroenLinksmotie 18 Borstvriendelijke gemeente. Ja, vrouwen beslissen zelf over de voeding van hun kinderen en er is wat ons betreft geen sprake van een groot probleem en wij willen niet extra ambtelijke capaciteit inzetten om hier nog veel moeite voor te doen op dit ogenblik.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Van Steenis, gaat uw gang.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Ja dank voorzitter. Ik wil toch nog een pleidooi houden, uiteraard voor onze motie, zoals u begrijpt want het gaat namelijk in onze ogen om de toegankelijkheid voor vrouwen die borstvoeding willen geven. Het gaat niet om het sturen op wel of niet borstvoeding. Hoewel deze stichting die landelijk werkt dat uiteraard wel beoogt. We willen alleen een bijdrage eraan leveren dat de vrouwen die zich nu beperkt voelen of beperkt worden, de gelegenheid hebben op een makkelijke manier ergens borstvoeding te geven of te kolven, of wat dan ook. Dat is de reden dat we het vragen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, gaat uw gang.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, u had het in eerste termijn al uitgelegd en ons standpunt is dat we hem op dit moment ontraden.
De relatieondersteuning ontraden wij ook want wij hebben in Zoetermeer het scheidingspunt en daar kan iedereen terecht die vragen heeft, kinderen en volwassenen, over wat er moet gebeuren als er... ik wilde zeggen 'gescheiden wordt', maar is dat Nederlands? Ik weet het eigenlijk niet. Ik zag een hand.

De **voorzitter**: Excuus, mijn microfoon werkte niet mee. Mijnheer Van Rumpt wil een interruptie, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank u wel. Wat wij met deze motie trachten te bereiken, is juist heel preventief, dus voordat mensen überhaupt nog denken aan scheidingen, mensen te ondersteunen. Als u verwijst naar het scheidingspunt, en ik kijk naar het aanbod dat daar gegeven wordt, zijn dat allemaal zaken die pas ingezet worden op het moment dat het al dusdanig is dat we eigenlijk al drie stappen te laat zijn. Dus wat mij betreft, is de motie dan toch niet overbodig.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, ik heb geen idee hoe ik iemand die nog niet denkt aan scheiding alvast naar het scheidingspunt zou moeten krijgen of wat ik daar verder aan zou moeten doen. Als u... Ik heb echt geen idee.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt nog een keer.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dan verwijs ik toch graag naar het stuk dat er nog bij zat van het NJI. Daar stond juist wat in over mensen weerbaar maken in allerlei ontwikkelingen die men meemaakt in een relatie, dat je juist vooraf mensen al handvatten kunt bieden, zodat ze überhaupt niet in deze situatie komen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, ik vraag me af of wij ons er zo ver mee moeten bemoeien, maar misschien kunt u wat handvatten vinden in het factorenmodel dat volgend jaar, begin volgend jaar, aan u gaan uitleggen. Dat is een van de dingen waarmee we proberen om factoren die bijdragen aan het nodig hebben van jeugdzorg bij kinderen te onderzoeken.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter. Ik denk dat de heer Van Rumpt bedoelt dat er heel veel mogelijkheden zijn voor relatietherapie wanneer er al – op zijn Engels gezegd – when the shit hits the fan. Wat deze motie juist bedoelt, is 'wees tijdens de relatie op tijd en versterk de relatie zodat die juist ook de diepe dalen aankan'. En daarin is het aanbod eigenlijk nihil. En in die zin kan ik het wel volgen en vraag ik de wethouder dat toch eventjes te herzien.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ja voorzitter, het spijt me maar ik kan u daarin niet tegemoetkomen.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat u verdergaat.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga verder met Bouwen aan meer mbo-opleidingen. Die adviseren we positief. Maar het is niet zo dat we daar voor het eerst mee beginnen. We zijn daar steeds meer bezig, er wordt heel veel gesproken, ook met het mbo, ook met partners en ook met het bedrijfsleven over waar ze om verlegen zitten. Maar we adviseren positief.
Motie 53 Doorlopende leer- en ontwikkellijnen. Daar geldt hetzelfde voor, maar dan in zoverre, die ontraden we omdat die niets meer toevoegt. De stageplekken zijn er voldoende. We hebben op het ogenblik geen klachten dat er geen stage gevonden kan worden.
Dan plekken voor jongeren. Deze motie die ligt in lijn met de motie is 2206-26 Een jeugdhonk in iedere wijk en 2206-06A Maak samen een inventarisatie met preventieve partners. Het college is voornemens de uitkomsten in Q2 van 2023 naar de raad te sturen en dan kunnen we daarvandaan zien of er nog iets anders nodig is. Dus voor nu is die ontraden.

De pilot, daar hebben we het net al over gehad met LHN.
Urban Chess, die adviseren we positief. Er is wel een ding, we verzinnen van alles nog wat aan dingetjes in de openbare ruimte. Houd er rekening mee dat al die dingen ook weer onderhoudskosten met zich meebrengen, maar wij adviseren positief op het schaakgebeuren.
Dan ga ik naar openbare ruimte.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van de heer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Ja dank u wel voorzitter. Op zich ben ik blij dat de wethouder positief is over de motie Urban Chess, maar wil de wethouder ook bij de uitvoering contact zoeken met de Schaakbond?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik kon het niet verstaan, nog een keer graag?

De **voorzitter**: De heer Mohammadian, gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Wilt u bij de uitvoering van de motie, mocht die aangenomen worden, ook contact opnemen met de Schaakbond? Want dit is een initiatief van de Schaakbond geweest.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, dat is goed, de Schaakbond.

De **voorzitter**: Gaat u verder wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga naar openbare ruimte en alles wat erbij hoort. U voelt zich er allemaal zeer bij betrokken en terecht. De openbare ruimte moet niet alleen prettig zijn voor iedereen, maar ook veilig voor iedereen en voor iedereen toegankelijk, met lekker veel natuur, kansen voor veel verschillende planten, bloemen en beesten, ruimte om te spelen te bewegen. Noem het allemaal maar op. Wij zijn van plan om de uitstraling van de parken te verbeteren. We beginnen met de wijken Meerzicht, Buytenwegh en Seghwaert en daar gaan we sowieso de buurtbewoners bij betrekken. We moeten goed luisteren naar de mensen die er wonen.
In 2023 komt er aangepast beleid voor de bomen met mogelijkheden voor bewoners om samen met hun buren een voorstel in te dienen om bomen van de gemeente te snoeien, te vervangen of om bomen bij te plaatsen. In het coalitieakkoord hebben we afgesproken dat het aantal bomen in 2026 is toegenomen, en binnenkort, ik verwacht deze maand, zal ik de bomenmeter presenteren, waardoor we dit met zijn allen kunnen bijhouden. Dus die bomenmeter komt deze maand. We hadden eigenlijk gehoopt dat die net voor de begroting klaar zou zijn maar dat is net niet gelukt.
Even kijken. Dan de PvdA motie 25 Groen is het nieuwe goud. Die adviseren wij positief, mits de regel wordt gewijzigd in een richtlijn, dus niet als regel, maar als richtlijn. U kunt zelf even zien wat u in die motie moet doen. Anders moet ik hem ontraden, maar als u hem aanpast, kunnen we er wat mee.
Meer bomen in onze stad, samen met onze jeugd, die ontraden we ook. Wij doen nog van alles aan extra bomen en we zijn sowieso van plan weer mee te gaan doen met de Nationale Boomplantdag. Dan hebben we ook jongeren erbij, maar deze motie zoals die nu voorligt, ontraden wij.
De rotondes als visitekaartje…

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer, een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Er zijn twee aspecten in de motie, enerzijds is er een landelijk initiatief waaraan ook de Rijksoverheid meewerkt van Meer Bomen Nu, wat we in de motie hebben verwerkt. Daar kunt u gratis bomen krijgen die elders geen levensvatbare toekomst hebben, dus wij denken dat dat mogelijk een hulpmiddel is, ook om de kosten te drukken. En het tweede, het is hartstikke goed dat de boomfeestdag er is, maar daar doet een beperkt aantal klassen aan mee. Wij vinden eigenlijk dat elke leerling ergens tijdens de schoolcarrière er een keer mee in aanraking moet komen. En dat is waar we u toe oproepen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Gratis bomen, daarvan zal ik zeker tegen onze organisatie zeggen dat ze

daar goed op moeten letten, want gratis vinden we altijd goed. Verder gaan wij niet over de invulling van het onderwijs dus daar ga ik geen toezeggingen over doen.

De **voorzitter**: De heer Boerboom nog kort, als het kan.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja voorzitter. Het is ook niet dat u gaat over de invulling van het onderwijs. Maar u kunt ze wel uitnodigen en uitdagen en dat vind ik echt iets anders dan wat u zegt 'we gaan met de Boomplantdag een enkele klas een keer een kans geven'. Dus volgens mij moet de uitnodiging van ons komen, maar is uiteindelijk natuurlijk aan de scholen zelf of ze daar aan meewerken, maar misschien heeft u ook wel andere ideeën hoe u die jongeren kunt betrekken.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik vind het sowieso knap dat u zegt dat ik een klas ga uitnodigen voor Boomplantdag. Ik bedoel, dat heb ik helemaal niet gezegd.
We gaan naar motie 35. De motie Upgraden stukje Zoetermeer. Die is te lastig. € 50.000,00 is ontoereikend. Een van die dingen is dat we met heel veel van dit soort zaken ook afspraken met de buurt moeten maken want wat de een leuk vindt, vindt de ander niks en dergelijke. Daardoor wordt het al gauw wat kostbaarder. Wij adviseren de indieners de motie zodanig aan te passen dat wij in een raadsmemo de consequenties voor u zichtbaar kunnen maken, als u dat wilt.
Dan hebben we daar...

De **voorzitter**: Ik zie een interruptie, mevrouw Meijer en dan mevrouw Bink.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja, dank u wel voorzitter. Ik snap dat het complex is en dat er misschien allemaal samenspraak bij hoort. Tegelijkertijd, dan wordt het weer zo'n onderzoeksmotie terwijl ik in mijn fractie al een beetje gekscherend zei 'ik zie gewoon zo'n busje met het A-team voor me, met zo'n kwast in een overall en een boor, die gewoon dingen verft, repareert, schoonmaakt'. En nu wordt het dan weer iets waarvan we gaan onderzoeken hoe dat misschien kan en dan krijgen we een memo. We willen gewoon actie; aan de slag met die kleine kwaliteit. Ik vind het echt heel jammer dat we er niet met elkaar uitkomen hoe we dat goed kunnen vormgeven.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, wij kunnen met € 50.000,00 bijna niets beginnen, ook niet met een busje. Daar moet toch een chauffeur op en noem het allemaal maar op. Ik denk dat dat u deze even bij het voorjaarsdebat moet meebrengen.

De **voorzitter**: Ik kijk even want mevrouw Bink wilde ook nog interrumperen.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ik vraag me af waar het potje van de wijkwethouder en de wijkregisseurs voor bedoeld is en wat onder onderhoud van de stad valt.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Dit soort dingen kunnen heel goed uit het potje van de wijk en de wijkwethouder, maar dat betekent niet dat we dingen gaan opzetten waar je je kunt aanmelden en dergelijke, dat zijn de dingen die gewoon via de wijk gaan.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Oké, dat roept bij mij dan weer een vraag op: hoe kunnen de inwoners weten waar ze met dit soort dingen van de VVD terechtkunnen? Want volgens mij weet de helft van de inwoners niet dat ze dat voor dit soort zaken bij een wijkwethouder of bij een wijkregisseur terechtkunnen en dat daar geld voor is.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, ik vind dat wel een goeie om te doen, dus ik denk dat wij gewoon eens even gaan zorgen dat het ook in het streekblad komt te staan op onze eigen pagina's.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer nog en dan wil ik wel tot een afronding van dit verhaal gaan komen.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel. Als die € 50.000,00 te weinig is, dan moeten we dat misschien anders formuleren. Maar ik ben nog niet overtuigd om deze motie dan in te trekken of op een ander moment in te dienen. Wij willen juist aan de slag.

De **voorzitter**: Ik kijk, mevrouw Bink nog?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, ik hoor de wethouder een toezegging doen. Ik neem aan dat die genoteerd is.

De **voorzitter**: Ik heb gehoord dat er toezegging was dat er inderdaad meer communicatie gepleegd zou worden in het streekblad. Ik wil de wethouder vragen om door te gaan. Want we hebben ook nog twee andere portefeuillehouders.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Ik wil even een stapje terug want de wethouder wilde beginnen over rotondes als visitekaartjes, maar ik werd geïnterrumpeerd door de heer Boerboom. Ik zag dat de wethouder positief heeft geadviseerd op deze motie, maar ik vraag me wel af of er dan misschien iets veranderd is in het beleid van de rotondes. Ik heb zelf namelijk een aantal jaar geleden als ondernemer een rotonde geadopteerd en ben een half jaar bezig geweest met welstandscommissies en al dat soort zaken en tweejarige controles of de rotonde er netjes bij lag. Is dat er niet meer?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, wij zien zelf ook dat de ene rotonde de andere niet is. Daarom willen we het gewoon even goed onder de loep nemen. Er staat ook niets anders in de motie dan het onderzoek te doen wat daar op dat gebied moet gebeuren.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs nog kort en dan wil ik verder.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Er staat wel iets over reclamebureaus en die link zag ik zelf niet. Ik weet niet of u dat is opgevallen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: We nemen het gewoon mee, wat er staat gaan we onderzoeken en voor de rest komen we daarvoor bij u terug.
Dan heb ik hemelwater, groendak en regenwaterschutting en die hebben we allemaal even ontraden. Niet omdat dat helemaal nooit zou kunnen, maar er is op dit ogenblik een stuk in voorbereiding over klimaatadaptatie en u heeft er een memo over gekregen. Volgens mij staat dat gepland voor begin volgend jaar en dan gaan we kijken of we dit soort dingen mee kunnen nemen, want het gaat over dingen, onder andere, die de mensen zelf kunnen doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Voorzitter, dank u wel. Ik heb inderdaad gelezen dat het ontraden is en tegelijkertijd neemt u het mee naar het nieuwe plan. Hoe overtuigd kunt u dan zijn, dat u dat inderdaad meeneemt in het nieuwe plan? Want wij denken juist zelf, zeker met het verhaal dat u erachter zet, dat dat extra steuntje in de rug best een uitkomst kan bieden om ook deze drie onderwerpen mee te nemen in het plan. Als ik u nu zo hoor, denk ik 'misschien neemt u het wel mee, misschien ook niet'. Wij willen er dan zeker van zijn dat u het meeneemt.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: U heeft dat goed begrepen. Wat we gaan doen, en daar is nu gewoon de gelegenheid niet voor, is onderzoeken wat het zou kosten, wat het zou kunnen doen, wat we de mensen wel kunnen aanraden en wat we de mensen niet kunnen aanraden. In die zin nemen we het mee, maar of we dat precies allemaal zo erin gaan zetten, dat ga ik u niet toezeggen. Anders kon ik nu meteen wel zeggen 'ik adviseer positief'.

De **voorzitter**: Mevrouw Wortel.

Mevrouw **Wortel** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u wel voorzitter. Ik snap dat het met wat u van plan bent, niet positief kan zijn, want we hebben er allerlei budgetten aan vast gehangen. Dat snap ik heel goed. Tegelijkertijd maak ik me dan wel zorgen als ik u zo hoor dat u niet alles mee kunt nemen. En als ik die motie enigszins zou wijzigen, de budgetten eruit zou halen, dan zou het misschien wel lukken? Want dan zijn wij er zeker van dat u het wel meeneemt in het onderzoek.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ik zeg: wacht nou even rustig af tot we met dit stuk komen. Daarin staat wat we van plan zijn te gaan doen op het gebied van klimaatadaptatie en daar heeft u een memo over gekregen welke stappen er gezet worden op het ogenblik.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Wethouder **Van der Meer**: Ik ga nog even naar motie 2211-66 en die moeten we ontraden. We hebben een tijd geleden, misschien kunt u zich dat nog herinneren, daar uitgebreid onderzoek naar gedaan. Toen was er onder andere sprake van de brug over de Noord Aa en over de Overtoom. En die Overtoom, dat is echt heel erg leuk, dat vond ik toen ook, maar het is onbetaalbaar. Een van de dingen die we op dit ogenblik aan het doen zijn, is dat we bezig zijn met Het Blauwe Goud. Dat heeft hier eigenlijk niet genoeg aandacht gehad, maar dat is een project dat we doen samen met het waterschap. Dat is in Meerzicht maar het heeft ook te maken met het keren van het water, zodat het op een andere manier naar het Noord Aa komt, zodat we daar minder fosfaten krijgen. En ik geloof niet dat deze aansluiting veel enthousiasme bij het waterschap gaat oproepen, dus wij ontraden deze echt omdat het al een keer helemaal uitgezocht is.

De **voorzitter**: Ik ga eerst naar mevrouw Bink en dan naar mijnheer Ekkelenkamp.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Ik wil even terug naar 2017. Daar is voor deze vaarroute al een startsein gegeven en ik vroeg me af: hebben we dat ooit wel echt gedaan of is dat alleen maar genoteerd?

De **voorzitter**: Ik vraag ook mijnheer Ekkelenkamp meteen want dat gaat denk ik over hetzelfde en dan kan mevrouw Van der Meer in een keer reageren.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, dank u wel voorzitter. Een vraag een beetje in het verlengde daarvan. Het gaat hier over een haalbaarheidsonderzoek dat in het verleden is geweest, wanneer is dat dan geweest en kunnen wij erover beschikken?

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer

Wethouder **Van der Meer**: Ik zit nu te denken, ik weet niet of er iemand is hier die nog heeft meegekregen dat we dat toen aan het onderzoeken waren. Ik weet niet of ik dat nog kan vinden, maar ik denk haast dat ik het zelf nog ergens heb. Maar als we het kunnen vinden, dan zeg ik toe dat we het aan u doen toekomen. Wat er in 2017 gebeurd is, heb ik niet scherp dus dat moet ik u helaas schuldig blijven. Maar in ieder geval wordt de motie voor nu ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink, kort.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ik doe het altijd kort, voorzitter, volgens mij. Het is onder wethouder Paalvast gebeurd, die heeft het startsein gegeven. Dus u kunt het zo zoeken. Het stond zelfs in de krant, dus u kunt het zo vinden.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat dat nog even nagezocht wordt en dat het een toezegging is om dat op te zoeken. Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, volgens mij is het nog iets anders dan het onderzoek waar hier over wordt gesproken. Hier wordt over een haalbaarheidsonderzoek gesproken met diverse andere gremia en met de watersportclub. Daar is bij het bestuur van de Watersportvereniging Noord Aa geen kennis over, dus dat is op zich vreemd. Daarom zou ik graag over het onderzoek beschikken zodat we ons erin kunnen verdiepen en mogelijk kunnen kijken hoe nu verder met dit onderwerp.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Dat het het bestuur niet meer duidelijk is, wil ik zomaar geloven want besturen van al die verenigingen wijzigen in de tijd en dit is inderdaad van een tijdje terug, ik denk in de orde van een jaar of tien. 2015?

De **voorzitter**: Dit is prima, maar dit is een discussie die elders kan worden gevoerd. We gaan verder.

Wethouder **Van der Meer**: Ja.

De **voorzitter**: Er wordt toegezegd te kijken of we dat onderzoek hebben. Gaat u verder.

Wethouder **Van der Meer**: Dan schiet ik aardig op, de locatie voor de hondenschool. Die moeten we ontraden. Als ondernemers een zoektocht hebben naar een geschikte locatie, kunnen zij zich altijd melden. Over de dit specifieke geval kunnen we in het openbaar niets zeggen, het kan in ieder geval niet meer zo zijn dat wij iets een-op-een aan een ander verhuren tegenwoordig, omdat wij te maken hebben met het Didam-arrest.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. In dit geval gaat het erom, even voor de helderheid, dat we drie hondenscholen hadden. Een stopt ermee, waardoor de ander verhuist naar die gaat stoppen. Dus die locatie is gewoon beschikbaar, als ik het goed heb, voor een hondenschool tenzij er echt andere plannen zijn. En als er andere plannen zijn, dan verneem ik dat graag en horen we graag een toezegging dat we in ieder geval gaan kijken wat we voor deze dame kunnen doen. Als die plannen er niet zijn, is het volgens mij een-op-een vrij snel op te lossen. Ik hoor graag van de wethouder.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, een ding ga ik echt niet doen en dat is toezeggingen doen over een individuele casus. Als die mevrouw een vraag heeft aan de gemeente, dan kan ze zich gewoon bij de gemeente melden.

De **voorzitter**: Nog heel kort, want ik vind ook niet dat we het hier over individuele gevallen moeten hebben, laten we daar geen misverstand over laten bestaan. Dat is volgens mij niet de bedoeling. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik vind dat we het niet over individuele gevallen moeten hebben. Dat deel ik. Alleen gaat het hier om een tendens en deze dame heeft duidelijk aangegeven dat zij al herhaaldelijke verzoeken heeft gedaan en iedere keer pas nadat iets vergeven is, op de hoogte is gesteld. Het gaat mij om het proces waar ik zorgen over heb en daar wil ik graag een uitsluitsel over, en ja, laat dit dan een precedent zijn waarmee we het beetpakken.

De **voorzitter**: Dan gaat het dus om de tendens. Kunt u daar nog op reageren, wethouder Van der Meer?

Wethouder **Van der Meer**: Nee voorzitter, want dit valt volledig buiten mijn portefeuille. Als ondernemers een vraag hebben, dan moeten ze bij mijnheer Iedema zijn volgens mij.
Ik kom tot slot nog bij een aantal punten dat ik graag wil noemen. Er wordt nu heel erg hard gewerkt aan een nieuwe positie voor de Toegankelijkheidsraad. Daar hoop ik u begin volgend jaar meer over te kunnen vertellen en daarbij hoort ook dat we vanuit vastgoed plannen gaan maken voor het verbeteren

van het Stadstheater, want dat moet en duurzamer, en toegankelijker. Samen met wethouder Blansjaar ga ik op zoek naar een mooie plek voor het Nationaal Videogame Museum. Dat was mijn bijdrage voor dit moment.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Van der Meer. Mijnheer Zamani, gaat uw gang.

De heer **Zamani** (D66): Ja dank voorzitter. Wij hebben ook het advies gezien voor de stille studieruimte, we zijn heel blij met het positieve advies. We zijn ook voornemens als indieners om het te wijzigen in een pilot met een evaluatie na een jaar. Alleen dan willen we wel graag van de wethouder echt een toezegging, want we hebben al een keer een pilot gehad, dat we het dit keer echt gaan uitvoeren en dat we echt ons best gaan doen om die stille studieruimtes voor de studenten in Zoetermeer voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Om te beginnen, mijn excuses want u stond op mijn blaadje maar helemaal onderaan en nu ben ik u helemaal vergeten. U heeft gezegd daarnet in de pauze gezegd 'wij komen met een alternatieve motie'. Als u dat zo doet, gaan we daar positief over zijn. Maar ik geef wel een winstwaarschuwing. Wij gaan zoeken wat we kunnen naar een plek. Vooral in het weekend is dat ingewikkeld. Op zaterdag zien we nog wel mogelijkheden, maar op zondag gaan we het niet doen als we ergens iets moeten gaan openen en bezetting moeten regelen en noem het allemaal maar op. We willen het voor een jaar gaan doen en dan kijken we hoeveel gebruik ervan gemaakt wordt. Kijk, er waren twee dingen, u had gevraagd of het in de raadzaal verder kon, toen is er vooral onderzoek gedaan bij de scholen in Zoetermeer en daar kwam niet uit dat er veel vraag naar was. De raadzaal is sowieso niet aan de orde, want dat is te onhandig in dit gebouw. Op dit ogenblik, zoals we het nu hebben ingericht, is dat geen doen. En tegelijkertijd kunnen wij wel bijvoorbeeld zeggen 'we gaan kijken door de weeks in de DIF', maar waar we in het weekend heen moeten, dat weten we nog niet. Maar we willen wel ons uiterste best doen. En meer kan ik er niet van maken.

De **voorzitter**: Ik zie mevrouw Meijer nog? Mijnheer Zamani of eerst mevrouw Meijer?

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja voorzitter, ik begrijp niet zo goed waarom weer een pilot wordt gedaan. Doe het gewoon. En als over een jaar blijkt dat niemand er gebruik van maakt, schaf je het af. Waarom moet alles in een pilot en dan moeten we weer evalueren en dat gedoe? Op heel veel punten denken wij 'ga gewoon dingen doen, dingen regelen voor onze inwoners'.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, dan doen we een pilot met een evaluatie na een jaar. Nee, we doen het voorgoed en dan gaan we na een jaar zeggen of het kan blijven. Het maakt toch niet uit hoe we dit nou precies noemen? Het gaat erom dat wij hier in Zoetermeer bij de middelbare school hier weinig enthousiasme voor hebben gevonden. Terecht werd opgemerkt dat we hadden verzuimd om te kijken naar de mensen die buiten Zoetermeer studeren, dus de categorie echte studenten. Als blijkt dat die het echt nodig hebben dan zoeken we daar een oplossing voor. We doen ons uiterste best. Maar ik kan het niet beloven, vooral op zondag wordt het nog behoorlijk ingewikkeld.

De **voorzitter**: Mijnheer Zamani.

De heer **Zamani** (D66): Voorzitter nogmaals, we zijn erg blij met dat de wethouder haar uiterste best gaat doen. Wel willen wij ook een winstwaarschuwing afgeven, want het gaat juist om het weekend. In het weekend hebben juist de studenten – de scholen zijn dan dicht, dus dat die scholen zeggen dat er geen behoefte is, is al gek, want ze zijn in het weekend dicht – helemaal geen stille ruimte of studieruimte in Zoetermeer waar ze kunnen studeren. Dus als daar expliciet naar gekeken kan worden, zou dat heel fijn zijn. Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Voorzitter, wij staan ook open voor uw suggesties, dus als u goed idee hebt, horen we die graag.
Wat is dit nu weer?

De **voorzitter**: Er zakt iets, geloof ik, dan ga ik omhoog.

Wethouder **Van der Meer**: Sorry, ik was even afgeleid, maar wij staan open voor iedere suggestie van uw kant dus als u nu zelf iets vindt en zegt 'kunnen we niet hier of kunnen we daar?' dan horen we het graag van u, want het is echt ingewikkeld.

De **voorzitter**: Ik stel voor deze discussie af te ronden. Volgens mij is het voldoende gewisseld, en u komt met een aangepaste motie. Ik stel voor door te gaan naar wethouder Ter Laak voor haar bijdrage.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter. Onverwacht werd ik deze zomer voor de tweede maal wethouder. Ik was dankbaar dat ik nog vier jaar voor deze stad mocht inzetten, maar voelde ook zorgen. Als oud defensiemedewerker keek ik naar de oorlog in Europa. Als kersverse wethouder van Asiel en immigratie keek ik naar de vluchtelingen die ook Zoetermeer bereikten. Toen ik de eerste Oekraïense vluchtelingen op Zoetermeerse grond ontmoette, voelde ik dankbaarheid voor de veilige plek die deze stad hen biedt. Ik hoorde ook hun vragen over de toekomst. Wat is de weg naar beter? En die vraag stel ik geregeld aan mezelf.
Oekraïners zijn niet de enige mensen die tussen hoop en vrees leven, ook voor mensen die al jaren in deze stad wonen, staat bestaanszekerheid onder druk. Als je niet weet waar je je volgende boterham gaat halen, leef je van dag tot dag. En uit onderzoek blijkt dat mensen die met deze realiteit leven, meer dan tien IQ-punten inleveren. Deze mensen leven ongezonder, ze roken meer, bewegen minder en ze hebben de overheid harder nodig. Maar de overheid lijdt aan hetzelfde gebrek: kortetermijndenken. Terwijl de overheid juist vertrouwen, duidelijkheid en stabiliteit moet bieden. Dat kortetermijndenken zien we in de onderhandelingen over de toekomst van het LangeLand Ziekenhuis. We zien het in de verschraling van het openbaar vervoer. We zien het in de ad-hocaanpak van de asielketen. We worden als gemeente keer op keer voor het blok gezet.
Laat ik beginnen met een onderwerp dat ons allen in deze raad bezighoudt, het ziekenhuis. Zoetermeer verdient een ziekenhuis. Maar in de onderhandelingen over het LangeLand Ziekenhuis hebben wij als gemeente geen enkele formele rol. Als gemeente zijn we verantwoordelijk om de voorzieningen in onze groeiende stad op orde te houden, maar hoe hard ik ook werk, die formele rol zal ik niet krijgen en dus wegen de financiële belangen zwaarder dan de belangen van onze inwoners. Dat is een systeemfout. Afgelopen dinsdag meldde het ziekenhuis dat het er op hoofdlijnen uit is met de zorgverzekeraars, banken en het Waarborgfonds. Maar we zijn nog niet over de finishlijn. Ik blijf mij dus tot het uiterste inspannen om het ziekenhuis in Zoetermeer te behouden en ik blijf mij uitspreken tegen het gemankeerde systeem waarin wij geen formele partij zijn.
Ook de wachtlijsten in de WMO hebben voor mij topprioriteit. De krapte op de arbeidsmarkt maakt dat we moeite hebben om de vacatures te vullen. Daarom zijn we gestart met een trainingsprogramma waarbij tien collega's intern worden opgeleid om de achterstanden aan te pakken. Ook verbeteren we de snelheid en de kwaliteit van het werk door de werkprocessen tegen het licht te houden. En daarnaast ligt er een raadsvoorstel klaar waarover wij in december met elkaar in gesprek gaan. En ik las de motie van de SP Achterstanden in de WMO wegwerken dan ook met interesse en ik voel het ook echt als een steun in de rug om dat te doen. En in december gaan we daar met elkaar over in gesprek.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, wethouder, we hebben eerder een voorstel gedaan om te zeggen 'ken nu maar alles toe dat wordt aangevraagd en ga achteraf steekproefsgewijs controleren'. Toen werd er enthousiast op gereageerd, althans, er zou naar worden gekeken. Hoe gaat u daar nu mee om? Want het wordt wel tijd dat ze weggewerkt worden.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Het wegwerken van die achterstanden in de WMO is echt een topprioriteit voor ons. Maar we hebben ook te maken met een zorgvuldige procedure. We hebben niet het vertrouwen dat alles toekennen de wachtlijsten gaat wegwerken, misschien wel bij ons, maar niet bij de zorgorganisaties dus we zullen het echt samen moeten doen. Daarbij hebben we gewoon meerdere problemen. Problemen op de arbeidsmarkt, op verschillende aspecten, dus dat proberen we nu te vullen met goede werving en door echt mensen aan ons te binden en te boeien, door onze werkprocessen tegen het licht te houden. En dan kom ik bij uw punt, kijken 'zou dat werken en voor welke dienstverlening zou dat een oplossing kunnen zijn?' Maar dat is wel iets dat we echt samen moeten aanpakken, met de

zorgaanbieders.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, volgens mij gaat het inderdaad gewoon om een proceswijziging en er zijn grote zorgverzekeraars geweest die ook uitkeringen moesten doen, die u voor zijn gegaan en heel succesvol waren in dit traject, door gewoon te zeggen 'als het wordt aangevraagd, dan keuren we dat goed en we controleren achteraf, steekproefsgewijs'. High trust, high penalty. Daarmee kunt u in ieder geval – want die trainees moeten allemaal nog opgeleid worden – daar een stukje ruimte creëren.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Er ligt nu een raadsvoorstel voor u want we hebben dit traject uitgelopen, doorgelopen samen met de zorgaanbieders. En op dit moment was het geen haalbare kaart om dat te gaan doen. Er ligt een raadsvoorstel voor u klaar waarin we naast de maatregelen die ik net al noemde, mensen aan ons binden, mensen opleiden in dat klasje, de werkprocessen verbeteren en ook nog die additionele maatregel uit het raadsvoorstel doen. Ik ga daarover graag met u in gesprek.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder.

Wethouder **Ter Laak**: Voorzitter, dan ga ik door naar mijn volgende portefeuille, mobiliteit.
Het wegvallen van de rijksbijdrage corona voor het openbaar vervoer is een bedreiging voor ons Zoetermeerse OV-netwerk. En tel daarbij de toegenomen energiekosten en personeelsschaarste op, maar ook schaarste in het materiaal en aan de andere kant minder reizigers na corona. Dat maakt dat het OV aan het verschralen is en dat is een onderwerp dat me echt grote zorgen baart omdat fysieke mobiliteit sociale mobiliteit betekent. Mobiliteit betekent kansengelijkheid. Vervoer is nodig om naar je werk te gaan, naar school te kunnen, sociale contacten te onderhouden.
Daarnaast hebben we ook de energietransitie en dat maakt dat we moeten nadenken over de mobiliteit van de toekomst. Daar moeten we ook aan werken. We moeten werken aan energiezuinige alternatieven voor onze auto's en dat moet ook de ruimte krijgen. En als gemeente stimuleren we daarom elektrisch rijden en we investeren fors in meer laadpalen. En ik heb ook de motie gezien van de PvdA om de laad- en losplekken in de stad te vergroenen. Wat betreft dat specifieke vraagstuk in de motie, we hebben geen aanleiding op dit moment om dat te doen, dus er liggen geen vragen op basis van onze verkeersonderzoeken om meer laad- en losplekken te maken. Ik zou wel willen kijken 'zijn er meer laadpalen nodig op die plekken?'

De **voorzitter**: Mijnheer Louw heeft een interruptie.

De heer **Louw** (PvdA): Ja, dat was te verwachten, dank u wel voorzitter. Maar u zegt zelf 'we stimuleren ook het elektrisch rijden in Zoetermeer'. Het zou een enorme stimulans zijn voor die vele vervoersbedrijven die we inmiddels hebben – iedereen krijgt elke dag wel een pakketje thuisbezorgd – om te zorgen dat ze elektrisch gaan rijden. Je kunt hier echt als gemeente denk ik een stap zetten. Vaak hoor ik ook hier 'landelijk beleid is nodig, we kunnen als gemeente niet zo veel', maar hier kun je volgens mij echt een stap zetten. Dus mijn vraag is nogmaals, waarom ziet u dan hier eigenlijk niet een stimulans voor deze groep, terwijl we dat wel aan doen zijn voor de particuliere rijders?

De **voorzitter**: Mijnheer Van Steenis nog.

De heer **Van Steenis** (GroenLinks): Dank u voorzitter. Mevrouw Ter Laak geeft als wethouder van Mobiliteit hier het antwoord, maar misschien moet ik ook even kijken naar de naar de wethouder van Duurzaamheid want het is primair een stimuleringsmaatregel, de vraag in deze motie om te verleiden om elektrisch te gaan rijden. Dan helpt alles. Aan de andere kant zie ik hier dat de wethouder, en ze zei het net al een beetje, gewoon keihard een toezegging wil doen om op een van deze laad- en loszones een laadpaal neer te zetten. En dan beogen we en bereiken we denk ik exact hetzelfde resultaat.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter. Ja, volgens mij hebben we samen dezelfde doelstellingen en op basis van onze verkeersonderzoeken zijn er geen aanleidingen om het aantal laad- en losplekken

te verruimen in de binnenstad. Ik wil wel kijken of we daar een laadpaal kunnen plaatsen. Dus dat is de keiharde toezegging die u hoorde.
Dan was er een motie over deelmobiliteit en over deelscooters en het vraagstuk was of er parkeervakken kunnen komen voor deelscooters. Daar zou ik positief op willen reageren, maar ik zou wel even willen kijken op welke termijn we dat kunnen doen, want u maakt de motie behoorlijk breed. Dat is hartstikke goed. Het gaat om deelmobiliteit, dus deelscooters, deelfietsen, deelstepjes, deelauto's. Maar er zit wel een ruimtelijk vraagstuk aan 'waar kunnen dan die parkeervakken komen en hoe moeten we dat inpassen in de stad?'

De **voorzitter**: Wethouder, ik zag een interruptie van mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja voorzitter, ik begrijp dat er een ruimtelijke component aan zit, maar die termijn die u noemt, is wel weer tot in de eeuwigheid. Voor dat ruimtelijke gedeelte kan ik me voorstellen dat je participatie moet plegen en dat je er wel eventjes overheen gaat. Maar dat hoeft toch geen jaren te duren? En een heel groot deel van het verhaal is toch een kwestie van onderzoeken wat er nu mogelijk is. Vorig jaar is dat al allemaal opgestart met die deelmobiliteit. Ik vind het wel echt heel lang duren.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter. Deze coalitie heeft in haar coalitieakkoord gezegd 'inwonersparticipatie is van cruciaal belang', dus als we aanpassingen doen in ons openbaar gebied, als we plekken aanwijzen specifiek voor deelmobiliteit, willen we dat graag in samenspraak met de inwoners doen en niet voor inwoners bepalen. En daarbij komt dat deelmobiliteit echt het afwegen van meerdere belangen is en we willen aan al die belangen rechtdoen; de gebruiker van die deelscooter wil graag die deelscooter heel dichtbij hebben en liever niet in parkeervakken. En mensen die wonen, willen het liefst geen parkeervak voor hun deur hebben. Dus dat is echt wel zoeken naar de juiste plekken, juiste afspraken en de inwonersparticipatie goed opstarten en goed doen met onze inwoners.

De **voorzitter**: Een vraag van mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, twee opmerkingen. Ik heb aan de ene kant het idee dat er wat dingen door elkaar lopen. Kijk, vaste parkeerplekken gaat niet over dat we de stoeptegels gaan veranderen, dat gaat over dat in die app staat waar je je ding achter kan laten. Dat je niet overal op elke straathoek zomaar je scooter kunt dumpen. Het andere is de afspraak, dat is die participatie. Het moet goed. Maar 1,5 jaar voor participatietraject over mobiliteitsbeleid? Ja, dat moet sneller kunnen. Als we dat bij al ons beleid gaan doen, dan loopt alles hier zo dadelijk vast, dan moeten we daar ook serieus opnieuw naar kijken. Ik denk niet dat iemand daar zin in heeft.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Als u aanpassing wilt op het participatiebeleid, dan denk ik dat dat een goed debat is om op een ander moment te voeren. Ik sta hier om de belangen van alle inwoners goed te verdedigen en er zijn meerdere belangen. Deze motie gaat over deelmobiliteit, over deelauto's, deelstepjes, deelfietsen en deelscooters en ik ben het met u eens, die moeten een goede plek krijgen in de stad en het gebruikerscomfort moet ook hoog blijven.

De **voorzitter**: Voor u verdergaat, wethouder Ter Laak, nog een keer mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Ik wil eigenlijk gewoon een uiteenzetting van wat u 1,5 jaar lang gaat doen in participatie, want ik snap het niet. Ik snap er echt helemaal niets van. Hoe gaan we 1,5 jaar vullen hiermee? We weten wat we willen. Alle gemeenten in Nederland hebben inmiddels mobiliteitsbeleid of deelmobiliteitsbeleid. Wij niet. Dat geeft gigantische frustraties in de samenleving. En dan zegt u 'ja, de participatie duurt lang', maar dat kan toch niet 1,5 jaar duren? Dat kan toch gewoon niet?

De **voorzitter**: Misschien niet zozeer een vraag, maar wethouder Ter Laak gaat uw gang.

Wethouder **Ter Laak**: Ik heb geen vraag gehoord mijnheer Van Gils, maar ik wil u graag een keer helemaal meenemen in het proces, hoe dat loopt.
Dan wordt nog het belang van verkeersveiligheid genoemd, onder andere door de PVV, maar ook door

de SP, om de Osylaan veilig te maken. Daarvan wil ik zeggen 'er ligt een toezegging, daar zijn we mee bezig, die toezegging is gedaan in het najaarsdebat dus dat traject loopt'.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Het gaat ons erom dat er een opmerking in het rapport staat 'reguleren fietsers Dorpsstraat'. In de Osylaan is er een wegversmalling met een eenzijdig fietspad, de fietsers in westelijke richting hebben die bescherming niet en kunnen dus in de knel komen met auto's. Daar is onze motie voor.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dat klopt. Dat is een knelpunt en dat is benoemd en met dat knelpunt zijn we aan de slag.
Dan tot slot het programma Meerzicht. U heeft vorige week zelf Meerzicht bezocht, en zelf de problemen gezien. 'Iedere ochtend komen alle problemen van Meerzicht op twee benen onze school binnen'. Dat zei de directeur van de basisschool De Regenboog. Het bezoek heeft mij geraakt omdat ik vind dat deze kinderen meer kansen verdienen dan ze nu krijgen. En dat vindt, denk ik, iedereen in deze raad. Voorzitter, ik begon mijn betoog met de stelling dat wij als overheid te veel bezig zijn met kortetermijndenken. In Meerzicht kunnen wij het goede voorbeeld geven. Maar tijden als deze vragen om lef, van mij als wethouder, van het college maar ook van u als raad. Het is makkelijk om te wijzen op wat er allemaal niet goed gaat. Moeilijk is het om in oplossingen te denken. Ook moeilijk is het besluit dat voorligt om 500 woningen in Meerzicht anders in de markt te zetten na verduurzaaming. Daarmee is klip-en-klaar gezegd 'er is geen sprake van sloop en er is ook geen sprake van verplichte verhuizing of zoiets'. Gewoon natuurlijk verloop. En we willen kijken 'kunnen we die huizen op een andere manier in de markt zetten, op voorwaarde dat de sociale huur in de stad gelijk blijft?'
Dan zou ik door willen gaan naar de vragen die zijn gesteld. D66 stelde een vraag over het slavernijverleden en of er gesprekken lopen met Stichting Herdenking Slavernijverleden in Zoetermeer. Die gesprekken lopen. Ja, ik kan de raad informeren hoe het loopt met die gesprekken en we kijken hoe we dit jaar extra bijzonder kunnen invullen.
Er was een vraag van Zó! Zoetermeer over mensen die…

De **voorzitter**: Er was een interruptie van mijnheer Ekkelenkamp, gaat uw gang.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ja, fijn dat u dat oppakt, of misschien doorlopend daarmee bezig bent. Ik had ook gevraagd of u daar een toezegging op kon doen, zodat we dat kunnen terugkoppelen.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Laat ik de toezegging doen dat ik voor de herdenking van Keti Koti zorg dat de raad goed geïnformeerd is over hoe de herdenking eruitziet en hoe de gesprekken lopen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Ter Laak**: En was een vraag van Zó! Zoetermeer over mensen in de WMO, de huishoudelijke ondersteuning, met name, dat zij de zorg krijgen die ze nodig hebben. Zij kunnen rekenen op onze hulp. Huishoudelijke ondersteuning is een onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Met als doel iedereen naar vermogen te kunnen laten meedoen in de samenleving en dat is wat we doen. We kijken naar het vermogen van mensen, reiken hiervoor handvatten aan en dat doen we met een heel brede uitvraag. En daar gebruiken we het instrument Positieve gezondheid voor. Dat gebruiken wij. Maar dat gebruiken ook de huisartsen en wijkverpleegkundigen dus dat is een beproefde methode en we verstaan elkaar in die taal. Maar we sluiten aan bij de zorgvraag van de mensen.
Dat sluit eigenlijk ook aan bij de motie van de SP over de noodzakelijke zorg dichtbij. Dat is wat we doen, we hebben dat brede keukentafelgesprek samen met die cliënt die die zorgvraag aan ons stelt en bij zo'n gesprek mag altijd een mantelzorger, familielid, een buur, een vriend of een cliëntondersteuner aanwezig zijn, dus dat is geregeld.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. Dank voor uw antwoord wethouder. We beogen met deze

motie – ik snap dat er dus iemand bij mag zitten – dat er ook iemand bij zit. En dat ouderen dus niet dit gesprek in hun uppie aangaan. Want als je de vraag stelt aan ouderen 'kunt u bepaalde zaken nog?' Dan zullen ze heel snel ja daarop zeggen.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Bij het maken van de afspraak en ook in de brief en ook telefonisch wordt degene, de cliënt om wie het gaat, sterk geadviseerd om iemand mee te nemen. Er wordt ook gewezen op de mogelijkheid van een professionele cliëntondersteuner. Dus dat wordt actief onder de aandacht gebracht maar we kunnen dat niet verplichten, want het is uiteindelijk aan de cliënt om dat wel of niet te doen.
Ik ga door met de behandeling van de moties. Er was een motie ook van de SP over inZet en de inlooppunten van inZet om die door te laten ontwikkelen naar een Huis van de Wijk. Ik vind het lastig aan die motie dat u eigenlijk twee trajecten aan elkaar verbindt die losstaand van elkaar zijn gestart, maar zeker wel verbinding hebben met elkaar. Ik vind het belangrijk te zeggen dat inZet niet de opdracht heeft om een Huis van de Wijk in Seghwaert te realiseren. Maar ik kan me wel voorstellen dat als die inlooppunten goed ontwikkelen en zich doorontwikkelen, we op een gegeven moment kunnen zeggen, samen met wethouder Weerwag van Wijkgericht werken, 'dat is wel een mooie plek om dat Huis van de Wijk te laten landen'. Zo zijn we er ook altijd wel mee gestart.
Dan was er ook een motie van u over Zoetermeer een stad voor iedereen. Dat gaat over de decentralisatie van beschermd wonen en maatschappelijke opvang. Dat is een decentralisatie die loopt sinds 2015, de decentralisatie van de drie wetten. Deze moet eigenlijk nog over naar de gemeenten en daar werken we heel nauw samen met de gemeente Den Haag, die voor ons centrumgemeente is. Als deze decentralisatie doorgaat, pakken we dat ook op en daar zitten we al bovenop.
Ik zag ook dat een aantal van de argumentaties in het stuk in iBabs niet was meegenomen en een daarvan was over de motie over Dementievriendelijk Zoetermeer. Daarop kan ik zeggen dat we die dementiescan hebben uitgevoerd in 2021 en dat is een belangrijk en goed instrument. Dat zorgt dat we echt goed de behoefte kunnen bepalen wat we moeten doen op het gebied van dementievriendelijke stad zijn en te blijven. Dus daar blijven we op inzetten om dat vorm te geven.
De andere motie van de PvdA die gaat over het Gala voor het zorgpersoneel.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mevrouw Bout, gaat uw gang,

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u voorzitter en dank u wel wethouder, wat fijn om te horen dat de scan al uitgevoerd is. Ik kan me niet herinneren dat de raad hierover geïnformeerd is, maar ik kan me kan me vergissen. Misschien heb ik het gewoon gemist. Maar de motie vraagt ook om dementievriendelijk beleid en ik kan me niet herinneren dat wij ooit in de raad dementievriendelijk beleid hebben besproken en vastgesteld. Dus zou het dan voor u wellicht fijn zijn als ik in het dictum de scan eruit haal, en de rest laat staan? Zou u hem dan positief kunnen adviseren of ook niet?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Ik ben even heel hard aan het denken. Als u er gelijk dekking voor regelt, word ik nog veel blijer. Maar ik ben het met u eens. We moeten hier iets mee en we zijn hiermee aan de slag. Dan de motie over het Gala voor het zorgpersoneel. Die was ook van u. Laat ik klip-en-klaar zijn. Dit college staat heel erg positief tegenover een waardering van ons zorgpersoneel en het liefst zorgpersoneel in de breedte. Dus niet alleen het ziekenhuis, maar ook ander zorgpersoneel dat tijdens corona keihard heeft moeten werken. We willen ook graag bij de zorgorganisaties en zorgpersoneel ophalen wat voor hen een mooie en passende waardering zou zijn. Echter, deze motie moeten we toch ontraden. Want deze motie gaat over financiële steun aan een gala dat eerder bij ons is geweest en is getoetst aan de kaders die door u als raad zijn gesteld om financiële steun al dan niet te verlenen. En bij die toetsing is deze afgewezen.

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Dank u wel voor deze beantwoording. Wat zou u van mij nodig hebben om de motie wel positief te kunnen adviseren?

Wethouder **Ter Laak**: Ik moet heel eerlijk bekennen dat ik de motie niet concreet bij de hand heb maar ik zou in ieder geval de datum en het gala en de organisatie aan wie het geld gegeven moet worden

eruit laten. En dan is mijn vervolgvraag, ik weet niet of € 30.000,00 dan het passende bedrag is, want dan gaan we op zoek naar de juiste waardering. Of dat genoeg is?

De **voorzitter**: Mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Als ik de twee dingen van het dictum eruit haal, verzoek ik het college niets meer, dus dan blijft er geen motie over. Dus dat dat wordt toch wat ingewikkeld. Het dictum zegt eenmalig € 30.000,00 en dit te dekken uit de reserve vrij inzetbaar. Waar struikelt u over dan?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: We struikelen erover dat deze motie oproept tot financiële steun aan een project of een initiatief dat eerder getoetst is langs de kaders die u zelf heeft opgesteld, daar struikelen we over. Maar waardering aan ons zorgpersoneel, daar staan we positief tegenover.
Dan ga ik door met de motie over eten in een leerwerkrestaurant van de ChristenUnie-SGP. Ik moet heel eerlijk bekennen, ik las de motie en mijn eerste ingeving was 'best wel sympathiek'. Toen ging ik goed naar het dictum kijken en dacht ik 'dit levert in de uitvoering meer problemen op dan dat het helpt.' Maar ik zou wel graag contact willen leggen en het gesprek aan willen gaan met dat leerwerkrestaurant, want er loopt namelijk een traject in de stad om eten en ontmoeten in iedere wijk mogelijk te maken. En ik zou willen kijken of het leerwerkrestaurant kan aansluiten bij het traject van eten en ontmoeten.
Dan de motie over ...

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak, een interruptie van mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. In onze motie staan onder het verzoek vier bullets en begrijp ik nu goed van de wethouder dat ze over de eerste twee bullets in gesprek gaat met het leerwerkrestaurant en daarmee terugkomt richting ons, ze dan op zich positief kan adviseren? Maar dat het tweede gedeelte van die waardebonnen lastig wordt?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Ik denk het wel, maar ik heb de motie zelf niet meegenomen en uit mijn hoofd zeg ik dat in de eerste bullet ook staat met het leerwerkrestaurant in gesprek te gaan om hen subsidie toe te kennen, dus met dat doel. Ik wil eerst het gesprek aangaan of ze kunnen aansluiten bij het project dat al loopt en wat daarvoor nodig is.

De **voorzitter**: Mijnheer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Er staat niets specifiek benoemd, er staat alleen 'om vast te stellen of' een subsidie nodig is ja of nee. Dat is alleen maar een vraagstelling.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak gaat u verder.

Wethouder **Ter Laak**: Dan kom ik bij de motie van D66 over geen financieel misbruik van onze ouderen in onze stad. Ik kan het niet meer dan heel erg eens zijn met die motie en om die reden zijn we jaren geleden een alliantie gestart hier in de stad samen met de Rabobank, samen met de wijkverpleging, samen met notarissen en binnen Zoetermeer 2025 wordt het ook actief verder opgepakt en er zijn allerlei workshops voor professionals en ook bijeenkomsten voor ouderen om zich hiervan bewust zijn. Maar blijvende aandacht is nodig.

De **voorzitter**: Ik zie mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dus eigenlijk is het positief, maar u zegt het is nu al gedaan, dus het is dan overbodig om het zo te zegen?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Ja, dat klopt, maar ik zag de motie wel als een stimulans, een steuntje in de rug, want u zei dat u had gesproken met een aantal mensen en zij herkenden zich er niet in. Dus ik vind wel dat we hier aandacht aan moeten blijven schenken.

De **voorzitter**: Gaat uw gang, mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik zou er dan voor pleiten om nog een keer met de initiatiefnemers in gesprek te gaan, zodat ze in ieder geval het gevoel hebben dat er met hun noodkreet in dit opzicht iets is gedaan. Kunt u daar een toezegging op doen?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dat lijkt me heel erg goed om wederom met hen in gesprek te gaan.
Dan de motie van Zoetermeer Vooruit over mensen met dementie die ertoe doen. Ze doen er zeker toe. En het voorbeeld dat u noemt in uw motie is echt een heel erg inspirerende werkwijze en dat was ook de werkwijze die we hebben gekopieerd bij Carpe Diem in Rokkeveen. Daar verwijst u ook naar. En ja, we blijven aandacht hebben voor deze mensen en ook voor deze werkwijze. En volgens mij ben ik er dan doorheen.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Ter Laak voor uw eerste termijn. Wethouder Velzen is even sanitair aan de slag dus ik zou even vijf minuten willen schorsen. Niet allemaal weglopen, maar... O, dat kan ook, we kunnen ook wisselen, dan doen we dat. Goede suggestie. Als mevrouw Wortel even voor mij het voorzitterschap over wil nemen, dan kan wethouder Velzen na mij.

(Mevrouw Wortel neemt het voorzitterschap over.)

De **voorzitter**: Burgemeester, gaat uw gang.

Portefeuillehouder **Van Bezuijen**: Dank u wel voorzitter. Voor mij is het in die zin altijd overzichtelijk, omdat het natuurlijk altijd grotendeels gaat over een onderwerp dat dicht bij de burgemeester ligt als het gaat over zijn portefeuille Openbare orde en Veiligheid en de veiligheidsportefeuille. Uiteraard is er ook door een aantal fracties weer over gesproken. Waarvoor dank natuurlijk, want het doet mij ook goed als het onderwerp veiligheid aan de orde komt omdat het ook een thema is dat echt speelt en ik voel dat ook als een gedeelde verantwoordelijkheid, ook met u, om iedereen – en dat is door een aantal van u ook gezegd – zich ook echt veilig te laten voelen in Zoetermeer.
Voordat ik op een aantal andere aspecten terugkom, wil ik graag een aantal amendementen en moties met u doornemen. In ieder geval die moties en amendementen die ook zijn ingediend.
Zo heeft Zó! Zoetermeer een amendement ingediend om het cijfer rond de hoeveelheid woninginbraken, van 246 te wijzigen naar 180. Nou, dat lijkt me op zichzelf een prima amendement en dat hebben we ook positief beoordeeld, omdat ik ook begrijp dat een indicator die al zo lang hoog staat ook omlaag zou kunnen.
De tweede waar ik op terug wil komen is van de VVD. Die heeft een motie ingediend om het Keurmerk Veilig Wonen wat meer onder de aandacht te brengen en te promoten. In het overzicht dat u heeft gekregen, staat ontraden en daar staat ook op dat het eigenlijk overbodig is om dat we ook een aantal dingen al doen. Dat doen we ook, maar ik wil wel de toezegging doen om deze motie ook in die zin te omarmen dat ik het een goed idee vind om het Keurmerk Veilig Ondernemen en alles wat daarbij betrokken is meer onder de aandacht van ondernemers te brengen. Dus wat mij betreft, gaan we daar positief mee aan de slag en zal ik ervoor zorgen dat we dat op allerlei manieren in de communicatie ook daadwerkelijk verder aan de orde stellen.
Zowel de PVV als FVD vroegen natuurlijk aandacht voor de lobby voor voldoende politie voor onze stad. Ik heb al aangegeven, ook al in eerdere publicaties, dat dat een onderdeel is waarvoor ik bij elk overleg, waar ik ook ben, of het met de minister is of met de regioburgemeesters, aandacht voor vraag. Ik moet tegelijkertijd ook constateren dat het natuurlijk een hardnekkig probleem is omdat wij er feitelijk niet over gaan en we afhankelijk zijn van de instroom. Misschien is overigens nu nog een bijkomend probleem de uitstroom op dit moment, dat zit met name ook in de ervaren agenten. Dus er komt ook een nieuwe discussie over hoe je zorgt dat je ervaring ook voldoende in het politiekorps kunt houden, maar dat is een zijstraat.

De **voorzitter**: Ik heb een interruptie voor u van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Voorzitter hartelijk bedankt, ook burgemeester hartelijk dank voor uw woorden in dezen. Maar u eindigt ook met de zorg die we hebben. Dat is de leegloop en de kennis die het politieapparaat heeft. Ik gaf net aan in mijn spreektijd dat we dus nu op 76% dekking zitten en

wij de gaten blijven vullen met BOA's, handhaving die minder bevoegd is. Geeft u aan dat u het nog kan redden op deze manier zowel financieel als om de veiligheid te borgen? Of wordt het gewoon echt tijd om aan die boom te rammelen totdat het gewoon uit de boom valt en we er wat mee kunnen?

De **voorzitter**: De burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Dan zou ik eerst willen weten aan welke boom we dan gaan rammelen, want ik rammel aan alle bomen die er op dit moment staan. Overigens heeft dat niks met de bomenmotie te maken, maar waar het om gaat is dat elke gemeente in Nederland op dit moment hetzelfde probleem heeft. Het is niet zo dat wij daar uniek in zijn. Overal is een capaciteitstekort. Toch nog even een koppeling, want dat heeft u ook in uw betoog gedaan, met de BOA's. Laten we ontzettend oppassen en BOA's niet constant in de hoek van de veiligheid te duwen. Ze zijn er voor leefbaarheid. Dat betekent dat we ze een aantal taken geven. Daar kom ik straks nog even op terug. Met de wapenstok geven we ze eigenlijk al steeds meer middelen om dingen te doen. Daar moeten we ook wel voorzichtig mee zijn, want daar zijn ze uiteindelijk in the end niet voor opgeleid. Dat zijn toch onze politieagenten. We blijven er vol voor gaan en wat mij betreft, dat heb ik al gezegd en er zijn ook vragen door de PVV schriftelijk gesteld, waar we op terugkomen, blijven wij ook ons onverkort inzetten voor een vergroting van het aantal politieagenten.
Toch wel een klein zijstapje naar de handhavers. Daar is door velen van u wat over gezegd, ook over indicatoren. Laat ik er ook geen misverstand over laten bestaan, dat heb ik ook volgens mij vorig jaar ook gezegd, het aantal handhavers dat wij nu uitbreiden is alleen maar om dat te doen wat nodig is om een beetje in gelijke tred te komen met andere vergelijkbare gemeenten. Dus dat betekent echt niet dat we nu ineens heel veel extra dingen kunnen gaan doen. Er is volgens mij toentertijd ook een presentatie gegeven door het toenmalige hoofd Handhaving die heeft laten zien hoeveel meldingen wij krijgen en hoe die op dit moment ook wordt afgehandeld. Daar hebben we die handhavers die er nu bij komen echt heel hard voor nodig. Dat is geen overbodige luxe.

De **voorzitter**: Burgemeester, ik heb nog een vervolgvraag van mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Eigenlijk tweeledig. Ten eerste merk ik op dat de burgemeester aangeeft dat andere gemeenten daar ook mee kampen. Laat ik duidelijk zijn: wij zijn verantwoordelijk voor Zoetermeer. Wij als raad zijn verantwoordelijk voor de veiligheid hier. En dat we hebben we niet im Griff. Dat is 1 en ik vind het verwerpelijk dat het ook over andere gemeenten gaat want dan kom ik dus terug op mijn oorspronkelijke vraag: kunt u nog instaan voor de veiligheid met de huidige tekorten en de tekorten die er nog aan zitten te komen? Dat is eigenlijk de vraag die ik net ook stelde.

De **voorzitter**: Burgemeester, gaat uw gang.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Ik kan uiteraard instaan voor de veiligheid, we moeten alleen wel wat meer keuzes maken die we normaal gesproken ook niet altijd zouden willen maken, dus er zullen meer prioriteiten gesteld moeten worden of meer keuzes gemaakt in wat we doen. Het is niet zo dat ik nu zeg 'daardoor hebben wij een onveilige situatie'. Dat zult u mij niet horen zeggen, maar het neemt niet weg dat het met de capaciteit die wij eigenlijk nodig hebben, de formatie die er eigenlijk zou moeten staan, natuurlijk wel beter zou werken.

De **voorzitter**: Ik heb nog een klein interruptie, mijnheer Van den Boomgaard, het is uw derde inmiddels dus houdt u het kort graag.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik houd het kort. Acceptabel en we moeten keuzes maken. Ik heb net in mijn betoog, en dat geef ik ook graag aan u, wat gezegd over hoe de cijfers er nu bij staan en dat het aantal opgeloste zaken dus enorm achteruitgaat. Op dit moment maak ik mij dus ernstige zorgen dat wij de prioritering niet meer kunnen doen en dat de tekorten al zo hoog zijn opgelopen. Hoe ziet u dan die stijgingen van onopgeloste misdrijven?

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Een onopgelost misdrijf is natuurlijk nooit goed, maar we moeten nu ook een beetje oppassen daar niet iets heel groots van te maken. Ik bedoel, in die zin is het natuurlijk helemaal niet goed. Ik ben daar erg voor. Overigens liggen opgeloste misdrijven voor een deel ook in de relatie politie-OM. Daar zit natuurlijk ook een belangrijk deel, dat heeft met recherchecapaciteit en

opsporingscapaciteit te maken, dus het zit hem met name ook in die hoek. Maar we moeten er vol op inzetten en daar moeten keuzes in gemaakt worden. Dat kunnen we mooier maken dan het is maar dat ga ik helaas u niet brengen. Dat neemt niet weg dat ik vind dat we op een aantal punten zeker keuzes moeten maken en dat ik het liefst zou hebben dat we meer capaciteit zouden hebben. Dat staat vast.

De **voorzitter**: Burgemeester, mijnheer Boerboom wil ook iets aan u vragen.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel, voorzitter. De burgemeester had het net over indicatoren en daar hebben wij ook aandacht voor gevraagd. U zegt 'er komt wat extra capaciteit bij', maar wat u extra in het veiligheidsdomein krijgt, gaat structureel wel naar de € 1 miljoen. En ik zou toch wel graag zien wat daar nou uiteindelijk de effecten van zijn en of die echt opleveren wat we willen als raad. Daarom de vraag aan u: zou u in ieder geval iets van indicatoren met ons willen gaan vaststellen waar we u in ieder geval aan kunnen houden over welke ontwikkelingen we terug gaan zien in de stad?

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Nou, volgens mij heb ik al op een vraag van de VVD-fractie toegezegd om bij de totstandkoming van het nieuwe veiligheidsbeleid te kijken naar de indicatoren die we daarvoor opstellen. De relatie die ik nu legde, was met handhaving en daarvoor heb ik gezegd 'toen wij vorig jaar dat plan presenteerden, zagen we al, als je kijkt naar het aantal meldingen – en dat heeft toen het hoofd handhaving volgens mij uitstekend uitgelegd – dan betekent het al dat je daar keuzes moet maken. En als die handhavers, die toen tijdelijk waren, weg zouden vallen, zou dat een behoorlijke impact hebben op het op het afhandelen van meldingen. Dat is wat ik toen gezegd heb. Dat laat onverlet dat we inderdaad goed moeten kijken naar de indicatoren.

De **voorzitter**: Een vervolgvraag van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Het zou wel fijn zijn als we dat inderdaad ook op niet al te lange termijn kunnen doen. U krijgt vanaf 2023 dit budget straks toegekend, voor je het weet zijn we weer richting het einde van het jaar. Ik ben er toch ook iets scherper op vanavond omdat we zien hoelang processen soms kunnen duren hier in het stadhuis, dus ik zou wel willen vragen om daar vaart achter te zetten in 2023.

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Dan gaan we de discussie herhalen, want volgens mij, om toch geen misverstand te laten bestaan, waren deze zeven handhavers al actief en worden ze nu structureel gemaakt, dus laten we elkaar ook niet gek maken. Dit was eigenlijk al nodig, juist ook om in de pas te gaan lopen met gemeenten van vergelijkbare grootte. Dat laat onverlet, nogmaals, dat de indicatoren daar goed moeten zijn en ik zeg in ieder geval toe dat we bij het veiligheidsbeleid daar ook expliciet aandacht aan zullen besteden.
Voorzitter, dan nog een aantal vragen en moties, bijvoorbeeld de vraag van de VVD over hoe het staat met de korte wapenstok. Die aanvraag loopt, helaas moet ik ook constateren dat dat tot mijn onvrede langer duurt dan ik gewenst had. De ambtelijke procedures duren langer en dat vind ik buitengewoon jammer en daar heb ik ook contact met het ministerie over opgenomen, maar wij zijn daar wel bij afhankelijk van besluitvorming op ministerieel niveau.
Er is ook nog door meerdere partijen gesproken over veiligheid en school. Nou, de wethouder van Onderwijs heeft er al genoeg over gezegd, daar ga ik niets over zeggen.
Wel over de motie die door Zoetermeer Vooruit is ingediend. U heeft gezien dat we die overbodig hebben gemaakt, niet omdat we vinden dat die overbodig is, maar wel omdat we daar al zeer actief mee aan de slag zijn. Op dit moment worden scholen betrokken bij de preventieve aanpak van criminaliteit, bijvoorbeeld door het project Dealbreakers, er is een jeugdmarshall die daar een heel actieve rol in vervult dus wij zijn echt volop bezig, juist ook om die jonge aanwas te voorkomen en dat is tegenwoordig niet alleen met het voortgezet onderwijs, maar ook met het primair onderwijs. Dus daar zijn we volop mee bezig.
Voorzitter, dan toch even nog naar de LHN die natuurlijk altijd mij daar goed op aanspreekt, en dat is ook terecht en die ook een aantal ernstige geweldsmisdrijven aanhaalde. Dat trek ik mij ook aan, juist ook de jeugdige criminaliteit en het wapenbezit dat we toe zien nemen en de jongere leeftijd die daarbij betrokken is. Dat is echt een zorgpunt. Dat is ook een van de redenen waarom ik zelf het initiatief heb genomen met Delft en Den Haag een taskforce op te richten en ik heb gezegd 'wij moeten hier gewoon

met elkaar mee aan de slag omdat we zien dat het niet meer gemeentegrensgebonden is, maar over de gemeentegrens heen gaat.' Dat onderzoek loopt op dit moment en wordt hopelijk eind deze maand afgerond. Dat gaat echt over 'hoe zit die straatcultuur nu in elkaar en over welke interventiemogelijkheden hebben we het dan?' Daar gaan we u zo snel mogelijk over informeren.
Ik moet wel zeggen, dat wil ik hier wel gezegd hebben, dat met name vanuit de politie, maar ook vanuit het OM er echt vol capaciteit op ingezet is om te kijken hoe we dat zouden kunnen doen. Dat is een repressieve aanpak, dat realiseer ik me, en we zullen het dus ook, en we hopen dat dat uit het onderzoek naar voren komt, interventiemogelijkheden moeten hebben om die jongeren ook aan de voorkant zo veel mogelijk op het goede pad te krijgen. Dat heeft overigens ook te maken met het actieplan Wapens en Jongeren waar we ook op volop mee bezig zijn en wat we hopelijk ook kunnen continueren en waar we ook nog steeds subsidie voor krijgen.
Dan voor wat betreft het ondernemersbeleid, want daar is ook in het coalitieakkoord geld voor vrijgemaakt. Uiteraard zult u het niet gek vinden dat ik daar heel blij mee ben, omdat we ook zien dat die ondermijnende criminaliteit echt schadelijk is door de criminele activiteiten die worden uitgevoerd. Die aanpak richt zich niet alleen op voorlichting, maar we doen ook acties, in dit geval vooral op bedrijventerreinen, om te kijken wat zich daar allemaal afspeelt. We hopen ook dat met die oren en ogen die ondermijnende activiteiten eerder gesignaleerd kunnen worden, waardoor wij weer kunnen optreden of dat nu bestuursrechtelijk of strafrechtelijk is.
Voorzitter, dan zou ik de rest van de discussie... Want ik zou heel de avond kunnen vullen, maar er komt veiligheidsbeleid aan – het wordt druk het eerste kwartaal van 2023 hoorde ik net – dan krijgt u het nieuwe veiligheidsbeleid toegestuurd en kunnen we daar nog uitgebreid bij stilstaan.
Tot slot voorzitter, want dan ga ik afronden, want dan heb ik volgens mij over veiligheid genoeg gesproken, ligt er nog een motie volgens mij over de verkiezingen en de tien extra stembureaus. Wat mij betreft, zou het natuurlijk altijd mooi zijn als we meer stembureaus zouden hebben, maar ik zou hem echt ontraden. Wij hebben op dit moment grootst mogelijke moeite om de stembureaus gevuld te krijgen met personeel. We hebben zelfs vaak gehad dat we hier een dienstopdracht moesten geven binnen de ambtelijke organisatie om daadwerkelijk mensen op de stembureaus te krijgen, omdat het aantal vrijwilligers behoorlijk is afgenomen. Dus ik zou dat echt willen ontraden op dit moment. Wij doen echt ons maximale best om extra stembureaus neer te zetten, maar dat is op dit moment gewoon vreselijk moeilijk te realiseren, dus ik zou u dat echt ontraden. Als u ons wel die opdracht geeft, dan wordt dat een hele klus om dat voor elkaar te krijgen.

De **voorzitter**: Ik heb een interruptie van mevrouw Bakkers en daarna mijnheer Louw.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Het verbaast mij gewoon een beetje, omdat u zegt 'omdat we het eigenlijk niet kunnen realiseren, zouden we de motie moeten ontraden'. Maar eigenlijk wil ik het omdraaien. Zie het vooral als een stimulans om toch nog een keer te verkennen wat u kunt doen om dit wel te gaan doen, want ik denk dat u het met ons eens bent dat dit wel een heel belangrijk item is om te zorgen dat dat we die opkomst zo goed mogelijk weten te borgen.

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Ja, we zijn het niet oneens over het doel, want het bevorderen van de opkomst is natuurlijk ook iets dat wij heel erg belangrijk vinden. We kijken natuurlijk al heel goed waar stembureaus liggen. Waar mensen zo makkelijk mogelijk hun stem kunnen uitbrengen, maar het maken van extra stembureaus, kost ons gewoon capaciteit en die capaciteit is op dit moment ontzettend moeilijk te krijgen. Dat heeft niet zoveel met die personeelscapaciteit te maken maar gewoon dat het aantal vrijwilligers behoorlijk is afgenomen, wat ook te maken heeft met de coronaperiode waardoor veel mensen in die periode zijn afgehaakt.

De **voorzitter**: Mijnheer Louw heeft ook een interruptie, daarna komt mevrouw Bakkers nog een keer.

Mevrouw **Bakkers** (D66): Ja, ik snap de burgemeester heel goed. Dan nogmaals de oproep, misschien niet zozeer aan de burgemeester, maar wel aan de raad hier om toch voor te stemmen omdat het te belangrijk is om het niet te doen.

De **voorzitter**: Mijnheer Louw, gaat uw gang.

De heer **Louw** (PvdA): Dank u wel voorzitter. Ik moet eerlijk zeggen dat het gevoel van de burgemeester mij ook eerst bekroop bij deze motie, namelijk 'zijn er wel genoeg mensen?', maar de vorige keer hadden

we gewoon wachtlijsten om de stembureaus te bemensen, dus volgens mij kan het best wel goed komen.

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Bezuijen**: Nou, dat lijkt me... Dan gaat het over wachtlijsten, maar volgens mij gaat het ook om goede voorzitters, want die heb je dan vervolgens ook nodig. Wij hebben gewoon op dit moment de laatste keer dat er verkiezingen zijn geweest daadwerkelijk mensen uit de organisatie gevraagd en dat wordt overigens nog steeds gedaan want sommige afdelingen vinden het hartstikke leuk om een stembureau te bemensen en daardoor is het ook nog een soort teamuitje, maar het is gewoon echt een probleem om mensen daarvoor te krijgen. En op moment dat het nodig is, zullen wij zeker kijken of extra stembureaus nodig zijn. Soms zie je bij de Tweede Kamerverkiezingen wel dat we meer stembureaus hebben maar dat is gewoon heel ingewikkeld; hoe meer we er hebben, hoe lastiger het is om dat in te vullen. Dat is wat ik vanuit de organisatie heb meegekregen.

De **voorzitter**: Mijnheer Van der Vlies, u had ook nog een interruptie op dit onderwerp.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik wil even terug naar de veiligheid, ik had nog gevraagd naar de handhavers die bij het geweldsincident betrokken waren. Misschien heb ik het gemist maar misschien had u het nog niet gezegd.

De **voorzitter**: Burgemeester.

Portefeuillehouder **Van Bezuijen**: Die had ik nog even opgehouden omdat ik zag dat u er net even niet was. Fijn dat u dat vraagt. Een van die handhavers is weer aan het integreren, de ander zit nog thuis. Twee anderen hebben een andere baan gekregen dus die zijn niet meer bij ons in dienst. Maar eentje zit er dus nog thuis.

De **voorzitter**: Dank u wel, dan geef ik deze plaats weer over aan u.

(De burgemeester neemt de rol van voorzitter weer over van mevrouw Wortel.)

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Wortel, voor het overnemen van het voorzitterschap. Dan gaan we over naar wethouder Velzen voor zijn termijn.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel. Een excuus, mijn fysiek werkte even niet helemaal mee. Vandaar dat de burgemeester het even moest overnemen.
Voorzitter, de winterperiode staat voor de deur. En als kind keek ik daar heel erg naar uit. Pakjesavond, gezellig met elkaar om de kerstboom. En misschien zelfs wel schaatsen op de Dobbe. Maar vandaag de dag kijken we juist met elkaar angstvallig naar deze periode. Want de prijs om te stoken, de kerstverlichting aan te doen, is voor sommige inwoners te duur. Toen ik een halfjaar geleden als wethouder begon, had ik dat niet kunnen vermoeden. Het optimisme dat ik toen voelde, heeft snel plaatsgemaakt voor realisme. De zorgen om koopkracht en de energiecrisis zijn groot, ook in Zoetermeer. In de afgelopen maanden hoorde ik de verhalen van mensen die het niet meer redden. Ik sprak met slachtoffers van de toeslagenaffaire, mensen in de schuldhulpverlening, vrijwilligers van de Voedselbank en allerlei andere stichtingen. Ook was ik thuis bij mensen en ging langs de ondernemers die het water aan de lippen staat. Ik bezocht collega-wethouders van andere steden zoals Delft, Tilburg en Den Haag. En allemaal worstelen we met hetzelfde probleem. Hoe zorgen we dat niemand in de kou blijft staan?
Onze partners in de stad zijn daarvoor nodig. Dus hebben we extra geld vrijgemaakt voor de Voedselbank, Stichting Urgente Noden en Stichting Leergeld. We werken aan een warm loket waar inwoners met geldproblemen zich vrijblijvend kunnen melden. Ook onderzoeken we een noodfonds dat maatschappelijke verenigingen kan ondersteunen. We willen inwoners ondersteunen op basis van besteedbaar inkomen. Daarom gaan we een aantal dingen herzien, zoals de bijzondere bijstand, de ZoetermeerPas en de collectieve zorgverzekering.
Ik besef dat dit de eerste stappen zijn. Ik besef ook dat ik niet alle antwoorden heb. Daarom heb ik de armoedewoordvoerders van alle fracties uitgenodigd om ook uw opvattingen en overtuigingen ter tafel te brengen. Hoewel de uitdaging enorm is, zie ik dat we een gezamenlijk doel nastreven, want deze armoedecrisis gaat ons allen aan het hart.
Tegelijkertijd biedt een crisis ook kansen. Door de gasprijzen staat verduurzaming hoog op de agenda. Ook bij onze inwoners. De afgelopen periode heb ik kennisgemaakt met verschillende organisaties zoals

DuurSamen en DEZo. Uit de evaluatie van ons duurzaamheidsprogramma blijkt dat we met de goede dingen bezig zijn. Echter, de situatie van nu vraagt om een opschaling en versnelling van de huidige activiteiten, namelijk de uitwerking criteria Duurzaamheidsfonds, de actualisatie van het duurzaamheidsprogramma en de uitwerking van de SPUK-regeling. De uitdaging is dat die verduurzaming voor iedereen haalbaar en betaalbaar is. Tegelijkertijd is het belangrijk om realistisch te blijven. In deze tijden zijn materieel, personeel en uitvoeringscapaciteit bijzonder schaars.
En we hebben te maken met een ongekend krappe arbeidsmarkt. In het tweede kwartaal van dit jaar waren voor elke honderd werklozen inmiddels al 143 vacatures. Werk is belangrijk, het draagt bij aan bestaanszekerheid, zingeving en gezondheid. De praktijk laat echter zien dat het vinden van werk voor sommige mensen erg lastig is. De huidige arbeidsmarkt biedt daarom kansen voor deze groep. Krapte moet benut worden om mensen met een arbeidsbeperking en mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt aan het werk te helpen. De Binnenbaan ondersteunt werkzoekenden met begeleiding, trainingen en instrumenten zoals loonkostensubsidie.
Voorzitter, dan denk ik weer aan die kerstperiode. De winter is niet iets waar we in Zoetermeer angst voor zouden mogen hebben. Laten we daarom naar elkaar omkijken en samen de schouders eronder zetten. We kunnen geen wonderen verrichten, maar vele handen maken wel licht werk. Kortom, laten we dit samen doen.
Voorzitter, dan kom ik bij de amendementen en moties en vragen. Ik behandel de moties die op positief staan niet. Ik zit al krap in de tijd. Deze kunt u terugvinden in het overzicht dus ik ga alleen in op de moties en amendementen waar wat over te zeggen is.
Amendement 2211-A van GroenLinks Verhogen budget Kindpas kunnen we positief over adviseren mits als volgt gewijzigd. Ik ben er positief over, maar er wordt om structurele verhoging gevraagd en dat is lastig. Ik pleit ervoor om deze verhoging te bekostigen vanuit incidentele middelen voor een periode van drie jaar. Dus als u die daarop kunt aanpassen, dan kan ik hem omarmen.
Dan amendement 2211-B van GroenLinks over het schoolontbijt. Die moet ik ontraden. Daar wachten we op de evaluatie en vervolgens kijken we daarna verder hoe en wat met het schoolontbijt.
Dan de motie van...

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja, dank u wel voorzitter. Wethouder Velzen gaf zojuist aan dat hij de afgelopen periode ook met veel partners in het veld heeft gesproken en dan weet hij dat er tot nu toe op de drie pilotscholen heel enthousiast wordt gereageerd. Tegelijkertijd constateert hij ook, net als ik, dat de urgentie en de noden onder kinderen toenemen. Dan vraag ik mij toch af, waarom gaan wij wachten op een evaluatie die nu is toegezegd voor ergens mei volgend jaar? Terwijl er nu misschien wel andere scholen zijn die hiermee aan de slag willen? Althans, we weten dat er andere scholen zijn die hiermee aan de slag willen. Laten we nou gewoon zorgen dat we het voor 2023 regelen en als uit de evaluatie toch blijkt dat het effect lager is, kunnen we altijd daarna weer afschalen. Maar op dit moment wachten, terwijl de urgentie zo groot is, vinden wij als GroenLinks in ieder geval niet wenselijk. Hoe kijkt u daar tegenaan?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter. Ja, het eerlijke antwoord daarover is: we hebben nog een aantal nadere afspraken te gaan hierover, waaronder kennismaking met de scholen en er moet nog een intern gesprek over plaatsvinden en we hebben te maken met afstemming tussen verschillende portefeuillehouders die op dit onderwerp bezig zijn. Daar hebben we ook mee te maken. Dat maakt dat ik daar nu niet anders dan op deze wijze op kan reageren. Ja.

De **voorzitter**: Heel kort want volgens mij is het wel duidelijk.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja dank u wel voorzitter, maar dat klinkt eigenlijk even, plat gezegd, alsof bureaucratie ons in de weg zit om daadwerkelijk tot resultaten voor deze kinderen te komen die eigenlijk vandaag de dag al geen fatsoenlijke maaltijd krijgen voor ze naar school gaan.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter. Dat kunt u zeggen. Tegelijkertijd, en dat heb ik nagevraagd, is ook de vraag, 'zijn er nu scholen die voor de deur staan te trappelen dat ze hiermee willen starten?' Het antwoord vanuit de organisatie is 'die zijn niet bekend. Die zijn niet in beeld.' Dus ja, ik snap dat we

hier snel vaart mee willen maken, want de geluiden heb ik ook gehoord en ik heb ook De Regenboog bezocht in Meerzicht en daar de enthousiaste verhalen gehoord. Maar de noodzaak om daar nu direct mee door te gaan omdat er andere scholen klaar staan, die zie ik nu niet. Dus ik zie het niet als bureaucratie.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dan is mijn vraag, heeft u het die scholen gevraagd, of zijn die scholen er niet mee bij u gekomen omdat ze niet het idee hadden dat ze met die vraag bij u konden komen? Want misschien als u het ze nu vraagt, snel vraagt en ze zeggen 'ja, wij hebben wel degelijk nu nood met onze kinderen', zou er toch zeer veel voor te zeggen zijn om dit wel te doen.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel. Daarop moet ik u nu antwoorden dat ik dat niet weet.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter, even kijken waar ik gebleven was.
Motie 8 SP en GroenLinks Platform verduurzaming. Ik vergeet nog een amendement over het noodfonds. Nu heb ik die niet op mijn lijstje staan, moet ik eerlijk zeggen en dat is de motie die door wethouder Iedema al even behandeld werd. Ja, zoals ik u in ons memo aan uw raad van ik meen 7 oktober jl. heb laten weten, zijn we bezig met de uitwerking, het onderzoek van het noodfonds. Ik verwacht deze nog dit jaar naar de raad te kunnen sturen en vanuit die optiek vinden we het amendement overbodig en daarom is het ontraden. Dat is mijn reactie op dat amendement.

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, wethouder Iedema had het er inderdaad even over omdat ik hem daarnaar vroeg. Er is ruimte. De nood is nu hoog. Er zijn heel veel voorstellen die hierover gaan. Over het helpen van mensen die straks echt door het ijs dreigen te zakken. Er is € 2 miljoen beschikbaar. Dat kunnen we lijden, eenmalig, tijdelijk. Wat let u om 'm in te koppen, want het helpt u om meer te kunnen doen dan nu het geval is en dat zal zeker nodig zijn. En al die mooie voorstellen die andere partijen ook doen om mensen te helpen, zouden daar heel mooi onder geschaard kunnen worden, of bij geschaard kunnen worden, waardoor we met zijn allen dat signaal geven aan Zoetermeer, dat we hier als hele raad naar mensen omzien. En waarom denkt u niet 'hé wethouder Iedema geeft toch een openingetje'. Ik zou zeggen 'omarm hem en kop 'm in.'

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter en dank u wel voor de aanvullende vraag. Ja, dat is maar net even van welke kant je 'm aanfietst. Wij hebben gezegd, als college, 'we werken eerst het voorstel uit, dan kijken we wat we nodig hebben aan financiële middelen en dan komen we met een voorstel om die financiële middelen ook beschikbaar te stellen'. U zegt 'we hebben hier € 2 miljoen, zet er een hekje omheen en ga vervolgens kijken wat je ermee kan gaan doen'. Dat is niet de route die we als college voor ogen hebben. Dus dat is hoe wij er als college naar kijken. Dat is waarom we hem zo zouden aanvliegen. We hebben het onderzoek naar het noodfonds aangekondigd in de memo. Daar zijn we nu mee bezig en daar komen we ook nog dit jaar mee naar de raad.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Wethouder **Velzen**: Dan kom ik nu toch bij motie 8 van de SP en GroenLinks over het Platform verduurzaming. Die motie wil ik ook ontraden want we hebben het Energieloket Zoetermeer. Daarin is al informatievoorziening beschikbaar. Daarnaast hebben we ook het programma rond de woningcorporaties en de VvE's dus daarom is de motie overbodig en daarom ontraden we hem.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): U bent afgelopen week ook bij de bijeenkomst geweest in Meerzicht. Daar bent u niet bij geweest? Daar gaf in ieder geval een voorzitter van de VvE aan dat de woningbouwcorporatie

in principe met de financiering van de verduurzaming geen problemen heeft. Maar dat er bij de individuele eigenaren binnen de VvE wel financiële problemen zijn en daardoor die verduurzaming onder andere in Meerzicht niet van de grond komt. De vraag is dus nu of de gemeente daar dan niet een voortrekkersrol in wil spelen, zodat daar een soort platformoverleg komt, waardoor dus die voorstellen beter kunnen landen. En zodat er ook financieringsmogelijkheden besproken worden.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter en nee, ik was niet bij die bijeenkomst, maar ik ben wel op werkbezoek geweest in Meerzicht bij die VvE's. We hebben het overleg met de VvE's. We hebben het programma Duurzaamheid. Een van mijn beleidsmedewerkers is daar fulltime mee bezig en het ondersteunen van die VVE 's en die programmalijn die is al volle bak actief. We zijn al bezig met die VvE's ook in het gespikkeld bezit, ook waar ze stand alone staan om met ze te kijken naar 'hoe kun je ook naar die financieringsvormen kijken?' Daar zijn we al volop mee bezig, dus daarom moet ik hem ontraden.
Even kijken, dan de motie 24 van PvdA, SP en GroenLinks, gemeentelijke aanpak werkende armen. Positief mits als volgt gewijzigd. Er wordt gevraagd om onderzoek te doen naar werkende armen en te komen met een plan van aanpak. Voor wat betreft onderzoek ben ik positief en het plan van aanpak, daar kijken we dan naar op basis van het onderzoek, of dat dan wel of niet nodig is. Dus als u de motie zou willen beperken tot het onderzoek, kan ik hem positief adviseren.

De **voorzitter**: Mijnheer Louw wil nog interrumperen.

De heer **Louw** (PvdA): Dank voor de reactie wethouder, wij nemen dat even mee, wat u nu aangeeft.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, gaat u verder.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Motie 27 ChristenUnie-SGP € 190,00 positief mits bullet 3 en 4 eruit gaan en de communicatiemiddelen worden gebruikt vanuit het gangbare communicatiebudget om daarover te communiceren en dat te faciliteren.
Dan motie 28 Loon naar werken, ook van ChristenUnie-SGP. Ook die moet ik ontraden, maar met de opmerking als ook daar – daar geldt hetzelfde voor als ik net zei bij de motie 24 – het plan eruit kan, dan zou ik hem wel positief kunnen omarmen.
Dan ga ik naar 29 ChristenUnie-SGP, CDA, PDvZ, Zó! Zoetermeer en LHN, Blokverwarming, ook die moet ik ontraden. Laten we eerst, zoals in de discussie ook al door PDvZ werd opgemerkt, even kijken wat er landelijk gebeurt en dan daar verder op acteren.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van mijnheer Van Rumpt. Gaat uw gang.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, dank. Wat betreft die eerdere twee moties van ons zullen we met de mede-indieners kijken of we die kunnen wijzen. Wat betreft die laatste motie over die blokverwarming. Kijk, ik begrijp dat de wethouder zegt 'het rijk is ermee bezig'. Maar wij weten hoe het gaat bij het rijk, dat is allemaal onzeker hoe het zich allemaal gaat ontwikkelen. Zou de wethouder dan misschien wel kunnen toezeggen dat hij het rijk blijft volgen en mocht het nou nodig zijn omdat alsnog tegenvalt wat er uit het rijk komt, dat hij dan alsnog gaat kijken wat hij kan doen om te voorkomen dat diegenen met blokverwarming tussen wal en schip vallen? Mogelijk dat we dan de motie namelijk kunnen intrekken, na overleg uiteraard met de mede-indieners.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel, dank u wel voor de aanvullende vraag. De urgentie vanuit de doelgroep, die snap ik. Dus als we hem kunnen omturnen naar een toezegging, dan vind ik dat prima. Motie 45 van de PDvZ Toekomstige warmte, kernenergie. Dank voor de motie en ook voor de verschillende uitleggen die ik vanuit de raad heb gehoord. Die waren ook al zeer goed, moet ik zeggen. De motie is overbodig, alle punten zijn afgewogen in de recent door de raad vastgesteld Transitievisie warmte en/of de RES. Huidige ontwikkelingen leiden tot meer urgentie, maar niet tot andere inhoudelijke inzichten.
Dan motie 47 Hulp voor gezinnen. Ook deze moet ik ontraden.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van de heer Haak. Gaat uw gang.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter. Ik wil er toch even op terugkomen. U zegt 'het is in de RES afgesproken', maar de overheid heeft besloten om twee kerncentrales te gaan bouwen. De plaats is nog niet bekend. Het noorden van het land heeft aangegeven dat ze dat niet willen. Nou prima, dan blijven er in principe nog twee plaatsen over. Dat is Borsele en de Maasvlakte. Maar vindt u het niet belangrijk om nu alvast in te gaan haken op de mogelijkheden om daar ook de warmte vandaan te halen? Het is gratis warmte in principe want er zijn geen fossiele grondstoffen voor nodig, dus is het niet beter om nu alvast te gaan inhaken op dat op dat punt dat die daar hoogstwaarschijnlijk gaat komen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel voorzitter, voor niets gaat de zon op. Niets is gratis. Die kerncentrale moet gebouwd worden. Die leidingen moeten hierheen aangelegd worden. We zitten in de Warmte Samenwerking Oostland. Daar zitten we met de omliggende tuinbouwgemeenten en kijken we naar warmtenetten vanuit Rotterdam, WarmtelinQ, afsplitsingen, een bron vanuit Noukoop en als je ziet hoe lastig dat al is om van de grond te krijgen en dat ook hier te krijgen... Niets is gratis, niets gaat zomaar. Ik zie echt niet in hoe wij als gemeente daar deze rol in moeten spelen. Dat is echt iets voor de landelijke overheid.
Even kijken, dan ga ik verder naar motie 47 Hulp voor gezinnen. Ik zei al, die moet ik ontraden. Die motie is wat ons betreft te algemeen en geeft te weinig richting. Wat mij ook trof, ik sprak pas een bewindvoerder die zei, die drukte me echt met klem op het hart, 'die groep tot 120% wordt echt al best goed ondersteund met allerlei toeslagen en inkomensondersteuning'. Dus dat roept ook nog even de vraag op, 'is dat nu de groep waar we nog weer wat extra voor moeten doen?', terwijl we daar al zo veel voorzieningen voor hebben via de bijzondere bijstand, de ZoetermeerPas et cetera.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Bedankt voorzitter, ik zou deze dan toch graag willen toelichten, want het gaat hier namelijk om de personen die onderaan de streep minder overhouden dan de 120%-norm, dus het gaat niet over de mensen die al recht hebben op alle toeslagen.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ik moet u heel eerlijk zeggen... terwijl ik zeker door mijn voorgaande professie zeer goed ingevoerd ben in deze groep, dat zou u dan nog verder moeten toelichten, want dit is juist een groep die enorm wordt ondersteund door die toeslagen.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Het gaat om het besteedbaar inkomen onder de 120%-norm.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ah kijk, dan kijkt u naar besteedbaar inkomen. Dat was me nog niet helemaal duidelijk. En zoals ik in mijn spreektekst ook al aangaf, is dat zeker de draai die wij willen maken door ondersteuning op basis van besteedbaar inkomen te doen. Het roept nog wel steeds bij mij de vraag op – u vraagt iets extra's te doen voor deze voor deze groep – maar wat is dan extra? Definieer extra? Dat is zo breed en zo algemeen geformuleerd. Dus als u in de tweede termijn scherper zou kunnen maken wat u dan precies bedoelt, dan wil ik daar graag nog eens naar kijken.

De **voorzitter**: Gaat u verder, wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. Dan komen we aan bij motie 49 Oosterfaantje. En de vraag daarbij van de PVV om te reflecteren op de inspreker die we vanavond gehad hebben. Deze motie wil ik echt met klem ontraden, dit moeten we echt niet doen. Vanuit het college zetten we in op samenwerking. We hebben echt een breed samenwerkingspalet op het gebied van armoede in Zoetermeer tussen alle verschillende partners. We zien Oosterfaantje als een organisatie die zich structureel aan die samenwerking onttrekt. En daarnaast is het ook een organisatie die voortdurend verkeerde informatie verspreidt over de Voedselbank. De Voedselbank heeft meerdere malen gepoogd om die samenwerking aan te halen. En zolang ze daar niet toe bereid zijn, zijn wij er niet toe bereid deze motie te ondersteunen. Daarnaast hebben we het ook hier over een individueel geval waar nu een lans voor gebroken wordt. Het is niet algemeen beleid. Oosterfaantje kan een subsidieaanvraag indienen, net zoals al die

andere partners ook doen, en daar worden de subsidieaanvragen op hun merites beoordeeld.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, ik zag een interruptie van mevrouw Van Leeuwen. En ik ben het ook met u eens dat het hier niet moet gaan over individuele gevallen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): O, u geeft ook al uw mening, dank u wel. Ik wil aangeven dat Oosterfaantje echt iets heel anders doet dan de Voedselbank en ik vind het jammer dat u hier zo principieel in zit. Er zijn bijna 500 gezinnen in deze stad die er gebruik van maken. En wat is het verschil? Uw naam wordt niet genoteerd bij Oosterfaantje en er wordt niet over gerapporteerd. U hoeft niet, zoals bij de Voedselbank wel, in een traject te zitten. U hoeft niet, zoals bij de Voedselbank, eerst uw spaargeld op te eten. Tevens werkt het ook nog eens tegen voedselverspilling, dus als er nu 500 gezinnen zijn die hier gebruik van maken, klaarblijkelijk een voorziening waar zo veel behoefte aan is, waarin de Voedselbank niet voorziet, en u dat dan zo principieel afwijst omdat ze niet willen samenwerken, dan denk ik dat u in uw eigen voet schiet en heel veel mensen tekortdoet hier in Zoetermeer.
En bovendien vind ik de wijze waarop u over Oosterfaantje spreekt ook laatdunkend. Deze mensen hebben een koninklijke onderscheiding gekregen nota bene voor hun inspanningen. Ze zijn er sinds 2005 en doen waardevol werk. Ik vind het echt misplaatst om er zo over ze te spreken. Dat als persoonlijke noot.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel. Die persoonlijke noot laat ik voor uw rekening. En wat u zegt, die mensen hoeven zich niet te registreren, die hoeven niet in een bepaald traject. Ook dat kun je omdraaien; bij de Voedselbank is het een voorwaarde, op het moment dat je daar gebruik van moet maken, wordt er ook van je verwacht dat je je – niet direct, je wordt eerst geholpen – gaandeweg het traject ook laat bijstaan door hulpverlening. Wij zien het juist als een waardevolle meerwaarde van de werkwijze van de Voedselbank dat er integraal wordt gekeken en dat er ook gekeken wordt naar de lange termijn. Zodat iemand op een gegeven moment weer op eigen benen kan staan.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Wat ik nog wel wil toevoegen, is dat de bijdrage van de Voedselbank bijvoorbeeld maximaal drie jaar wordt verstrekt. Dan moet je er uiteindelijk uit. Oosterfaantje helpt jaar in, jaar uit mensen die nog steeds gewoon in armoede leven. Dat is vaak niet maar drie jaar. Dat is vele malen langer en dat u alles wilt registreren, maakt dat juist de drempel naar de Voedselbank voor mensen ontzettend hoog, en ze hebben wel gewoon honger.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ik zie verder geen vraag, dus ik ga door naar de volgende. Dat is de motie 52 Zoetermeer, iedereen doet mee, van LHN en FVD. Deze motie is overbodig. Meedoen en een bijdrage leveren aan de samenleving zijn een belangrijk doel van onze re-integratieactiviteiten. WERKbedrijf De Binnenbaan levert daarvoor in Zoetermeer in samenwerking met ondernemers en maatschappelijke partners een belangrijke bijdrage via de nota Meedoen met meerwaarde heeft de raad de richting en de kaders meegegeven.
Dan heb ik motie 60 CDA Doorbraakfonds. Ook die moet ik ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank u voorzitter. Ik heb nog een vraag over een motie 52. Het stemt ons gelukkig om te horen dat iedereen die een uitkering ontvangt, een persoonlijk plan heeft. Een activiteit, klein of groot, die een bijdrage levert aan de samenleving. Heb ik dat goed begrepen? Dank u wel.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. Dat is inderdaad wat De Binnenbaan doet.

De **voorzitter**: Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dan wil ik graag nog even voor de verduidelijking vragen, of dat dan ook echt voor iedereen is die een uitkering heeft, of alleen de mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: De laatste keer heb ik van De Binnenbaan begrepen dat iedereen een persoonlijk plan krijgt. Dus dat is de informatie waar ik over beschik.
We gingen naar een motie 60 van het CDA Doorbraakfonds. Ook die moet ik echt ontraden. Ik wil voorkomen dat we in het armoedeveld dingen dubbel doen en we hebben Stichting Urgente Noden. Die zet in met een noodfonds in op situaties rond huisuitzettingen, waterafsluitingen et cetera, om ervoor te zorgen dat dat soort zaken voorkomen worden, ook als daar spontaan een koelkast kapot gaat en er moet even geld over de brug komen. Dus dat dat fonds waarmee we snel kunnen ingrijpen, is er al. Als we dit Doorbraakfonds ook gaan doen, creëren we twee keer zo'n fonds, twee keer overhead et cetera. Dus dat zou ik echt met klem willen ontraden.
Dan motie 61, ook van het CDA Verduurzaming flats met gecombineerde eigenaarschap. Dank voor het opbrengen van het onderwerp, maar ik moet hem wel ontraden. Dank ook weer aan de raad, want er werd heel kundig op gereageerd onderling over waarom we dit vooral niet moeten doen. We hebben veel VvE's in Zoetermeer. We hebben ook behoorlijk wat gespikkeld bezit VvE's. Op het moment dat we hier bank gaan spelen en die financiering voor onze rekening nemen, past dat ten eerste sowieso niet uit het Duurzaamheidsfonds, dat is daar veel te klein voor, en ten tweede is het Duurzaamheidsfonds daar niet voor bedoeld. En ten derde zijn daar ook nationale programma 's voor, dus ook die wil ik ontraden.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, een interruptie van mevrouw Frinking. Gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Even over de beide moties. Eerst even de Stichting Urgente Noden. Ik weet zelf even niet wat die precies doen, maar wat is hun doelgroep? Want onze motie is juist bedoeld voor alle mensen die buiten alle normale regelingen vallen en is dat bij de Stichting Urgente Noden ook zo? Want dan anders krijg je weer het verhaal van de groep die tot 120% zit, waar heel veel wel voor geregeld is. Dit is bedoeld voor mensen die juist daarbuiten vallen. Dus als de Stichting Urgente Noden dat helemaal oppakt, dan is dat in ieder geval goede zaak. Dus dat was mijn eerste vraag.
En over de flats. Het is niet dat je een lening geeft, maar een voorfinanciering, dus het is revolverend. Dus we spelen niet voor bank, maar we helpen mensen die op dit moment ook niet bij banken aan de deur komen om allerlei redenen, die voorkomen dat die duurzaamheid doorzet. Dus waarom kunnen we dat niet gewoon wel uit het Duurzaamheidsfonds halen?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voor de aanvullende vragen. Doelgroep SUNZ is... Die kijkt naar besteedbaar inkomen, dus die kijken niet naar die 120%, dus de doelgroep is iedereen die onderaan de streep effectief tekortkomt. Dus dat is denk ik een voldoende antwoord op uw vraag.
En de tweede, voorfinanciering. Binnen de deurwaarderij was het ook altijd zo'n mooi gesprek over de voorfinanciering van het griffierecht en daar hadden we met de toezichthouder ook dat leuke gesprek over. 'Ja, maar dat is geen lening, het is geen...' Maar goed, uiteindelijk, of u het voorfinanciering noemt of u noemt het een lening, et cetera, je schiet iets voor voor de ander wat diegene op wat voor manier dan ook terug moet betalen. Effectief komt het op hetzelfde als een lening neer. Dus of je het nu voorfinanciering noemt of lening, dat maakt niet uit. Effectief is het geld dat de mensen van ons lenen, dat ze moeten terugbetalen, dat revolverend is. Dat is effectief hetzelfde, dus dat maakt nog steeds die te ontraden.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Dan nog een andere vraag, wat is uw alternatief voor deze mensen dan?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Het alternatief is, zoals genoemd werd, een landelijk Warmtefonds waar die VvE's bij terechtkunnen en onze rol in dat geheel is dat wij samen met die VvE's kijken naar die financieringsmogelijkheden die er landelijk zijn, dat we ze daarnaartoe helpen en begeleiden om ervoor te zorgen

dat ze daarop kunnen aanhaken.

De **voorzitter**: Gaat u verder wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel. Dan heb ik als laatste de motie van Zoetermeer Vooruit, PvdA, CDA en GroenLinks Stop menstruatiearmoede. Deze motie ontraden we. Het college heeft afgelopen jaar € 12.000,00 aan subsidiemiddelen beschikbaar gesteld aan de Voedselbank in het kader van dit issue. En daarbij menstruatiearmoede, energiearmoede, vervoersarmoede, kinderarmoede, et cetera. Er zijn zo veel dingen te noemen. Uiteindelijk gaat het om een tekort in de maandelijkse bestedingen.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian, gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Voorzitter, we hebben de toelichting gelezen, maar we zijn er echt niet blij mee. Ik heb naar aanleiding hiervan nog twee vragen: is de wethouder met ons eens dat de menstruatiearmoede anders is dan andere vormen van armoede? Het betreft namelijk een specifieke grote groep, een op de tien vrouwen, en het voorkomt de participatie van meisjes en vrouwen in de maatschappij. Er zijn meisjes die elke dag niet naar de les gaan, die niet kunnen sporten. En mijn tweede vraag is: is het college zich ervan bewust dat juist het taboe een bepalende factor is in dit onderwerp?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voor de aanvullende vragen. Eens? Nee, dat ben ik niet met u eens, of dat zijn wij niet met u eens. Want zo kunnen we heel veel categorieën van armoede creëren. En bewust? Dat het een taboe is, kan ik volgen, dat u dat zegt, maar dat vind ik niet een armoede-issue. Dat bepaalde meisjes of dames dat niet kunnen betalen, dat is een armoede-issue, net zoals veel onderwerpen. Het taboe moet, denk ik op een andere manier worden opgelost, maar niet langs de lijn van de armoede.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw van Leeuwen, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ik wil collega-raadslid de heer Mohammadian graag bijvallen, in die zin dat ik me best kan voorstellen dat u zegt 'ja, er is nog veel meer', maar de Voedselbank bijvoorbeeld voorziet ook niet in het toiletpapier, in tandpasta en dus ook niet in maandverband en dat soort zaken. Ik zou u wel willen oproepen om het misschien wat breder te trekken en te kijken of u dat soort hygiëneproducten kunt toevoegen aan bijvoorbeeld de Voedselbank. Of wellicht kan het Oosterfaantje daar ook iets in betekenen.

De **voorzitter**: De heer Mohammadian en dan wethouder Velzen.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Misschien kan de wethouder reageren op mevrouw Van Leeuwen en dan ga ik mijn vraag stellen.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel, een mooie suggestie. Zoals gezegd, we hebben de Voedselbank al ondersteund met € 12.000,00 om deze middelen toe te kunnen voegen en dat lijkt mij een prima lijn. Ik vind het onnodig om als gemeente dan nog een extra programma daarop te zetten, maar ik ben met u eens dat via de Voedselbank een prima lijn lijkt om dit op te pakken.

De **voorzitter**: Voldoende zo?

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank aan de wethouder voor de beantwoording, maar u begrijpt dat ik het daar niet mee eens ben. Dit probleem is echt een groot probleem. Er is onderzoek gedaan, meerdere onderzoeken zijn gedaan ook door de afdeling Maatschappij en Gezondheid van meerdere ziekenhuizen. Er zijn al zo veel gemeenten, grote gemeenten, kleine gemeenten, gemeente Rotterdam, gemeente Utrecht, die specifiek een aanpak hebben voor deze problematiek. Wat is er in Zoetermeer anders, als het aan het college ligt, dat wij als gemeente dit probleem niet specifiek gaan aanpakken?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel. Ik kan eigenlijk alleen antwoorden dat daar politiek anders tegen aangekeken wordt. En zoals ik zeg, ik zie daar geen rol in voor de gemeente om dat taboe te doorbreken, dat we de Voedselbank in staat stellen om daar extra middelen voor beschikbaar te stellen. We verschillen kennelijk van inzicht over wie dat taboe nog moet doorbreken.

De **voorzitter**: Heel kort mevrouw Bout, want volgens mij zijn de argumenten behandeld. Maar gaat uw gang.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ja, maar voorzitter, ik hoor wethouder Velzen zeggen dat hij het taboe niet wil aanpakken, maar het gaat niet alleen om het taboe. Het gaat gewoon om het feit dat heel veel meisjes en vrouwen op deze manier buitengesloten worden, gewoon niet mee kunnen doen, gewoon niet naar school kunnen of niet naar hun werk kunnen gaan, niet kunnen sporten. Ik kan me niet voorstellen dat u dat niet wil aanpakken.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel nogmaals, maar dan moeten we elkaar ook even proberen te verstaan. Ik zeg, we hebben als gemeente middelen ter beschikking gesteld aan de Voedselbank, dus het is niet zo dat we niks doen, alleen het feit dat wij daar een campagne op moeten draaien, dat is dan net even het verschil. Dus via de Voedselbank stellen we middelen beschikbaar, zodat die meisjes/dames er toch over kunnen beschikken.

De **voorzitter**: Goed, ik stel voor verder te gaan want volgens mij zijn de argumenten echt uitgewisseld en er komt nog een tweede termijn, dus daar kunt u zeker nog uw oordeel geven. Ja, nee, ik zie dat u niet tevreden bent en dat mag natuurlijk, maar nogmaals, het gaat om het feit dat we even de argumenten uitwisselen. En vervolgens mag de raad daar straks gewoon zijn oordeel over uitspreken, want zo werkt dat.
Wij komen aan het eind van de eerste termijn van het college. Bijna tenminste, want volgens de heer Boerboom nog niet.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Nee, zeker niet, voorzitter, want wij hebben een heel belangrijk onderwerp aangestipt en dat was het Duurzaamheidsfonds. Wij vinden echt dat er eigenlijk te veel vertraging op zit wanneer er voorstellen uit het college komen. We hebben vanavond van mijnheer Iedema gehoord dat er geen personeelsissues zijn. Dus wij zijn toch benieuwd wanneer het college denkt daarvoor met voorstellen te komen. En deelt de wethouder ook de mening dat de urgentie hoog is en dat er echt vaart gemaakt moet worden?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja, dank u wel en ik zat al een beetje op deze vraag te wachten. U had hem al een paar keer aangekondigd en zoals u uit mijn spreektekst ook kon volgen, ik zei, 'we doen de juiste dingen, de programmalijnen, dat zijn de juiste dingen', maar uit de evaluatie die we deze week naar u toegestuurd hebben, of vorige week, blijkt wel dat ik met u eens moet zijn dat we echt moeten opschalen en dat we moeten versnellen. Dus dat ben ik met u eens.
Dan over het Duurzaamheidsfonds. Nu staat het in de planning om in januari, als de raad dat zelf ook goed vindt, een technische bijeenkomst met elkaar te organiseren – dat had ik graag in december gewild, maar dat kregen we niet meer erdoorheen – zodat we in februari met de uitwerking van de duurzaamheidscriteria bezig zijn. Ik weet dat de afdeling daar nu mee bezig is. Er zijn nu interne bijeenkomsten om dat uit te werken, zodat we die in februari met uw raad kunnen bespreken.

De **voorzitter**: Mijnheer Boerboom nog.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Ja voorzitter, dank u wel. Fijn dat er in ieder geval nu iets gebeurt, Maar ik roep hier ook echt op om straks, ook als we die criteria hebben, niet weer een halfjaar te moeten zitten wachten op een volgende fase. Het geld moet echt nu gewoon zo snel mogelijk richting de inwoners en bedrijven die het hard nodig hebben.

De **voorzitter**: Dat is volgens mij helder. Ik zag mevrouw Siegelaer nog, gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter. Ik was, denk ik enthousiast, want ik wou gaan antwoorden op uw inbreng dat het einde in zicht was. Maar ik had nog een motie die geen beantwoording heeft gehad.

De **voorzitter**: Gaat uw gang.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Het gaat hier om motie 57 over de herintroductie van de Gemeentegids. Ik wil daarin toch verduidelijken dat dit vooral gaat om alles omtrent burgerzaken, openingstijden, publiekszaken, spreekuren en dergelijke en daarin voorziet loket LokaalTotaal niet. Dat is vooral een gids die alle Zoetermeerse verenigingen zichtbaar maakt, maar het gaat ons juist om de inwoners die burgerzaken nodig hebben.

De **voorzitter**: Klopt, u heeft gelijk dat daar inderdaad nog niet op teruggekomen is. Ik stel voor dat we in de tweede termijn daar nog even een reactie op geven. Maar u heeft gelijk. Dan zullen we daar ook nog toelichting op geven, is dat akkoord? Ja. Kijk ik even rond of er geen vragen meer aan wethouder Velzen zijn. Dan constateer ik wel dat de eerste termijn van het college is afgerond en dat is om 21.30u. Wij gaan nu een kwartier pauzeren en om 21.45 uur door naar de tweede... Mevrouw Meijer heeft nog een vraag.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Dan wil ik even een punt van orde maken en even kijken hoe dat in de raad ligt. Ik vraag me even af hoe verstandig het is om vanavond dan nog die hele tweede termijn en alle stemmingen te doen, en of we ons dan niet allemaal opgejaagd voelen en dingen moeten afraffelen. Dus de andere optie zou zijn dat we daar morgenavond voor terugkomen.

De **voorzitter**: Dit zijn altijd de bekende discussies. Mag ik het volgende voorstel doen? We gaan nog even door. Zo staat het namelijk ook het Reglement van Orde. Het is nog geen 23.00 uur en dat betekent als het om 23.00 uur nog zo is, we die beslissing zullen moeten nemen. Ik stel voor dat we nu nog echt aan de tweede termijn gaan beginnen om 21.45 uur. Ik schors de vergadering tot 21.45 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, dames en heren. Ik heropen de vergadering en ga over naar de tweede termijn van de gemeenteraad en daarvoor geef ik als eerste het woord aan de heer Velner van de SP. Gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter. We zijn in ieder geval heel erg blij met de positieve reacties op twee van onze moties. Ik wil toch nog even nader ingaan op het voorstel Platform Verduurzaming. De wethouder had het erover dat er op dat vlak een heleboel gebeurt. Maar dan vraag ik me dus altijd af waarom is dat dan bij individuele VvE's met gespikkeld bezit en woningcorporaties niet bekend, zoals wij laatst vernamen in Meerzicht?' Dus ik vind dat er dan op dat punt nog wel een tandje bij mag.

De **voorzitter**: De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, ik heb er wel moeite mee dat de heer Velner nu de wethouder aanspreekt die niet aanwezig is.

De **voorzitter**: Dat had ik nog niet geconstateerd, ik weet ook niet waar hij wel is. Wethouder Velzen, het verzoek is zo snel mogelijk plaats te nemen. Het is al 21.45 uur geweest. Mijnheer Velner, gaat u verder.

De heer **Velner** (SP): Laat ik aangeven dat we als SP blij zijn met de twee positieve adviezen. Maar na de toelichting van de wethouder op ons voorstel omtrent Platform verduurzaming en zijn hele verhaal dat er al op dat vlak een heleboel gebeurt, vragen wij ons af waarom dat dan vervolgens bij de gebruikers van het gespikkeld bezit, dus dan hebben we het over de corporaties en VvE's, onvoldoende bekend is, waardoor dus in ieder geval De Goede Woning afgelopen week aangaf 'op dat vlak krijgen wij problemen met de financiering van onze plannen en gaan onze plannen niet door'. Wat wij met onze motie beogen, is dat een platform te creëren, waar we dus ook die financieringsmogelijkheden heel duidelijk bij de VvE's en de corporaties in het oog krijgen. En dat wij dus de verduurzaming flink op gang brengen op die op die manier, want anders gaat het in deze stad nooit op gang komen als we naar

elkaar blijven kijken en roepen en de een kan niet en de ander wil dan niet.
Wij trekken in ieder geval een motie in over doorstroming en we dienen samen met de LHN een nieuwe motie in.
We hebben de reactie van de wethouder gehoord op…

De **voorzitter**: Mijnheer Velner, misschien is het goed om even het nummer van de motie erbij te noemen. Het is 03, dat hebben wij net bekeken, maar het is wel goed om even te melden. Nummer 3 is ingetrokken.

De heer **Velner** (SP): Rond motie 2211-06 over het reguleren van fietsers in de Dorpsstraat en het voorstel rond de Osylaan hebben wij het gevoel dat we over twee verschillende dingen praten, dus we willen de wethouder toch vragen om daar nog even heel specifiek naar te kijken.
We trekken onze motie Ouderenzorg dichtbij in en wachten de rapportage af die de wethouder hierover in de Uitvoeringsagenda 2023 richting de raad gaat sturen.
We trekken de motie Met zorg blijvend omkijken naar onze kinderen in door de toezegging van de wethouder waarin ze aangeeft dat de zorgvraag periodiek wordt beoordeeld of er dan wel verzwaard of een lichtere vorm van zorg geleverd kan worden. De vraag is dan wel even op welke wijze wij hierover geïnformeerd gaan worden.
En ik hoorde net van mijn collega dat het in ieder geval over de hele Osylaan gaat bij 2211-06. Niet specifiek het punt dat wij hebben aangehaald.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme, gaat uw gang.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, dank u wel voorzitter, de wethouder praatte over een bepaald punt bij de toezegging, of sorry, bij de aanname, waar ze zegt 'daar hebben we op gelet', maar wij praten over de hele Osylaan, dus wij praten al over waar de fuik komt, ter hoogte van het bushokje en niet bij de straatnamen die in de memo staan. Het wordt trouwens ook voor de rest afgeraden, het volgende stuk Osylaan, dus ik denk dat ze even goed moet kijken.

De **voorzitter**: Goed, daar komt de wethouder in de tweede termijn op terug. Mijnheer Velner nog voor de tweede termijn verder? Ik constateer in ieder geval dat de nummers 2211-03, 2211-07 en 2211-11 zijn ingetrokken. Dan ga ik over naar de fractie van de PVV voor de tweede termijn, gaat uw gang,

De heer **Mooiman** (PVV): Ja, dank u wel. Voorzitter, ik doe het maar even vanaf hier. Ik wil nog even terugkomen op de motie betreffende starterslening voor inwoners van Zoetermeer. We hebben overleg met de LHN gehad en besloten om de twee moties, dus 12 en 48, samen te voegen tot een motie en de gewijzigde versie van motie 12 die ik zo even langs kom brengen, wordt ingediend door PVV, FVD, LHN en Zoetermeer Vooruit en de PDvZ. Het originele dictum was 'de mogelijkheid tot het aanbieden van een starterslening van inwoners van Zoetermeer te onderzoeken' en toegevoegd wordt 'daarnaast ook mogelijkheden van deelname voor schrijnende gevallen zoals gescheiden alleenstaanden mee te nemen'.
Zoals in mijn interruptie gezegd, concludeert het kadaster in een onderzoek uit 2019 dat de starterslening niet heeft geleid tot een prijsopdrijvend effect. En daarnaast betreft de mogelijke regeling vanuit het rijk een bedrag van € 40 miljoen voor heel het land, wat simpelweg te weinig is. In het laatste jaar dat Zoetermeer aan de starterslening deed, in 2015, ging er al € 20 miljoen in om. Met het bedrag van het rijk – als het er al komt, want het is maar een plan – kunnen een of twee Zoetermeerders mogelijk geholpen worden. In de praktijk wordt de starterslening niet gebruikt om extra te betalen voor een woning die reeds binnen bereik is, maar gaat het om gebruik van de starterslening om überhaupt kans te maken op een woning. En hiermee geven we de starters in Zoetermeer een steuntje in de rug, ook ten opzichte van die uit andere steden. We denken dat het het waard is om dit serieus te onderzoeken en vervolgens kan de raad zelf een besluit nemen gebaseerd op uitkomst. Dank u wel voorzitter.

Motie nr. 2211-12A ingediend door PVV, FVD, LHN, Zoetermeer Vooruit, PDvZ
Starterslening voor Zoetermeerders

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de starterslening een lening is waarmee net een beetje extra kan worden geleend voor de aankoop van een eerste woning;

- ruim 250 gemeenten een starterslening aanbieden;
- Zoetermeer geen starterslening aanbiedt;

overwegende dat:
- de woningcrisis het voor starters extra lastig maakt om een woning te kopen;
- een starterslening jonge (thuiswonende) Zoetermeerders een kans kan biedt om toch een woning te kopen in Zoetermeer;
- het belangrijk is dat Zoetermeerse starters die in hun stad willen blijven wonen dit kunnen doen;
- een starterslening welke alleen beschikbaar is voor inwoners van Zoetermeer geen extra concurrentie van buiten de stad met zich meebrengt;
- in het coalitieakkoord wordt ingezet op extra aandacht voor starters;

verzoekt het college:
- de mogelijkheden tot het aanbieden van een starterslening voor inwoners van Zoetermeer te onderzoeken;
- daarnaast ook mogelijkheden van deelname voor schrijnende gevallen zoals gescheiden alleenstaanden mee te nemen;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik constateer dat 12 en 48 worden gecombineerd, dat er een hernieuwde 12 komt, dus dat 48 daarmee is ingetrokken. Oké? Motie 48 is ingetrokken en 12 wordt een nieuwe motie en die zult u dan straks ook zien. Dank u wel, dan ga ik over naar de tweede termijn van GroenLinks, mijnheer Boerboom en die staat al naast mij. Gaat uw gang.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, we horen met regelmaat het credo 'met elkaar maken we de stad', maar helaas krijgt GroenLinks van dit college dat gevoel nog niet. Vrijwel alle amendementen en moties worden negatief geadviseerd en zelfs moties die in lijn liggen met het beleid van dit college worden negatief geadviseerd. GroenLinks is daar vanzelfsprekend teleurgesteld over, ook omdat het gevoel na het voorjaarsdebat al vergelijkbaar was. Daarnaast krijgt GroenLinks ook het gevoel dat de huidige problematiek rond de crisis van stijgende energieprijzen en inflatie bij inwoners, maatschappelijke organisaties en het mkb niet serieus wordt genomen of althans niet serieus benoemd. Ook hier worden vrijwel alle moties en amendementen van de raad en de grote zorg die er leeft in de raad door het college naast zich neergelegd.
Voorzitter, het zou mooi zijn als we elkaar ergens kunnen vinden. Wat GroenLinks betreft, biedt het amendement Instellen Zoetermeers noodfonds daartoe een kans. Het dictum is breed geformuleerd en veel van de moties vanavond zouden hieruit het gefinancierd kunnen worden. College, pak de handschoen op!
Voorzitter. Op dit moment gaan er elke dag kinderen met honger naar de klas en dat aandeel groeit door de oplopende kosten in gezinnen. Wachten op de uitkomsten van de pilot van Ontbijt op school vinden wij dan ook zeer onwenselijk. De huidige ervaringen van scholen en leraren zijn zeer positief. Zij delen dit ook bij bijeenkomsten. GroenLinks roept de raad dan ook op om andere kinderen in de stad niet in de kou te laten staan en dit voor 2023 te regelen.
Het bedrag van de Kindpas is al jaren niet verhoogd, terwijl de kosten van het leven enorm zijn gestegen. GroenLinks vindt dat kinderen niet de dupe mogen zijn van de huidige prijsstijgingen en roept onze collega's op om dit amendement te steunen. Om het college tegemoet te komen, dienen wij een aangepast amendement in om het budget voor de komende drie jaar te verhogen in plaats van structureel. We gaan ervan uit dat het amendement nu een positief advies kan krijgen.
Voorzitter, we hebben het vanavond gehad over duurzaamheid. Wat ons betreft, gaat dit echt helpen om structureel de problemen waar we nu tegenaan lopen met de stijgende lasten te verhelpen. We zullen de wethouder de komende maanden strak bevragen, keer op keer, over de voortgang in dit dossier en hopen dat hij snel zijn ambities wil bijstellen.
Voorzitter, dan nog een aantal moties, onze motie voor meer bomen in de stad met onze jeugd houden we in stand. Wij zien het echt als een aanvulling op het voornemen van het college om te komen tot meer bomen en juist nu natuur- en milieueducatie is afgebouwd, is het belangrijk dat onze kinderen in aanraking komen met de natuur.
Met betrekking tot onze motie Stop brievenbusfirma's kunnen wij melden dat we die intrekken. Het nummer durf ik zo niet te zeggen uit mijn hoofd. 14, die trekken we in.
Graag zouden wij onze motie voor leegstand nog een keer onder de aandacht brengen. De woningnood zal nog jaren groot blijven en we moeten structureel onze leegstand in de stad aanpakken. Daarbij kan

het initiatief van wethouder Iedema als mooie basis dienen.
Voorzitter, ten aanzien van onze motie Eerlijke verdeling afvalstoffenheffing vinden wij dat het college de motie nogal vrijblijvend interpreteert. GroenLinks dient ook op verzoek van de raad een gewijzigde motie in die enkel verzoekt om een onderzoek en de resultaten voor de begroting van volgend jaar aan de raad voor te leggen.
Voorzitter, uit landelijk onderzoek is gebleken dat er behoefte is aan plekken waar vrouwen terechtkunnen om borstvoeding te geven. Het gaat er dus niet om vrouwen te vertellen welke keuze ze wel of niet moeten maken, wel om hen inzicht te geven in de mogelijke locaties waar zij terechtkunnen. De motie bevelen wij daarom nogmaals van harte aan, waarbij de titel van de motie gewijzigd is naar Borstvoedingsvriendelijke gemeente.
Voorzitter, met betrekking tot de motie Stop kindermarketing ongezonde voeding in Zoetermeer zijn we tevreden met de toezegging van de wethouder en trekken de motie in.
En tot slot voorzitter, wij hopen dat het college in de tweede termijn de raad nog wat meer tegemoet kan komen, zodat wij ook met een bevredigd gevoel naar huis gaan vanavond. Dank u wel.

Amendement nr. 2211-A1 ingediend door GroenLinks, PvdA, D66
Verhogen budget Kindpas

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;
gelezen het raadsbesluit 'Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026' met nummer 2022-084936;

besluit:
- aan besluit 2 een beslispunt toe te voegen:
  'g. In 2023 t/m 2025 het budget voor de Kindpas te verhogen met € 75.000,00.'"

Motie nr. 2211-16A ingediend door GroenLinks, D66
Eerlijke verdeling afvalstoffenheffing

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- Zoetermeer op dit moment de volgende tarieven voor de afvalstoffenheffing hanteert:
  - huishouden van 1 persoon € 264,27;
  - huishouden van 2 personen € 297,73;
  - huishouden van 3 of meer personen € 311,77;
- eenpersoonshuishoudens daarbij onevenredig veel bijdragen aan de kosten van de afvalstoffenheffing;

overwegende dat:
- het aantal alleenstaanden groeit;
- alleenstaanden al vaak veel hogere lasten hebben op veel terreinen, doordat de maatschappij is ingericht op het gezin als hoeksteen van de maatschappij;
- andere gemeenten een meer gedifferentieerd tarief hebben voor de afvalstoffenheffing, zoals de gemeente Leiden die de volgende tarieven hanteert:
  - eenpersoonshuishouden € 226,20;
  - tweepersoonshuishouden € 325,20;
  - meerpersoonshuishouden € 424,44;
  - niet bewoond € 226,20;

verzoekt het college:
- te onderzoeken wat een meer evenredige verdeling is in de afvalstoffenheffing (tussen eenpersoonshuishoudens, tweepersoonshuishoudens, meerpersoonshuishoudens en niet bewoond);
- en de resultaten terug te koppelen voor de begroting 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-18A ingediend door GroenLinks, D66
Borstvoedingsvriendelijke gemeente

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- moedermelk precies de voedingsstoffen die een baby nodig heeft bevat om deze te beschermen tegen ziekten en infecties en leidt tot een gezonde ontwikkeling;
- baby's die borstvoeding krijgen minder kans hebben op het ontwikkelen van overgewicht;
- Zoetermeer geen borstvoedingsvriendelijke gemeente is waardoor moeders niet overal op hun gemak hun kind borst kunnen geven;

overwegende dat:
- gezonde voeding, ook in de vorm van moedermelk van ultiem belang is voor de gezondheid en ontwikkeling van baby's;

verzoekt het college:
- om locaties, binnen de gemeente, aan te moedigen om zich aan te melden voor het 'voeden kan hier' beeldmerk;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, u bent wel heel snel door alles heen gegaan. U heeft in ieder geval aangekondigd met een aangepast amendement van de verhoging budget Kindpas te komen en ik heb u twee of drie aangepaste moties horen noemen, dus ik ga ervan uit dat die hierheen komen. Die heb ik niet zo snel kunnen volgen, maar die komen dan in iBabs. Dan gaan we over naar de fractie van de PvdA. Tweede termijn, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Voorzitter, het vorige college begon in 2018 met een enigszins valse start. De oppositie werd weinig gegund en de coalitiegelederen bleven gesloten en dat stelde ons destijds teleur. Voor de PvdA voelde het stemmen tegen een begroting, wat we destijds gedaan hebben, niet lekker, want we zijn een partij die heus begrijpt wat het is om bestuursverantwoordelijkheid te dragen. Maar toch deden we dat omdat we ons niet gehoord voelden.
Nu heb ik een beetje een déjà vu omdat dit college hetzelfde lijkt te gaan doen en we hopen toch dat dat niet waar gaat zijn de komende jaren. Zeven van de 46 moties van de oppositie kregen een positieve beoordeling slechts, tegenover twaalf van de 32 moties van de coalitie. Het college en de nieuwe coalitiepartijen zeiden bij het aantreden van dit college en bij de presentatie van het coalitieakkoord dat ze absoluut ruimte wilden geven om goede voorstellen van welke partij dan ook te waarderen en over te nemen.
Maar de PvdA ziet het nog niet als ze naar het advies van het college kijkt. Als zowel coalitie als oppositie zo veel voorstellen doen om bijvoorbeeld armoede in onze stad te verlichten of de meest kwetsbare inwoners te helpen, dan kun je wel zeggen 'we doen het al', maar blijkbaar is dat raadsbreed nog niet voldoende of nog niet genoeg of niet zichtbaar genoeg. En is het dan zichtbaar voor onze inwoners? Wij denken van niet. Daarom is het zo belangrijk dat we vandaag als raad een krachtig signaal geven; samen als oppositie en coalitie. Een signaal naar onze inwoners, dat wij hun noden en leven zien en dat we er samen eensgezind wat aan willen doen.
Bestaanszekerheid is voor ons echt het thema, het woord is hier al heel vaak gevallen. Van links tot rechts is dat echt het cruciale thema bij deze begroting en deze winter bij onze inwoners en alle partijen hebben inmiddels in meer of mindere mate aangegeven dat zij onze inwoners willen helpen. Daar zijn we het dus over eens en dat is hartstikke mooi.
Meerdere partijen doen daar goede voorstellen voor en die proberen wij zo veel mogelijk als PvdA te steunen. Of we hebben ze al mede-ingediend. Dan is het zo jammer en een gemiste kans, dat meen ik oprecht, dat ons voorstel voor een noodfonds met een budget van € 2 miljoen extra wordt afgeraden. Dat noodfonds helpt de wethouder van Armoedebestrijding juist bij de goede dingen die hij al doet. Samen met onze partners in de stad. De wethouder van Financiën daagt ons nota bene uit om met voorstellen te komen voor eenmalige uitgaven want het budget is er. Dan zou de wethouder van Armoedebestrijding toch moeten zeggen, 'dat is mooi. We gaan met wat geld noodzakelijke dingen doen, € 2 miljoen. Dat zijn heel wat kwartjes en dubbeltjes die heel goed terecht gaan komen'?
Veel van de voorstellen die de partijen hebben gedaan inzake armoedebestrijding kunnen onder de paraplu van zo'n noodfonds vallen of kunnen eruit betaald worden. We winnen er ook tijd mee, want als de wethouder nu nog met een uitwerking moet komen, dan kan hij tijd winnen door, als we hier het een en ander besluiten, dat ook meteen in de uitwerking mee te nemen. We kunnen niet wachten op de evaluatie van de schoolontbijten als nu kinderen met honger naar school gaan. Er zitten nu oudere

mensen in de kou. Er sparen nu ouders eten uit de eigen mond om hun kinderen te voeden en er komen nu mensen in de schulden terecht. Nu is de nood hoog en op 1 april a.s. kan het nog erger worden als de jaarafrekening van het energiebedrijf komt. Omarm dan dat noodfonds. Stel het nu in, stel het extra geld nu ter beschikking. Daar is een begrotingsbehandeling voor. Dan hebben wij daar alle vertrouwen in dat alle wethouders in overleg met partners in de stad de juiste dingen daarmee gaan doen voor inwoners, verenigingen en ondernemers. Want ook dit college heeft het hart op de goede plaats. We schrijven niets voor, we dragen met zijn allen suggesties daarvoor aan, dus kom met een goede uitwerking, zodat we zo snel mogelijk mensen eerder, beter kunnen helpen. We laten onze inwoners die in de problemen komen, niet in de rivier zwemmen totdat ze kopje onder gaan. We geven ze die reddingsboei. Het geld is er, de wil is er, laten we ook doorpakken.
Tot slot een paar mededelingen over moties. We trekken motie 20 over een eerlijk minimumloon in na de toezegging van de wethouder dat het allemaal al gebeurt.
Motie 25 over Groen is het nieuwe goud passen we aan, zoals de wethouder heeft gevraagd. In de eerste bullet wordt 'regel' veranderd in 'richtlijn', zodat het niet te strak in de kaders zit en de titel luidt nu: Groen is het nieuwe goud.
Dan de motie 21 Dementievriendelijk Zoetermeer. De scan is eruit, want die is al gedaan. Wij vragen nu om die scan naar de raad te sturen en om ons ook te informeren over of er extra beleid uit volgt zodat we daar met elkaar over kunnen praten.
Dan motie 24, dat is de werkende arme. Daar hebben we de tweede bullet weggehaald, ook zoals de wethouder heeft gevraagd.
En dus laatste voorzitter motie 19. Dat gaat over de groene laad- en loszone. Die trekken we in, dus we wachten nog even tot de wethouder ons een redelijke termijn geeft waarop die laadpaal die zij daar wil neerzetten er komt. Dat is het. Dank u wel voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Kraneveldt, voor uw tweede termijn. Mijnheer Van den Boomgaard, nog een vraag aan mevrouw Kraneveldt, neem ik aan.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Het is inderdaad voor mevrouw Kraneveldt. Uit onderzoek is gebleken dat de transport- en distributiesector inzet op waterstof. Waarom? Dat heeft ook te maken met hoe windtunnelgevoelig dat soort autootjes zijn en het feit dat er dus heel weinig elektrisch gereden kan worden met een volle accu. Dus wat voor zin heeft het dan als het straks toch over waterstof gaat, om dan nu die heel grote investering te doen er laadpalen neer te zetten?

De **voorzitter**: Mevrouw Kraneveldt.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Ik denk niet dat een laadpaal neerzetten nu zo'n enorme investering is. Dat gaat niet over honderdduizenden euro's waar wij ongelooflijk van moeten schrikken, er zijn meer laadpalen in Zoetermeer die erbij komen, dus deze kan ook. Dus ik denk dat dat niet zo'n probleem is. Ik ben onvoldoende onderlegd in de techniek van auto's en waterstof en dergelijke, dus daar kan ik u geen antwoord op geven, maar ik denk dat dit echt wel kan laten. Een laadpaaltje meer of minder? Dat gaat ons de kop niet kosten.

Motie nr. 2211-21A ingediend door PvdA, Zoetermeer Vooruit, ChristenUnie-SGP, D66, GroenLinks, CDA, SP
Hoe dementievriendelijk is Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- een op de vijf mensen dementie krijgt;
- het beleid erop gericht is zo lang mogelijk zelfstandig te blijven;
- een dementievriendelijke gemeente zich actief inzet om mensen met dementie en hun mantelzorgers zo lang mogelijk mee te laten doen in de samenleving met de juiste zorg en ondersteuning;
- de gemeente Zoetermeer de dementiescan van Alzheimer Nederland' om te bepalen hoe dementievriendelijk Zoetermeer al heeft uitgevoerd in 2021;

overwegende dat:
- door de dubbele vergrijzing en het huidige beleid steeds meer mensen met een of andere vorm van dementie thuis (blijven) wonen;
- 70% van de mensen met dementie thuis woont en vaker een beroep zal doen op de WMO;

- mantelzorgers onmisbaar zijn in de zorg voor mensen met dementie en zij gemiddeld genomen zo'n veertig uur per week aan mantelzorg besteden;
- het coalitieakkoord op maatschappelijk gebied drie doelen weergeeft: het herstellen van bestaanszekerheid, het vergroten van kansengelijkheid en het vanzelfsprekend maken van gezond leven;
- naast de maatregelen die de Rijksoverheid neemt om het gebied van dementie, de gemeente aanvullende maatregelen kan nemen om de gevolgen van dementie te verminderen, voor zowel de mensen met dementie als voor hun mantelzorgers;

van mening dat:
- we moeten proberen te voorkomen dat mensen met dementie in gevaarlijke (thuis)situaties terechtkomen en dat mantelzorgers uitvallen omdat ze hun taak niet meer aankunnen;
- we met gemeentelijk dementiebeleid de kosten van dementie inzichtelijker kunnen maken;

verzoekt het college om:
- de uitkomsten van de dementiescan te delen met de raad;
- de raad te informeren of er extra maatregelen getroffen moeten warden (op korte, middellange en/of lange termijn) teneinde te komen tot een gericht dementiebeleid in Zoetermeer en daar met de raad van gedachten over te wisselen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-24A ingediend door PvdA, GroenLinks, SP
Gemeentelijke aanpak werkende armen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- werk niet voor iedereen bestaanszekerheid biedt en dat 220.000 werkenden in ons land in armoede leven;
- veel werkende armen langdurig in armoede leven, dan wel steeds daarin terug vallen;
- werkende armen zowel mensen betreft in loondienst en zzp'ers, alsook praktisch en theoretisch opgeleiden;

overwegende dat:
- de Sociaal Economische raad (hierna: SER) op 28 september 2021 met een advies is gekomen om werken in armoede aan te pakken en daarin ook voor gemeenten een grote rol ziet weggelegd;
- armoede grote gevolgen heeft voor iemands leven inzake het rond kunnen komen, de gezondheid, de onvermijdelijke stress, de eventuele schulden en de slechte start van kinderen in een gezin in armoede;
- onze gemeente tal van regelingen heeft om de armoede te verzachten zoals de bijzondere bijstand, kortingen via de ZoetermeerPas en ontheffingen van gemeentelijke belastingen, maar dat veel werkende armen daar geen gebruik van maken;
- de SER aangeeft dat het niet vanzelfsprekend is dat werkende armen worden bereikt via de voorzieningen die voor alle inwoners beschikbaar zijn;
- werkende armen ook niet goed in beeld zijn bij onze gemeente en er geen actief beleid is om hen te benaderen;
- actieve publiciteitscampagnes onder andere zouden kunnen helpen de groep werkende armen te bereiken en hen voor te lichten over de bestaande minima regelingen;

verzoekt het college:
- onderzoek te doen naar de mogelijkheden om de werkende armen beter in beeld te krijgen, te bereiken en te faciliteren, bijvoorbeeld door actievere communicatie en het voorkomen van de armoedeval door flexibelere regelingen;

en gaat over tot de orde van de dag."

Motie nr. 2211-25A ingediend door PvdA, GroenLinks, D66, SP
Groen is het nieuwe goud

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

overwegende dat:
- professor Cecil Konijnendijk van den Bosch de 3-30-300-vuistregel heeft geïntroduceerd: 3 bomen zichtbaar vanuit elk huis, 30 procent bladerdek in elke buurt en 300 meter van het dichtstbijzijnde park of groene ruimte wonen;
- bij ruimtelijke ontwikkeling een integrale afweging moet worden gemaakt voor de invulling van de ruimte;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer de behoefte leeft om voldoende stadsgroen in de leefomgeving op te nemen en er in Zoetermeer mogelijkheden zijn om de stad meer te vergroenen;
- groen in wijken bijdraagt aan verschillende beleidsdoelstellingen, zoals het welbevinden van de inwoners, klimaatadaptatie, betere waterhuishouding en biodiversiteit omdat bomen zorgen voor een gezonder leefklimaat in steden en voorkomen hittestress; meer bomen en parken zijn bewezen goed voor onze fysieke en mentale gezondheid;
- er niet alleen in Nederland belangstelling is voor deze vuistregel, maar dat er wereldwijd steeds meer gemeenten zijn die het 3-30-300-principe als leidend zien bij nieuwbouw;

van mening dat:
- er behoefte is aan een wetenschappelijk onderbouwde leidraad voor het vergroenen van steden en de 3-30-300-regel een sterke norm is om het boombeleid van de gemeente meetbaar te maken;
- gemeenten met deze vuistregel snel inzicht krijgen in waar de groenvoorziening voldoende is en waar de problemen zitten;

verzoekt het college om:
- zo snel mogelijk met een voorstel te komen voor het hanteren van de 3-30-300-richtlijn als boomnorm;
- deze toe te passen bij nieuwe gebiedsontwikkelingen, bijvoorbeeld voor de wijk Entree;
- voor zover als mogelijk ook nog toe te passen bij gebiedsontwikkelingen die reeds van start zijn gegaan (bijvoorbeeld de visie Binnenstad);
- de norm als benchmark te hanteren voor bestaande wijken (bijvoorbeeld de gebiedsontwikkeling Meerzicht) en daarmee structureel inzichtelijk te maken in welke mate elke wijk voldoet aan de gewenste norm (zodat als zich de mogelijkheid voordoet om bestaande wijken te vergroenen, hier rekening mee gehouden kan worden);

en gaat over tot de orde van de dag."

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA):

De **voorzitter**: Oké, dank u wel, dan ga ik over naar de tweede termijn van de ChristenUnie-SGP. Dat is de heer Van Rumpt. Het is misschien nog even goed te melden dat mevrouw Brouwer vanwege ziekte de raadsvergadering heeft verlaten.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Dank u wel voorzitter. In onze eerste termijn had onze fractievoorzitter Francijn Brouwer het over de dankdag, een dag die kerken gebruiken om God te danken voor alles wat hij ons gegeven heeft. Voorzitter, het is goed om af en toe stil te staan bij de welvaart waarin wij leven en er dankbaar voor te zijn om te beseffen in wat voor bevoorrechte positie we ons bevinden ten aanzien van zovele andere mensen in deze wereld. We zijn, zeker tijdens zo'n debat als vandaag, vaak geneigd om alleen maar stil te staan bij zaken die niet goed gaan, die beter moeten. En voorzitter, wij willen die dingen ook echt niet bagatelliseren. Wij hebben ook onze eigen uitdagingen en problemen. Denk aan de energiearmoede aan die jeugdproblematiek, aan veiligheid en zoveel meer. Maar toch zijn wij dankbaar dat wij in Zoetermeer wonen en dat onze kinderen hier opgroeien. En dat wij in de gelukkige positie zijn dat er financiële ruimte is om samen te doen wat nodig is.
En als we het dan hebben over Samen doen wat nodig is, dan doen we dat graag zo preventief mogelijk. Daarom willen wij graag nogmaals onze motie onder de aandacht brengen, rond relatieondersteuning. Veel aanbod dat er is, komt eigenlijk pas als het te laat is. Het voelt voor ons een beetje alsof we aan het dweilen zijn met een kraan die open is. De reactie van de wethouder typeert het ook een beetje door te verwijzen naar het scheidingspunt. Wij willen juist met deze motie voorkomen dat mensen zover komen dat men gaat scheiden. Dus juist voordat het een probleem is mensen handvatten geven, zodat

het probleem niet ontstaat. Dit kan een hoop ellende voorkomen. en ook nog eens kostenbesparend werken. Daarbij wil ik nogmaals wijzen naar het stuk van het NJI waarnaar verwezen wordt in deze motie.
Voorzitter, wat betreft de motie over blokverwarming, nr. 29 naar aanleiding van de toezegging van de wethouder en uiteraard overleg met mede-indieners, kunnen wij deze motie intrekken.
En de motie Waar moet ik heen met mijn € 190,00?, nr. 27 willen we naar aanleiding van de reactie van de wethouder mondeling aanpassen. De laatste twee punten onder 'verzoekt het college' willen we schrappen, zodat deze ook positief geadviseerd kan worden. Dat is 27.
En dan naar motie 28 Loon naar werken. Deze zouden we ook graag mondeling willen aanpassen wat betreft de laatste bullet onder 'verzoekt het college'. Daar verwijderen wij 'het plan'. Het dictum wordt dan 'voor het voorjaarsdebat met antwoorden terug te komen bij de raad'.
En voorzitter, ten slotte zijn we uiteraard blij met de positieve advisering voor de motie Consulent bestaanszekerheid.
Dan hebben we nog de motie Eten in een leerwerkrestaurant, ik heb alleen het nummer er even niet bijgezet, want ook daar schrappen wij de laatste twee bullets onder 'verzoekt het college' zodat ook deze positief geadviseerd wordt.
Tot slot, voorzitter, we zien uit naar de realisatie van de plannen uit het coalitieakkoord. En ik besluit met citeren van de laatste woorden van onze Koning die hij uitsprak tijdens de laatste troonrede, namelijk dat u, college en het ambtelijk apparaat, zich in uw belangrijke werk gesteund mag weten door het besef dat velen u wijsheid toewensen en met mij om kracht en Gods zegen voor u bidden. Tot zover, dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van Rumpt, nog even een vraag, ook van de griffier hier naast mij, bij nummer 30 zei u twee bullets te schrappen over de Consulent bestaanszekerheid maar dan blijft er niets meer over van de motie. Dus ik neem aan dat u dat niet doet.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Nee, Consulent bestaanszekerheid blijft staan zoals die is en bij Eten in leerwerkrestaurant zullen we die laatste twee bullets intrekken.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan hebben we dat ook weer helder. Dat is nummer 31, dank u wel. Dank voor uw tweede termijn.

Motie nr. 2211-27A ingediend door ChristenUnie-SGP
Waar moet ik heen met mijn € 190,00?

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- de € 190,00 die iedereen krijgt in november en in december niet overal nodig is;
- er mensen rondlopen met de vraag 'aan wie geef ik dit geld, zo dat het de armoede bestrijdt in mijn stad?';
- Zoetermeer een serie organisaties kent die armoede praktisch bestrijden;

overwegende dat:
- de stad Zoetermeer de komende jaren genoeg eenmalig geld heeft om wat extra's te doen;

verzoekt het college:
- voor de armoede bestrijdende organisaties in Zoetermeer een gezamenlijke campagne te financieren, waarin zij de inwoners voor kunnen lichten over het effectief weggeven van de genoemde € 190,00;
- met hen in gesprek te gaan over de vorm: social media, flyers, advertenties of een mix daarvan;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dan ga ik over naar de fractie van de VVD, mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u voorzitter. Ik zat net even de eerste termijn van het college samen te vatten en ik kwam niet heel veel verder dan 'laten we het eerst onderzoeken, laten we eerst afwachten, laten we eerst een pilot doen, dit potje is niet goed, dat is niet het juiste, dit is niet toereikend'. Er worden hier door de raad allemaal mooie initiatieven voorgesteld waar je het politiek mee eens of mee oneens

kunt zijn, maar alles wordt door het college doodgeslagen. Waar is de samenwerking? Waar is dit college dat morgen, vandaag, nu het verschil wil maken? Waar is het college dat samen doet wat nodig is en wat hebben jullie dan van de raad nodig om die samenwerking wel beter aan te gaan? Mijn fractie doet in ieder geval de oproep: ga het nu gewoon doen, ga gewoon aan de slag. Ik zie u hier veel liever een keer terug met 'we hebben het geprobeerd, we lopen tegen wat moeilijkheden aan, het werkt niet, we willen een aanpassing voorstellen, dan dat we straks op basis van al die abstracte onderzoeken alsnog een debat gaan voeren over mogelijkheden die we eigenlijk nog niet echt kennen, omdat we het gewoon niet geprobeerd hebben en alles alleen maar langer duurt.

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer, een interruptie van mevrouw Bout.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ik ben eigenlijk wel een beetje verbaasd dat u zo negatief bent, want al uw moties, op eentje na, worden allemaal positief geadviseerd. Dus dat u nu zegt, 'ja, het college doet zo moeilijk'? Ik denk dat u het, als ik zo veel kruisjes hier op mijn Excelsheet zie, het makkelijkst heeft gehad vandaag. Maar als u het dan toch zo vervelend vindt dat u dingetjes moet aanpassen en dat u nergens uw ei kwijt kunt, kunt u dan misschien eventueel het plan voor een noodfonds voor ons mee indienen?

De **voorzitter**: Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Dank u wel voorzitter. Ik zag ook dat wij het het makkelijkst hebben gehad, maar dat betekent niet dat wij het oké vinden dat alle plannen die door anderen worden ingediend allemaal 'positief, mits aangepast na een onderzoek' worden aangepast. Onze oproep hier als Zoetermeerse VVD was: ga nou gewoon dingen doen! En als er een meerderheid is voor plannen waar wij het misschien niet mee eens zijn, ga het dan toch maar gewoon doen en dan zien we het over een tijdje wel. Alles maar in plannen en onderzoeken gieten, daar zijn wij gewoon een beetje klaar mee en over dat noodfonds, dat gaan we ook steunen.

De **voorzitter**: Gaat u verder.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ik had alleen wat praktische zaken af te handelen. De motie Upgrade, motie 35 hebben we aangepast. Dat geeft meer ruimte aan waar het geld vandaan moet komen en ook die max is eruit. De rest handhaven we.
Dan nog een praktisch puntje. Per abuis is de ChristenUnie-SGP onder de verkeerde motie terechtgekomen en ik begreep dat ik zo mocht verzoeken om dat aan te passen, dus we verzoeken dan ook om de ChristenUnie-SGP te verwijderen bij motie 33 en als ze dan nog met motie 36 mee zouden mogen indienen, dan graag ook dat herstellen, maar als dat niet meer kan, kunnen ze in ieder geval nog voor stemmen, dank u wel.

Motie nr. 2211-35A ingediend door VVD, Zó! Zoetermeer, LHN, D66, PvdA
Upgraden van stukjes Zoetermeer

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- Zoetermeer een flinke bouwambitie heeft;
- we binnen die bouwplannen ook veel aandacht voor de leefomgeving zien;
- we deze aandacht voor de leefomgeving graag terug willen zien in de gehele stad;
- Zoetermeer namelijk nog veel plekken kent die een (kleine) opknapbeurt kunnen gebruiken (afgebladderde verf, kapotte bankjes, gekke parkeerplekken, lelijke hoekjes, etc.);
- inwoners het beste zicht op hebben op waar die plekken zijn;

overwegende dat:
- het opknappen van verloederde, lelijke of onhandige stukjes Zoetermeer een positief effect zal hebben op het woongenot van inwoners, maar vaak ook op de veiligheid en de manier waarop mensen met de stad omgaan;
- inwoners goed zicht hebben op stukjes Zoetermeer die een upgrade kunnen gebruiken en ook vaak goede en concrete ideeën hebben over hoe die upgrade eruit zou moeten zien;
- dat vaak helemaal geen grote investeringen zijn, maar wel voor een groots effect kunnen zorgen;

draagt het college op:

- het voor bewoners mogelijk te maken (digitaal) concrete voorstellen te doen voor het upgraden van een stukje Zoetermeer;
- een werkwijze te ontwikkelen om die voorstellen snel te kunnen wegen en te realiseren;
- voor de kosten geld te reserveren uit het budget Tijdelijke Openbare ruimte en het wijkwethouder budget;

en gaat over tot de orde dag."

De **voorzitter**: Bij motie 33. Dank u wel. U heeft een aangepaste motie en dank voor uw tweede termijn. Dan gaan we over naar de fractie van FVD voor de tweede termijn. Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank voorzitter, als het goed is, doe ik het even vanaf deze locatie om tijd te besparen.
Dank allereerst aan de wethouder voor de steun voor het vergroten van de adoptie buitengyms. Daar zijn we erg blij om en die zullen we ook handhaven en we hopen op veel steun. Daarna hebben we de motie over het steunen van lokale ondernemers waarin ik toch blijf aandringen op het spoedaspect, met name even voor wethouder Velzen, dat het echt gaat om die Tozo die we eerder besproken hebben, om dat te verlengen, niet te incasseren, om belastingenuitstel nog steeds te handhaven, gewoon om de wil te laten zien en de moed bij die ondernemer erin te houden. Dus graag daarop nog een reactie.
Motie 2211-41. Dan wil ik het even hebben over de locatie voor de hondenschool. Ik snap dat voor velen heel moeilijk is om uit elkaar te halen of ik dus een precedent schep of dat ik iets wil aantonen over hoe het gaat en dat we daar wat mee moeten. Wat mij betreft, kan dit ook volstaan met een toezegging van de wethouder om met gezwinde spoed deze dame te woord te staan, hopende op een gezamenlijk goede uitkomst. Kan de wethouder dat toezeggen?
Dan het laatste waar ik het dan toch over wil hebben. Dat is over de gemeentelijke politiedienst, de motie die wij toch echt wel door willen zetten omdat we ons grote zorg maken. Zoals ik net aangaf, zijn er dus forse tekorten bij de politiedienst. We draaien nu op 76% en zoals we net hebben gehoord van de burgemeester is de verwachting dat die tekorten zullen toenemen. Als we dan kijken naar de CBS-cijfers zoals we hebben aangegeven, dat het aantal opgeloste zedenzaken van 60% is verlaagd naar 33%, bij verkrachtingen is het zelfs van 74% naar 37% gedaald, bij oplichting wordt 97% niet opgelost. En dat is 80% bij diefstal. Ik richt me nu echt tot de raad. Mederaadsleden. Wij zijn verantwoordelijk voor een veilige stad. We hebben net het debacle van het LangeLand Ziekenhuis achter ons, waar we eigenlijk niets in handen hebben. En met veiligheid mag het nooit zover komen. Wij moeten de burgemeester ter verantwoording kunnen roepen op dit moment over iets dat hij niet in handen heeft. En voor ons is het een grote noodzaak om dat stuur in de burgemeesters handen te krijgen en daar alles voor op alles te zetten, zodat wij als raad ook voor die veiligheid kunnen vechten, voor al onze stemmers, voor al onze inwoners. En ik verwacht en ik hoop echt op jullie steun hierin. Dank u voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Van den Boomgaard. De heer Louw, gaat uw gang.

De heer **Louw** (PvdA): Ja, dank u wel ik heb een vraag aan mijnheer Van den Boomgaard. Via u voorzitter, want u wilde ook ondernemerssteun. Wat vindt u van een noodfonds? Als we dat met gezwinde spoed nu inrichten en daar bijvoorbeeld ook de ondernemers uit kunnen ondersteunen?

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel. Voor de heer Louw: steun!

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan ga ik over naar de PDvZ voor de tweede termijn. Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, allereerst wil ik het college bedanken voor het behandelen van alle vragen. We zijn ook heel erg blij met de toezegging van de wethouder over De Boerderij, uiteraard.
Onze motie 2211-44 die samen met PvdA, D66 en het CDA zouden indienen over de cyberveiligheid, trekken wij terug na de toezegging van de wethouder.
Een motie 2211-45 trekken wij terug en dat is de warmtemotie, want wij vinden dat het college hier nog niet echt warm voor loopt. En we komen te zijner tijd hierop terug, eventueel met een initiatiefvoorstel. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Haak voor uw tweede termijn, ik ga over naar de LHN. Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja voorzitter, we hebben onze inbreng voor de tweede termijn aangepast naar aanleiding van de beantwoording van het college. Want we zijn het eigenlijk wel met de VVD eens. We verlangen naar meer daadkracht van een college dat meer meedenkt met de raad en in de geest van de moties kan omarmen zonder alles zomaar naar de prullenbak te verwijzen. En we missen nog steeds een toezegging van de burgemeester dat wij cijfers krijgen over hoeveel jongeren een strafblad en/of een jeugdreclasseringmaatregel hebben. Graag een antwoord.
Voor wat betreft de startersleningen. Zoetermeer is groot, maar de woningmarkt beïnvloeden met startersleningen in Zoetermeer is wel een beetje zelfoverschatting. Schiedam, Purmerend, Nissewaard, en nota bene heel Limburg doen dit en met erg veel succes. Veel jongeren worden op deze manier aan een woning geholpen, dus ik denk dat wij daarvan kunnen leren en van zouden moeten profiteren.
Het Oosterfaantje is, denk ik voldoende aan de orde gekomen. Het is helder, zij voorzien in een behoefte waarin de Voedselbank niet voorziet. Anders staan mensen er niet rijen dik voor de deur. En gedwongen aansluiten bij de Voedselbank is dan de verkeerde reflex. Onderzoeken waarom mensen naar het Oosterfaantje gaan en daarvan leren en het ondersteunen zou veel gepaster zijn voor dit college.
De motie Doorstroming woningmarkt hebben we naar de suggestie van de wethouder aangepast.
De duurzaamheidsmoties, zoals door de LHN zijn ingediend, houden we in stand. Die kunnen dan mooi meegenomen worden.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen, kunt u even de nummers erbij noemen, want dat maakt het ook voor de griffier wat makkelijker, als u het niet erg vindt. 51 is doorstroming, dus die hebben we alvast. Maar als u helpt met de andere, heel graag.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nou moet ik echt gaan zoeken. U heeft een rechterhand, ik zit hier maar alleen. Ik neem mevrouw Meijer als mijn rechterhand als u dat goed vindt.

De **voorzitter**: Zeker.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): De duurzaamheidsmoties, dat gaat over de ton, de hemelwaterton, dat is 46. En de tweede ging over groene daken en dat is motie 58. Waarom zouden we het namelijk moeten aanpassen als het straks gewoon in het voorstel kan worden meegenomen? Dus dan geven we nu alvast richting.
De pilot houden we in stand omdat wethouder Van der Meer geen toezegging wil doen dat ze het in april mee gaat nemen, dus de verbreding van de toegang van de jeugdhulp. We hebben heel duidelijk gevraagd naar een toezegging. Helaas is die niet gekomen, dus dan maar zo.
Plekken voor jongeren krijgen we nog steeds graag inzichtelijk. Dat staat los van de andere moties die eerder zijn ingediend om in elke wijk een plek voor jongeren te krijgen. Het gaat om een eenvoudig inzicht waar jongeren elkaar nu mogen ontmoeten. Nu, vandaag, morgen en de komende tijd.
Hulp voor gezinnen sluit wel mooi aan bij het coalitieakkoord, zoals we die hadden ingediend. Ik ga even kijken, dat is motie nummer 47, voorzitter. Alleen wordt daar een onderzoek gevraagd en wij willen voor de snelle toename van de armoede nu, ook onder de middeninkomens, dat hier echt versnelling op komt. Als de wethouder daar een toezegging op kan doen, kunnen we overwegen of we hem alsnog intrekken. En dan tot slot 2211-56 trekken we in.

Motie nr. 2211-51A ingediend door LHN, PDvZ, ChristenUnie-SGP
Doorstroming woningmarkt bevorderen

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- veel alleenstaanden en tweepersoonshuishoudens eengezinswoningen bezet houden;
- doorstroming stagneert omdat een kleinere woning regelmatig tot hogere huur leidt;
- jonge gezinnen moeite hebben om geschikte woningen te vinden;
- er een enorm woningtekort is en daarom doorstroming moet worden gestimuleerd;

overwegende dat:
- veel inwoners van Zoetermeer financiële uitdagingen hebben;
- dat veel inwoners door de beperkte doorstroming wachten op een passend huis;

- alle creativiteit moet worden aangewend om doorstroming te realiseren;

verzoekt het college:
- te onderzoeken of er afspraken te maken zijn met woningcorporaties waarbij doorstroming naar een kleinere woning aantrekkelijker wordt gemaakt;
- te onderzoeken of zij die een grotere woning achterlaten dit kunnen doen zonder geconfronteerd te worden met hogere lasten voor de kleinere woning;
- te onderzoeken of een maximale huur van de kleinere woning kan worden afgetopt op de huurprijs van die voor de grotere woning gold;
- hierover de raad te informeren voor het voorjaarsdebat 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: De griffier vraagt of u nog even kunt herhalen wat u bij 47 heeft aangepast.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Daar willen we heel graag een toezegging van de wethouder. In het coalitieakkoord staat dat we het gaan onderzoeken maar de noodzaak is op dit moment zo groot omdat zo veel meer gezinnen door het ijs dreigen te zakken, dat we een toezegging willen dat hij hier nu echt morgen mee aan de slag gaat en zo niet, dan houden we de motie in stand. Zo wel, dan kunnen we hem intrekken.

De **voorzitter**: Dank u wel. En 56 is ingetrokken. Mevrouw Bink nog een interruptie?

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja, voorzitter, dank u wel, ik heb nog een vraag aan mevrouw Van Leeuwen. Ik heb niet helemaal goed begrepen wat u nu met een regenton en groene daken doet.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Die blijven gewoon staan.

De **voorzitter**: Was u aan het eind van uw tweede termijn, mevrouw Van Leeuwen? Dank u wel. Dan ga ik naar het CDA. Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ja, dank u wel voorzitter, dank ook aan het college, ook voor alle antwoorden. Toch blijven wij net als de voorgaande sprekers ook een beetje met enige teleurstelling over hoe het debat is gegaan. De crisis manifesteert zich op vele fronten, heb ik gezegd in de eerste termijn. En daar zijn niet voor niets zo veel voorstellen uit voortgekomen. Ik kan me voorstellen dat de hoeveelheid ook overweldigend is, en dat het ook voor ons niet allemaal duidelijk is waar wat wel en niet over bestaat. Maar we hebben toch het idee dat er bij ons te veel gezegd wordt dat iets niet nodig is. Wat ons betreft, zouden al deze voorstellen gewoon in een overzicht moeten komen met alle acties die daarbij zitten zodat iedereen ook zich kan herkennen in de voorstellen die gedaan zijn.
Wat onze moties betreft, als het gaat over het Doorbraakfonds, dat is onze motie 60, wordt verwezen naar de Stichting Urgente Noden. Als het college er nog straks op terug kan komen of dat ook inderdaad met de maatschappelijke partners gebeurt zoals dat ook gevraagd is in het Doorbraakfonds? Dat is even voor ons van belang om wel of niet de motie in te trekken.
De motie Dak boven het hoofd, die houden we vast omdat we het belangrijk vinden dat er zeggenschap, betrokkenheid en eigenaarschap is in die wijken, gewoon op een simpele manier. Wij noemen het een dak. Mevrouw Meijer noemde het net een afdak. Dat mag ook, maar daar gaat het over.
Verduurzaming van de flats in gecombineerd eigenaarschap. De wethouder verwees naar het Warmtefonds. Wij hebben daarover gehoord dat de mensen van de VvE's zelf wat terughoudend zijn om naar dat Warmtefonds toe te gaan, omdat ze veel rente vragen. Dat is het signaal dat wij opgepakt hebben. Dat is het signaal wat wij teruggeven. En mogelijk kan het Warmtefonds een heleboel dingen wel doen, maar het ziet ernaar uit dat er toch een aantal gevallen zijn, moeilijk gevallen, die een extra voorziening nodig hebben. En daar vragen we ook de wethouder nog om op te reflecteren.
Steun voor de verenigingen. Onze motie 62. Bij ons staat nadrukkelijk voorop dat we de verenigingen actief willen benaderen, zodat we echt zelf weten wat de problemen zijn en niet afwachten of verenigingen al dan niet naar de gemeente toe komen. Dus daar houden we ook onze motie voor in stand.
En voorzitter, minder ik en meer wij, we wensen het ons allen toe. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Frinking. Dan ga ik naar mijnheer Ekkelenkamp voor zijn tweede

termijn.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel voorzitter. Het is natuurlijk wel een heel andere rol dan die we de vorige periode hadden, nu als oppositiepartij. Toen werd ons wel eens het verwijt gemaakt. Zoals mevrouw Kraneveldt net zei 'een déjà-vugevoel, dat hebben wij nu ook, maar dan een beetje in omgekeerde volgorde. Toen was er ook niet heel veel gezamenlijkheid, werd ons verweten. Ik proef diezelfde gezamenlijkheid helaas nu ook niet en dat vinden we wel jammer, want we zien toch dat heel veel ideeën van de oppositie niet heel veel kans van slagen hebben. Overigens ook een aantal voorstellen van de coalitie waar we wat in zagen, dat is jammer.
Ik denk dat ik ook even een compliment moet maken aan mijn collega van de VVD voor het pleidooi dat zij hield, want die actiestand waar het college toe opgeroepen wordt, spreekt me eigenlijk wel aan. Want nu is het wel heel erg voorzichtig allemaal en wat meer lef tonen zou denk ik best op zijn plaats zijn.
Positief zijn we wel, maar we moeten even afwachten hoe het college in tweede termijn reageert op het noodfonds, want het zou in ieder geval voor veel Zoetermeerders soelaas kunnen bieden, denken wij.
Dan over de moties. Ik heb een nieuwe motie voor de stille studieruimte die is aangepast zoals ook werd geadviseerd. Dus die wil ik bij dezen graag indienen.
Dan motie 67. Die hebben wij ingediend samen met FVD en met GroenLinks. Maar de wethouder heeft er inmiddels een toezegging op gedaan en als mijn mede-indieners akkoord zijn, zou ik deze motie dan willen intrekken.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Akkoord.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Ik zie ook daar knikken van mijnheer Boerboom.

De **voorzitter**: Misschien kan dat straks nog wel. 67 is hiermee ingetrokken. Gaat u verder.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dan denk ik dat we blij kunnen zijn met de toezegging van de wethouder met betrekking tot de slavernijherdenking. We verwachten dat dat goed gaat komen.
Dan hebben wij nog een motie over de watersport en Noord Aa. We merken dus dat er een onderzoek is geweest waar kennelijk heel veel mensen toch niet vanaf wisten, ook niet hier in de raad. Ik heb tijdig deze motie rondgestuurd en er was eigenlijk niemand die zei 'daar is toen nog onderzoek naar gedaan'. Dat bleek nu, dus ik wil graag het onderzoek hebben, maar ik zou de motie nu toch willen aanhouden om ook eens te kijken of er dan een vervolgonderzoek zou kunnen komen op basis van wat er misschien nu al ligt, want dat is natuurlijk toch alweer zeven, acht jaar oud. De tijden zijn veranderd, de technieken zijn veranderd, mogelijkheden zijn veranderd en misschien is het draagvlak dat er toen niet was, er nu wel. Dus ik wil gewoon de motie even handhaven en ik hoop op brede steun voor deze motie.

De **voorzitter**: Mijnheer Ekkelenkamp, even voor mijn helderheid, want u zei net, 'ik wil hem aanhouden' en u laat hem staan? Wat is nu de bedoeling met nr. 66?

De heer **Ekkelenkamp** (D66): In stemming brengen.

De **voorzitter**: Oké, helder.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dan over de Europese vlag. De argumentatie is 'die is overbodig want dat staat al in het protocol'. We vroegen ook hier niet om hem in het protocol te zetten. We vroegen om hem te hijsen en voor zover ik weet, is hij nooit gehesen. In ieder geval is mij dat niet bekend en als de regenboogvlag wordt gehesen, krijgen we van tevoren altijd een mooi briefje 'dan en dan staat wethouder Ter Laak klaar om de vlag te hijsen'. Maar ik heb nooit zo'n briefje mogen ontvangen, dus volgens mij staat die wel in het protocol, maar ligt die vlag dan nog ergens op een op een plank stof te vangen. Dus ik zou dan toch graag deze motie ook in stemming willen laten brengen.
Voorzitter, dan ben ik zo door mijn tekst heen.

Motie nr. 2211-68A ingediend door D66, Zoetermeer Vooruit, GroenLinks, VVD, PvdA, Zó! Zoetermeer, CDA, PDvZ, LHN, ChristenUnie-SGP
Maak weer ruimte voor stille studieruimte

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- in het weekend geen stille studieruimte beschikbaar is voor studenten en scholieren;
- in Zoetermeer ruimtes aanwezig zijn die als stille studieruimtes kunnen dienen;

voorts constaterende dat:
- het college van B&W in het coalitieakkoord zich onder meer ten doel heeft gesteld om zich volop in te zetten voor de ontwikkeling van de Zoetermeerse studenten;
- de gemeenteraad heeft ingestemd met een motie (2111-23) om een stille studieruimte voor langere tijd beschikbaar te stellen voor studenten;

overwegende dat:
- Zoetermeerse studenten en scholieren een kans verdienen om zich te kunnen ontplooien;
- meer jongeren in Zoetermeer (thuis) blijven wonen;
- door corona in toenemende mate behoefte is aan studieplekken;
- de bibliotheek tussen 9 en 23 mei 2021 een pilot heeft gehouden om de raadzaal als stilte studieruimte in te zetten;
- uit de pilot geconcludeerd is dat:
  - Zoetermeerse studenten op dit moment onvoldoende toegang hebben tot een studievriendelijke omgeving;
  - de gebruikers zeer positief hebben gereageerd op de mogelijkheid om in stilte te kunnen studeren;

verzoekt het college:
- om binnen het gemeentelijke vastgoed of met economische partners (zoals DIF), middels een pilot een of meerdere geschikte ruimtes voor een langere periode beschikbaar te stellen als stille studieruimte en het gebruik na een jaar te evalueren;
- de gemeenteraad te informeren over de resultaten voor 1 april 2023;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel mijnheer Ekkelenkamp voor uw tweede termijn. Dan ga ik naar mevrouw Bink voor haar tweede termijn.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, dank u wel. Samen doen wat nodig is. Het is vanavond al meerdere malen gezegd, het was vooral eenrichtingsverkeer. Zestig moties en amendementen zijn ontraden. De lijn, de reden, was onduidelijk. De ene keer werd iets al gedaan en was het positief. De andere keer werd iets gedaan en werd het afgeraden. Erg onduidelijk.
Ik loop even de moties langs. De motie 2211-69 over het ronselen van kinderen op de basisscholen. Wij begrijpen dat er al intensief overleg is op deze scholen over deze vorm van ondermijning en wij zijn blij dat te horen. We willen wel graag horen hoe dat verloop is.
De motie 2211-70 Andere woonvormen ook in Zoetermeer. Wethouder Weerwag, er staat in de ontrading 'in de huidige vorm ontraden'. Hoezo, hoe moet het anders? En hoe gaat de wethouder dit straks meenemen om als hij in de wijk is om te kijken wat er nodig is? Gaat hij een soort enquête houden onder de inwoners 'wat voor woning wilt u hebben?' Hoe gaat de wethouder dat aanpakken?
Dan hebben we nog de motie 2211-71 over het circulaire plastic en met name ook de motie van de fietsenstalling bij het park, 2207-67. Ook plastic kan er heel natuurlijk uitzien en wij raden dit dus aan omdat wij vinden dat voor elk stuk hout dat gekapt wordt, ook in een natuurgebied, een boom tegen de vlakte gaat en dat plastic hebben we toch. Dus zou ik zeggen, misschien is dat toch wel een optie.
Dan heb ik het nog even over motie 2211-76. Dat is de motie over de Tiny Houses op parkeerplekken. Ik begrijp de vragen van de raad heel goed. Daar kunnen we alleen maar antwoorden op krijgen als we ook dat onderzoek laten uitvoeren. Het is heel makkelijk om te zeggen 'onzin' of 'hoe haal je het in je hoofd', of 'waar denk je aan, hoe ga je dat voor elkaar krijgen?' Laten we nou dat onderzoek doen. Want dan hebben we de antwoorden op de vragen en dan kunnen we gewoon een goed antwoord geven en dan kunnen we altijd nog beslissen of we het wel of niet doen.
Dus voorzitter, ik laat het hierbij en ik zou zeggen, denk in mogelijkheden en niet in onmogelijkheden. Dank u wel.

De **voorzitter**: Dank u wel mevrouw Bink voor uw tweede termijn. Ik ga over naar de fractie van Zó! Zoetermeer, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Dank u voorzitter. Allereerst dank voor het antwoord op de vragen vanuit het college en dank aan het college voor de toezegging op de tijdelijke wijkpost. Dat is hard nodig dus het is fijn om te merken dat het college daar de ernst van inziet.
Bij onze motie over het skatetoestel Oosterheem, nr. 77, kunnen we leven met de door het college voorgestelde tekstuele aanpassing na overleg met mede-indieners. Dank daarvoor.
Meer moeite hebben we met de extreme verlenging van de termijn voor de uitvoering van de motie over deelscooters. Dat is motie 78 voorzitter. Zó! Zoetermeer is natuurlijk groot voorstander van een goede participatie, dus aan dat argument zullen we niet tornen. Ons voorstel is om onze motie 78 te wijzigen op punt 3 tot 'de resultaten van dit onderzoek aan te leveren voor 1 juni '23'. Dan hebben dus alleen het onderzoek naar de mogelijkheden voor het beperken van de rondzwervende deelscooters en de technische en financiële gevolgen. Voor dat gedeelte hebben we wat ons betreft nog geen participatietraject nodig. Wat dan uit de motie wegvalt, is het bredere beleid over deelmobiliteit, inclusief die participatie waar we het college dan meer tijd voor willen geven. Dat moet natuurlijk nog steeds wel uitgevoerd worden en dat kan dan mooi gecombineerd worden met de aanvraag van nieuwe aanbieders, eventueel.
Dan de veiligheid op scholen. Goed om te horen dat daaraan wordt gewerkt, dat daar actief aan wordt gewerkt.
Dan hadden we nog een dingetje over dat gala. Wij waren behoorlijk enthousiast over het initiatief voor een feestje voor de zorg. Vandaar dat we die motie daarvoor, nummer 22 van de PvdA, graag mee wilden indienen. Het college ontraadt die motie. We begrijpen dat het niet gebruikelijk is om dat op deze manier te doen. Normaal besteden we natuurlijk zoiets aan. En dat begrijpen wij. Tegelijkertijd zien we dat er een organisator is die hetzelfde kunstje al naar volledige tevredenheid heeft uitgevoerd in Den Haag. Dus dat vinden we ook wel weer aantrekkelijk. Onze vraag is of het voor het college een oplossing zou zijn als het budget uit het potje van de raad zou komen. Tot zover.

Motie nr. 2211-77 ingediend door Zó! Zoetermeer, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, FVD, VVD
Skatetoestel Oosterheem

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

overwegende dat:
- de gemeente sporten en spelen wil stimuleren;
- al in 2021 duidelijk was dat er een groeiende behoefte is aan skatevoorzieningen,
- een inventarisatie van de kosten al maanden gereed is (memo 1 juni 2022);
- het college heeft toegezegd dit jaar (2022) met een plan te komen;

verzoekt het college:
1. Voor 1 januari 2023 de raad te informeren over de stand van zaken rond een urban sportvoorziening in Oosterheem inclusief een tijdpad van realisatie inclusief bewonersparticipatie.
2. Eventuele extra kosten tot een bedrag van 20.000 euro te dekken uit het potje van de raad

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel, mijnheer Van der Vlies. Misschien nog even goed om te vragen aan u of er voor motie 78 een nieuwe versie gaat komen. U heeft een heel mooi verhaal daarover gehouden. Ik ga ervan uit dat daar een nieuwe versie van komt. Dat maakt het voor ons wat praktischer aan deze kant van de tafel.
Daarmee zijn wij aan het einde gekomen van de tweede termijn van de gemeenteraad. Er is in ieder geval, zo heb ik doorgekregen, bij het college het verzoek om kort te schorsen. Ik stel voor dat wij tot 22.45 uur, dat is elf minuten, gaan schorsen. Ik schors de vergadering.

Motie nr. 2211-78A ingediend door Zó! Zoetermeer, VVD
Vaste parkeerplaatsen voor deelscooters

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- deelscooters, naast gemak, ook overlast veroorzaken door de ruimte die ze innemen;
- veel inwoners zich ergeren aan de lukrake wijze waarop deze soms geplaatst zijn;

- deze ergernis een gevaar wordt in het geval mensen met een beperking of een kinderwagen moeten uitwijken;
- de gemeente in de APV de mogelijkheid heeft opgenomen tot een vergunningplicht voor aanbieders van deelmobiliteit waarmee afspraken voor de plaatsing van o.a. deelscooters kunnen worden afgedwongen;

overwegende dat:
- vaste parkeerplaatsen in de stad kunnen helpen bij het beperken van overlast;
- vaste parkeerplaatsen in de stad het een stuk duidelijker maakt voor gebruikers waar zij deze kunnen stallen;
- als deze scooters niet zo vaak overlast zouden geven er veel meer draagvlak in de stad zou zijn voor deelmobiliteit in de stad;
- dat er met de motie' Regels voor deelmobiliteit' al eerder middelen beschikbaar zijn gesteld om beleid voor deelmobiliteit te realiseren;

verzoekt het college:
1. te onderzoeken hoe we kunnen voorkomen dat deelscooters, -fietsen en eventuele andere deelmobiliteit gaan rondzwerven;
2. daarbij in ieder geval de technische en financiële mogelijkheden en gevolgen van het creëren van vaste parkeerplaatsen in de stad op plaatsen waar geen overlast wordt ervaren in beeld te brengen;
3. de resultaten van dit onderzoek aan te leveren voor 1 juni '23;

en gaat over tot de orde van de dag."

Schorsing

De **voorzitter**: Leden van de raad, ik heropen de vergadering. Wij gaan over naar de tweede termijn van het college en geef... Sorry. Mijnheer Van Rumpt, gaat uw gang

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ja voorzitter, ik begreep achteraf dat er nog wat verwarring was over onze motie Eten in het leerwerkrestaurant, 2211-31 dus voor de zekerheid, in plaats van een mondeling aanpassing, hebben we hem nu gewoon op papier aangepast dus we zullen die opnieuw indienen.

Motie nr. 2211-31A ingediend door ChristenUnie-SGP, GroenLinks, PDvZ, PvdA
Eten in een leerwerkrestaurant

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:
- er in Zoetermeer diverse middelbare scholen zijn waar maaltijden worden bereid;
- deze maaltijden vaak tegen een kleine vergoeding door wijkbewoners kunnen worden gekocht zoals bij eetmee.nl (MBO Rijnland op de Cesar Frankrode);

overwegende dat:
- de rol van dergelijke initiatieven extra waardevol is in tijden van toegenomen armoede en eenzaamheid;
- dit bijdraagt aan de doelen van het stadsbestuur, op het gebied van sociale cohesie, werk in de wijk, eenzaamheidsbestrijding et cetera;

verzoekt het college:
- de leerwerkrestaurants uit te nodigen voor een gesprek, om vast te stellen of een eenmalige subsidie het bereik kan vergroten en het effect versterken;
- bij de raad voor het voorjaarsdebat terug te komen met de uitkomst van het gesprek, en een voorstel voor de uitvoering en financiering;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Dank u wel dus 31 wordt dan opnieuw ingediend, als u hem indient. Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Wij zouden ook graag nog iets willen corrigeren en dat is niet op een motie van ons, maar van de SP. Wij staan nu op dit moment op de motie Platform verduurzaming, maar dat is de verkeerde motie, dus wij willen graag van die motie af en dan op de motie Betaalbaar zwemmen, maar ik denk dat dat laatste niet meer kan, dus daar zullen we gewoon voor stemmen, maar ik verzoek in ieder geval dat wij van de motie Platform verduurzaming afgehaald worden.

De **voorzitter**: Welk nummer is dat? Kunt u dat nog zien?

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dat is nummer 8.

De **voorzitter**: Dan geef ik nu het woord aan wethouder Iedema.

Wethouder **Iedema**: Voorzitter, dank. Allereerst voorzitter, het college heeft het ongenoegen gehoord dat een aantal van u heeft geuit over het debat en over de beoordeling van de moties. En dat trekken wij ons erg aan, te meer omdat wij ook vanavond met u, eigenlijk vandaag, het feest van de democratie in gingen. En ook omdat ik vanochtend het betoog al begon met hoeveel werk er is verzet, niet alleen door onze organisatie, maar ook door iedereen hier in de zaal.
De eerlijkheid gebiedt mij ook te zeggen dat van de zestig ontraden moties er inmiddels dertien zijn ingetrokken en twaalf zijn aangepast. Dus ergens kunnen wij volgens mij met elkaar, elkaar beter opzoeken en beter elkaar gaan vinden. Ik wil dan ook graag namens het college de hand uitsteken voor de volgende grote debatten die we hebben, bij kleine doen we dat al beter, maar met name bij de grote debatten: laten we elkaar ook van tevoren iets meer opzoeken. Dan kunnen we de afstemming iets meer van tevoren al met elkaar regelen. Dat scheelt een hoop intrekkingen. Dat scheelt een hoop ontraden en ik denk dat we dan met zijn allen ook echt kunnen zorgen dat we die actiebereidheid, die ik hier heel erg voel, die ik ook bij de collega's voel en die ik in het hele huis voel, omzetten in daden. Dus dat in ieder geval als eerste handreiking die ik hier heel graag wil doen en ook echt vanuit het hart. We hebben u goed gehoord.
Dan wil ik nog even een paar dingen onder de aandacht brengen waar u naar vroeg. Dat is allereerst het amendement Noodfonds. Ik ben als wethouder van Financiën de hoeder van uw financiën. En, ik ben er groot voorstander van om niet overal van tevoren hekjes omheen te plaatsen en dan daarna te kijken waar we het aan uit zullen geven. Het is ook een beetje rare constructie dat we nog niet precies weten waaraan we het uitgeven, maar we het al wel bestemmen. Daarom stelden wij in eerste instantie voor, 'laten we nou eerst met de plannen komen waaraan we het uitgeven en dan komen we daarna terug met wat het kost'. Maar we hebben uw raad ook heel goed gehoord. U wilt graag dat wij nu beginnen met een noodfonds, dus wat dat betreft, kunnen wij als college zeggen, dan omarmen we dat. Dan stellen we dat noodfonds in.
De startersleningen. Daar is het college nog steeds geen voorstander van, maar ook daar kunnen we onze knopen tellen. Dus ik vermoed dat na de stemming vanavond wij met een onderzoek zullen komen.
En dan tot slot nog de hondenschool. Mijnheer Van den Boomgaard, u voelt dat nu ineens de wethouder van Economie het heeft overgenomen. Dat komt omdat het hier om een ondernemer gaat. Ik denk dat er altijd twee kanten aan dit soort verhalen zitten, maar u riep ons op, 'ga nou in gesprek' en ik zal ervoor zorgen dat dat gebeurt.
Volgens mij hebben we dan alle punten gehad.

De **voorzitter**: Dank u wel wethouder Iedema. De heer Mohammadian heeft nog wel iets. Gaat uw gang.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel. Dat is niet zozeer een vraag aan de wethouder, maar in de eerste termijn van de wethouder hoorde ik de wethouder een toezegging doen over motie 72. Als die toezegging is genoteerd, dan zal ik die wel intrekken.

De **voorzitter**: De toezeggingen, heb ik net rechts van mij gezien, worden genoteerd.
Mijnheer Mohammadian.

De heer **Mohammadian** (Zoetermeer Vooruit): Dan zou ik de motie willen intrekken. Motie 72.

De **voorzitter**: Motie 72 is ingetrokken. Dank u wel. Anderen nog? Niet? Dan dank ik wethouder Iedema voor zijn tweede termijn en ga ik naar wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Dank u voorzitter. Ik heb nog twee moties te bespreken van het CDA. 2211-59

voor wat betreft het dak boven je hoofd in de buurt. Deze gelden van Wijk aan Zet worden echt al beschikbaar gesteld voor het doel waar u op doelt. Dus ik hem alleen maar toejuichen. Alleen ook hiervoor geldt helaas ja, het gebeurt al. Althans, 'helaas', niet helaas, want het is goed dat het gebeurt. Maar het is helaas dat het uw motie overbodig maakt en daarmee wil ik best een voorbeeld geven, als u zoiets zou willen realiseren in de ruimte die u aangeeft als inwoner, dan kunt u daarvoor aanspraak maken op die gelden van Wijk aan Zet.
Dan nog de motie van Zoetermeer Vooruit 2211-70. De andere woonvormen ook in Zoetermeer. Er staat inderdaad in de beantwoording 'niet in deze vorm'. Daarin wordt met name ook bedoeld 'bij elk nieuwbouwproject'. Dat zou betekenen dat we daar onderzoek voor moeten doen, dat geld kost. Daar wordt hier in deze motie ook geen rekening mee gehouden. Nogmaals, als er initiatieven zijn van deze vorm, dan zullen we die zeker op basis van vraag en aanbod onderzoeken.

De **voorzitter**: Mevrouw Bink.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, ik hoor het de wethouder zeggen, dat begrijp ik ook wel. Maar hoe weten de inwoners nou in die betreffende wijk dat ze met het initiatief kunnen komen bij u, zodat u eventueel die andere woonvormen wilt toepassen?

De **voorzitter**: Wethouder Weerwag.

Wethouder **Weerwag**: Dank u voorzitter, nou, als u mij een beetje volgt in de media of op social media, dan ziet u dat ik heel vaak mensen oproep om met ideeën te komen, in een interview bij het streekblad, zoals ik zei, op mijn eigen socialmediakanalen. U mag het uiteraard delen.

De **voorzitter**: Ja. Had u nog wat anders voor de tweede termijn?

Wethouder **Weerwag**: Nee, niet dat ik weet voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Dan gaan wij naar wethouder Blansjaar. Die doet dat vanaf zijn plek.

Wethouder **Blansjaar**: Dank u wel, voorzitter. Even een vraag over motie 16A. Als ik die zo mag interpreteren dat ik dat mee mag nemen in het brede onderzoek naar het hele afvalbeleid dan wil ik dat graag omarmen, maar dan zit er wel een fout in het dictum. Dan moet het niet verwezen worden naar de begroting van 2023, want dan red ik het niet want ik wil de tarifering wel in het geheel meenemen, maar dan moet dat wat later worden. Dan kan ik het geheel omarmen. En meenemen.
Zoetermeer Vooruit had nog naar aanleiding van motie 71 de vraag gesteld over het dictum genoemd in motie 2206-67. Die is ingediend tijdens het voorjaarsdebat. De motie vraagt om een fietsparkeergelegenheid bij de ingang van parken. Er wordt in deze motie gevraagd om dat liefst met natuurlijke materialen te doen en de fietsbeugels of fietsnietjes bijvoorbeeld zoals in de Nieuwe Driemanspolder, zijn er niet in die materiaalvormen. Maar ik wil er wel naar kijken, maar voor de rest kan ik daar niet zoveel mee. Tot zover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Blansjaar, ik zie geen reacties. Dan ga ik nu over naar wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, voorzitter dank u wel. Met betrekking tot motie 55 over de pilot hebben we elkaar gewoon niet goed begrepen, want ons idee is namelijk niet dat wij dit als pilot gaan doen in Meerzicht, maar dat we een hele herijking doen die we door deze stad gaan doorvoeren. En als we op dit ogenblik ook nog weer energie moeten stoppen in een aparte pilot, doorkruist dat alles. Dus we komen in april met het voorstel. Ik heb ook al het voorbeeld gegeven dat het niet onze bedoeling is om kinderen die midden in de schuldenproblematiek zitten, te gaan helpen met jeugdzorg, maar dat we dan moeten helpen bij de schuldenproblematiek en dat soort dingen. Dus wij ontraden hem nog steeds, maar we begrijpen wat u bedoelt en volgens mij bedoelt u precies hetzelfde als waar wij mee aan het werk zijn.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Ja, dan probeer ik nog een keer om bij elkaar te komen. Wellicht gaat dat lukken. Wij willen heel graag zien dat er bij de toegang expertise wordt toegevoegd vanuit andere beleidsterreinen, zodat er beter aan de voorkant integraal kan worden gekeken. En of u

dat nu doet in een pilot of dat onmiddellijk overal wilt introduceren, dat vinden we allemaal prima. Als u dat in april meeneemt in uw voorstel, dan trekken wij de motie in. Als u dat niet meeneemt, ja, dan moeten we toch met elkaar in conclaaf, want dit is wel wat We willen.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Ja, ik heb het goed gehoord. Ik ga mijn best doen om het mee te nemen, Maar we zijn nu bezig om het te herijken en dat doen we niet alleen met de mensen van Zoetermeer. Dat doen we ook met andere partners maar voor hetgeen wat Zoetermeer zelf doet, kan ik het u toezeggen.

De **voorzitter**: Goed, gaat u verder? O, mevrouw Van Leeuwen zie ik nog.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Nou, dan denk ik dat we tot elkaar zijn gekomen, dan trek ik hem in.

Wethouder **Van der Meer**: Dank u wel, we gaan er echt heel serieus naar kijken.

De **voorzitter**: Naarmate de avond voortschrijdt...

Wethouder **Van der Meer**: Het wordt steeds beter.

De **voorzitter**: De motie is ingetrokken, gaat u verder mevrouw Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Volgens mij heb ik verder geen vragen meer openstaan, dus tot zover.

De **voorzitter**: Ik zie een hand aan mijn linkerkant, dus u komt er niet helemaal mee weg. De heer Velner, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Dank u wel voorzitter, wij hadden onze motie 2211-07 ingetrokken, maar we hadden daarbij wel de vraag gesteld hoe we rond de motie Met zorg blijvend omkijken naar onze kinderen, waarbij de zorg zowel verzwaard als lichter kan worden ingevuld, geïnformeerd worden als raad.

De **voorzitter**: Wethouder Van der Meer.

Wethouder **Van der Meer**: Zoals ik heb gezegd, u krijgt begin april een voorstel wat we van plan zijn en dan kunt u vandaaruit zien hoe we dat gaan aanpakken, want dat heb ik nu nog niet, want we zijn er nu mee bezig.

De **voorzitter**: Is dat voldoende? Ja, ik zie in ieder geval knikken. Geen vragen verder voor wethouder Van der Meer? Dan ga ik naar wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter. Ik ga alleen even terugkijken op de moties die dan wel veranderd zijn, dan wel waar er nog vragen over zijn. Maar ik heb uw raad in de tweede termijn wel heel goed gehoord en ook het gevoel van teleurstelling over zo veel ontraden moties. Aan de andere kant, ik heb heel veel moties van u ontvangen als een stimulans om door te gaan met het ingezette beleid. We hebben hier gewoon in deze raad de gewoonte om als iets overbodig is, of als we daarmee bezig zijn, het dan te ontraden. Dus ik begrijp het gevoel wel. Ik hoop toch echt dat we samen kunnen optrekken in dezen.
Ik begin met motie Los de fuik op aan de Osylaan van de SP. Het klopt. Ik denk dat we inderdaad spraakverwarring hadden, ik dacht dat u het alleen over het stuk had, zeg maar tussen het CKC en de school, maar u heeft het over de hele straat en die hele straat is op termijn nodig. Die staat op dit moment niet op de planning dus die komt later. Die wordt later gepland en later begroot en dan gaat hij mee in het geheel. Dat heeft ermee te maken dat we stadsbreed een planning hebben voor het herzien van wegen.

De **voorzitter**: Mevrouw Van Damme.

Mevrouw **Van Damme** (SP): Ja, maar mag ik u vragen waarom u het advies in de wind slaat, en het op de lange termijn durft te gooien, want er is juist onder dat nummer gezegd dat het daar ook een gevaarlijk

punt is. Dus waarom wordt dat op lange termijn gedaan?

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter. Dat bewuste punt dat wordt genoemd, dat wordt opgelost, maar niet de hele straat in zijn geheel. U wilt de hele straat in zijn geheel aanpassen. Dat staat niet op de agenda. Enkel dat ene punt dat ik eerder noemde.
Dan is er een motie over de groene parkeerzone van het Stadshart voor elektrische bestelwagens van de PvdA, GroenLinks, CDA en SP. Uw verzoek was om aan te geven wanneer we klaar zijn met het onderzoek naar het plaatsen van die laadpalen. Voor het voorjaarsdebat krijgt u daarover uitsluitsel.

De **voorzitter**: De heer Louw, gaat uw gang.

De heer **Louw** (PvdA): Ja, dank voor deze toezegging die vast genoteerd zal worden. Dat betekent dat ik met de mede-indieners heb afgesproken dat wij de motie dan zullen intrekken.

De **voorzitter**: Gaat u verder wethouder Ter Laak? Nog even voor de helderheid over welke motie het gaat, want dat is niet voor iedereen helder. Nummer 19 en de toezegging van de wethouder was dat het voor april komt. Voor het voorjaarsdebat wordt de raad daarover geïnformeerd. Daarmee is motie 19 ingetrokken. Gaat u verder wethouder.

Wethouder **Ter Laak**: Ja, dan is een aantal moties aangepast, zoals Eten in een leerwerkrestaurant. Met die aanpassing kunnen we daar positief op adviseren. En dat geldt ook voor de motie over het skatepark. Bij de motie over de vaste parkeerplaatsen voor deelscooters, nummer 78, begrijp ik heel goed uw ongeduld en uw ongenoegen. Laat ik daarmee beginnen, dus daar is geen verschil van mening. Ik zou het liefst ook met een toverstokje gelijk het hele probleem kunnen oplossen. Maar we hebben hier met de raad, met elkaar afgesproken dat we inwonerparticipatie serieus nemen. Dat kost ook serieus tijd. Nu heeft u de motie aangepast en ik merk dat ik twijfel met uw aanpassing. Wat onder nummer 1 staat, dat onderzoek, dat kunnen we meenemen. Dat kan voor het voorjaarsdebat 2023 naar u toekomen. Ook een planning en ook een participatievoorstel hoe het komend jaar dan gaat lopen. Alleen bij punt 2 houd ik een slag om de arm of dat al helemaal tot op de letter zoals nu geformuleerd is in uw motie uitgevoerd kan worden voor het voorjaarsdebat van 2023.

De **voorzitter**: Dat is uw tweede termijn? Ik zie geen reacties uit de raad. Dan ga ik over naar de wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter. Ik kom nog even terug op een aantal moties en een amendement.
Om te beginnen met motie 8 van de SP, de heer Velner met de vraag, hoe kan het dan dat bij de VvE en een Woco, De Goede Woning in dit geval, dan niet bekend is, et cetera? Dat vind ik een goede vraag. Ik ben niet bekend met die specifieke casus, maar dat roept bij mij wel een vraag op. Volgens mij moeten we dan niet een nieuw vehikel optuigen, maar is het dan de vraag 'hoe kan het dan dat dat Energieloket die informatie niet daar krijgt en onze afdeling, et cetera?' Dus daar wil ik wel naar kijken. Dus ik zou willen voorstellen dat u mij de casus mailt, dat ik daarmee aan de slag ga, maar dat we niet een nieuw vehikel gaan optuigen.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner wil het woord. Gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Sorry, mijnheer de voorzitter. Daar kan ik op zich wel mee leven. Alleen op het moment dat blijkt dat daar toch onduidelijkheden zitten, is er dus vanuit het Energieloket wel een actie te ondernemen richting de verschillende VvE's en corporaties.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel, dan stel ik voor dat we die dan gaan oppakken op het moment dat dat blijkt.

De **voorzitter**: Gaat u verder?

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. Dan heb ik van de heer Boerboom nog twee vragen, of althans, twee

opmerkingen. Over het amendement. Dat is aangepast en kunnen we omarmen. Met betrekking tot de opmerking over dat de crisis niet serieus wordt genomen. Ik vind het jammer dat die indruk is ontstaan, want de urgentie is er wel degelijk. We lopen er tegenaan dat we vanavond een beetje aan het zoeken zijn om elkaar te vinden, maar de urgentie is er wel degelijk.
Dan heb ik van ChristenUnie-SGP motie 27, na het schrappen van punten 3 en 4 kunnen we die positief omarmen. Motie 28 met het schrappen van het plan kunnen we ook positief omarmen.
Dan had ik een vraag van de heer Van den Boomgaard over motie 41. Ik wil u voorstellen – u heeft net wethouder Iedema gehoord dat we met het noodfonds aan de slag gaan – om in dat noodfonds à la corona, uitstel, et cetera, dat soort zaken mee te nemen om daar de ondernemers ook in mee te nemen en dat een plekje in dat noodfonds te geven.

De **voorzitter**: Mijnheer Van den Boomgaard wil interrumperen.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja. Ik wil de wethouder bedanken voor deze toezegging voorzitter. Dan laat ik deze motie vervallen, maar wel met dien verstande dat die toezegging is dat hij dus een plek vindt in dat noodfonds. Even terugkomend op de inbreng van de heer Iedema, dan vervalt ook motie 43 van ons.

De **voorzitter**: Kunt u even beide nummers herhalen?

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ik ga ze nog een keer opnoemen. Motie 41 van de FVD, Lokale ondernemers ondersteunen omdat die plaatsvindt onder het noodfonds en motie 43 vanwege de toezegging van mijnheer Iedema, waarvoor dank.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel voorzitter. Dan de LHN motie 49 Oosterfaantje, die blijft ongewijzigd, en ons standpunt ook. Motie 47, Hulp voor gezinnen. Ook ik heb het geluid vanuit de raad echt wel goed gehoord en we willen samen doen wat nodig is. Ik had al genoemd dat ik met alle armoedewoordvoerders een afspraak gepland heb om armoede specifiek te bespreken en samen te doen. Dus het voorstel voor de toezegging wil ik oppakken en ik wil samen met mevrouw Siegelaer die toezegging verder uitwerken, want ik worstel er nog een beetje mee dat het een beetje breed is waar ik nu precies ja tegen zeg met die toezegging. Maar laten we dat samen gaan oppakken. Dat is mijn toezegging om dat samen concreet te maken. Om bijvoorbeeld de vraag te onderzoeken, kan dat bijvoorbeeld ook richting het noodfonds?

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, ik zag mijnheer Van der Vlies met een interruptie. Klopt dat?

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ja, dat klopt voorzitter, Maar het gaat eerlijk gezegd nog over de vorige wethouder. Voordat u afsluit, ik had mevrouw Ter Laak nog de vraag gesteld over dat Potje van de raad.

De **voorzitter**: Daar komen we straks op terug. Oké, prima, ik dacht dat het op dit punt was. Gaat u verder wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel en ik zie mevrouw Siegelaer haar hand opsteken en ik was eigenlijk wel benieuwd naar haar reactie.

De **voorzitter**: Dat snap ik ook. Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank voorzitter, dan trekken we motie 47 in op basis van de toezegging van de wethouder. Dank.

De **voorzitter**: Dank u wel. Wethouder Velzen.

Wethouder **Velzen**: Dank u wel en daar ben ik blij mee.
Dan de vraag van mevrouw Frinking over motie…

De **voorzitter**: Wethouder Velzen, mevrouw Bink wil daar ook nog op ingaan.

Mevrouw **Bink** (Zoetermeer Vooruit): Ja voorzitter, het gaat over de LHN, Hulp in gezinnen? 2211-47? Die trekt u in. Dan vind ik dat fijn dat we dat ook van tevoren weten.

De **voorzitter**: Ik begrijp dat hier twee partijen onder staan, dat kan ik niet zien, maar volgens mij is het goed om dat even af te stemmen. Maar goed, hij is inmiddels wel ingetrokken, maar ik denk dat het goed is daar nog even over te hebben. Wethouder Velzen, gaat u verder.

Wethouder **Velzen**: Ja dank u wel. De motie 60 van het CDA, mevrouw Frinking vraagt over het Doorbraakfonds. CZ doet dat inderdaad met de maatschappelijke partners. Sterker nog, Dat is eigenlijk ook een voorwaarde om op dat fonds aanspraak te maken, dat het altijd via een van de partners binnenkomt. Via die lijn is ook geborgd, dat het altijd met de maatschappelijke partners samengaat. Dan motie 61 het Warmtefonds waarbij u verzoekt om te reflecteren op te veel rente. Dat vind ik wel lastig want 'te veel rente', wat is te veel? En niet als dooddoener bedoeld, maar dat is dan ook een mening en dat is voor ons nu geen aanleiding om te zeggen, 'laten we op basis daarvan nu een heel leningstelsel oprichten. En dat waren de moties die ik nog moest bespreken, voorzitter.

De **voorzitter**: Dank u wel. Ik zie nog wel een vraag van mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ja, mijn achternaam is niet altijd de makkelijkste om uit te spreken.
Even terug op 61. Het 'stuk 'te veel rente is een mening', zou ik willen omzetten naar 'is een ervaring van mensen die daarmee geconfronteerd worden' en daarmee dus eigenlijk zeggen 'wij kunnen niet meedoen aan die verduurzaming', en daarmee een nee-zegger worden voor de verduurzaming en daarmee voor een hele flat de verduurzaming kunnen tegenhouden. Dus een mening wordt uiteindelijk een feit van geen gevolg geven. Dus ik zou dit niet als een mening willen ervaren, maar als een ervaring. Daar zou ik nog uw aandacht op willen vestigen, het gaat ook niet om mijn mening, maar het effect van de ervaring van mensen. En als u nog wat aandacht zou kunnen vestigen op de mensen die het moeilijkst hebben, is dat voor ons van belang daarin.

De **voorzitter**: Wethouder Velzen daar nog een reactie op?

Wethouder **Velzen**: Ja, heel kort dan en excuus voor het verkeerd uitspreken van uw naam. Dat gebeurt wel eens, mij ook.
Ik denk dat het goed is dat u zegt dat het een ervaring is. Dat ben ik met u eens. Dat is een mooiere term daarvoor. Dan moet ik u wel zeggen dat ik de afgelopen periode heel veel gesproken heb met de afdeling en met ook VvE's over deze heel transitie. Daarbij is deze ervaring mij nog niet op die manier ter ore gekomen. Dus ik heb daar dan een ander beeld bij.

De **voorzitter**: Dus dat is volgens mij voldoende. Ik zag mijnheer Velner nog met een vraag, gaat uw gang.

De heer **Velner** (SP): Wij gaan in ieder geval de casus rond DGW en de VvE aan u mailen, met uw toezegging dat als daar wat uit mocht komen, u dat dan vervolgens gaat oppakken richting het Energieloket. Dus dan trekken wij 2211-08 in.

De **voorzitter**: Voorzitter, oké, dank u wel. Motie 2211-08 is ingetrokken. Geen andere vragen meer. Dan dank ik wethouder Velzen voor zijn tweede termijn.
Als u het niet erg vindt, heb ik nog twee kleine vraagjes voor mezelf en om daar een hele wissel voor te doen lijkt mij niet verstandig, dus ik stel voor daar even kort op te reflecteren.
De eerste vraag was van de LHN over het overzicht van de misdaadcijfers. Van jongeren, zeg ik er meteen bij. Die heb op dit moment niet paraat. Ik zeg toe dat ik die beschikbaar zal stellen. Ik begreep dat dat wat uitzoekwerk is omdat het op verschillende domeinen betrekking heeft, maar wij gaan dat voor u inzichtelijk maken. Dat kan ik u toezeggen.
De tweede vraag, daar ben ik in de eerste termijn inderdaad niet op ingegaan, die ging over de Gemeentegids. Daar staat wel een reactie op. Die blijft wat mij betreft hetzelfde, ik kan nog wel toezeggen dat wij zeker periodiek in het streekblad contactgegevens van de gemeente kunnen vermelden om mensen het makkelijker te maken. Maar ik zou echt sterk willen ontraden om de Gemeentegids weer in het leven te roepen. Dat is echt zonde van het geld, want die wordt in veel gevallen op dit moment weggegooid. En dat is ook waarom veel gemeenten ermee zijn gestopt.
Mevrouw Siegelaer.

Mevrouw **Siegelaer** (Lijst Hilbrand Nawijn): Dank, ik wil u dan toch nog wel heel graag op het hart drukken dat de mensen die niet digitaal om kunnen gaan met de digitale middelen daardoor wel in de problemen kunnen raken en dat zou jammer zijn omdat zij er ook bij willen horen en zelf hun weg willen kunnen vinden. Dus een makkelijke tool zou ook kunnen zijn de ouderwetse kalender, bijvoorbeeld. Misschien handig als ander idee.

Burgemeester **Bezuijen**: Ik zal het in ieder geval meenemen in mijn hoofd, laat ik het zo zeggen. Ik ga er geen toezegging op doen, maar ik heb u alleen willen aangeven hoe het standpunt is en dat heeft alles te maken met wat ik al zei, met het feit dat het niet voor niets is afgeschaft. Maar we zullen zeker natuurlijk oog blijven hebben voor mensen die digitaal niet vaardig zijn.
Dat waren mijn twee vragen die ik nog over heb. Als het goed is. Mijnheer Duiven, gaat uw gang.

De heer **Duiven** (VVD): Dank u wel voorzitter. In eerste termijn – ik heb het nu over motie 36 over die keurmerken – had ik begrepen dat u hem ging uitvoeren. In het meest recente overzicht staat hij nog op ontraden. Ik neem aan dat dat nog een hardnekkig misverstand is?

Burgemeester **Bezuijen**: Ja, het is ontraden omdat het in de systematiek, maar daar gaan we het op een ander moment over hebben, overbodig is. Maar ik heb al gezegd in mijn eerste termijn dat ik hem omarm en dat we daar aandacht aan zullen besteden, dus u mag hem wat mij betreft als raad ook gewoon aannemen en dan gaan we ermee aan de slag.
De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, ik zou graag nog eventjes terug willen naar wethouder Blansjaar over motie 16A. Als hij toezegt dat hij dit meeneemt, zeg maar bij het nieuwe afvalbeleid, dan vinden wij het prima om de motie in te trekken als hij dat wil onderzoeken.

De **voorzitter**: Wethouder Blansjaar.

Wethouder **Blansjaar**: Ja hoor, dat wil ik best doen.

De **voorzitter**: Mag ik hieruit begrijpen dat dat de toezegging is en daarmee motie 16A is ingetrokken? Akkoord. Anderen nog? Ik had mijnheer Van der Vlies nog gezien, of is dat niet meer aan de orde?

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Ik had nog willen vragen aan mevrouw Ter Laak of het voor het college het verschil zou maken bij die motie over het gala of dat budget uit het Potje van de raad zou komen.

De **voorzitter**: Wethouder Ter Laak.

Wethouder **Ter Laak**: Dank u wel voorzitter, volgens mij is het college klip-en-klaar geweest over zijn standpunt over die motie en het Potje van de raad – volgens mij is uiteindelijk de hele begroting Potje van de raad, dus dat laat ik aan de indieners.

De **voorzitter**: Dank u wel. Mevrouw Bout nog en dan gaan we langzamerhand naar een afronding.

Mevrouw **Bout** (PvdA): Ik wil hier toch even op inhaken. Ik heb met indieners overlegd en ik heb de motie voor het gala en dat is dus de motie 22 – dank u wel voor het souffleren links en rechts – wel aangepast. Ik heb in de wandelgangen vernomen dat een heleboel fracties het fijn zouden vinden als we niet alleen het zorgpersoneel van het LangeLand Ziekenhuis zouden uitnodigen, dus ik heb de eerste regel van de motie gewijzigd, zodat het niet alleen gaat om personeel van het LangeLand Ziekenhuis uitnodigen, maar ook huisartsenposten, GGD, andere mensen die in welke andere vorm van zorg dan ook werken. En ik heb inderdaad voorgesteld dit te dekken uit het Potje van de raad, dus ik wil graag een nieuwe motie indienen en hoop dat ik daarmee een aantal fracties wat geruster kan stellen.

Motie nr. 2211-22A ingediend door PvdA, Zó! Zoetermeer, LHN, SP
Gala voor zorgpersoneel

"De raad van de gemeente Zoetermeer, in vergadering bijeen op 7 november 2022;

constaterende dat:

- de gehele gemeenteraad van mening is dat het LangeLand Ziekenhuis van onschatbare waarde is voor Zoetermeer;

van mening dat:
- het personeel van het LangeLand Ziekenhuis, huisartsenposten, GGD en andere vormen van zorg na alle ellende door corona en alle onzekerheid toe is aan bijzonder bedankje voor hun inzet;
- een 'Gala voor het zorgpersoneel' daar een mooi middel voor zou kunnen zijn;

overwegende dat:
- er geen ruimte is voor structurele projecten, maar dat eenmalige projecten wel mogelijk zijn binnen de huidige begroting;
- het 'Gala voor het zorgpersoneel' op een soortgelijke wijze in Den Haag al eens georganiseerd is;

verzoekt het college om:
- eenmalig € 30.000,00 ter beschikking te stellen voor het 'Gala voor het zorgpersoneel als bijdrage in de kosten zodra duidelijk is dat deze gala-avond ook echt zal gaan plaatsvinden of heeft plaatsgevonden op maandag 23 januari 2023 in het Stadstheater van Zoetermeer
- dit bedrag te dekken vanuit het Potje van de raad;

en gaat over tot de orde van de dag."

De **voorzitter**: Oké dat dat betekent dat er een gewijzigde motie 22 komt en die wordt nu ingediend, dus die zal straks onderdeel zijn van de besluitvorming. Ik kijk rond of er nog opstaande vragen of opmerkingen zijn, want dan sluit ik ook de tweede termijn van het college af. En gaan wij wat mij betreft zo ook naar de stemming. Is er behoefte nog even daarvoor te schorsen? Ik zie een aantal mensen knikken. Zegt u het maar, is 23.30 goed, dertien minuten? Ja, 23.30 uur. Ik schors de vergadering tot 23.30 uur.

Schorsing

De **voorzitter**: Ik heropen de vergadering en ik doe nog even een beroep op uw lange uithoudingsvermogen, daarvoor mijn complimenten voor deze lange dag, want we gaan over tot de stemmingen. Dus ik ga daar op een heel rustige manier doorheen en hoop dat iedereen het dan kan volgen. We hebben op dit moment 38 raadsleden aanwezig. Dat moest ik ook nog even zeggen. Daaruit volgt dan weer dat er ook nog moties met gelijke stemmen kunnen zijn. Even voor alle helderheid, we beginnen allereerst met het raadsvoorstel... Ik zie mevrouw Frinking nog, gaat uw gang.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik wilde nog twee moties intrekken.

De **voorzitter**: Ik stel voor dat we dat doen op het moment dat we bij de moties zijn, dat lijkt me praktischer want anders wordt het helemaal onoverzichtelijk. We gaan nu over naar de stemming en we beginnen met het raadsvoorstel Tweede Tussenbericht 2022. Daar zijn verder geen amendementen op geweest, is er iemand die daar een stemverklaring over heeft? Is er iemand die stemming wenst over het raadsvoorstel Tweede Tussenbericht? Dat is niet het geval, dan is dit voorstel unaniem aangenomen.
Dan gaan we over naar het raadsvoorstel Programmabegroting maar voor we dat doen, is daar een aantal amendementen op ingediend en die gaan we als eerste behandelen.

Amendement 2211-A1 Verhogen budget Kindpas
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is er iemand die hier stemming over wenst? Niet het geval. Ik constateer dat het amendement unaniem is aanvaard.

Amendement 2211-B Stop op kinderen met honger in de klas
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst? Mevrouw Meijer.

Mevrouw **Meijer** (VVD): Ja voorzitter, ik zal het kort houden. U kent de VVD als een partij die altijd wel wat principiële bezwaren had bij ontbijt op scholen, maar we zien inmiddels ook de eerste successen hiervan toch verschijnen en we zijn dan echt wel bereid om voor successen boven onze eigen principes te kiezen. In dit geval willen we wel even de resultaten van de pilot afwachten voor we het echt gaan uitbreiden, maar tegen die tijd, als het er allemaal positief uitziet, staan we daar wel echt positief

tegenover.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Mijnheer Van den Boomgaard.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u wel voorzitter. Ook wij zullen voor stemmen maar we vinden wel dat de oorzaken niet uit het oog moeten worden verloren en dat het streven altijd een goed en veilig thuis moet zijn, ook voor de kinderen met honger. Dat ze gewoon thuis het juiste meekrijgen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog? Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): Wij hebben in onze eigen bijdrage aandacht hieraan besteed maar ook wij willen eerst evaluatie en dan zo snel mogelijk verder met het invoeren.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Van Rumpt.

De heer **Van Rumpt** (ChristenUnie-SGP): Ook wij sluiten aan bij eerst evaluatie en dan invoeren.

De **voorzitter**: Anderen nog voor een stemverklaring? Ik schat zo in dat hier wel stemming over gewenst wordt dus ik ga vragen aan de leden van de raad die voor dit amendement zijn hun hand op te steken. Voor zijn de fracties van SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, LHN, PDvZ, PVV en FVD. Dit amendement is aangenomen met 27 voor, 11 tegen.

Amendement 2211-C Instellen van het Zoetermeers noodfonds
Is er iemand die hier een stemverklaring over wenst? Mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, Zó! Zoetermeer heeft er bewust voor gekozen om vandaag de voorstellen over het verzachten van de pijn van de inflatie en energiekosten niet te steunen omdat we over dit onderwerp over twee weken met elkaar gaan praten. Ondanks onze positieve houding over veel van die onderwerpen zullen we dus tegen stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring over dit amendement? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die tegen dit amendement zijn vragen hun hand op te steken? Dat is de fractie van Zó! Zoetermeer, daarmee is dit amendement met 35 stemmen voor en 3 tegen aangenomen.

Amendement 2211-D Woninginbraken omlaag
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is er iemand die hier stemming over wenst? Niet het geval. Ik constateer dat het amendement unaniem is aanvaard.

Raadsvoorstel Programmabegroting 2023-2026
Is er iemand die hier een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Ekkelenkamp.

De heer **Ekkelenkamp** (D66): Dank u wel mijnheer de voorzitter, wij zullen, omdat er aan het eind een wat positiever klimaat ging heersen, toch voor deze programmabegroting stemmen maar we maken wel bezwaar tegen het stopzetten van de subsidie voor De Voorde. Dat willen wij graag daarbij aantekenen.

De **voorzitter**: Dank u wel. De heer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, een beetje in lijn met mijnheer Ekkelenkamp. Het is niet geheel onze programmabegroting, met de vertaling van het coalitieakkoord, maar ook wij hadden richting het einde van dit debat een positiever gevoel en we willen die samenwerking juist de komende periode opzoeken en daarom zullen we nu voor de begroting stemmen.

De **voorzitter**: De heer Velner.

De heer **Velner** (SP): Ondanks het feit dat er toch heel positieve geluiden gaan klinken, hebben we vanavond ook een breed ongenoegen gehoord in deze raad over heel veel voorstellen in het kader van de tegemoetkoming in de huidige situatie, dat maakt dat we tegen dit voorstel zullen stemmen.

De **voorzitter**: Ik zag mevrouw Kraneveldt, gaat uw gang.

Mevrouw **Kraneveldt** (PvdA): Dank u wel voorzitter, we vinden het fantastisch dat we met elkaar als raad in ieder geval met de amendementen die zijn aangenomen het signaal hebben afgegeven dat we met zijn allen wat willen doen voor de meest kwetsbare van onze inwoners. Dat stemt ons blij en we hopen dat we die lijn voor de toekomst met elkaar door kunnen zetten dus we zullen zeker voor deze begroting stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog met een stemverklaring? Dat is niet het geval, mag ik dan de leden van de raad die tegen de programmabegroting willen stemmen vragen hun hand op te steken? Dat is de SP. Daarmee is de programmabegroting met 36 stemmen voor en 2 tegen aangenomen.
Dan gaan we over naar de moties.

Motie 2211-01 Noodzakelijke zorg dichtbij
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de SP, PvdA en D66, 8 stemmen voor, 30 tegen; verworpen.

Motie 2211-02 Betaalbaar zwemmen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP en GroenLinks, 6 stemmen voor, 32 tegen; verworpen

Motie 2211-03 is vervallen

Motie 2211-04 Pilot Familieschool
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, PvdA, LHN, 10 voor, 28 tegen; verworpen.

Motie 2211-05 InZet thuis in de wijk
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Geen stemming gewenst? Ja, wel, zie ik. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de fracties van SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, ChristenUnie-SGP, CDA, 23 voor en 15 tegen; aangenomen.

Motie 2211-06 Los de fuik aan de Osylaan op
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn de SP, PvdA, LHN, 10 stemmen voor, 28 tegen; verworpen.

Motie 2211-07 is ingetrokken.
Motie 2211-08 is ingetrokken

Motie 2211-09 Maak vaart met de afhandeling van WMO-aanvragen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, LHN, 17 voor, 21 tegen; verworpen.

Motie 2211-10 Zoetermeer, een stad voor iedereen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand
Voor zijn SP en PvdA, 5 stemmen voor, 33 tegen; verworpen.

Motie 2211-11 is ingetrokken

Motie 2211-12A Starterslening voor Zoetermeerders
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Voorzitter, we steunen de motie om te zorgen dat de hele raad alle informatie heeft, maar we zijn niet op voorhand voor de invoering hiervan.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Ik neem aan dat stemming over deze motie wel gewenst is? Ja. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, Zó! Zoetermeer, 33 stemmen voor, 5 tegen; aangenomen.

Motie 2211-13 Meer bomen in de stad samen met onze jeugd
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, CDA, LHN, PVV, FVD, 22 stemmen voor, 16 tegen; aangenomen.

Motie 2211-14 is ingetrokken.

Motie 2211-15 Terugdringen leegstand in Zoetermeer.
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, VVD, 20 stemmen voor, 18 tegen; aangenomen.

Er is een nieuw motie 2211-16A maar die is ook ingetrokken na de toezegging van de wethouder.

Motie 2211-17 is ingetrokken.

Motie 2211-18A Borstvoedingsvriendelijke gemeente
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, ik neem aan dat hier stemming over gewenst is. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn GroenLinks, D66, 7 stemmen voor, 31 tegen; verworpen.

Motie 2211-19 is ingetrokken

Motie 2211-20 is ingetrokken.

Motie 2211-21A Hoe energievriendelijk is Zoetermeer?
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen is Zó! Zoetermeer, 35 voor, 3 tegen; aangenomen.

Motie 2211-22A Gala voor zorgpersoneel
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Haak.

De heer **Haak** (PDvZ): Dank u wel voorzitter, om € 30.000,00 te investeren in iets waarvan we totaal nog niet weten wat het gaat kosten, vinden we een heel slechte zaak en daarom zullen wij tegen stemmen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Ik ga ervan uit dat deze in stemming wordt gebracht. Ik vraag de leden van de raad die voor deze motie zijn hun hand op te steken.
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV, deze motie is verworpen met 16 stemmen voor en 22 tegen.

Motie 2211-23 Doorrekening gratis openbaar vervoer voor doelgroepen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Van Gils.

De heer **Van Gils** (VVD): Heel kort, dezelfde stemverklaring als bij de starterslening.

De **voorzitter**: Dit ging zo snel, dat kon ik niet helemaal volgen, kunt het nog een keer herhalen?

De heer **Van Gils** (VVD): Dezelfde stemverklaring als bij de starterslening.

De **voorzitter**: Dank u wel. Het is wat later aan het worden. Dank u wel. Anderen nog met een stemverklaring? Is er iemand die stemming over deze motie wenst? Niet? Dan is die aangenomen.
Mevrouw Bout?

Mevrouw **Bout** (PvdA): Voorzitter, SP, GroenLinks, PvdA, LHN, Zó! Zoetermeer, PVV is niet 16 voor bij 22A. Volgens mij.

De **voorzitter**: Dan gaan we het opnieuw doen, excuses, dan moeten we het even opnieuw doen want als dat niet klopt, dan klopt het niet. We gaan even terug, excuses maar dat kan gebeuren in dit verhaal. We gaan even terug naar motie 22A Gala voor zorgpersoneel.

Motie 2211-22A Gala voor zorgpersoneel
Willen de leden van de raad die voor deze motie zijn nog een keer hun hand opsteken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, HLN, Zó! Zoetermeer en PVV. Dan staken de stemmen, 19-19. Dan wordt de motie aangehouden. Bedankt voor uw correctie, mevrouw Bout.

Motie 2211-24A Gemeentelijke aanpak werkende armen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Wel stemming? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn LHN, Zó! Zoetermeer, FVD, 29 stemmen voor, 9 tegen; aangenomen.

Motie 2211-25A Groen is het nieuwe goud
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Het gaat om 25A. Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn Zoetermeer Vooruit, LHN, PDvZ, ChristenUnie-SGP, PVV, 23 stemmen voor, 15 tegen; aangenomen.

Motie 2211-26 Relatieondersteuning
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn CDA, LHN, ChristenUnie-SGP, FVD, 9 voor, 29 tegen; verworpen.

Motie 2211-27A Waar moet ik heen met mijn € 190,00?
Daarop is een mondelinge aanpassing gedaan door de heer Van Rumpt waarbij de 2 laatste bullets in het verzoek aan het college zijn verwijderd. Die wordt nu in stemming gebracht, voor alle helderheid. Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn ChristenUnie-SGP, CDA, 3 stemmen voor, 35 tegen; verworpen.

Motie 2211-28 Loon naar werken
Ook die is mondeling aangepast en dat betekent dat in de tweede bullet het stukje 'en een plan' uit de motie is verwijderd. Wie wenst hier een stemverklaring over af te leggen? Is hier stemming over gewenst? Ja, mag ik de leden van de raad die voor deze motie vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, PvdA, D66, CDA, ChristenUnie-SGP, 11 stemmen voor, 27 tegen; verworpen.

Motie 2211-29 is ingetrokken.

Motie 2211-30 Consulent bestaanszekerheid.
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming

gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn LHN, Zó! Zoetermeer, 30 stemmen voor, 8 tegen; aangenomen.

Motie 2211-31A Eten in een Leerwerkrestaurant
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, CDA, ChristenUnie-SGP, PDvZ, FVD, 20 stemmen voor, 18 tegen; aangenomen.

Motie 2211-32 Introduceer broodcontainers
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, D66, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PDvZ, FVD, 22 stemmen voor, 16 tegen; aangenomen.

Motie 2211-33A Urban Chess
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, PVV, 34 stemmen voor, 4 tegen; aangenomen.

Motie 2211-34 Rotondes als visitekaartje
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Dank u voorzitter, in een tijd dat de ondernemer het heel erg moeilijk heeft door coronamaatregelen door de stijgende energieprijs, lijkt het FVD Zoetermeer een beetje ondernemertje pesten om dit nu aan de kaak te stellen dus we zullen niet voor stemmen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Niet het geval, we brengen de motie in stemming, wie is er tegen deze motie?
Tegen zijn SP, GroenLinks, FVD, 31 voor, 7 tegen; aangenomen.

Motie 2211-35A Upgraden van stukjes Zoetermeer
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Iemand die stemming over deze motie wil? Geen stemming over deze motie? Aangenomen, unaniem.

Motie 2211-36 Promotie Keurmerk Veilig Wonen en Veilig Ondernemen
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, voor ons was de toezegging die u had gedaan om er actief over te communiceren voldoende en we zullen daarom deze motie niet steunen.

De **voorzitter**: Dank u, anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, GroenLinks, 32 stemmen voor, 6 tegen; aangenomen.

Motie 2211-37 De Zoetermeerse Harde Leerschool
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Voorzitter, deze motie zullen wij wel steunen maar dan wel met het voorbehoud, nogmaals, dat het wat ons betreft niet als prestatie voor de bijstand zal gaan gelden.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen voor een stemverklaring? Is er stemming over deze motie gewenst? Geen stemming, unaniem aangenomen.

Motie 2211-38 Bouwen aan meer mbo-opleidingen

Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ook niet het geval, dan is deze motie unaniem aangenomen.

Motie 2211-39 Gebruik de markt, versnel de bouw
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Ja voorzitter, hartelijk bedankt. Haastige spoed is zelden goed maar we snappen wel de noodzaak van een snelle en goede bouw dus ik hoop eigenlijk op de toezegging van de indiener dat dit niet het initiatiefvoorstel van de stedenbouwkundige buurtvisie in de weg gaat staan zodat de inbreng van de buurt blijft erkend.

De **voorzitter**: Toezeggingen kunnen we nu niet meer veranderen, maar een stemverklaring is een stemverklaring. Anderen nog voor een stemverklaring? Niet het geval, ik ga ervan uit dat hier stemming over gewenst is? Ja. Mag ik de leden van de raad die tegen de motie zijn vragen hun hand op te steken? Tegen zijn SP, GroenLinks, PvdA, CDA, Zó! Zoetermeer, 24 stemmen voor, 14 tegen; aangenomen.

Motie 2211-40 Vergroten adoptie buitengym
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Niet het geval. O, de heer Aptroot.

De heer **Aptroot** (VVD): Sorry, ik was nog even heel blij dat mijn motie was aangenomen net. Ik zat nog even in mijn eigen wereldje. Even een heel korte stemverklaring, we zullen voor stemmen maar wel met dien verstande dat we het geld effectief besteden, ik heb er een beetje moeite mee dat er een minimumbedrag in staat dat we uitdelen, maar voor de rest zullen we wel voor stemmen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog een stemverklaring? Is stemming gewenst over deze motie? Ja? Wie is tegen deze motie?
Tegen is de fractie van het CDA, met 36 voor en 2 tegen aangenomen.

Motie 2211-41 is ingetrokken

Motie 2211-42 Zoetermeers blauw op straat
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, ik ga ervan uit dat deze in stemming wordt gebracht? Wie is voor deze motie?
Voor zijn SP, LHN, FVD, 8 stemmen voor, 30 tegen; verworpen.

Motie 2211-43 is ingetrokken.

Motie 2211-44 is ingetrokken.

Motie 2211-45 is ingetrokken.

Motie 2211-46 Hemelwaterton
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, GroenLinks, VVD, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PDvZ, PVV, 15 stemmen voor, 23 tegen; verworpen.

Motie 2211-47 is ingetrokken

Motie 2211-48 is ingetrokken

Motie 2211-49 Oosterfaantje
Wie wenst hier een stemverklaring over af te leggen? Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter. Hoe sympathiek we het initiatief van Oosterfaantje ook vinden, we vinden niet dat we op deze manier geld moeten toedelen. Wel zien we mogelijkheden, zeker met het vanavond aan genomen noodfonds, als er kaders liggen, dat zij daar een beroep op zouden kunnen doen.

De **voorzitter**: Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Zoetermeer Vooruit vindt dit geen goede manier om een subsidie te verstrekken ondanks al het goede werk dat ze verzetten.

De **voorzitter**: Mevrouw Frinking.

Mevrouw **Frinking** (CDA): We zijn het eens met de stemverklaring van GroenLinks.

De **voorzitter**: Anderen nog voor een stemverklaring? Dan breng ik deze motie in stemming. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn LHN, PVV, FVD, 8 stemmen voor, 30 tegen; verworpen.

Motie 2211-50 Meer of vervanging kunstgras
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, ChristenUnie-SGP, PDvZ, PVV, FVD, 19 voor en 19 tegen; de motie is aangehouden.

Motie 2211-51A Doorstroming woningmarkt bevorderen
Wie wenst hier een stemverklaring bij af te leggen? Mijnheer Van Gils. Zat u ook nog in uw bubbel?

De heer **Van Gils** (VVD): Nou, het is inmiddels dinsdag, dus... We zijn voor het bevorderen van doorstroming en we hebben daar ook goede afspraken over en we zien niet hoe deze motie dat gaat verbeteren en daarom stemmen we tegen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Dan vraag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn hun hand op te steken.
Tegen zijn GroenLinks, PvdA, D66, VVD, 23 stemmen voor, 15 tegen; aangenomen.

Motie 2211-52 Zoetermeer, iedereen doet mee
Is er iemand die daar een stemverklaring over wenst af te leggen? Dat is niet het geval, is stemming gewenst over deze motie? Ja? Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PDvZ, PVV, 9 stemmen voor, 29 tegen; verworpen.

Motie 2211-53 Doorlopende leer- en ontwikkellijn
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst men deze in stemming te brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn GroenLinks, Zoetermeer vooruit, LHN, 12 stemmen voor, 26 tegen; verworpen.

Motie 2211-54 Plekken voor jongeren
Wie wenst daar een stemverklaring voer af te leggen? Mijnheer Boerboom.

De heer **Boerboom** (GroenLinks): Dank u wel voorzitter, we zien op dit moment meer heil in de voorstellen die bij het voorjaarsdebat zijn aangenomen en we willen graag op die uitwerking wachten voordat we eventueel deze stappen zetten.

De **voorzitter**: Mijnheer Velner.

De heer **Velner** (SP): Wij zullen tegen stemmen omdat het niet gaat om de plek maar om het gedrag van jongeren.

De **voorzitter**: Anderen nog? Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Voorzitter, we erkennen het probleem dat de jongeren geen plek hebben om met elkaar samen te zijn maar we zijn niet van mening dat dit de manier is om daarmee om te gaan. Daarom stemmen we tegen

De **voorzitter**: Anderen nog? Niet het geval, ik ga ervan uit dat deze in stemming mag worden gebracht. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn LHN, PVV, 7 stemmen voor, 31 tegen; verworpen.

Motie 2211-55 is ingetrokken

Motie 2211-56 is ingetrokken.

Motie 2211-57 Herintroductie Gemeentegids
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst men deze in stemming te brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn LHN, FVD, 6 stemmen voor, 32 tegen; verworpen.

Motie 2211-58 Groendak
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst men deze in stemming te brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, CDA, LHN, 22 stemmen voor, 16 tegen; aangenomen.

Motie 2211-59 Dak boven je hoofd in de buurt
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst men deze in stemming te brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn VVD, CDA, 7 stemmen voor, 31 tegen; verworpen.

Motie 2211-60 Doorbraakfonds

Mevrouw **Frinking** (CDA): Ik wil graag moties 60 en 61 intrekken.

De **voorzitter**: Dan zijn 60 en 61 bij dezen ingetrokken.

Motie nr. 2211-61 is ingetrokken.

Motie 2211-62 Steun voor verenigingen
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, CDA, LHN, 16 stemmen voor, 22 tegen; verworpen.

Motie 2211-63 Meer stembureaus Provinciale Staten- en waterschapsverkiezingen 2023
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, PvdA, D66, PVV, FVD, 11 stemmen voor, 27 stemmen tegen; verworpen.

Motie 2211-64 Uitgaven kunst en cultuur minimaal op gemiddeld niveau
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, PvdA, D66, 12 stemmen voor, 26 tegen; verworpen.

Motie 2211-65 Zoetermeer hijst de Europese vlag
Wie wil daar een stemverklaring over afleggen? Mijnheer Van den Boomgaard, gaat uw gang.

De heer **Van den Boomgaard** (FVD): Als FVD zijn we niet voor het hijsen van de Europese vlag. Ik denk dat heel veel mensen er verdriet van hebben met de huidige inflatie die nu gaande is, met het opengrenzenbeleid. Ik denk dat we die mensen ook ter harte moeten zijn en het verdriet niet moeten vergroten door onnodig zo'n vlag te hijsen.

De **voorzitter**: Anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Dan breng ik de motie in stemming. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn GroenLinks, PvdA, D66, VVD, CDA, 17 stemmen voor, 21 tegen; verworpen.

Motie 2211-66 Zoetermeer is de plek, ook voor watersporters
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, deze in stemming brengen? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn GroenLinks, Zoetermeer Vooruit, D66, LHN, PDvZ, 19 stemmen voor, 19 tegen, deze wordt aangehouden.

Motie 2211-67 is ingetrokken

Motie 2211-68A Maak weer ruimte voor stille studieruimte
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, moet deze in stemming gebracht? Nee, dan constateer ik dat die unaniem is aangenomen.

Motie 2211-69 Aanpak jonge criminaliteit op primair en voortgezet onderwijs
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, deze in stemming? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, GroenLinks, Zoetermeer vooruit, D66, LHN, PVV, FVD, 20 stemmen voor, 18 tegen; aangenomen.

Motie 2211-70 Andere woonvormen, ook in Zoetermeer
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn Zoetermeer Vooruit, LHN, 8 stemmen voor, 30 tegen; verworpen.

Motie 2211-71 Voorkeur circulair plastic bij aanbestedingen
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn PvdA, Zoetermeer Vooruit, LHN, 11 stemmen voor 27 tegen; verworpen.

Motie 2211-72 is ingetrokken.

Motie 2211-73 Mensen met dementie doen ertoe
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Mevrouw Meurs.

Mevrouw **Meurs** (Zoetermeer Vooruit): Dank u wel voorzitter. Het Odensehuis is laagdrempelig en vooral bedoeld voor mensen met beginnende dementie en hun naasten, een voorbeeld van ongedwongen inloop zonder indicatie. Dat missen we nog in de stad, vandaar dat we deze motie in stemming willen brengen.

De **voorzitter**: Dank u wel. Anderen nog voor een stemverklaring over deze motie? Niet het geval, wilt u deze in stemming hebben gebracht? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn SP, Zoetermeer Vooruit, LHN, 10 stemmen voor, 28 tegen; verworpen.

Motie 2211-74 Stop menstruatiearmoede
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die tegen deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen zijn VVD, LHN, Zó! Zoetermeer, ChristenUnie-SGP, PDvZ, FVD, 19 voor, 19 tegen, aangehouden.

Motie 2211-75 Zet in op regenwaterschutting
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja. Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn PvdA, Zoetermeer Vooruit, D66, LHN, 14 stemmen voor, 24 tegen; verworpen.

Motie 2211-76 Denk in mogelijkheden, gebruik de daken van parkeergarages
Wenst iemand daar een stemverklaring over? Niet het geval. Ja, mijnheer Van der Vlies.

De heer **Van der Vlies** (Zó! Zoetermeer): Voorzitter, wij zijn alleen enthousiast over die Tiny Houses als dat in de vorm van flexwoningen is, we zullen daarom tegen de motie stemmen.

De **voorzitter**: Anderen nog met een stemverklaring? Niet het geval, mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Voor zijn Zoetermeer Vooruit en LHN, 8 stemmen voor, 30 tegen; verworpen.

Motie 2211-77 Skatetoestel Oosterheem
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Mevrouw Van Leeuwen.

Mevrouw **Van Leeuwen** (Lijst Hilbrand Nawijn): Voorzitter, we zijn enthousiast over deze motie en tegelijkertijd vinden we het wel ontzettend belangrijk dat dit op dit traject heel goed participatie met de buurt wordt gedaan, dat willen we nog een keer benadrukken.

De **voorzitter**: Nog anderen voor een stemverklaring? Niet het geval. Zijn er leden van de raad die stemming voer deze motie wensen? Nee, aangenomen, unaniem.

Motie 2211-78A Vaste parkeerplaatsen voor deelscooters
Wie wil daar een stemverklaring bij afleggen? Niet het geval, wenst u deze in stemming te hebben gebracht? Ja? Mag ik de leden van de raad die voor deze motie zijn vragen hun hand op te steken?
Tegen is de SP. Daarmee is deze motie met 36 stemmen voor en 2 tegen aangenomen.

Dan is er nog een ding, u denkt 'we zijn klaar', maar er is nog een ding dat we moeten doen en dat is het Potje van de raad. Want dat moet overgedragen worden en dat wordt in deze unieke situatie overgedragen door iemand die in het college zit. Wethouder Van der Meer. O, het gebeurt wel vaker, hoor ik net. Dus wethouder Van der Meer, aan u het woord. Nog even de aandacht alstublieft.

Wethouder **Van der Meer**: Ja voorzitter. Het Potje van de raad. Hij staat daar op dat hoekje, het hoekje van de burgemeester. Het is de eerste keer in deze raadsperiode dus voor de nieuwelingen vertel ik eerst even hoe we aan dit potje zijn gekomen.
In 2002 viel het de raad op dat als er een plannetje door de raad werd voorgesteld, eigenlijk altijd het geld op was. En dan werd gedreigd dat er een bibliotheek of een zwembad gesloten moest worden voordat het plannetje kon worden uitgevoerd. Maar als het college met een plannetje kwam, dan kon er wel geld georganiseerd worden. Dat is tegenwoordig heel anders natuurlijk, maar dat was toen zo. Oude tijd. En om dat op te lossen, werd op voorstel van André Losekoot van de PvdA in de begroting geld weggezet, geld waar het college geen bestemming aan geeft maar waarmee de raad aan de slag kan; het Potje van de raad. Monique van der Linden van het CDA kwam vervolgens aanzetten met een echt potje, dat potje, waarmee ze André bedankt voor het goede idee. Het potje was bedoeld als wisselbeker voor degene met de beste financiële vondst.
Zo ontstond de traditie om ieder jaar het potje bij de begroting weer door te geven. Dat lukte tot nu toe heel goed, behalve in 2006, toen de houder van het potje per ongeluk vergat om het door te geven. Die moest een beetje aangemoedigd worden. Daarom zijn we nu toe aan de twintigste ontvanger van het potje. Overigens is de traditie wel een beetje uit de bocht gevlogen. Degene die hem had, moest hem weer doorgeven, maar iedere potjeshouder verzon zelf waarom hij of zij hem aan iemand gaf, dus het had vaker niet dan wel te maken met financiële ideetjes.
Ik kreeg vorig jaar het potje uit handen van Frank Schoonbeek en was daarmee zeer vereerd. Nu moet het potje dus weer verder. In het potje is in de loop der jaren van alles terechtgekomen, zoals muntjes, een mini-Boeddha en een schelpje. Ik heb ook overwogen om er wat in te doen, maar ik heb ervoor gekozen om er wat aan toe te voegen, want het potje begint langzaam maar zeker antiek te worden. Ik ga er wat aan toevoegen. *(Mevrouw Van der Meer doet iets met het Potje van de raad.)*
En dan ga ik nu naar de uitreiking, het hoogtepunt van het begrotingsdebat. Ik heb gekozen voor iemand met een stevige ervaring in de raad. Dus alle nieuwe raadsleden kunnen nu rustig achteroverleunen. Jullie komen misschien ook nog wel een keer aan de beurt. En wat ik zelf belangrijk vind, en ik mocht kiezen dit keer, is dat raadsleden ook werkjes willen doen op de achtergrond. Lang niet alles wat een raadslid moet doen is electoraal interessant of levert veel waardering op. Maar het moet wel gebeuren. Zo moeten er mensen in de Adviescommissie van Bleizo zitten, van de MRDH, in Rekeningcommissies, in een groepje de accountant aansturen, allemaal dingen die veel werk kosten en weinig eer en glorie opleveren. Maar het moet wel gebeuren. Ik ga dit potje dus overdragen aan een raadslid dat verschillende van deze werkzaamheden op zich nam en die deze klussen altijd heel zorgvuldig en heel serieus uitvoerde. Ik vraag jullie applaus voor Hanneke Wortel!
(applaus)

De **voorzitter**: Ik krijg het sein. Dank voor uw heel lange aandacht en deze lange adem, ik sluit de

vergadering. Fijne nacht.

Sluiting om 00.24 uur

Vastgesteld in de openbare vergadering van 6 december 2022,

de griffier, de voorzitter,

drs. R. Blokland MCM drs. M.J. Bezuijen